

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱՅԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԵԹԱԹԵՐԹ

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ:

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 582—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ԱՆՄԱՀԱՆՈՒՆ ՔՍԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՂԻՈՎ՝ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

Արդար էին անոնք, որովհետև իրենց զաղափարական և հասարակական գործունեության արանցքը կրկազմելն ազատագրութիւնը՝ հայուն և հայրենիքին հայկական, և, հայրենի նուազած Պետական-նութեան դիմելն ներքե, երջանկութիւնն ու համագործակցութիւնը՝ բաղկացնողն ու հարկան միւս ժողովուրդներու զաւակներուն:

Արդար էին անոնք, որովհետև անոնց արեւելափնային և գործակերպի մէջ իրենց տեղը չունէին անտէրութիւնն ու թշնամութիւնը. կրթն ու ուր: Անոնց համար, իւրաքանչիւր սկզբ, բացառաւ իրաւունքը ունէր իր ազգային ինքնորոշութիւնը՝ ճշգրիտ, և, աշխարհի երեսին գոյատևելու իր սեփական պայմանները ստեղծելու:

Արդար էին անոնք, որովհետև քաջաբար ընդգծեցան Արդարութիւնը՝ օրացնելով խաչողներուն դէմ, հերոսաբար կոչւած ցեղին Հայրենիքն ու Հայաստանի գոյութիւնն ու իրականութիւնը մի անգամ քննարկելու և ճշգրիտ ձգտող դաժան բռնակալներու դէմ, գաղափարապաշտ ու մարդկայնական իրենց սուրբ առաքելութիւնը յայտնութեամբ պատկերելու վեհ նախանձախնդրութեամբ:

Արդար էին անոնք, անմահական հայ ժողովուրդի այդ քան անմահանուն հայրերները, որովհետև, Ազատութեան և Անկախութեան խոյանքին իրենց արիւնքներով, գիտակցութիւնն ու խիզախութիւնը ունեցան ողջակիցներուն Արդարութեան բազմիմաստ օգն, իրենց առաքելաբար Առաքելութիւն՝ անզուգական Փարսմաղի բերնով գոչելու և բացազանչելու համար:

— Հո՛ն, ուր կայապահներն են ճոճում՝ Սպարապետ և ման գալիս, Հո՛ն, ուր մեռելներն են ճոճում՝ Յարութիւնն է մօտալուս:

... Ու այսպէս, 1915 թվականի Յունիսի 15-ին, Գրեյթ Սուրբ Թան Պաշտօնի հրապարակին վրայ, Գրեյթ հայրերին հայրենիքն արարած անգամ մը համար եւ իսկ իր հանգիստ Արդարութիւնը, որուն համար նահատակուած բազմաթիւ բաց միջոց յաւերժական Հայ ժողովուրդը տուաւ իր երկու միլիոն զոհերը, տակաւին մինչև այսօր անպատժ մնացող առաջին քաղաքացիական յաւերժ ապրող հայ վկաները:

Անմահանուն Քաաններու զաղափարական ու քաղաքական կազմակերպութիւնը՝ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը, գիտական ընկերակցական հիմնական սկզբունքներն ու տեսութիւնները որոշեցրած, և զանոնք իր Մրադիր-Կանոնադրին մէջ՝ յայտնաբերեց ճշմարտեմբան ըլլալով հանգիստ, գործնականապէս իր ամբողջ կեանքը ծախելով իր կրթնային ցոյցով: Երբ Թրքահայաստանի ազատագրութեան նուիրական գործին չուրջ:

Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը՝ գլխադրոյն ձգտումն էր Թրքահայաստանի ազատագրութեանն հետք, սգաւոր իրաւակարգ նուաճելու և Թուրքահայաստանի և Գարեկալայաստանի համար:

Հայկական ճանաչարար բաղկացնող այս երեք հոգամասերը, պատմական օր մը, Ձուրցի իւր նման, դաշնակցային դրութեամբ պիտի միացնէին իրարու:

Այս էր կուսակցութեան մօտաւոր լոյսատիւ. ըստ Հնչակեանութեան Մրադիրին, հրատարակած, նախ աշխատական օր կան շէնչակցի պաշտին թիւերուն մէջ, և ապա, առանձին գլխով:

Մասնաւոր ուշադրութեան արժանի է այն իրականութիւնը, որ Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը, իր իմացութեան առաջին օրերէն իսկ, բուժ ժողովուրդը չէր փոքր բուժ ակտիւս և զաղափարին հետ:

Հայկական Հարցին մօտեցալով այս տեսանկյունից, Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութիւնը, որոշ կերպով կը պահանջէր՝ Հայութեան ու Հայաստանի ճակատագիրը անջատել թուրք պետութեան ճակատագրէն: Ու այս պահանջը կը հիմնաւորուէր այն ճշմարտութեան վերայ, թէ Թուրք իրականութեան մէջ, հայ ազգին անկաշկանդ զարգացումն ու հայութեան բնատուր ընդունակութիւններուն ծաղկումն ու յառաջխաղացքը, ժամանակի հոլովոյթին հետ, գրեթէ անհնարին կը դառնային:

Հնչակեանութեան Մրադիրին համաձայն, այնչափ ատեն, որ հայաբնակ նահանգներու մթնոլորտը կը թունաւորուէր՝ թուրք պետութեան աւերիչ ու կաշկանդող ապականութեամբ, անկարելի էր քաղաքական և տնտեսական յառաջդիմութիւն ձեռք բերել, և, հետևաբար, այդ օրերուն, Թրքահայաստանի մէջ ընկերակցական գաղափարներն ալ կը գրկուէին արդարաբար ենթահող ունենալու անհրաժեշտութիւնէն և իրաւունքէն:

Հնչակեանութեան ըմբռնումով և տեսակետով, Հայաստանի ազատագրութիւնը հայ ժողովուրդին համար պիտի ծառայէր իբր միջոց, քաղաքական իշխանութեան գեղը ձեռք բերելով, ձգտելու՝ դէպի ընկերակցական իրաւակարգ:

Այս էր ազատ ու անկախ Հայաստանի կազմութեան Հնչակեան հիմնական զաղափարին արանցքը: (Շար. տես էջ 3)

ՀԱՅԸ ԶԵՆՈՒԹԷ 4 ԵՂ. ԴՆԿ. ԿՄԻ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

۵۸۲ — الخمس ۲۶ یونی — ۱۹۷۵

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆՎԻՃԵԼԻ ԵՒ ԱՆԺԻՏԵԼԻ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ՍԸ

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ յարգամբ կը մատուցանէ

ՔՍԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՆՈՆԵ ԿԱՏԿԱՄԱԾ ԿՈՒՍԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՕՆԱԴԵՏ ՍԻՍՈՆԵԱՆ

«Ջահակի»-ի խմբագիր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ իր այցելած օրերուն, Ուսրի (Մասս) մէջ հանդիպումն ունեցաւ անձամբ ծանօթանալու՝ հնչակեան վեթեան ընկեր Տօնապետ (Յան) Սիմոնեանի հետ: Այնքան ընկեր այդ առթիւ մեր խմբագիրին երկարօրէն պատեց իր յուշերն մաս մը, ինչ կը վերաբերի իր կամաւոր հրամանատար Գայի հնչակեան Հայկ Բժեկեանի) գործունեութեան մէջ իր ծառայութիւնն օրերու ընթացքին եղած պատմաբանութեան:

Մեր խնդրանքին վրայ, ընկեր Տ. Սիմոնեան գրի առաւ և մեզի տրամադրեց իր յուշերուն ալ մասը՝ ու կապ ունի Քսանեանին:

Ականատեսի այս վկայութիւններուն մէջ հանդիպելով սեղ կուսակցի, առ ի լուսաբանութիւն, կարգ մը պատմաբանութեան սխալ եւ աղաւաղեալ կարծիքներուն:

1919 թուի Հոկտեմբերին, Սամարա (այժմ Բիւլայի) բազարին մէջ տեղի կ'ունենար Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան Բ. տարեդարձը և կը տօնուէր ցարդմի տապալումը: Բազարապետն էր Հրամանատար Գայը (Հայկ Բժեկեան, որ հնչակեան

կաններ և հարուստներ երթեակելու իրաւունքը կը վայելէին, իսկ հանրային մեծ պարտէզը մշակող գործաւոր իրաւունքը չունէր նոյնիսկ ցերեկատուն, իր լոյս աչքերով դիտելու՝ իր իսկ

մշակած ծաղիկներուն գեղեցկութիւնը:

Երբ սովետները գրաւեցին Սամարան, այս փողոցն ու պարտէզը պատկանեցան ժողովուրդին: Սովետ կառավարութիւնը աւելի ընդարձակելով պարտէզը, որ կը գտնուէր Վոլկա գետի եզրին, շինեց երկու լողաւանքներ, մին այրերու և միւսն ալ կանանց, նաեւ շատ մը նորութիւններով գեղեցկացուց այդ պարտէզը:

Յեղափոխութեան Բ. Տարեդարձի պատուոյ հիւրերը տեղ գրաւած էր պատշաճ միջավայր, գլխաւորութեամբ քաղաքապետ Գայի, նախագահութեամբ Ալեքսանդր Միսանիկեանի: Ներկաներուն մէջ՝ առաջնորդ Վ. Ի. Լենին, Լ. Թրոցքի և բազմաթիւ բարձրաստիճան զինուորականներ: Վարը, հրապարակին վրայ (Շար. տես էջ 3)

ԻՄԲԵՐԻԱԼԻԶՄ՝ ՑԵՂԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱԿԻՐ

Ա. ԿԱՊԵՐԻԿՈՍ Վ. ՀԱՄԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Երեսուն տարի առաջ, ջախջախելով ֆաշիստական Գեղմանիան, սովետական ժողովուրդը պաշտպանեց իր Հայրենիքի անկախութիւնը, ազատութիւնը և իր քաղաքական շարժումը: Երբ Եւրոպայի շատ սգեղին և համաշխարհային քաղաքակրթութիւնը փրկեց դարչնագոյն ժանտիւսիտից:

Ֆաշիզմի դէմ տարուած յաղթանակը՝ խորագրին ներգրծութիւնն ունեցաւ համաշխարհային զարգացման ամբողջ ընթացքի վրայ, և ապացուցեց, որ սոցիալիստական հասարակարգը խաղաղութեան, դեմոկրատիայի և ընկերային առաջադիմութեան ամենալուսաւի պատուարն է, և որ սոցիալիզմն է փրկում ժողովուրդներին՝ մարդկութեան դէմ գործող ծանրագոյն ոճիրներին, այդ թւում և ցեղասպանութիւնից՝ ամբողջ ժողովուրդներին զանգուածային կոտորածից: Երբ Եւրոպայի քաղաքակրթութիւնը փրկուեց իր մարդատեղեցի զաղափարախօսութիւնն ու փրաթիւնն, սովետական ժողովուրդը իր տակեց նաեւ ցեղասպանութեան ուսմանական ըմբռնումը, որ հիթլեր/զմն իր պետական քաղաքականութեան անիւն էր դարձրել: Հաստատուելով Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմի այս կարեւորագոյն հետեանքը, Միացեալ Ազգերի կազմակեր-

պութեան Գլխաւոր Ասամբլեան, իր առաջին արձանագրութիւններով՝ հաստատարեց ցեղասպանութիւնը և տուեալ ոճրի նախազգուշացման և այն պատժելու վերաբերեալ համաձայնութիւն գոյացրեց:

Ինչպէս մարդկութեան դէմ գործող այլ ոճիրներ, ցեղասպանութեան քաղաքականութիւնը ունեցաւ իր զանգուածական հասարակութեան ընկերային պայմանների հողի վրայ և դառնում է իմբերիալիզմի առաւել հետադիմական ուժերի գաղափարական և քաղաքական զինանոցի մէջ մասը: Իմբերիալիզմը բազում ժողովուրդներին դէմ ուղղուած արիւնտ ոճիրների աղբիւրն է: Նրա իղծին է ամբողջ ժողովուրդներին և ցեղերին բնաջնջումը:

Իմբերիալիզմի շրջանում ցեղասպանութեան խոշորագոյն, ոչնչով չսթղծուած վազելագիրը հանդիսացաւ՝ վեց տասնամեակ առաջ Արեւմտեան Հայաստանի բնակիչների ոչնչացումը: Օգտագործելով պատերազմական իրադրութիւնը, թուրքական ռէպրեսիան, 1915-1916 թթ., արիւնտ դատաստան տեսաւ՝ անգն ու անօգնական հայ բնակչութեան հետ: Մէկուկէս միլիոնից աւելի խաղաղ քաղաքացիների ոչնչացումն ի գործ դրուեց (Շար. տես էջ 4)

Հրամանատար Գ.Ա.Յ.
(ՀԱՅԿ ԲԺԵԿԵԱՆ)

Երբ գործախուժման մէջ՝ Թրքական ճակատին վրայ, Աւարեանի փոխանորդն էր և անոր մահէն հետք հրամանատար, 1916-ին) (*):

Հանդիսավայրն էր քաղաքին Սովետաբի Ուլիցի (Նախապէս Տըվարեանցի Ուլից) և Սարաթովսկի Ուլիցի միացման վայրին վրայ գտնուող հրապարակը և կառավարական շէնքին պատշաճաբ:

Այստեղ նշենք, որ երբ Գայի բանակը գրաւեց քաղաքը, այս փողոցին և պարտէզին անունը դրին Սովետաբի, փոխան Տըվարեանցիի: Ցարական շրջանին այդ փողոցն միայն ազնւա-

ՍՐԲ. ԹԵՐԵԶԱ ԵՎՈՒՄԲԵՆ ՆԵՐՍ

ԵՂԵՌՆԻ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ԶԵՆՆԱՐԿԵՐՈՒ ՇԱՐՔԻՆ՝
ՀԱՅՐ ՅՈՎՀ. ՎՐԴ. ԱՀՄԱՐԱՆԵԱՆԻ
ՓՐԱՆՍԵՐԵՆ ԼԵԶՈՒՈՎ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Գալիսիայի Սրբ. Թերեզա Հայ Կաթողիկէ աղուսմբ անմասն չի մնար Եղեռնի Վաթսուհի մահացի նշանակողներէն, ու Հելիոպոլսոյ իր աղուսմբ մէջ, պարբերաբար կը կազմակերպէ հանդիսութիւններ, ի մասնաւորի օտար լեզուներով (արաբերէն եւ ֆրանսերէն), որպէսզի ոչ հայախօս հայեր եւ ինչու չէ նաեւ օտար հասարակութիւն մը գաղափար կազմէ մեր ժողովուրդին վրայ գործադրուած դարուս առաջին ցեղասպանութեան, եւ հայկական արդար իրաւունքներուն՝ Հայ Դատին մասին:

Այս կապակցութեամբ աղուսմբ իբր Բ. ծեռնարկ (առաջինը՝ Թատն-րական ներկայացում մըն էր) կազմակերպած էր ֆրանսերէն լեզուով դասախօսութիւն մը, որուն նիւթն էր՝ «Մեծ Եղեռնի Պատճառները եւ Հայոց Վերածնունդը»: Բանախօսելու հրաւիրուած էր Յովհ. Վրդ. Ահմարանեանը, որ ծանօթ էր որպէս պարպտող մը հայոց պատմութեան եւ գրականութեան:

Հաւաքոյթը իր բարձր ներկայութեամբ կը պատուէր Մարտիրոս-նեբու առաջնորդը՝ Գեորգ. Ժողով Սպա. Մարքի, որ դասախօսութեան աւարտին անկեղծօրէն յայտնեց թէ ցարդ մեծ բան չէիտէր հայ ժողովուրդի պատմութեան եւ մեծ եղեռնի մասին, ու այս առթիւ մեծապէս տպաւորուած, իր մեծ համակրանքը յայտնեց Հայութեան եւ Հայաստանի հանդէպ ու խօսքերը վերջացուց՝ «Կեցցէ Հայերը եւ Կեցցէ Հայաստան» բացականելով:

Նախքան դասախօսութիւնը, Հայր Պետրոս Վրդ. Թատնարկ բացման խօսքով պարզեց դասախօսութեան նիւթը եւ շեշտեց՝ որ յարգելի բանաստեղծ իր խօսքերուն վերջին մասը յատկացուած է հայ ժողովուրդի վերածնունդին՝ հայրենիքի եւ արտասահմանի մէջ, ցոյց տալու համար՝ որ հայը «գիտէ նոյնիսկ մոխիրներէն յարութիւն առնել եւ ծաղկեցնել թէ իր ազգը եւ թէ իր հայրենիքը»:

Հայր Յովհ. Վրդ. Ահմարանեան ապա հրաւիրուեցաւ կատարելու իր դասախօսութիւնը: Սօս մէկ ժամ, ֆրանսերէն լեզուով ան նախ համառօտ ակնարկ մը հետեւ հայ ժողովուրդի պատմութեան վրայ, սկսելով Կիլիկիոյ Թագաւորութեան անկումէն եւ իր խօսքը կեդրոնացնելով 19րդ դարու վերջերուն հայալեւան շրջաններուն վրայ: (Կիլիկիոյ, Արեւելեան Թրքահայաստանի, Արեւելեան Հայաստանի եւ Կովկասի, ինչպէս նաեւ Պոլսոյ եւ Իզմիրի շրջանին մէջ): Բանախօսը ապա խօսեցաւ հայ ժողովուրդի անկախութեան ձգտումներուն եւ այս առնչութեամբ եղած աշխատանքներուն մասին (Թուրք եւ ռուս պատերազմի օրերուն, Սան Սթեֆանոյի դաշինագիր, իթիհատականներու հետ դաշնակցականներու բանակցութիւն եւ այլն):

Խօսելով եղեռնի դրդապատճառներուն մասին, բանախօսը հայոց ջարդերուն գլխաւոր պատճառ նկատեց ցարական բանակներուն յառաջխաղացը գլխի արեւելեան Թուրքիա (Կարս, Էրզրում, Վան եւ այլն) 1915 Նոյեմբերին:

Այս հասարակութեան մէջ չենք բաժնէր, քանի որ եղեռնը ծրարագրուած էր իթիհատականներու Սեյիտիկի ժողովին մէջ, 1913ին, եւ գործադրութեան դրուած էր Նոյնիսկ Նոյն Թուականէն սկսեալ՝ Ատանայի 30.000 հայերու ջարդով եւ 1915 թուի Ապրիլ 24էն սկսեալ, ու հայոց ջարդերուն մեծագոյն մասը արդէն կատարուած էր (մօտ մէկ միլիոնէ աւելի հայերու կոտորած՝ Տրապիզոնի, Էրզրումի, Նարեքի, Մուշի, Սեֆաստիոյ եւ ալ հայաշատ շրջաններու ջարդարներու եւ գիւղերու մէջ):

Հայր Ահմարանեանի բանախօսութիւնը իր կարգ մը պատմական սխալ մեկնաբանութիւններով հանդերձ, ոչ հայ հասարակութեան (որ նման մանրամասնութիւններով չի հետաքրքրուիր) կուտայ որոշ գաղափար մը՝ հայ ժողովուրդին կրած անարդար եւ անարդարաւոր տառապանքներուն մասին, միւս կողմէ՝ դասախօսութեան վերջին մասով-որուն ընթացքին բանախօսը ցոյց տուաւ հայ ժողովուրդի ապրելու, ստեղծագործելու եւ յառաջդիմելու կամքը եւ արծնագրած յաջողութիւնները մայր հայրենիքի եւ ընդհանրի մէջ, օտարները կրցան գիտակցել եւ գնահատել հայ ժողովուրդին զօրաւոր հաւատքը՝ գլխի իր արդար դատին լուծումը:

Կը շնորհաւորենք Հայր Ահմարանեանը, որ մասնաւորապէս յայտնեց իր կողմէ, օտարներու ինչպէս նաեւ օտարախօս եւ կէս մը օտարացած հայերու ծանօթացնելու՝ մեր ժողովուրդին անցեալն ու ներկան եւ անոնց մէջ հրահրելու իրենց հայու արժանապատուութիւնն ու հպարտանքը:

Հ Ո Փ Ե Հ Ա Ն Ք Ի Ս Տ

Գր. Մկրտիչ Բիւֆէլեան եւ դուստրը՝ Օր. Անահիտ, Տէր եւ Տիկին Նուպար Բիւֆէլեան (Նիւ Եորք), Տէր եւ Տիկին Պեւ. Բիւֆէլեան եւ զաւակը (Գալաթա) եւ համայն սգակիր պարագաները կը ծանուցանեն, թէ յառաջիկայ Կիրակի, 29 Յունիս 1975, առաւօտեան ժամը 10ին, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիին մէջ յետ աւարտման Ս. Պատարագի, հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն պիտի կատարուի իրենց սիրեցեալ կողակիցին, մօր, մեծ մօր, կեսրոջ եւ ազգականին:

ՈՂԲ. ՍՐԱՔՍԻ ՔԻԻՓԵԼԵԱՆԻ

մահուան գ. տարելիցին սոթի:
Ողբացեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՎԵՐԱԴԱՐՉ

Շուրջ տասն ամիսներ երկրէս բացակայելէ եւ իր զաւակներուն եւ թոռներուն մօտ հանելի օրեր անցնելէ ետք, անցեալ 16 Յունիս 1975, Կրկուշաբթի կ. ժամը 9ին, Սիւնիս Էրօի օդանավով Մոնթրէալէն գալով Գահիրէ ժամանեց Թերթիս արտոնաւորուողին ընկերուհի Ժագլին Պալանեանը:

Օգնականական բարի ժամանում մաղթելու եկած էին ընտանեկան պարագաները եւ ընկերային շրջանակէն բարեկամներ:

Բարի գալուստ կը մաղթենք մեր սիրելի արտոնաւորուողին:

Տ Ի Ր Ո Ւ Ն Ի

Խաբ կսկիծով տեղեկացանք, որ Զորեգործի, 18 Յունիս 1975, անդով հիւանդութեան մը հետեւանով իր աչքերը փակած եւ համայնքի գործունեայ եւ նուիրեալ երեսօտագործներէն:

ՕՐ. ԱՆՈՅՇ (ՍՈՒԻԹԻ) ԲՐՈՒՏԵԱՆ

Խոր սուգի մասնելով ոչ միայն իր մայրը, եղբայրն ու քոյրը, այլ նաեւ իր բազմաթիւ հայ քե օտար գործակիցները, արեւմտեան կողմէ սիրուած եւ յարգուած հայունի մըն էր ողբացեալը:

Թաղման կարգը եւ յուղարկաւորութիւնը եղան մեծաշուք, նախազանգութեամբ Առաջ. Տեղապահ՝ Գեորգ. Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Բապոն Եւանի եւ մասնակցութեամբ քահանայից եւ դպրաց դասերու:

Յուղարկաւորներու հոծ բազմութիւնը լեցուցած էր Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին, Բազմաթիւ ծաղկեպսակներ ուղարկուած էին այս յետաւորին:

Սկիզբէն մէջ, արարողութեանց աւարտի, դամբանական բարոյ մը խօսեցաւ Տեղապահ Հայր Սուրբ, վեր առնելով ողբացեալին բարեմասնութիւնները եւ ընկերային ծառայութիւնները:

Սկիզբէն բախի մէջ, մահաբեմին վրայ դրուած դագաղին առջեւ հրաժեշտ խօսք քրաւ՝ ողբացեալին սրտ գործակիցներէն եւ Կովկասեան Մահի ղեկավարներէն Պր. Կարպիս Նազրեան, որուն յարգանքի եւ սիրոյ արտայայտութիւնները, ընկերացած յուզումի եւ արտասուքի, առաւել եւս յուզեցին բոլոր ներկաները:

Նեմք, որ ողբացեալին ընկերային նուիրեալ ծառայութիւնները չէին սահմանափակուած՝ որպէս վարչական անդամ Գահիրէի ՀՄԸՄ. Նուպարի եւ Կովկասեան Մահի, եւ ամեն անհատ եւ կազմակերպութիւն որ ծառայութիւն մը կը խնդրէ իրմէ, ողբացեալը անվարան եւ անսակարկ կ'ընդունար:

Հեզ Սուրբիին դագաղը ապա փոխադրուեցաւ Հելիոպոլսոյ Ազգ. Գերեզմանաւան, ուր քաղման վերջին կարգէն ետք, ամփոփուեցաւ ընտանեկան ժիւղի մէջ:

Այս կսկիծալի առիթով, խմբագրութիւնն իր խորագրած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին մօր՝ Տիկին Գայ-հանէ Բրուտեանին, քոյր՝ Տէր եւ Տիկին Արնոյտ Ենոյի, եղբոր՝ Տէր եւ Տիկին Վարդան Բրուտեանի եւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

«ԱՐԱՐԱՏ» յաղթեց «ՊԱՆՏԱԿՈՐԻ» 2-0

«Արարատ» երրորդ անգամ յաղթեալը տանելով «Հրազդան» մարզականին մէջ, վերջին անգամ յաղթելով Թաւրիսի «Պանտակոր»-ին 2-0 արդիւնքով, Ս. Միւրթեան ֆուտպոլի ախոյեանութեան աղիւսակին կը գտնուի Գ. տեղին վրայ, 13 միաւորով:

Կոչերը նշանակուեցան Մարգարովի (41րդ վայրկեանին) եւ Անդրէասեանի (51րդ վայրկեանին) կողմէ:

Յաջորդ մրցումը «Զենիթ»-ին դէմ՝ Լենինկրատի մէջ:

Հ Ա Ղ Ո Ր Դ Ա Ք Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ներկայիս հաճոյքն ունին հաղորդելու մեր յարգոյ հասարակութեան, թէ Նուպարեան Ազգային Վարժարանի Զ. Դասարանի աշակերտ աշակերտուհիները, շատ փայլուն արդիւնքներ ձեռք բերած են պետական ընտելութեան մէջ Բոլորն ալ յաջողած են բարձր նիշերով:

Ստորեւ կու տանք իրենց ստացած նիշերը:

1.— Ժօրժ Սիմոնեան	97,5 %
2.— Ալեքս Սրապեան	95,7 %
3.— Միհրան Կարապետեան	95,3 %
4.— Արմէն Մազումեան	94,5 %
5.— Պրիմիթ Պօհնաւեան	94,5 %
6.— Պետրոս Մովսէսեան	92,5 %
7.— Սիւրան Յակոբեան	92 %
8.— Զօն Եանգզեան	89,7 %
9.— Հիւսի Աւետիսեան	89,3 %
10.— Սիլվա Ներսիսեան	88,5 %
11.— Պերմ Վուգուքեան	79 %
12.— Ժօզէֆին Շամանեան	73,5 %
13.— Սօնա Քէլէնեան	71,5 %

ԴԻԻԱՆ ԳԱՀԻՐԵԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՈՐԴԱՐԱՆ

Այս խիստ ուրախ յաջողութեանց առթիւ խմբագրութիւնն ջերմօրէն կը ընդհանուր մեր երկսեռ երջանատեղերը եւ իրենց ծնողները եւ մանաւանդ կը գնահատէ Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի օգուտը՝ Պ. Արամ Մովսէսեանն ու ուսուցչաց կազմի բոլոր անդամները, իւրենց նուիրեալ աշխատանքներուն համար, որոնց օգուտը, երկրորդ յաջողական օտար ըլլալով, վարժարանը կ'արձանագրէ փայլուն եւ անհաւերաց յաջողութիւն:

Մեր բազմ թղթերու համաձայն, Նուպարեան Ազգ. Վարժարանը իր այս արդիւնքով՝ առաջին տեղը կը գրաւէ Հելիոպոլսոյ բոլոր վարժարաններուն մէջ (օտար, պետական կամ անհատական), եւ նոյն արդիւնքը ձեռք գրած նախաւորութեան՝ ամբողջ Երկրորդ մէջ, (ներկայացած աշակերտներու քիւրի կեսէն աւելին՝ 90 %, եւ առաւել միջին ունեցող) դժուար քե գտնուի:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

ԲԱԶՄԱՀՄՈՒՏ ՆՈՒԻՐԵԱԼԸ

(ԲԺՇԿ ՊՈԼՈՍ ԶԱՄԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ

80-ԱՄԵԱԿԻՆ Ի ՊԱՏԻԻ)

ԽՕՄԻ ԵԱՐԳԱՆՔԻ ԵՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻ

(Շարունակութիւն նախանցեալ թիւէն եւ վերջ)

Գրականութեան հանդէպ իր հետաքրքրութիւնը չէր Թաքըն-նում մեր յարգելի բժիշկը: Մի հանգամանք, որ ինծ համար առաւել հաճելի էր: Մեր գրական աւագանիները եւ նաեւ գրական վաստակի մասին, մեր տեսակետները ընդհանրապէս համակշիւ էին: Միւս կողմէ՝ Կապուտիկեանին նա մօտիկ էր եւ անձամբ ծանօթ: Ունէր գաղափար նրա գրչի եւ տաղանդի մասին: Խառնակեանին, համաձայնելով ինծ հետ, ընդունում էր խոշորագոյն վարպետ եւ մեծ հայրենասէր: Համո Սահեանը կուսակցական տաղանդաւոր բանաստեղծ էր:

— Այդ լեզուներէն մեծ մասը, կարծեմ, ձեզ ծանօթ են, — ասում եմ ես:

— Այո՛, այո՛... անգլերէնը, ֆրանսերէնը, իտալերէնը, պարսկերէնը, արաբերէնը... — Ապա խօսք ինչ ուղղութիւնով:

— Մէկ քանի օր ինծ մօտ մնայ: Այո՛:

— Ի՞նչու չէ:

— Մէկ քանի օրից յետոյ իմ առաջարկը՝

— Ուզում էր, Տորթէօր, ձեզ համար արտադրեմ այդ մէկ քանին: (Այդ օրերին լժշկի տեսողութիւնը զգալի թուացել էր):

— Անլափ գտն կը լինեմ... Բժշկին ծանօթ էր Գարոյր Սեւակի «Անլափ»-ն: Հասարակ զարգացում էր:

— Այս տղայի գրածները, Արշալի՛ր, ազգային զգացումները, թուլացած մարդոց համար հիանալի սթափեցուցիչ են...

— Մի օր, երբ իր մօտ եմ մտնում:

— Տորթէօր, Սեւակից բեզ նոր բան եմ բերել: Վերցնում է: Եւ երբ դիմում է ակնոց — խոշորացոյցի օգնութեանը, այս անգամ օգնութեան հերթը ինձ է: Վերջը՝ ներկով ամսագիրը, սկսում եմ:

(Շար. ծնւ էջ 4)

ԱՆՄԱՀԱՆՈՒՆ ՔՍԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՂԻՈՎ

(Շարունակութիւն Ա. 525)

Հնչակեանութեան Մարգիրով ստեղծուելից Հայաստանի պետականութեան մէջ՝ հայ, Թուրք, քիւրտ, յոյն, ասորի, լեզաւի, արաբ եւ բնակակից իւրաքանչիւր ժողովուրդ, օժտուած պիտի ըլլար իրաւունքի եւ պարտականութեան հաւասար իրաւունքով, եւ, առանց դաւառանքային կամ ցեղային խտրականութեան, իր դրական մասնակցութիւնը բերելով երկրի ազնկանդրական օւլաբարչական բոլոր գործերուն, լիովին պիտի օգտուէր առոր բնոյթած բարիքներէն:

Թուրք պետության Թուրքիան՝ քուրհուրուն տարածելու ազգայնամոլ նշանաբանին, քաղաքական ողջմիտ իրադեսութեամբ և արդար տրամաբանությամբ և բնականորեն Հայաստանը՝ բոլոր հայասանցիներուն հնչական իրապաշտ տեսակէտք, որուն իրականացման պարագային, պիտի ունենային քննարկիտ ժողովրդագրութեան քանիչելի սկզբունքին վրայ խորհած հոյակապ պետականութեան մը, ուր՝ զոյգ, Թիւն պիտի չունենային տիրապետչ և տիրուող փառեր, նախամեծար կամ ստորագաս ժողովուրդներ:

Այս պայմաններու տակ, Հիշակեանութեան Կ/մեան Հայաստանը պիտի ըլլար գործադուլի մայր մը, և իր ծոցին մէջ պատսպարուած բոլոր ժողովուրդները, առանց ցեղի, կրօնի, սեռի և դասակարգի խտրութեան, պիտի ըլլային փառապան ռաբաբիստ մօր մը հաղապար զաւակները:

Համամարդկային այս ճշմարիտ վարդապետութե մը և անոր
յաջորդութեան ջանք հեռանկարներով խանդավառ, սրգային ազա-
տագրութեան անողոք պայքարի սպարէց կ'իջե՛ն Ս. Դ. Հնչակեան
կոնգրեսներին, որոնք, աւելի ետք, պիտի յաջորդէին նաև հայկա-
կան քաղաքական միւս կամավերապահութիւնները:

Ամբողջ քառորդ դար, այս հնչական կորովի զաղափարը հիմ-
նականորեն իշխեց հայ ժողովուրդի գրականության մեջ, ինչպիսիք է
հոգեբանութեան վրայ: Կարծիքն Պոլիս, Տարօն-Տորօնյուսնէն՝ Կի-
լիկիս, Ստառնէն՝ Ջէլեբուս, ամենաթուրք, ուր՝ այդութիւնը՝ կ'ապրէր,
ու կը շնչէր, գրիչն ու ստիկ աշխրջը գործնականապէս ծառայեցան,
անսահման կործանատեսերու եկեղծալի աւերածութիւններու առնու-
թեք, քաղաքակիրթ ու ստեղծագործ հայ սգգի նորագոյն պատմու-
թեան լուսաւոր շնորուն վրայ յաղակելով մէկ կողմէ՝ մարդկութեան
հիացմունքը, եւ դժբախտաբար, միւս կողմէ՝ բո՛ւ ապստոխներն սար-
սափն ու միջազգային դիւանագլուխութեան կիզիչ ու նենգամտու-
թեանը...:

Ափսոս, բիւր ափսոս, որ խայապաշտ Եւրպայի շայանդիր պետութիւններուն մրցակցութիւնը՝ նախադուրս թիւն առաւելաւ չափահան ճիւղային բանակալութեան, և ապա՝ Երիտաւարդ Թուրքերու Իթթիհաս և Թերագգր կոստակցութեան, ապստիժ կերեով իրադարձեալ իրենց հաւաքինը ծրագրեր, որպէս նշելային ծրուէք գերման և Բուրք եղբայրակցութեան:

Այս առիթով, մղեցրու այս արամաւանութեան մէջ, կը սիրենք յիշատակել պատմական իրադարձութիւն մը, որ ցայսօր կիրպով կը յատկանշէ մեր ազգին դժբախտութեան հիմնաքարը 1897 թուին, երբ՝ Վանի մէջ հայ ժողովուրդը բռնադատուող կըլլար, քիչ աւելի, Պոլսի մէջ, Վիկտոր ու Համիտ Բ. սերտացնէ հեթանոսներով խալու հետ կ'ողջագոյրէին, կը նոյնաշախիւն Եւրասիոյ դղեակին մէջ տեղի ունեցող իրենց այս հանդիպումին ընթացքին, մարդկութեան այս երկու բորենիները, կը յաւակնէին վճռել քաղաքի ու նահատակելը՝ այն Հայաստանին, որ, օր մը, իրենց ցորածին երեակայութեամբ, հայ ազգին գոյութեան ճեղքը պիտի ջնջուէր, ու ստիկա, ի հեռուէն, քանկերով դարձ քաղաքակրթութեան:

[illegible]

Հայկական Յեղագիրութեան ու Հայ Ժողովուրդի սգգալի մատարական պայքարի պատմութեան մէջ իր յնչուոյն տեղ ունի Ս. Դ. Հնչակեան Կոստակեութեան Քօսթենէի Ե. Գաղղամաւորական Ընդհ. Ժողովը, որ հակադարձութիւն ըլլալով Թուրքիոյ տիրող կուսակցութեան Սեկանիկի համազօրմալի, կը սահն իւ լսցսոյկ արեւիք, որպէս Անկախադարձային Իրադարձութիւն:

Ռուսմանիայ այս քաղաքին մէջ հասնիմբում յոյս մի հնչեկեաները, բազմազգմանիօրէն քննութեան ենթարկելով, նսխ թուրքիայ իրավիճակը, և ապա՝ թուրք պետութեան թւնդ ազգայնամառաշէնթգնեքուն հակաայ գիլքաւօրում ու տրամադրութիւնները, քաղաքական իմաստութիւնն ու հեռահեռութիւնը ունեցան կանխելու գնման եւ թուրք եղբայրակցութեամբ հայ ժողովուրդի պարտադրելիք անհաւ'ր նախնիքը, ու ասիկա, դեռևս, 1912-1913 բուկաբնեւում:

Անդուգական Փարամպ և իր յաւերժ անմահ հնչակւն գործակիցները, իթթիհատականներու Սեւանիկի համագործաւրին որդեգրած հայաջինջ ծրագրերին դէմ կանգնել ցնխով՝ հաւաքելիս և ու յեղափոխական գետնի վրայ Թուրքիոյ մէջ գործունէութիւն ծաւալելու իրենց պատմական որոշումը, հետաւարած ցոյց տալուն հանուր մարդկու թեան, թէ իրենց պատկանած քաղաքային կազմակերպութիւնը՝ Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութիւնը, Թրքահայաստանի ազատագրման ուղիով, քանիցսորդ դարու սկզբնաւորութեան իսկ, խիզախութիւնը ունեցաւ հրապարակելու իր քաղաքական հաստատութիւնը և ծառայելու տիրող կուսակցութեան մը ընդհանուր ուղղութեան դէմ, խնդիր՝ Հայութեան, Հայաստանի և Մարդկութեան պայտապառութեան։

Ահա՛ այն ճշմարտութիւններուն մէջ է որ արեւու յայտն ծանկեր պայծառանայ պատմական արժէքն ու մեծ կարեւորութիւնը՝ անմահանուն Բաշեններուն և իրենց կուսակցութիւն հաւատարմութեան կազմին ու մարդկայնական առաքելութեան:

Այսօր, Բաշեններու կախապան բայձլացումն վսթուր տարի ետք, հայ ժողովուրդի նոր սերնդականներուն կը մնայ անչեզօրէն քաղել՝ Սուլթան Պայապիւր Հրապարակի դիւքութենէ երոստական ուղեկէն, չլայտ թեան, չայաստանի և Մարդկութեան անշահախ դիր ծառայութեան համար:

Փառք մեր ամանանուն Բաններուն:
Փառք Հայրթեան ու Հայաստանի յաւերժականութեան:
Պէյրուք, 1975 ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

ՀՈՒՍԵՐՉԱԿ

ՔՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ

Ազատասէր հայութիւնը ա-
մէն տարի սրտի ճմլումով է
խորհի յարգանքով կը դիմաւորէ
Յունիս ամիսը, որովհետեւ կառ-
դած գորշ գայլը նախ Քսանհերը
կախաբանի վրայ գամեց և ապա
ապահովուած անցաւ Արեւմտա-
հայկականը ընտրեցիւ ոտի ին-
Որեւն՞ք էին Քսանհերը և
է՞նչ էր ահռեց հետապնդած նը-
պատակը:

Կը կարծեմ թէ աւելորդ էին
այս հարցումները, որովհետեւ
որեւէ հայորդի, որ հայ մամու-
լին հետեւող մըն է, բաւարար
ծաւօթութիւն ունի անոնց մա-
սին:

Բայց քանի որ հարցադրեցինք, աւելորդ չենք նկատեր քանի մը տողերով անդրադառնալը, թարմացնելու համար ոմանց յիշողութիւնը, խսկ անտեղէս չենք ունայ ծանօթացնելու:

Բաւառացիները հայ առաջին քաղաքական կուսակցութեան Հնչակեանութեան զինուորներէն էին, որոնք ոչ թէ միայն թուրքական զուլումը իրենց մորթին վրայ կրած էին, այլ և ծանօթ էին Թուրքիոյ հայաջիւղը ծուգորին, ու հրահանգուած էր իրենց Կեդրոնէն այդ ծքագիրը լիճեցնելու համար՝ իծերը իրենց որդին պատուհասել: (*)

Դժբաղդաբար անոնք հա-
զիւ գործի անցած, հայանուն
հրէշ մը յաջողած էր անցնիլ

Իժերուն կեդրոնը և զանոնք ար-
թուն պահել:

Հնչակեան Նեմեսիսները
դժբաղդաբար չի յաջողեցան ի-
րենց նպատակին մէջ ու նահա-
տակուեցան կախաղանի վրայ:

Ի ԹԹԻԻ հատոր աւելի վատ բան Սուլթան Ապտիւլ Համիտը, ապահով զգալով յառաջ տարաւ հայաւնջման գործը, ունենալով այն պատրասքը՝ Թէ պիտի յաջողի պատմութեան յանձնել Արեւմտահայաստանի ինը ազաւորութիւնը՝ իր մղձաւանջը եղող Հայկական Դատէն :

Արդարեւ այդ պատրանքով
պարուրեցեալ ատեն մը, բայց
քառորդ դար չանցած՝ զգաց իբ
լարալար խաբկանքը, երբ տե-
սաւ Փիւնիկի շմա հայտնու վե-
րածնիլը՝ իր սոխիտներէն, և
այս անգամ աւելի գեղեցիկ, ա-
ւելի կենսունակ, և աւելի ուժե-
ղացած՝ երբ ամբողջ աշխարհին
լսելի ըրաւ իր ծայնը, - Հայկա-
կան Դատին լուծումը պահան-
ջող։

Թուրքը, որ կը կարծէր թէ իր ռեհրէն 50 տարի ետք հայու թիւան խնրք գլուխը կու գայ, գարմացաւ, շշմեցաւ, ահաբեկեցաւ, ու սխաւ դիմել իր բարեկամ պետութեան, որպէսզի անոնք արգելք հանդիսանան իրենց երկրիներուն մէջ ապրող հայերու հակաթուրք ծայններուն:

Հայր Աթիւնը վեց դար թըր-

քական բռնակալութեան տակ
ապրելով չի մահացաւ, մերթ
ինկաւ կիսամեռ և սակայն
կանգնեցաւ, որովհետեւ անիկա
մահանալու համար չէր ստեղծե-
լաժ, այլ ապրելու և ստեղծա-
գործելու իր համար, մարդկու-
թեան համար:

Հնչակեան Պատանեերը ներ-
շնչուած իրենց նախորդներէն,
անծնազոհ նուիրումով հրապա-
րակ իշան հայ ազատագրու-
թեան համար, ու նահատակ-
ւեցան:

Այս է որ կը գեղեցկացնէ,
կը հերոսացնէ և պաշտանքի
կ'արժանացնէ նահատակ քահ-
նէրը, իսկ կը մեծարէ անոնց
Կուսակցութիւնը՝ Հնչակեանու-
թիւնը, իր ջիւը Գայրեւանորու-
թեան համար:

Խորին յարգանք, Քսանեն-
րուն յիշատակին:

ՄԻՐՎԱՐԴ

(*) Պոլիսեն գրուած նամակ մը՝ Դրօսակի խմբագրութեան (Ժընեւ), Հնչակեանութեան հայապաշտպան այս որոշումը շողչական գործ կը համարէ, որովհետեւ իրենք լքիիմասի ջնքմ պաշտպաններն էին այդ օրերուն (եւս Վրացեանի հրատարակած «Տարեգիրք - Տօնացոյց»ը, 1948 թուին),
Ս.

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ յարգանք կը մատուցանէ
ՔՍԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՆ անոնց պատկանած ԿՈՍՏԱՆԿՈՒԹԵԱՆ

(Երբուհիների և Կրկն)

հաւաքուած իր քաղաքին ամբողջ բնակչութիւնը, որ այդ օրերուն 250 հազարի կը հասնէր (այժմ մէկ ու կէս միլիոն): Այս առթիւ շատերն եկած էին նաեւ հետաւորէ առտակայ քաղաքներէ, Վալդկա գետի եզերքին քնա՛կ վրայ բոլոր ժողովուրդներէն խումբեր: Հոն էին նաեւ Գայի 36 հազար զինուորները: Ես ալ անոնց շարքին կանգնած եմ, կողքիս Հ. Գրիգոր Վրդ. Եւսթամիլիեանը (հնչակեան), որուն սարկաւազը եղած եմ երկու տարի:

Հանդիսութեան ի օտք առաւ Վ. Ի. Լենին և սապէս սկսաւ իր խօսքերը: «Բնկերներ- Այն Աստուածը՝ որուն մեք կը հաւատանք, այ՛ի, Սիրոյ, Արդարութեան, ձրբարեւոյթեան եւ Հաւատարմեան Աստուածն է, Այն, ձեր եւ Սրտայայի ու Ամերիկայի շեղապա եկեղեցիներու եւ տաճարներու մէջ քաղուած Աստուածը չէ, ու այդ բոլոր պատճառաւ, եւ կը սարսափիմ երբ իմ եղբունս կ'ընեմ: Իր յարգանքի ի օտքերը ընել և երպատողամին վրայ գտնուած հիւրերուն, Լենին ի մըջի տալոց քսաւ: «Յարգելի բնկերներ եւ բնկերուհիներ, Մեք մեր այստուան Ազատութիւնը կը պարտէնք բնկեր Գայի եւ իր այն բնկերներուն, որոնք 1887 քուականեք սկսեալ մինչեւ այսօր պայքարեցան ու կը պայքարին բռնակաւ ուժերու դէմ: Դեռ երեկ, 1915 Յունիսի 15ին, վաճաղ քուրի մայրաքաղաքի Սուլթան Պայադիի հրապարակին վրայ կախաղան բարձրացաւ՝ իր քան մատուռաւ եւս սոցիալիստ բնկերներուն հէտ, իմ աս սիրած եղբայրս, բնկերս, Փարամազը:

Այս անուանը իր բերնին մէջ
կէս մնացած, թաշկէնակը տա-
րու աշրերուն, սկսաւ ելել և,

մը նման լալ և լացուց հոն գանձուող բուրբ ժողովուրդը, մեծէն մինչև փոքրը, Գլուս կեցած մեր Հայր Սուրբին աչեւերէն աղղիւրի նման կը հոսէր կարծես իր արցունքները։ Ապա Լենին սկսաւ պատմել, մօտ կէս ժամ, իր և Փարամազին փոխ-յարաբերութիւնները եւրոպայի մէջ։ Լենին ըսաւ՝ թէ օր մը ճաշի կը հրաւիրէ Փարամազին, որ կը մերժէ, ըսելով. « Ընկեր Վլատմիր, մենք մեր ստամոսը ար այդպիսի ճաշերու չենք կարող վարժեցնել. մեր ճաշերը լեռներու խոտերն ու լոյսերն են միայն, մինչև այն ատեն՝ որ մենք չենք հասնիր մեր նպատակին, այսինքն»։ Աշխարհի երեսէն արժաւորաւիլ ըլնել բոլոր չռնակաւները և սէրը տիրապետել տու Աշխարհի վրայ, առաւջ սզգի, գոյնի և դաւանանքի... Լենին դարձեալ իր խօսքը ուղղեւով հոն ներկայ մտեր ուղեւորն ըսաւ. « Աւա՛ղ, մի պառօնի՜ Փարամազը մեզի հետ չէ, բայց մեզի հետ է իր գաղափարի ընկեր, վերայս-ունան կամփր Բանախի հաւանաճառք եւ Սամառա ֆաղափի ֆաղափաթեր Դավաթի (ընկեր) Գայր։

Ժողովուրդը և 36 հազար-
նոց բանակը երբ լսեցին ըկկեր
Քեղեկանին անունը, հիշ գլխի
կեան մեծադադակ ծափահարե-
ցին, մինչև որ լենին նշան բլա-
սր լուռթին տիրէ, ու ի յարե-
քան ըկկեր Փարսմազի ու-
թան նահատակներուն հրամա-
յեց որ ներկաները բոլոր հիշ գլ-
վարկեան լուռթ/ւն պահեն Սյո-
պահուն եթէ կոյր մը մտնէր այդ
կողոցներէն շերտ, չպիտի նշու-
իսկ կասկածեք թէ մարդիկ կան
ներկայ:

Դարձեալ լռութիւնը խրդ-
ւեցաւ, երբ Հենինի հրամանով

36 հազար զինուորները ներ-
անգամ հրաքանդարկ կատա-
րեցին՝ ի յաբգանս Հայկ Բժըշկ-
եանի, 30 տարիներու ընդս-
քին սոցիալիզմի կերտումին հա-
մար նահապետական ընկերե-
րուն, ինչպէս նաև բռնակալ
ցարիզմը տապալուղ՝ Կարմիր
Քանակի շարքերէն նահապե-
տեք բոլոր հարազատ ընկերե-
րուն:

Յաղորդ խօսողը եղաւ Կար-
միր Բանակի Ընդն. հրաժանա-
տար Լէօն Քրոցքիւն: Ան իր խօս-
քերը մասնաւորաբար ուղղելով
գինուորներուն, ըսաւ. «Սիրեմ
եմ քանկապէն ընկերները. մենք
մտադրած ենք ազատագրելու ամ-
բողջ Ռուսաստանը, Այդ պատճա-
ռով 15 օր ետք պիտի սկսինք կրո-
ւել, Մեր դէմ կը գտնուին Տենի-
կիներ եւ Քալչայի գինուորները,
գինուած անցիակալն զենքերով,
Մեկ բան գիցցե՛ք, ընկերներ. մեր
դէմ կուռուցներ, մեր հարազատ
եղբայրներն են. յախառցե՛ք չըս-
պաննել զանոնք, այլ ամէն միշոց
ի գործ դրե՛ք ողջ բունուս բոլորին:
Անոնք չեն գիտեր քե ի՞նչու կը
կուռին, բայց մենք գիտենք. Մեր
կոնիւր համախառնային մեծուած
ողջ մարդկութեան կոնիւն է: Դուք
որ կանգնած եք այս հրապարակին
վրայ, գին երկէ իրաւունք չունենէ՛ք
այդտեղ կանգնելու: Կը տեսնէ՞ք այս
պալատամման ցեղները, դպրոցնե-
րը, որ մեր ընկերներէ են կառու-
ցած. անոնց զաւակները դէռ ե-
րեկ գրկուած էին անոնց սեմերէն
ներս մտնելիս:

«Միշիլի ընկերներ, հոս Ռուսաստանի մէջ 130 միլիոն մարդոց բնակիչները կը վայելին միայն Յարի գերդաստանին ազդակները եւ ազնուակամներ: Անո՛նք միայն իրաւունք ունէին երկրին մէջ վայելելու քաղաքական եւ տնտեսական (Շար. իւր. հոգ 4)

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐՓԱՐԱՆԵՆ ՆԵՐՍ

ՀԵՏԱԶՕՏՉԱԿԱՆ ԽԱՐՈՒԿԱՆՆԵՐ

Ենթերկու Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի գործունեայ և ձեռնարկէ տնօրէնին՝ Պր. Արամ Մովսէսեանի թափած ջանքերուն և կազմակերպչական աշխատանքներուն, Հելիոպոլսոյ ազգային վարժարանէն ներս, այս տարեւորմանը սկսեալ կազմուած է հետազոտչական շարժում մը, որ, որպէս կայեւոր ազգային մը, կը ծառայէ միւր երկուսու պատանիներուն մարմնական, ընկերային և բարոյական դաստիարակչութեան:

Այս շարժումին կողմէ կազմակերպուած խալիսթաճիկ մըն էր՝ որ ներկայ գտնուեցաւ Կիրակի, 1 Յունիս 1975, Կ. Ե. ժամը 7ին: Հանդիսութիւնը կը հաճախուէր և իր ներկայութեամբ իր քաջալերէր Առաջ. Տեղապահը՝ Գր. Ս. Ներսէս Մ. Վրդ. Բապտիստանը: Կը նախագահէին համայնքի ծառայող ազգային և վարժարանի գործունէութիւնը քննարկող՝ Տէր և Տիկին Անդրանիկ Մանուկեան:

Հոծ թիւով ծնողներ և ազգայիններ ներկայ գտնուեցան սոյն խալիսթաճիկին և վարժարանի ուսումնական հաստիքները: Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի իսկողանքին վրայ այդ օրը տեղի ունեցան հետազոտչական հանձնարար և օգտակար խորհուրդ: Տեղ. Տէր և Տիկին Բապտիստան խորհուրդին հետ և օգտակար խորհուրդին հետ և օգտակար խորհուրդին հետ:

Առաջ առաջնորդի անտիճան ստացաւ՝ Պր. Վաչագան Եղեւթեան, ի վարժարանէն հետազոտչական իր կարողութիւններուն և ներկայութեան (3 աստիճանի բարձրացում):

Արեւոյշներու կազմէն Օր. Տիգրան Մեւրուման վարժարանի ուսուցիչը:

Հետաքրքիր և հաճելի յայտագիրը գործադրութեան ընթացքին նշմարեցին քորինակի կարգապահութիւնը և համագործակցութիւնը և փոքրեւոր, տղայ և աղջկանց միջև, Թատերական սեկը թէ զուարթ էր և թէ բարոյալից:

Հետազոտչները, յայտագիրը վերջապահութեան հետ սեղանով մը պատուեցին բոլոր ներկայները: Այս առթիւ շնորհակալութեան մեծ բաժին մը ունին ծնողները և վարժարանին բարեկամները, որոնց կողմէ պատրաստուած և նուիրուած համազօր ծառայող և քաղցրաւորները մեծ անտիճանով համաձայնեցին ներկայները:

Ներկայներէն բարեկարգ ազգայիններ և օրուան նախագահը, դրամական առատաձեւ նուիրատուութիւններով քաջալերելի միւր հետազոտչական այս շարժումը:

Ծառայողները հարգուեցան հասնող թէյ, իսկոյն վրայ պատրաստուած պատանի հետազոտչներուն կողմէ:

Անկողմակալ ողբով և անվերապահ կեցուածքով՝ ասէն հայ պարտի ողջունել սոյն շարժումին ստեղծումը, և ասէն կերպով օժանդակել՝ անոր տեսականացմանը և յառաջդիմութեանը: Ս. Գ.

ԻՄԲԵՐԻԱԼԻՉՄ. ՑԵՆԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍԵՂԱԿԻՐ (Շարունակութիւն Ա. էջէն)

մոլեռանդ ու անողորմ դաժանութեամբ: Այն ժամանակ Թուրքիայում հսկայական ազդեցութիւն ունեցող գերմանական իմպերիալիզմը, ըստ էութեան վաւերացրեց այդ ահռելի ոգիւրը, ուստի եւս էլ պատասխանատու է դրա համար:

Բառորդ դար անց՝ հիթլերեան ֆաշիստները զիջել անցան իրենց նախորդներին և ամբողջ ազգերի բնաջնջման հրահրեցին միջոցներ հնարեցին, Օսկանցիում և Գոլանցիում կառուցելով կազմակերպչական և հազարաւոր մարդկանց ողջ-ողջ թողելու համար փոսեր փորելով: Բնորոշ է, որ սլաւեաններին բնաջնջելու նպատակով իր զինուորներին ճանապարհ դնելով, Հիթլերը կոչ արեց ուշադրութիւն դարձնել պատմութեան դատաստանի վրայ, շնակաւ օրէն վկայակոչելով հայերի ցեղասպանութիւնը, որը, իբր թէ, վաղուց մոռացուած է:

Ոչ մի կապիտալիստական պետութիւն, որի է իրական փորձ չարեց՝ ցեղասպանութեան հողովորդութեամբ բնաջնջող այն ժողովուրդին պաշտպան կանգնելու համար: Մարդասիրական նման մի բայ կը հակադէմ մասնաւոր սեփականատիրական հասարակութեան էութեանը, դասակարգային շահերին պարտաւորաբար, որը, այնուամենայնիւ, ոչ մի չորհրդորդութեամբ հասարակական կարծիքը, կարեկցական լարեւոտութիւններ չպարտեւորէր իր ստատուսը: Եղբայրներին հասցէին:

ՋԱՆԱԿԻՐԻՆ

Օր. Հերմինէ Ն. Պալանեանի ընդ Պր. Վահէ Կ. Վարժարանէն ներս բարեբաւարական ամուսնութիւնը կը շնորհաւորեն, և առայդ՝ Տէր և Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք) կը նուիրեն 200 Ե. Դ.:

Օր. Նորա Օ. Ալիքսանեանի ընդ Պր. Վահէ Կ. Սեդրակեանի (Չէրոթ) նշանախօսութեան ուրախ առիթով, Տէր և Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք) կը նուիրեն 200 Ե. Դ.:

Ողբ. Տիկին Ազապի Տատուրեանի մահուան կսկածալի առիթով, Տէր և Տիկին Սիմոն Սամսոնեան (Նիւ Եորք) կը ցաւակցին և առայդ կը նուիրեն 200 Ե. Դ.:

ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ ԱԶԳ. ՎԱՐՓԱՐԱՆԵՆ ՆԵՐՍ (ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆՅԱՆՈՎ)

Իրենց սիրելի և անփոխարինելի բարեկամներին դառնակցի կորուստին շատ ազդեւոր, անոր քաղցր յիշատակին՝ Տէր և Տիկին Ժագ Առաքելեան և զաւակները կը նուիրեն:

Գալուստեանի սեղանին	500
Նուպարեանի սեղանին	500
Աղբաւաջ Հոգաբարձութեան	500
Այնթիւիկի Հանգստեան Տան	500
Կոկանեան Սրահին	500
Հայ Գեղ. Միութեան	500
Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարին	500
Յուսէֆի	500
Արեւիկ	500
Ջահակիրին	500

(Ստանալ Արեւիկ)

Ողբ. Անոյշ (Սուրբ) Բըրուտեանի մահուան կսկածալի առիթով, Տէր և Տիկին Արթուր Գրեքեանեան կը ցաւակցին և առայդ կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
Աղբաւաջին	100
Ջահակիրին	100

Ողբ. Նուպար Մէթերիսեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ, Տէր և Տիկին Արթուր Գրեքեանեան կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
Աղբաւաջին	100
Ջահակիրին	100

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՅԻՆ

Օր. Անահիտ Սիմոնեանի ընդ Պր. Գեորգ Դաւիթեանի ամուսնութեան բարեբաւարական առթիւ կը խնդակցին և առայդ կը նուիրեն:

Տէր և Տիկ. Սրամ Մովսէսեան	100
Ջահակիրին	100

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ

ՅԱՐԳԱՆՔ ԿԸ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵ (Շար. Գ. էջէն)

ազատութիւններ, Այսպէս է նաեւ Աւստրիոյ բոլոր երկրներուն մէջ ապրող ճեղքուած ժողովուրդներուն կեանքը:

Այս հանդիսութեան ներկայացուցիչները, կոնքրետ սկսաւ և լաւորդարաբար գրաւուեցան Գազան, Եկատերինա և այլ քաղաքներ ու Կարմիր Բանակը հասաւ մինչև Վլատկիմիր:

Ենթահիւ Հայկ. Բժշկական յաղթանակին, Սամարա քաղաքին մէջ փրկուեցան վաթսու տասնհինգ քաղաքական ընտանիքներ:

ՏՈՒՆԱԳՅՏ ՍԻՄՈՆԵԱՆ Ուստ (Մասն. ԱՄՆ)

(*) Հայկ. Բժշկական այս մասնաճիւղը ստացաւ ևս թիֆլիսի ճեղքուած օրկան Գաղափարի 1916 տարուայ թիւ 55, 56, 57 եւ 58 համարներուն մէջ, որ խմբագրութեամբ մօտ կարելի է գտնել:

ԲԱԶՄԱՀՄՈՒՏ ՆՈՒԻՐԵԱԼԸ

(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

«Մեզ հայ եւս ասում», «Մեզ մեզ ոչ ոքից չենք զերազատում. Պարզապէս մենք էլ պիտի ընդունենք, որ մենք, Միայն մենք Արարաւ ունենք... Լսում է լարուած ուղադրութեամբ. Վերջապահութեանը՝ հիացմունքի արտայայտութեան հետ՝ ծեղրով ամուր խփում է ծնկներին:

Ապա կարդում եմ «Միանգամից»:

Այս անգամ Տորթօրի հիացմունքը անսովոր է:

— Այս տղան իրօք խոշոր տաղանդ է: Մարգարէ...:

Յաջորդ հանդիպմանը մօտ է «Եղիցի Լոյս»-ի «Նորօրեայ Աղօթք»-ը: Կարդում եմ, կարծեմ թիւ էլ բացառիկ ոգեւորուած, ամուսնեւթային ուրիշով:

«... Եթէ աստուած էք, Փնջեցէ՛ք, Գրանց բոլոր մոմերը, Մարեցէ՛ք Գրանց կամբեղներն ամեն:

Հանգրգե՛ք Գրանց ցանցն այլապէս,

Որ... եղիցի Լոյս:

... Եւ ոչ մի գաւթում մի ընդունեցէ՛ք Գրանց մասաղը, Որ իրենցը չէ. այլ զողացւած է...:

... Ու թէ աստուած էք, Ամուր փակեցէ՛ք ձեր ականջներն էլ:

Նրանց սողոսկումն աղօթի դիմաց...:

Ընթերցումս աւարտել էի:

Բայց բժշկը շարունակում էր անշարժ և ակնապիշ ինձ նայել:

Ապա՝

— Կարո՞ղ ես այդ կտորը ինձ մօտ թողնել:

— Խնդրեմ:

Ես ինձ հարց տուի իւրովի.

«Արդե՞ք բժշկի ներքին աշխարհում ինչ որ բան կատարուեց...»:

...

Ոչ նուազ իւրայայտուկ էր բժշկի Շամլեանի բուժական, բուժիչ մեթոդների կիրառումը: Նա ոչ միայն սովորական և ընդունուած ծեղով էր բնութագրուող, այլ խօսում հարցեր տալիս, խօսեցում էր օրկանի իրենց հիւանդ եղող այս կամ այն օրկանին:

Եթէ հակառակ վարուես, կը վնասեւ լիարդիւն՝ կամ, «կը զանգատին աղիքները»: Կը զրգոհեն թորերը, սիրտը...:

Հարկ է շնչել, որ բժշկի Շամլեան նոյնքան հմուտ թերաբեւտ էր և նկարագրաբար, որքան անուանի վիրաբույժ, Յատկապէս շրջաններում նրա առօրեայ աշխատանքային պրակտիկայի կարեւոր բաժինն ընկնում

էր զանազան հիւանդութիւնների բուժման և բուժօգնութիւն ցոյց տալու ամենաբարձրից՝ սպասարկմանը: Բազմաթիւ դէպքեր են եղել, թէ շրջաններում և թէ քրեանում, երբ հիւանդութեանը տուած բժշկի Շամլեանի ախտորոշումը (տիպիկոզ) ամեն ճշգրտ է եղել:

Որպէս վերջին խօսք:

Բժշկի Գողոս Շամլեանը ունէր, ապրում էր իր սեփական ողբերգութիւնը: Նշենք կարեւորները:

Ջգալ և ապրել իր աշխատանքի և արժէքի թերազնահատումը:

Անհանդուրժողական զգացումը և պարունակը՝ կեղծիքի, կեղծաւորութեան հանդէպ:

Կեանքում փրկուած, կեանքի վերադարձած լինել հազարաւորների, և իրեն փրկելու անցոր լինելու անաւոր գիտակցումը:

Յարակից այդ գիտակցումն էր, իր ստորագրութիւններին, իրեն աշակերտած բժշկիներին ապահինելու ներքին ծանր տագնապ: Իր երկու զաւակներից հեռու և կտրուած լինելու տխուր փաստը...:

Այո, Ես իր բարեկամը նորայայտ, այլ՝ հարազատ, ստիպւած եմ մորմորով արձանագրել, որ անուանի բժշկի Գողոս Շամլեանը իր աշխարհ մշտնջենական փակեց: աշխարհի դէմ՝ իր սրտում ունենալով և իր հետ տանելով իր սեփական, անդարմանելի ողբերգութիւնը:

Ինձ տխուր բախտ վիճակեց այցի զնալ իմ շատ յարգած բժշկի քառասունօրեայ թաւը՝ շիւրմին և շշուկով մրմնջող «Հանգիստ տանջուած ոսկորներդ» իմ խօսքերը:

Ու հիմա, բժշկի Շամլեանը ապրում է իր... Երկուդ կեանքը, իր անմահութիւնը երկրի վրայ:

Այդ անմահութիւնը՝ իր անունն է, բարի ու վսեմ: Իր բժշկագիտական գործունէութիւնը՝ այնքան անձնուրաց, բազմօգուտ և բեղմնաւոր:

Մարդ-մեծութիւնների տըրւած այդ առարկաների նկատմէ, նրան ճանաչողները և հարազատները՝ սրբութեամբ կը պահպանեն իր անունը պայծառ և յիշատակը անմոռանալի:

Գատիկ այդ անունը և յիշատակին:

ՄՐՇԱԻՐ ՍՈՒՆԵԱՆ ՆԵՐԱՆ

اقراء جريدة
النصارى
* ԿԸ Բ ՎԱՆԴԱԿԷ ՍՈՒՆԵՏ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՄԷՆ ԻՆՅԻ ՄԱՍԻՆ:
* ՆԻԹԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅՅԱՅՈՒԹԻՆ «ՆՈՎՈՍԹԻ» ԼՈՒՐԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ:
* ԼՈՑՈՒ ԿԸ ՏԵՍԷՆ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ:
* ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԹԻ ՄԷԿ ԴԱՇԵԿԱՆԻ:
* ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ 40 Ե. Դ.
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷՆ Է
Տա. Շարա Ալ - Մաաիաս Էլ Սուխրի, Ջամալի, հեռախօսներ թիւ 81066 և 808929:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏՄԲԱԹԱԹԵՐԹ

Արտատպեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Յեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆԱՆՆԻ

ՆՈՐ ԵՐԶԱՆ ԹԻԻ 583 — ՀԻՆԿԵՐԱԹԻ 3 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ 26-րդ 4 եջ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ٩١١ بالقاهرة - ٢٤ ج - ت ١٣٠١٥
صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سرديان (بالاين)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

6.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948-ին

Տպագրանակ 8000

عدد رقم ٥٨٣ - الخميس ٣ يولييه ١٩٧٥

ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՊԵՏՔ Է ԳՐՈՒԻ

ՄԵԾ ՊԱՏԻ ԶԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԱԶԱԽՏ ՀԱՄԱԶԱՍՊ ՊԱՊԱՃԱՆԵԱՆ ՍՈՎԵՏ ԶԻՆԵՍԼ ՈՒԺԵՐՈՒ ՊԵՏ ՆՅԱՆԱԿՈՒՄԸ

ՄԵԾ ՊԱՏԻ ԶԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԱԶԱԽՏ ՀԱՄԱԶԱՍՊ ՊԱՊԱՃԱՆԵԱՆ ՍՈՎԵՏ ԶԻՆԵՍԼ ՈՒԺԵՐՈՒ ՊԵՏ ՆՅԱՆԱԿՈՒՄԸ

1915 ՆՊԵՐՈՒՆԵՆ և առաջ, հայու-
թեան ողջ մնացած զաւակները
տեղաւորուեցան՝ աշխարհի բազ-
մաթիւ երկիրներէ ներս, և լա-
տիպոնեցան յարմարիւ տեղական
պայմաններուն:

Հոգէն հեռանալը որչա՛ն ա-
հաւոր էր հայութեան համար, հո-
գին հետ հաղորդակութեան պա-
կասը նոյնչա՛ն աղէտ էր Ահաւոր
կաղնթիւներուն ընկիւյձին, քա-
ղաքական բազմաթիւ դժուարու-
թիւններու հանդիպեցաւ հայը՝
կարենալ շնչելու կամ գործար-
հաւոր: Յաղթահարեց՝ անսպասի-
ր կորովին շնորհիւ, բազմապիսի խո-
թերու և տեղ տեղ նախանձիւլ ա-
ռաւելութիւններ ձեռք ձգեց, տեղ
տեղ նախանձեց, տեղ տեղ աւելի
հայախոս դարձաւ, ուսման, մշա-
կոյթի ոյժ տուաւ և սակայն ան-
տեսեց՝ 50 տարուան մէջ ապրած
իր կեանքը բազմակողմանի ձեռք
ներկայացնելու առաւելութիւն-
ները: Ձգրեց իր պատմութիւնը,
սպասելով որ ուրիշներ ձեռնար-
կեն ատոր: Մամուլի մէջ մասամբ
տրուեցաւ գաղութի առօրեան, ե-
ղան մենագրական աշխատանք-
ներ, բայց որոնք մասնակիի,
կողմնակիի սահմաններէն անդին
չանցան: Հասարակական կազմա-
կերպութիւններն անգամ իրենց
գաղութային երկարամեայ գոր-
ծունէութիւնը չեն գրած ցարդ,
ուր կը մնայ մշակութային, ըն-
կերային, ազգային կեանքի հի-
տաքերը կող. երու պատմութիւն-
ը գրելը:

Ինքնաշնչելու գաղութի պատ-
մութիւնը՝ ընդհանր է նոյն պրիս-
մակէն պիտի չդիտուի: Երբ պատ-
մութիւնը կրնան նոյնիսկ իրարու հա-
կասող, հակադրուող թէ՛ զեք, տե-
սակէտներ հրապարակ գալ: Կըր-
նայ մէկ պատմող չստ մը հար-
ցերու մեկնաբանման մէջ՝ անհա-
տական կամ նոյնիսկ սխալ կար-
ծիքներ տալ, սակայն երբ բազ-
մաթիւ ըլլան նախաձեռնողները և
առարկայական ու քննական
ոգի ցուցաբերեն, անպայման որ
օգտակար գործ մը տուած ըլլաւ
բաւարարութիւնը պիտի ստանան:

Գաղութներու կեանքը նոյն
պատկերը չի ներկայացնել աւսօր:
Նոր գաղութներ կան՝ անոգ ու
զարգացող և բազմացող, ինչպէս
Փանատա, Աւստրալիա. կան տը-
կարացողներ՝ ինչպէս Իրաքի, Ե-
գիպտոսի, Յունաստանի, Մ. Նա-
հանգիստի և Յիւստայի գաղութ-
ները, կայունութիւն ցուցաբերող
օճախներ են՝ Լիբանանի, Սուրիոյ
և Պարսկաստանի գաղութները:
Գաղութներու նութիւն աւելցնել
չէ անշուշտ: Մինչ Լիբանանի,
Սուրիոյ, Իրաքի, Յունաստանի,
Յիւստայի, Հարաւ. Ամերիկայի
գաղութները ընդհանրապէս կազ-

մակերկուած են 1915ի ՆՊԵՐՈՒՆԵՆ
յաղորդ շրջաններուն, ուրիշներ
100 տարուան անցեալ ունին,
(Եգիպտոս, Միաց. Նահանգներ),
Պարսկաստանը կը մնայ իր թիւով
ամենէն հին շրջանի կազմաւոր-
ւած որպէս գաղութը հայ կեան-
քէն ներս: Սակայն, ան, հակա-
ռակ իր հնութեան, գործօն և աշ-
խոյժ գաղութ մը ըլլալէ հետեւ
կը մնայ մեր ընդհանուր հայ կեան-
քէն ներս:

Գաղութներու ծանօթացումն
ու կեանքի պատմութիւնը գրելու
մէջ մեծ դեր կրնան ունենալ Ազ-
գային Իշխանութիւնները, իրենց
արխիւները և հիմնական գրաւոր
նիւթերը դասաւորելով:

Գաղութներու պատմութիւնը
գրելու մէջ խոշոր դեր վիճակուած
է հայ մտաւորականութեան և
համալսարանական ուժերուն, ինչ-
պէս նաեւ բոլոր մշակութային,
մարզական, քաղաքական և ազ-
գային մեր հաստատութիւններու
պատասխանատուներուն:

Յատուկ հարցարաններ կա-
րելի է ապել և ցրուել, լեցնել
տալ, ապա համարել:

Սոյն գաղթահայ օճախներու
պատմութիւնը պէտք է առնչուած
ըլլայ ընդհանուր շնչունքին տը-
նալ շրջանի ազգային - քաղա-
քական և մշակութային կեանքի
հետ, ալապէս պիտի մնայ կիս-
կատար և ոչ ամբողջական:

Գաղութներու պատմութեան
ո ստեղծարարութիւնը՝ նոյնքան
կարևոր նշանակութիւն պիտի
ունենայ հայրենի բա՛նասիր ազ-
գայնագէտներու համար և ու
Լիբնու չէ, կարելի է փոխադարձ
կապերու շնորհիւ այդ գործը հա-
ւաքարար կենսագործել:

Մեր ժողովուրդը կերտած է
հայրենիք մը: Սփռուելի հայու-
թիւնն ալ պէտք է իր բաժնը
բերէ ինքզինք ծանօթացնելով, իր
կեանքը և նուաճութիւնը արձա-
նագրելով, որմէ պիտի շահի ընդ-
հանուր հայոց պատմութիւնը, ան-
կասկած:

Հ. ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

ՀԱՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԼՐԱԳՐՈՂ ԼԵՒՈՆ ՔԵԺԻԾԵԱՆ ՊԱՐԳԵԻԱՏՐՈՒՄ

Ուրախութեամբ կը տեղեկա-
ցանք, որ անցեալ 10 Մայիս 1975,
Էնի Եոթ Հիլթըն պանդոկի մէջ
կազմակերպուած «Միջազգային
Մամուլի Անճակագրի Պահանգ-
դէս ինքնաշնչելու հայ անուանի
լրագրող Պ. Լեւոն Քեթիբեանի
յանձնարարութեամբ» 1975 տարուայ ին-
քերցեցըլ Գոմմիթիքթըրգ
մրցանակը:

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը հաղորդենք՝ թէ Գահիրէի Թեմականի ընտրութեանց
համար, Ներքին Գործոց Նախարարութիւնը լիտրսկան Յանձնա-
խումբի անդամներ նշանակած է Պ. Բիւզանդ Բրուտեանը և Յա-
կոր Էքսէրեանը:

Կը հաղորդենք նոյնպէս, թէ Գահիրէի Թեմականի ամբողջա-
կան ընտրութիւնները՝ տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Հոկտեմ-
բերին:

ԴԻԻԱՆ ԳԱՀԻՐԵԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Գահիրէ, 25 Յունիս 1975

ՓԵՐԻՉ

ԸՆԿԵՐ ՅՈՎՀ. ՄՈՎՍԵՍԵԱՆ ՈՉ ԵՍՍ Է

Աշխարհի Եւրաթաթերթի 24 Մայիսի համարին իր կսկի-
ծով տեղեկացանք, որ այդ օրերուն Փարիզի մէջ իր մահկանա-
ցուն կնքած է Հնչակեան Կուսակցութեան Յանույի Շրջանի վա-
րի Մամիկի անդամներէն՝ ընկեր ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆԻ խոր
սուգի մատնելով իր կողակիցը, զաւակներն ու շրջանի լիւր ըն-
կեր-ընկերուհիները:

Ողբացեալ ընկերը իր կեանքի սմբողջ ընթացքին տարած է
հասարակական բեղուն աշխատանք՝ սկսելով Եգիպտոսի վա-
րի Մամիկի անդամներէն՝ ընկեր ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄՈՎՍԵՍԵԱՆԻ խոր
սուգի մատնելով իր կողակիցը, զաւակներն ու շրջանի լիւր ըն-
կեր-ընկերուհիները:

Իր կեանքին, գործունէութեան և մահուն մասին պիտի
անդրադառնանք:

ԼՈՅՍ ՏԵՍՍԻ

ՎԵՐԵՐԱՆ ԶՆԱԿԵԱՆ ԸՆԿ. ՍԵՐՈՎԱ ԾԱՅԵՆԻ «ՅՈՒՇԵՐ ԵՒ ՓՈՒՇԵՐ ՎԵԱՆԻ ԶԱՆԱՊԱՐԻՆ»

Պէտք է յիշատակել, որ Եւրոպայի տեղեկա-
ցանք, որ Կ. Տօնիկեան և Որդիք տպարանէն վերջիւ լոյս տեսած
է ամերիկայեան հնչակեան վեբիկեր ընկեր ՍԵՐՈՎԱ ԾԱՅԵՆԻ
«ՅՈՒՇԵՐ ԵՒ ՓՈՒՇԵՐ ԿԵԱՆԻ ԶԱՆԱՊԱՐԻՆ» յոյս չստացաւ առաջին
հատորը, գեղակաւ և գեղարուեստական կողմով:

(Շարունակութիւնը տես էջ 3)

Մեր մէջ գումարտակներ,
բանակներ կան, որոնք կը խա-
նին, կ'աշխատեն հայ ծնած ըլլալ-
ուն, հայու անուն կրելուն և կը
փորձեն եւրոպացիներ, ամերիկա-
ցիներ, սպանացիներ... ձեռնալ:
Հայերու համար, ընդհանրապէս,
հայ անունը թուրքի հոմանիշ մը
դարձած է, որ անկէ առաջացած
է ստորադասութեան բարդոյթ մը -
իւր թէ թուրքերուն նախնիները
մենք գործած ըլլայինք - Թուր-
քի ծնած եմ, հետեւաբար Թուրք,
Անգլիա ծնած եմ, ուրիշ անգլիա-
ցի եմ: Այս բացատրութիւնը օտա-
րին շահագործած է, իր մէջը
լուծելու համար ամէն կարգի նո-
րեկները: Մասնաւորաբար հայերս
զոհ պէտք չէ՝ երթանք այս դա-
ւերուն: Այո՛, ամէն հայ քաղա-
քացի, օրինական պարտականու-
թիւն մը ունի ամէն կերպով ծա-
ռայելու հիւրընկալ երկիրներու
քաղաքացիական շահերուն, բայց
միայն այսպիսի - ցեղային, ազ-
գային, պապականական աւանդու-
թիւններու որեւէ ուրախում, օրէն-
քի մաս չի կազմեր: Փա՛ռք Տի-
րոյ, այլևս անհայրենիք չի չինք,
մեր եղբայրները, մեր ազգական-
ները, ցեղին բարձր որակով մտա-
ւորական զեկավարները, հայրենի
սրբաշնագոյն հողին վրայ կ'աշ-
խատին՝ մեր քանդուած պապեա-
կան տունները վերաշինել և օտա-
րութեան մէջ սարսափելի փոթո-
րիկներու ենթակուած մեր զա-
ւակներուն վերադարձել, հայ
ընտրով, հայ թուրքերով ու գե-
տերով:

Մեր հայրենի շատ քիչեր գի-
տեն, ըմբռնած են, թէ Ուիլիսմ
Սարոյեանին ըսածին նման, հայ
ըլլալը և օտարէն իրեւ հայ
ձան ցուելը, միայն հայրենի շը-
նորհուած առանձնաշնորհաց մըն
է: Եւ սա ճիշդ է, մասնաւորաբար
զանազան երկիրներ ճամբորդող
հայերուն քաջածանօթ և կրկնող
երկոյթ մըն է: Ամերիկահայրը,
նոյնիսկ երբ Նիւ Եորք կամ Պոս-
թոն կը վերադառնան, մաքսային
պաշտօնեան անցազրը քննելէ
յետոյ երբ կը ստուգէ թէ, ճա-
բորդը հայ մըն է, ընդհանրապէս,
անոր պայուսակները չի՛ քննիր:

Ինչ երեք անգամ պատահած
է: «Դու Բա՛յ Բա՛յ»: «Այո՛» ու
գոռնէն դուրս ելած եմ, առանց
պայուսակներու քննութեան:
Անցեալները ճարտուն հայու մը
հետ տեսնուեցայ: Ինչ պատմեց
թէ հին մուսթի ստեն, սառա-
նակ չառած, պառսկներու խիտ
ընտելութիւն մը կայ: Երբ կարգը ի-
ր եկած է, պայուսակները չեն բա-
ցած, որովհետեւ տեղեկացած են թէ
(Շար. տես էջ 4)

ՔԱՆԱՆԵՐՈՒ ԵՐԻՐ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ԳԱՀԻՐԵԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 15 Յունիս, 1975, Գահիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, յետ աւարտման Սուրբ Պատարագի կատարուեցաւ Հոգեհանգստեան մասնաւոր պաշտօն, 1915 թուականին Պոլսոյ մէջ կախաղան հանուած Բասն Հնչակեան հայրենասէրներուն, հոգւոց ի հանգիստ և անոնց նահատակման 60րդ տարելիցին առթիւ:

Պատարագին էր Արթ. Տ. Նարեկ Գինյ. Ֆրանցիսկոս Երզնկացի թեմապետը, զեկամարեացի Սո. Եղ. Սեպուհեանի կողմէ: Հայր Մերոյն առաջ խիստ իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ Առաջ. Տեղապահը, Գերպ. Տ. Ներսիս. Ս. Վրդ. Բապուճեան:

ԱՐԺԱՆԹԻՆ

ՄԵՏԵԱ ԱՐԴԱՀԱՄԵԱՆ ԵՒ ՌՈՒԲԷՆ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ ԱՐԺԱՆԹԻՆ ԺԱՄԱՆԵՑԻՆ

9 Յունիս, կ. Ե. ժամը 23.15ին, Լիմայէն Աւերիւն Բիւնա» ընկերութեան թոխիով, Էսթիսա» զաւառաւ կայան, ժամանեցին Հայաստանի արուեստագէտ կազմակերպիչ խումբի անդամները: Մեծ և Արա» համեմատ ու շուքակաւոր Ռուբեն Աւարուհեան:

Միւսերէն Հիմարի միջոցաւ Ե. Գրիգոր քահանայի հաւերով քաղաք ժամանող արուեստագէտները, յաջորդաբար պիտի ունենան բազմաթիւ ելոյթներ:

Հայրենի ծաղկազարդ արուեստագէտներ հայ համայնքին 6 ընկերուած յաջող ցուցահանդէս պիտի ստիպեն: Թեաքո Աւերիւնայի սրահներուն մէջ:

ԳԱՆԱՏԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՀԱՄԱՅՆ ԳԱՆԱՏԱՅԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ՓԱՍԱՆՈՐԳ ԳԵՐԺ. Տ. ԱՐԻՍ. ԵՊՍ. ԶԻՐՎԱՆԵԱՆԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՏԸ ՄՈՆՈԹԵԱՆ

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ Ն Ս Օ Տ Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի առաջադրութեամբ և Սմբէրկաւոց Սրբիկան Թեմի Առաջնորդ Գերբ. Տ. Թորգոմ Արք. Մանուկեանի կարգադրութեամբ, համայն Գանատայի Հայոց Առաջնորդական Փոխանորդի պաշտօնին կողմէ՝ Գերբ. Տ. Արիս Նպս. Երբվանեան, իր պաշտօնական անգրանիկ այցելութիւնը տուաւ Մոնթրէալ: Սրբազանը Տորվալի օգնականայանը ժամանեց Հինգշաբթի, Ապրիլ 17ին, ուր գիմնաւորուեցաւ Հոգ. Տ. Ենտրոք Վրդ. Գաւաթեանի գլխաւորութեամբ քահանայից դասուն, ծիսական խորհրդոյ անդամներուն, համակիրներուն և ընտանեկան պարագաներուն կողմէ:

Սրբազան Հայրը օգնականայանէն առաջնորդուեցաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճար և Հրաշափառով ու թափօրով մոտեց գործնական տեսքով ներս: Պատշաճ արարողութիւնէ ետք, Հոգ. Տ. Ենտրոք Վարդապետ քարի գալստեան խօսքով ներկայացուց հիւր Սրբազանը ներկայ հայատաղաներուն: Առաջնորդական Փոխանորդը ապա տուաւ իր պատգամը՝ Մոնթրէալ հայութեան:

Կիրակի, Ապրիլ 20, Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցին կը պաշտօնական օրերու յատուկ երեւոյթ մը: Խորհուրդ մը բազմութիւն ան կ'ստէ իր ունեւորներէն Փոխանորդ Սրբազանը Հօր մատուցած անգրանիկ Ս. Պատարագը: Այս առթիւ Սրբազանը խօսեցաւ նշանակալից ու նշանակալից քարոզ մը, միանգամայն տալով օրինութիւնները Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին:

Երգեցողութիւնները կատարուեցան Կոմիտաս Դպրաց անդամներուն կողմէ, զեկամարութեամբ՝ Գր. Գեղիս Երբվանեանի և երգեցողի ընկերակցութեամբ Բարեշ. Վարդան Սրկ. Տէյլէթեանի:

Ս. Պատարագի ընթացքին, հոծ բազմութեան կողքին, Հ. Բ. Ը. Միութեան Մոնթրէալի Ամենօրեայ Վարժարանի ամբողջ աշակերտութեան մասեր ի ձեռնին Ս. Սեղանին մօտեցումը և Ս. Հաղորդութիւնն ստանալը, խոր տպաւորութիւն թողոց հսկայ տաճարը լեցնող հաւատարմութիւններուն վրայ:

Թաւարտ Ս. Պատարագի կատարուած հոգեհանգստեան արարողութիւնէ ետք, եկեղեցւոյ Մանուկեան ընդարձակ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ՝ բարի գալստեան պաշտօնական ճաշկերպ մը:

Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն նոր ժամանած Գերբ. Տ. Արիս Նպս. Երբվանեան, իր շնորհակալութիւններն ու գոհուի սկիզբէն յայտնեց. ընծայուած պատիւներուն համար և սոյն առթիւ անգամ մը եւս հաղորդեց Վեհափառ Հայրապետին՝ Գանատահայութեան ուղարկած ողջանդներն ու օրինութիւնները:

Մոնթրէալ իր գոհուած օրերուն, Սրբազանը հայութեան իր պատմութիւնը տուաւ նաև՝ Տորթ. Գ. Պաղեանի գլխաւորած պատկերասփիւռի կայանէն, ու Զորքերայի, Աւերի Զ. ընկերակցութեամբ թորոնթ:

ՓՐԱՆՄԱ

ՔԱՆԱՆԵՐՈՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անցեալ Յունիսի 15ին, Մարսիլիոյ Ս. Գ. Հնչ. Մասնակցութիւն կարգադրութեամբ, Փրանցի Մայր եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան մասնաւոր պատգամ կատարուած է՝ Պոլսոյ Պապիոս հրապարակից վրայ՝ 1915ին կախաղան հանուած Բասն Հնչակեան հայրենասէրներուն 60 ամեակին առթիւ:

Հոգեհանգստեան ետ մօտակայ սրահի մը մէջ տեղի ունեցած է հոգեհանգստեան:

«ՌԻՇ ԼԻՆԻ ՆՈՒՇ ԼԻՆԻ»Ն

ԲԵՄԱԴՐՈՒԵՑԱԻ ՓԱՐԻՋԻ ՄԷՋ

Շաբաթ, 24 Մայիս 1975, Փարիզի Թեաքո Աւերիւն մէջ երկայնացուած է՝ Գ. Երզնկացի «Ռիշ Լինի, Նուշ Լինի» օփերեր, բեմադրութեամբ Ս. Սուրենեանի, երաժշտական մասնակցութեամբ զաւակահարուի Տիկին Սոֆիա Թորոսեանի և Սայաթ Նովա՝ ցուցադրութիւն:

Այս երկայնացումը դերերով իրենց մասնակցութիւնը բերած են՝ Տիկին Ռիմա, Օրֆ. Մարի Բարուհակեան, Այսա Էմիլեան և Պ. Նան Պաղեան, Միհրան Էմիլեան, Ա. Գաւաթեան, Վ. Սեփան, Ս. Սուրենեան և ուրիշներ:

ԳԵՆԱՀԱՏԵԼԻ

ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՄԷ

Հանդիման ստացանք Գահիրէի Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի կողմէ հրատարակուած ամսագիր Տեղեկատուի Ապրիլի, և Մայիս-Յունիսի թիւերը:

Ֆրանսերէն, հայերէն և արաբերէն լեզուներով հրատարակուած այս պաշտօնաթիւին մէջ մեծ հանդիման կ'ընկերէր որ հայ կաթողիկէ համայնքին և պատրիարքարանին լուրերուն և տեղեկագրութիւններուն կողքին, սիւնակներ տրամադրուած են հայերէն լեզուի ուսուցման, հայու արժանապատուութիւնը զօրացնելու ընդթ կողմ յողւածներու, հայ ժողովուրդի պատմութեան մասին համառօտ և խոստովագրութիւններու, և այլ: Գովելի աշխատանք մը է, որ մեծապէս կը նպաստէ ոչ հայախոս հայերու սրտէն ներս ազգային հպարտանք հրահրելու նպատակին:

Պարտք կը գգանք շնորհաւորելու մանաւանդ Հայր Թովմ. Վրդ. Ամարանեանը, փոխան խմբագրականի հայերէն իր գրութեան համար, որ վերնագրուած է «Հայերէն» անվիճելի իրողութիւն և որ իրատես կեցուածք և յստակ արտայայտութիւն մըն է:

Մենք կ'ողջունենք այս ծննդակառուին երեւումը և կը մաղթենք յաջողութիւն ու յարատեւութիւն:

ԽՐԱԿԱՐԴՈՒԹԻՒՆ

Ս Ս Ս Ա Ն Ք

ԻՄՍՏԱՐԱՆ, Պրակ 4. Այս պահով Աւերիւն իրաւական (հարկաւորակ), Ս. Շահապ, 8 Մոլիկ ան, Աստի Կիսուր, Մ. Անդրեան, Վ. Բ. Տիկիւնեան, Վ. Սեփան, Ա. Ալպոյանեան եւն:

ՎԵՀԱՓԱՌԸ ՓԱՐԻՋԻ ՄԷՋ

Անցեալ 12 Յունիս 1975, Հինգշաբթի, կ. Ե. ժամը 4.30ին, Օրիֆ օգնականայանը ժամանած է՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն. Ս Օ Տ Տ. Վազգէն Ա. և ընդունուած է համազգային և պաշտօնական մեծ պատիւներով:

Վեհափառը մեծ թափօրով մը առաջնորդուած է Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ Մայր եկեղեցին, ուր Հրաշափառով մուտք գործած է: Հայրապետական Պատուիրակ և Փարիզի Առաջնորդ Գերբ. Տ. Սեթրէքէ Արք. Մանուկեանի բարի գալստեան խօսքերէն ետք, Վեհափառը ներկայ հաւատարմութիւններուն տուած է իր օրհնութիւնները, միաժամանակ անդրադարձած է Եղեռնի 60 ամեակին և այդ կապակցութեամբ հայրենի պատմութեան և ժողովուրդին ցուցաբերած զգացուններուն մասին:

Շաբաթ, 14 Յունիս, կ. Ե. ժամը 8ին, ի պատիւ Վեհափառին, մեծ ճաշկերպ մը տարրուած է Էնթէրքոնթիւնէնթալ պանդոկի «Էնթէրքալ» սրահին մէջ:

Կիրակի, 15 Յունիս 1975, կ. Ե. ժամը 10ին, Վեհափառ Վազգէն Ա. օծումը կատարած է Իսի-Լէ-Մուլինոյի մէջ նոր կառուցուած Հայկական եկեղեցիին:

Փարիզի Կեցութեան օրերուն, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը պաշտօնական հանդիպումներ ունեցած է պետական անձնաւորութեանց, օտար համայնքներու կրօնապետներու և մեծ թվով ազգայիններու հետ:

Ի պատիւ Վեհափառ Հայրապետին, տեղի ունեցած են պաշտօնական ընդունելութիւններ:

Վազգէն Ա. Փարիզէն մեկնած է Աման Ուրբաթ, 20 Յունիս 1975: Մեկնումի պահուն Վեհափառին եղած են մեծ պատիւներ:

ՎԱՐԴԱՅՈՒ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱԻ

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂԱԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԵՐԵՒԱՆ, (Արմենիա)։— Սոփեանհայ երիտասարդ յայտնի արձակագիր, մեծ ժողովրդականութիւն տեսած, Գարուն ամսագրի գլխաւոր խմբագիր՝ 43 ամեայ Վարդապետ Գետրոսեանը ընտրուած է Հայաստանի գրողների միութեան նախագահ:

Վ. Գետրոսեան ծնունդ է Աշտարակում և իր միջնակարգ և բարձրագոյն ուսումը տալիս է Երեւանում: Տարիներ շարունակ նա աշխատել է հանրակրթութեան թերթերում և ամսագրերում, իսկ վերջին 7 տարիներին ընթացում, իսկ գլխաւորում է «Գարուն» ամսագրի խմբագրութիւնը:

Նրա առաջին բանաստեղծական երգերը լոյս են տեսել տակաւին ուսանողական տարիներում, իսկ յետոյ՝ Վ. Գետրոսեանի «Գետրոսեան» շաբաթաթերթի միջոցով:

1976 թ. Գոլկարիայի «Նարոտա» հիւրանոցի հրատարակչութիւնը լոյս պիտի ընծայի պոլկարներէնով՝ Վ. Գետրոսեանի «Գետրոսեան» շաբաթաթերթի միջոցով:

ՍՈՒՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՅՈՒԹԱՏՈՆ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՄԵԾ ԵՂԵՈՆԻ

27 Ապրիլ, Կիրակի երեկոյան, Հրանգ Մարգարանի Թատրական բաժնի մէջ, տեղի ունեցաւ մեծ եղեռնի զոհերու վաթսուներեակի շքեղ տօնակատարութիւնը, հովանաւորութեամբ՝ Սուրբ Կաթողիկոս Վեհափառ Վազգէն Ա. և նախագահութեամբ՝ Գերբ. Տ. Զաւակ Նպս. Զինչիւնեանի:

Հանդիմանութեան իրենց մասնակցութիւնը բերին զաղութիւնը բոլոր ոյժերը: Թատրական երգերով և պատմականութիւններով բեմ բարձրացան՝ Գր. Դէրձոյ Զանդեան, Տիկին Սուրբ Սիմեան, Լիւսի Մարաշեան, Վեհափառ Թաւադուս, Էլիզ Գոյանեան և Օր. Թաւադուս Լեւոնպապեան:

Խորապէս տպաւորիչ էր ՀԱՅՈՑՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Կենդանի պատկերը, բեմագրութեամբ Գր. Զանգէ Երզնկեանի:

Տիկեանց երգախումբը, զեկամարութեամբ զաղութիւն Հոգեհոգիին, կատարեց երբ բազմաձայն երգեր արժանանալով հանդիմանական զնահատանքին:

Բոլոր երգերուն դաշնակով կ'ընկերակցէր Տիկին Սուրբ Սիմեան, որուն մասնակցութիւնը այնքան ճշգրտութեամբ իրապէս դաշնակի ստեղնաշարին վրայ: Ան հանդիմանութեան մեծ յայտնութիւնը եղաւ:

Օրուան առաջին բանախօսն էր, զաղութիւն Հոգեհոգի Վրդ. Տ. Օշական Գինյ. Սըրգեանը, որ իրեն յատուկ կուտ ընծայ մը ներկայացուց հայուն գոյատեւելու և հրաշագործ ազգերու պատմութեան մէջ միալու անիդոսակ կամքը, Կոմիտասի տարիներ առաջ իսկ, արիւնի հեղեղին մէջէն մարգարէականով այսօրուան վերածնած մայր հայրենիքի վարդապետը արջալոյսը:

Գլխաւոր բանախօսն էր, հանդիմանութեան նախագահ Սրբազան հայրը, որ մօտ 40 վարդապետներ ամբողջ, իր վրայ մազնիսացուց ներկաները տալով հակիրճ պատմութիւնը հայոց, նախաբերստնական շրջանէն մինչեւ Ա. աշխարհամարտը, և սպա արիւններու մէջէն վերածնած մայր Հայրենիքը, անոր վերելքը և հայ արտասանմանի գոյութեան պայքարը: Սրբազան Հայրը կոչ ուղկեց ի մասնաւորի մեր նորահաս սերունդին, որ գութբերան հայ արժեքներու վրայ և միան Իրաւ հայր, մինչեւ որ քաղաքաւոր օր մը՝ ըլլանք հայրենի հողին վրայ, մէկ հօտ ու մէկ հովիւ:

Հարեւաւոր յիշմանքէ թաւած Հայր Մերով և Սրբազան Հօր Պապականով վերջ գտաւ հանդիմանութիւնը:

Սուրբ Կաթողիկոս Վեհափառը ինքնագործ էր՝ որ ինք եւս, հակառակ փոքր զաղութիւն մը ըլլալուն, գիտէր իր անուշահոտ պտղունց մը խունկը բերել ու խնկել, մեծ եղեռնի զոհերուն լուրով ու մէջ:

ԹՂԱԿԻՑ

ՏԱՆԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԻՖԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاکیر
جريدة أسبوعية

ص ب ٢١١١ بالقاهرة - ٢٤٤٠ - ت ٩١٥-١٣
صاحبة الانتياز: السيدة عالية سيريان (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

2111 Le Cairo (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 3000

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 584—ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 10 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ 26-րդ 4 եդ. Դհկ. կամ 25 Լիբ. Դհկ.

عدد رقم ٥٨٤ — الخميس ١٠ يولي — ١٩٧٥

ԵՂԵՈՆԻ 60-ԱՍԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱԼ

Պետք է գիտնալ, թե վերջին քառորդ դարում, թույլ պետական փրփրակալների գրապահները, 1880-1922 թթ. շրջանի մասին 400 է աւելի գիրք, պոռ/ւրներ հաւատարմած են և ուղի թիւով ալ օտար լեզուով թուրքիոյ ունեցած նուաճումները ներկայացուցած են: Այստեղի բազմաթիւ թերթերուն մէջ ոչ միայն ուղեւորներ են ցնդասպան լլլալիս, այլ յոսնոր, պոռ/ւարր, հայր, քիւրտը ներկայացուցած են անհնազանդ, օտարի հաշտոյն ծառայող և խաղաղ թրքութիւնը մարտադրած ռազմապետները:

Պետք է գիտնալ, թե պետութիւն մըն է մեր դիմացը՝ ամբողջ հասարակութիւնը: 1973 և 1974 թթ. միայն, 70 է աւելի պատմական հարցերու նուիրուած հատորներ և գրքեր լոյս տեսած են, ուր ջարդուած և անիրաւուած թուրքիոյ պաշտպանութիւնը կը կատարուի՝ ընդդէմ Վերջապահ հայոցն ու յոյսին վարդապետները: Գրքեր կան, որ կը խօսուի Փոքր Ասիոյ քաղաքակրթութեան մասին: Խառն յիշելու ոչ-օսմանցիները, անոնց հազարամեայ ճարտարապետական կոթողները: Այսպէս, հայոց որպէս թաղաւորութիւն չլիքատակաւ լին զատ, թուրքին՝ 5000 տարւած նուիրուած ունեցող շիթիթներուն և Սուլթաններուն արիւնքն յառաջ եկած ըլլալը Վերջապահ (Գրեւորութիւն):

Պետք է գիտնալ, որ 60 տա-

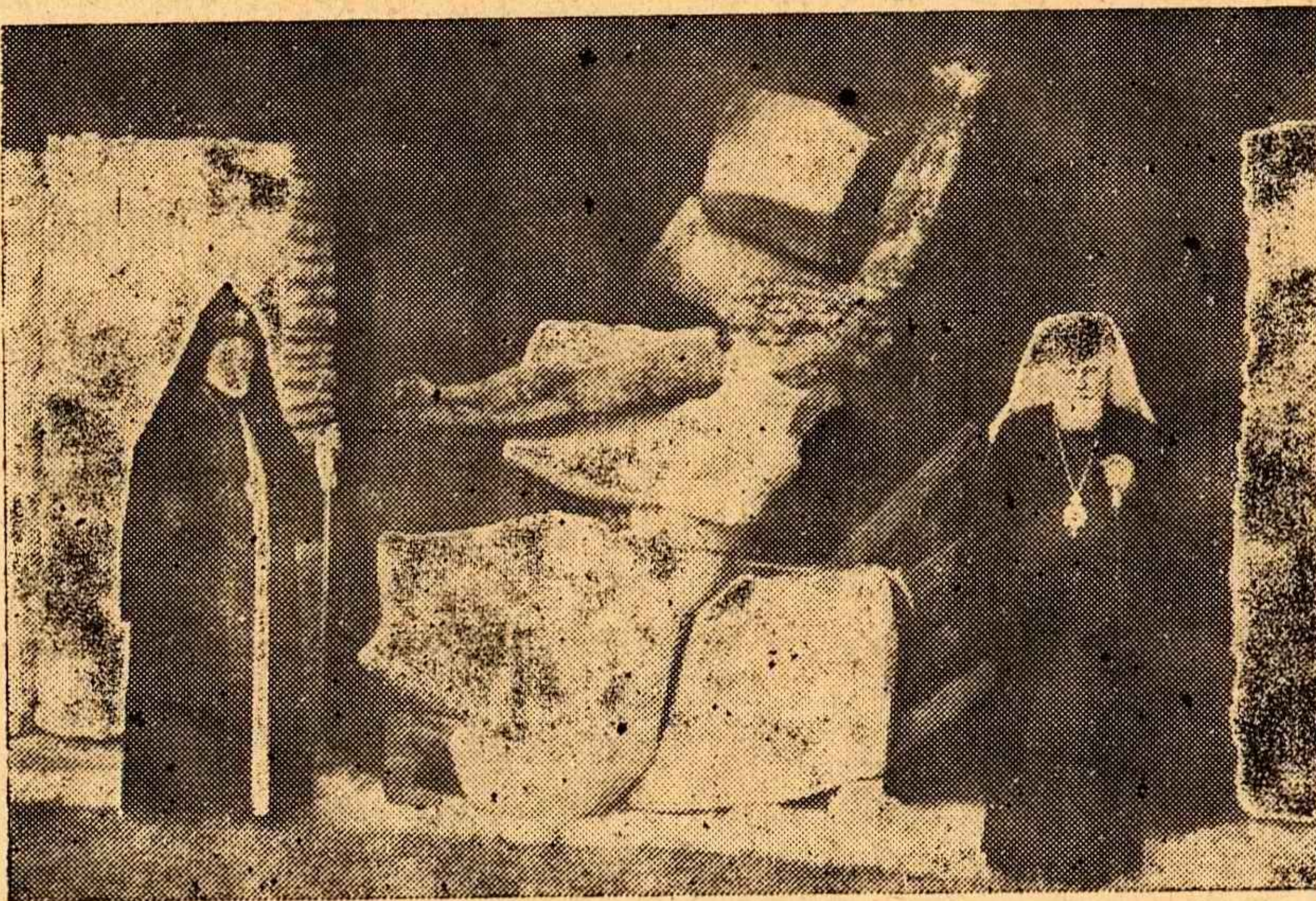
րի հայ ժողովուրդի սփռուած և կատարելի իր ձեռքը վերցնող քաղաքական հոսանքները, տակաւին շնորհիւ թրքիոյ գիրք մը անգամ չհրատարակուի, և ալ լուրջ գործ մը օտար լեզուով, ուր չեղտուէր՝ թէ 1500 թ. միայն, Փոքր Ասիոյ ունի տիրող Օսմանցիին, իրաւունք չունի ինքզինք հին Սուլթաններու գահ կէտը յոռաջ եկած ազգ ներկայացուցիչը:

Պետք է գիտնալ, որ մենք աւելի շատ գրադուեցանք մասնաւորութեամբ, խմբակով զիրար: Հայաստանը որպէս իրաւապետ, կենդանի պետութիւն իսկ չընդունողներ գտնուեցան և դեռ կը գրեցան, կ'ընեցան, շատ անգամ մեր չըրածները, մեր չհասած գիրքերը, մեր չունեցած դիւանագիտութիւնը — (ամբողջ Սփիւռքի մէջ քանի մը հայ ուսանող կարելի է գտնել, որ դիւանագիտութիւն կ'ուսանի ներկայիս) մեր չունեցած ուսման գերազանցանքով՝ տկարացող ցինք մեր տակաւու հեռաւորութիւնը, մեր նոր հաւաքական անհրաժեշտ գործակցութեան չանդրադարձնելու ուժ ուրբերութիւնը: 1946-47 թթ. ՄԱԿի ներկայացուցեալ երկու տեսակ դիմում՝ մարդասպանները դատաւարտելու և հող պահանջելու համար:

Մենք սպասեցինք որ 50-ամեակը ինք յիշեցնէ, թէ բան մը պէտք է ընել, սպասեցինք 60-ամեակին՝ շաղկապ համար:

(Շար. տես էջ 2)

ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՆԿԱՐ ՄԸ ՎԵՇԱՓԱՌ ՎԱՋԳԵՆ Ա.Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԱՅՏԵԼՈՒԹԵՆԸ

Նկարիչն մէջ՝ Վ.Ի. Վազգեն Ա. Ի. Պուլկարի Մաքսիմ Պատրիարք, Փոլսի մէջ Ազատութեան մեհնարանի առջեւ (28 Մայիս 1975)

ԱՆՋՐՊԵՏԻ ԴԱՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս վերադարձում, Ն. Մ. Գ. իր ընթերցողներուն կը հրամցնէ յապաւեալ յօդուած մը, գրուած՝ Ս Միութեան գիտական ակադեմիայի թղթակից — անդամ Պ. Քուրույեի կողմէ և հրատարակուած «Սեկսուալ ժիզն» մէջ:

1961 թուի 12 Ապրիլի առաւօտեան, երկրագունդին բնակիչները տեղեկացան անջրպետի դարաշրջանի մը սկիզբի մասին: Այդ օրը, սովետ քաղաքացի մը՝ Սուրբ Կալարին, մեր մարտիկին պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, յայթահարեց Երկրին ձգողական ուժերուն և դուրս ելաւ երկիրը շրջապատող օդի միջոցէն:

Տարիներ և դարեր պիտի անցնին, բայց աշխարհի ժողովուրդները բնաւ չպիտի մոռնան դարուս մեծագոյն քաղաքացիութիւնը, յանդուգն իր ծրագրումով և փայլուն իր գործադրութեամբ:

Ժիզն մէկ և կէս ժամ տեւեց, որ Մարդը կարենայ առաջին անգամ ըլլալով դիտել ամբողջ երկրագունդը սյուրիս թարթութեամբ մը՝ որ նախապէս անհասանելի էր մարդէ կակին համար:

Նախքան մարդուն կողմէ զէպի անջրպետ առաջին թռիչքը, մեծ նախապատրաստական ծրագիր մը մշակուած էր, որ գործադրուի սկսաւ թ/ւ 1 Սփեմբերի արձակուելէ անմիջապէս ետք:

Սովետ աստղաւազագիտութեան սոսի մեծ քայլերէն ստղին անցած տասնէնչորս տարիներուն ընթացքին, երկրագունդի և երկրագունդի շրջապատէն դուրս տարածութեանց մասին ծրագրեալ ուսումնասիրութիւններ եղած էին: Գիտաւոր և յաճախ միակ հաստատումներ ստացուած էին Լուսինի և արեգակնային գրութեան մոլորակներուն մասին:

Սովետ անջրպետային ծրագրերին նպատակները բնորոշուած են գիտական պահանջներով և քիմիոլոգիկ յառաջդիմութեամբ: Այս ծրագրերը յաջողակաւ և քայլ առ քայլ ուղիով մը կը պարտաւորեցնէին անջրպետի հետազոտութեան աշխատող մարդեր, ներառեալ արտա-երկրաշրջանային սփիւրջի, Լուսինի և մոլորակներուն մասին հետազոտութիւններ, առանց մարդու անջրպետը չսփոք միջոցներով և զէպի անջրպետ մարդկային թռիչքներով, վարձաւորութեամբ անջրպետային նոր քիմիոլոգիկ գրութիւններ, երկրաշրջանային կայաններ զետեղելով երկրի արբանեակային շրջագծի մէջ, անջրպետի մէջ մարդու կողմէ երկրաբանութեան թռիչքներ՝ անձնակազմի փոփոխութեամբ, լուծելու համար կարգ մը տնտեսական կիրարկուած հարցեր և փընտրաւորներ կատարել, որոնք կը պահանջեն մարդու մասնակցութիւն:

Տիեզերքը՝ խաղաղութեան և պետութեան միջազգային համագործակցութեան հանդիսաւոր դարձելու իրենց շնորհիւ, Սովետական երկիրը միջազգային ընդարձակ հաղորդակցութիւն կը պահէ արտաանջրպետի գործառնութեան և հետազոտութեան մարդկային մէջ: Այսպէս, անցեալ քանի մը տարիներուն ընթացքին, հիմնական յառաջդիմութիւններ եղած են Սովետական և արեգակնային համագործակցութիւններ, սովետ-ամերիկեան համաձայնութիւն, որ աւուրած է 1972 Մայիս

(Պարտականութիւն տես էջ 3)

ԵԿԵՆԵՐԿ

ԻՆՏԻ ՀԵՏ

ԿԱՍ ԻՆՏԻ ԴԵՍ

Ձեզոքութիւնը՝ բարձունքի մը դիրքը առած է այսօր կեանքին մէջ: Երբեք որ հասարակութեան անբաժան մէկ անհատ մը և անհասարակ առողջ ու որոշ կեցուածք մը չունի, տեսահասարակ կը մնայ կախալ ուրիշներէն:

Հակառակ որ բնութիւնը օտար է մարդը՝ ներքին հրաշալի կարողութիւններով որ կառուարէ ինչպէս անկախօրէն, դժուարաբար վճռակամութեան պակասով՝ կը տարուբերի կողմնու միջն, մերթ աջ կ'երթայ ու մերթ ձախ, կը նախընտրէ հաճելի ըլլալ բոլորին, առանց շիտակին ու ծուռին միջն զանազանութիւն դնելու և կամ ալ կ'որոշէ մէկ շուրջ լուալ բոլորն ալ:

Եթէ աչկէք մեր համոզումներն ուղղութեամբ՝ պէտք է ըլլանք աշխուժման, և կամ պէտք է բռնենք ձախակողմեան ուղղութիւն, եթէ ձախ ենք մեր գաղափարաբանութեամբ:

Ունենանք գրեթէ մը որեւէ գոյնով՝ մեր կեանքին յարաբոյժ, բացի ճերմակէն, որովհետեւ ինծի համար ճերմակը գոյն չէ, այլ գրեթէ և գաղափարներու, տարրկութեան հակամէտ երկնաւորութիւն:

Ինչ է իմաստը սա չէզոքութեան կոչուած բառին, որուն իսկական նշանակութեան տակաւին կը թուին անձնօթ ըլլալ նոյնիսկ բանի աջ կարծուած մարդիկ: Ձեզոք ըլլալ, կը նշանակէ, չպատկանիլ ոչ մէկուն, ոչ ալ՝ և ոչ ալ ձախ հաստատելու Աւելին՝ կը նշանակէ երկնաւորութիւն, խորամանկութիւն, խաբկութիւն և համակերպութիւն:

Ունինք մեր հանրային կեանքը որեւորդ և առաջնորդող մասունք և կազմակերպութիւններ: Մեր պարտականութիւնն է, որպէս գիտակից հայ, համաձայն մեր խզճի ու գաղափարներ թելադրութիւններուն, պատկանիլ կողմերէն մէկուն կամ միւսին, տարբերութիւն չ'ընել թէ մեր համոզումը կամ նախապրութիւնը՝ աջ կը տանի մեզ, թէ ձախ, չե՛ս պակիւն զօրավիզ կ'ըլլանք թէ սխալին, հերքել է որ ըլլանք մեկուն կամ միւսին հետ:

Գաղթաշխարհի հայ կեանքը համակազմակ է, եռազոյն է, վեճի ու պայքարի մարտահրաւէր է ազգային, քաղաքական և կրօնական դաշտերու վրայ, և մեզմէ ով որ պատանջի վրայ չէ, դասուիք մըն է և իրաւունք չունի հայ ժողովուրդին անունով խօսելու:

(Շար. տես էջ 2)

ՍՈՒՏԱՆԱՅԱՅ ԿԵՐԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՔԱՐԱՆԻ ԱՍՎԵՐՋԻ ՀԱՆԴԵՐ

Երկուշաբթի, 5 Մայիս, երեկոյան, տեղի ունեցաւ Ազգային վարժարանի ամառային հանդէպը՝ Կոնստանտնուպոլսի Պատմ. Եկեղեցական վարժարանի և Կոնստանտնուպոլսի Գրեթ. Տ. Զաւաէն Սպ. Ձիւնիներին:

Վարժարանին երկուսն աշակերտութիւնը, մօտ երկուսն ժամ, իրենց վրայ պահեցին հանդիսականներուն հետաքրքիր ուղեգրութիւնը, իրենց երգերով արտասանութիւններով, ուղեքններով, պարով ու թատերական գոյգներով: Կային հայերէն իսկ միւսը անգլիերէն լեզուով:

Հանդիսութեան աւարտին, վարժարանին Տնօրէնը Արթ. Տ. Օշական Բնջ. Աշքեան, գլխաւոր տեղ ծնողաց բարձր գիտակցութիւնը, հայ լեզուի հանդէպ ունեցած իրենց գործունէութիւնը՝ Արթիկեան այս հիւրընկալ ասիին վրայ, ուր հակառակ կլիմայական

գոնդակ պայմաններուն, ծնողք և աշակերտութիւն ևս ջանքն առաւել հայ միայն, որպէս վերջին հատուցում՝ միւր հայութիւնը ջնջել փոխողին, և կող ուղեք միշտ համախոսման մնալ, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, Ազգային վարժարանին և հայ երիտասարդաց արահին շուրջ, գոյութեան պայքարի դժուարին այս օրերուն, մինչև որ հնչէ շփոթը՝ հայրենիք դարձի:

Ապա վարժարանին Տնօրէնը հրաւիրեց նախագահ Սրբազան Հայրը և եկեղեցական իշխանութեան ու հոգաբարձութեան ներկայացուցիչները, յանձնելու մըրք ունեւերը և վկայականները, նախակրթարանի և մանկապարտէզի աշակերտութեան:

Իր հուսկ բարձր մէջ Սրբազան Հայրը օրհնեց Ազգային իշխանութիւնը, Հոգաբարձութիւնը, Երիտասարդաց ու Տիկնանց (Շար. տես էջ 2)

ԿԵԱՆՔԻ ՆՊԱՏԱԿԻՆ ՁԵՄԱՐԻՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՐԸ

ՏԻՐԱՄԱՅՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍ ՄԱՐՏԻԿԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԻՈՒՐ
ԱՌԻԹՈՎ՝ ՓՈԽԱՆ ԴԱՄԲԱՆԱԿԱՆԻ

ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

Կեանքին նպատակը, իրեն համար կը կայանար երկու ճշմարտութիւններու մէջ. ապահովել հայ ժողովուրդի սեփականութիւնը, ինչպէս նաեւ ապահովել հայ ժողովուրդի սեփականութիւնը, ինչպէս նաեւ ապահովել հայ ժողովուրդի սեփականութիւնը:

Այս երկու իրականութիւններն էին որ հանդիսացան ուղիղ իր կեանքին, իր գոյութեան, ակիզքին մինչեւ վերջ, յաջորդական երեք հանգրուաններով. հայկական օճախի կազմութիւն՝ պատմական Կիլիկիոյ մէջ, ընտանեկան ծառի պտղաբերում՝ ասպնջական Լիբանանի հիւրընկալ հոգին վրայ, և ապա, վերահաստատում՝ Հայրենի կոտորածի տակ, քաղաքամայր Երեսնի Նոր Զէյթուն աւանին մէջ, որպէս փառապաշտեցողութեան հայրենաբազմ և հայրենասէր հայունի իր յաւերժ անմար երազին ու ճշմարտութիւնը:

Տիպա՛ր հայ կիւն էր ան. իր ընտանիքը իրեն համար միայն ուրիշներէն, որովհետեւ յաջ գիտէր, թէ ընտանեկան սրբութեան վրայ էր խառնա՞ծ ու կրնա՞ իտարտիլ միայն՝ ազգութեան մը յաւերժականութիւնը:

Տիպա՛ր հայ մայրն էր ան. իր երեք զաւակներուն ջանքից հետեւն ու շունչը՝ հայկականութեան ոգին, միտքն ու զարգացումը՝ հայութեան իմացականութեան և մանաւանդ, կրօնի թաղի կամքը՝ հայրենի տոհմի և գործիւն առաքելութեան:

Այս ուղիով ալ, կեանքի հողովորդին հետ, արժանի եղաւ տիպա՛ր հայ Տիրամօր գափնեպաշտին, իր կրօնի, բնիքի և զաւակը՝ Տիգրանը, ի մեծ ուրախութիւն և ի խորհրդով զոհողականութիւն՝ իր հոգեկան ներաշխարհին, տեսնելով ու գնահատելով՝ Հայաստանեայց Առաքելութեան Ս. Եկեղեցւոյ հաւատաւոր ժողովութեան նախնական, ազնիւ ալլ վսեմ ասպարէզին մէջ:

Կեանքի իր նպատակին մէջ յաջողած ըլլալու ինքնահամոզումն ու ինքնավստահութիւնը ունեցաւ: Այս եղաւ իր գերազույց յաղթանակը:

Յաղթական էր ան, որովհետեւ գիտցաւ իմաստ տալ, կոչում պարգեւել իր կեանքին:

Գիտակցօրէն յաղթական դուրս եկաւ ան, որովհետեւ բազմազանութեան ու երջանկութեան իր իմաստաւորած կեանքին փառապանք յաջորդութիւնը:

Խորիմաստ և լեցուն եղաւ իր կեանքը, կեանքով լեցուն եղաւ իր կեանքին ճանապարհը:

Յուզումնախառն ուրախութեամբ կը յիշեմ այս պահուն, մանկութեան օրերը՝ Պէյրութի միջին թաղամասին մէջ, Ս. Յարութիւն եկեղեցիին շուրջ. ինձ հետ կը տեսնէի միշտ այսօր լուսահոգի գարձա՞ծ երկու անձեր՝ Յակոբ և Արշալոյս Մարտիկեան աւուր, որոնք պահապան հրեշտակի մը նման կը հակվէին մանկական իմ քայլերուն...

Որքա՛ն բարի էին անոնք և որքա՛ն հոգատար:

Աւելի ուշ, պատանեկութեան սկզբնական շրջանին պիտի նկատէի, որ մեր թաղի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ առաւօտեան և իրիկային ժամերգութիւններուն, առանց բացառութեան,

ամէն օր, ներկայ էր բարեպաշտ հայունին Արշալոյս Մարտիկեանը:

Կը յիշեմ, 1947 թուի Ս. Զարտիկին, երբ լուսահոգի մեծ մօրս՝ Կիլիկեայրի և մօրս հետ կը վերադառնայինք Սուրբ Գաղաթէն, թաղի մօտքին, Յակոբ և Արշալոյս Մարտիկեան աւուրը, նախքան մեր տունը, մեզ առաջնորդեցին դէպի մեր եկեղեցին, ուր, կրօնական յատուկ արարողութենէ մը ետք, աւագ խորանին առջեւ վառեցին, իրենց կրօնի գաղափար՝ ժողովրդապետացի ուսանող Տիգրան սարկաւազ Մարտիկեանի ուղարկած սաղիմական մոմերը, ամբողջական գարձնելու միտումով՝ դէպի Սրբազան կոտորած մեր ուխտագնացութիւնը:

Հաւատք և տեսիլք ունեցան հանգէպ մեր ժողովուրդի ներաշխարհական և բարոյական արժէքներուն, ու այդ հաւատքն ու տեսիլքը զօրացուցին զիրենք, ամբողջութեամբ զիրենք, որպէսզի ապահով դնեն, ընդհուպ երթան հայրենահաւատքի սրբազան կանչին...

Գրեթէ երկու տասնեակ տարիներու բաժնետու մը ետք, Մարտիկեաններու հարազատ ընտանիքին հետ իմ առաջին հանդիպումս տեղի ունեցաւ 1965 թուի Սեպտեմբերին, քաղաքամայր Երեսնի մէջ:

Հայրենի բարեխնամ իշխանութիւնները իրենց յատկացած էին լայնածաւալ հոգամաս մը, Նոր Զէյթուն աւանի բարձունքին վրայ, ուր Մարտիկեանները շինած էին պտղատու ծառերով և դալար թուփերով շրջապատուած քաղաքն ընկալանք մը:

Դէպի իրենց Երեսնեան այս բնակարանն է, որ Սեպտեմբերի առաւօտ մը, կանաչին զիս առաջնորդեցին՝ լուսահոգի Յակոբ Մարտիկեանն և իր անդրանիկ զաւակը՝ Նազարէթը, Պէյրութի Հ.Մ.Մ.Ի ԱՊԱՊՍՅՈՒ Ֆոթոպոլիտոսթին երբեք չի բռնած խմբապետը:

Երեսնեան այդ վաղ արշալոյսին, Տիրամայրը, ծնրադիր կ'աղօթէր Աստուծոյ պատկերին առջեւ...

... Ժամանակները, իրազարձութիւններն ու փորձութիւնները բան չէին փոխած մեր հարազատ Տիրամօր տղաքին, կերպարէն, և մանաւանդ՝ աշխարհահայեացքին:

Ընդհակառակն, հայրենի հողը, սրբազան լեռը՝ Սրբաբուն ու հայրենի սուրբ հող՝ ամբողջական տարածքին վրայ դէպի երկնքի յաւիտեական կապարտը խոյանող հայկական ճարտարապետութեան յուշարձանները, ազօթքի, լոյսի և յոյսի մեր հնադարեան ամրակոծ տաճարները վերան բողբոջ և վերափոթում պարգեւած էին իրեն, Նարեկայրի և Շնորհալիի սաղմոսները տիւ և զիրար արտասանող մեր թանկագին, մեր անմոռանալի Տիրամօր:

Իմ վերջին հանգիպումս՝ սիրելի՛ Մարտիկեաններու հետ, 1971 թուի ձմեռն եղաւ:

Ընտանիքին հայրը, անգիր պատմութիւնը՝ հայրենեան երբեք չի թողնուած իմ օրնաշինութեան, իր յաւիտեական քունին մօտած էր հայրենի երգիքի տակ. իսկ Տիրամայրը զինք մաշեցնող հիւանդութեան առաջին հանգրուանը կը քրքրէր:

— Կեանքս իմաստաւորեցի ուժեղութեամբ չափով. Հոգեպէս բարարուած կ'զգամ ինքզինքս, ժողովուրդիս, հայրենիքիս ու եկեղեցիիս հանդէպ բարոյական պատաստութիւններս կ'աւարտեմ ըլլալու Երեմի Գոնի Գաղութեամբ:

Այսպէս խօսեցաւ ան, իր անկողինին մէջ կծկուած, իր հեղահամարձակ անձնաւորութիւնը ըզրոր ժամանակներու համար ընտրողը հաւատացեալի երկիւղաժառիթամբ:

Մի անգամ ընդ միշտ իրաւացի էր, ու առաւել՝ արդար, ճշմարիտ:

Հիմա, չկայ Տիրամայրը, մեր Տիրամայրը:

Ան ևս զնաց միանալու երկնային համաստեղութեան:

Հանգիստ իր յոգնաբեկ աճիւններուն:

Վատն ենք, թէ իր անդրած մեկնումը խորապէս պիտի ճնշէ միտքն ու հոգին՝ իր զաւակներուն, և մասնաւորապէս՝ Գրեթէ Տ. Տիրայր Ս. Եկա. Մարտիկեանին, որ զգացական իր սեփական աշխարհով, ազնուաբար կապուած էր իր պաշտելի մօր:

Մեր միակ ու հիմնական միջթաւութիւնը այն է սակայն, որ կեանքի իր խիզախ ընկերոջ նման, Տիրամայր Արշալոյս Մարտիկեան յաւիտեականութեան կը տանգէր մեր Մայր Հայրենիքի Սուրբ Հոգին մէջ, հող հայրենի, որ ուղեւորած է մեր քաղաքն պապերուն բոսոր արիւնով, օրհնութեամբ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի աստուածային ժառանգով և հրդեհութեամբ՝ Վարդան Մարտիրոսեանի հրդեհին խոյանքով:

Տիրամայր Արշալոյս Մարտիկեան եղաւ այն աստուածամայր հայունին, որուն կեանքի արշալոյսը սկիզբ առաւ Արեւմտեան Հայաստանի մէջ, իսկ վերջալոյսը՝ իր մայրամուտին մօտաւ վեհապաշտ Բարաթի աշխարհ փշեղուն տակ:

Պողոնք մը խռնէ և քառեակ մը սաղմոս՝ իր թանկագին իշխանակին:

Պիլոսը, Յուլիս 1975

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷՆ ՆԱՄԱԿԸ ՆԱՅ ԳՐՈՂԻՆ

Անցեալները մարտնչաբանակ Յովհաննէս Վարժապետեան, Յովհաննէս Բաղդասարեան և ուղարկած Ալֆոնս Տոտէի՝ իմ տաղանդաւոր վիպասան և թատերագիր Վրթանէս Փափագեանին ուղղութեամբ նամակի մը լուսապատեմը, ֆրանսացի մեծ հեղինակի նամակներն պարունակող ապակեղարանին մէջ զետեղուելու համար:

Ֆրանսացի մեծ գրողը Վրթ. Փափագեանին ուղղած իր նամակին մէջ գրած է. «Սիրով կ'արտօնեմ ձեզ հրատարակելու իմ պատմութեանը իմ հայերէն թարգմանութիւնը:

«Ձերաբար ձեզ տրուող թարգմանութեան իրաւունքը դոյզն ապացոյցն է այն համակրանքին, որ ես կը տածեմ ձեր դժբախտ ազգին նկատմամբ:

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ
Փարիզ, 23 Մարտ, 1897

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ԳՐԵՆ

Գահիրէ, 2 Յուլիս 1975

Գաղութան խմբագրութիւն
«Ջահակիր» շաբաթաթերթի
Աստ

Յարգելի Գր. խմբագիր,

«Արեւ» օրաթերթի 30 Յունիս 1975 թիւին մէջ լայն տեսած էր 15 Յունիս 1975 թիւի ունեցած Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի մարզահանդէսին նկարագրականը, Կ. Տ. ստորագրութեամբ: Սոյն նկարագրականին վերջաւորութեան, 14 տողերով հատուածի մը մէջ, յօդուածագիրը իր ցատումը կը յայտնէ իրեն հանդէպ հղած յարգանքի պակասի մը մասին և միաժամանակ կը բննադատէր կազմակերպիչները, ընդ որս ուրեմն վարժարանին տնօրէնութիւնը, թէ մասնաւոր յարգանքի այժմի կը դարձուէին սոյն միայն՝ որոնք նիւթապէս օժանդակ կը հանդիսանան կազմակերպութիւններու:

Մեծապէս կը ցաւիմ, որ հայ մամուլին և անոր ներկայացուցիչներուն հանդէպ յարգանքի պակաս կը ցուցաբերուի: Հետեւաբար կը խնդրեմ, որ այս մասին անհիմն, լուսաբանութիւններ տրուին հանրութեան, որպէսզի նման անարգանքներ չկրկնուին հայ մամուլին հանդէպ:

Կանխայայտ շնորհակալութիւններով և յարգանքով՝

Ն. Ա.

Մ. Խ. Մեր բազմաթիւ զբաղումներուց պատճառով ժամանակ չեմք օրամագրեր հանդիսութեանց նկարագրականներ կարդալու համար: Զեր նամակի կարդալի ետք, մեզ ալ պահ մը զարհուրեցանք եւ հարկադրուեցանք ձեր յիշատակած պարբերութիւնը լսելու: Սկզբ ալ մեծ ցաւ պատճառեց այդ գրութիւնը, որովհետեւ մամուլին եւ անոր ներկայացուցիչներուն հանդէպ, մանաւանդ հայ մամուլին հանդէպ որեւէ յարգանքի պակաս՝ ընդգրկեցողիչ է բոլորիս համար: Հիմա լայն որոշեցիմք ստուգել նմանութիւնը եւ հետախօսեցիմք Նուպարեան Ազգ. Վարժարանի տնօրէնութեան:

Մեզի տուած բացատրութեանց համաձայն, «Արեւ»-ի կողմէ իր ներկայացուցիչներէն զեմուծ Պր. Կ. Տ. ի Բուրձալ յարգանքի օրհնե պակաս ցուցաբերուած չէ եւ այս հաստատում գոհացում պատճառեց մեզի: Արդարեւ իսկ վարժարանի տնօրէնը, Պր. Բաղդասար Բաղդասարեան է եւ պատուով հիւրերու բարձրեց մեզ օրամագրուած ինքն, այն բարձր վրայ, ուր թեղ գտաւ ինքն հայ մամուլի աշխատակիցներ եւ տնօրէններ, ազգ. երեսփոխակներ եւ լոգիկական Պապ. Թեմակեան ժողովի յարգելի անդամներ:

Մեզի մօրը իմ մեծ հետաքրքրութեամբ, չէ ինչու Պր. Կ. Տ. տեսնուած է եւ իր ներդրումը մամուլով արտայայտել պարտաւորուած է ինքզինքին: Յստակ է որ ամէն յարգանքի արտայայտութիւն յսվ իւր նմանութիւնը, երբ յարգանքի նուազ արտայայտութիւն՝ արհամարհական եւ նուաստացողիչ է, յարգանքի չափազանցաւ արտայայտութիւն ալ հեզմական եւ շողմոքական կ'ըլլայ:

Միւս կողմէ ինչով մեղաւոր ենք Բաղդասարեան Բաղդասարեան և առաջածնեց նուիրաւորներ, որոնք ստաբիլութեան հիւսիսներ մեծ օժանդակութիւններ կ'ընեն հայ վարժարանին իսկ սպառնալիք և մեղաւորային հաստատութիւններու, ու նոյնիսկ հայ մամուլին, բնդ որս եւ «Արեւ»-ին, երբ ազնիւ մարդիկ հիւրապէս կ'օժանդակեն, միթէ՞ յանցաւոր են եւ անարգանքի՞ արժանի:

«Արեւ» օրաթերթին 23 Յունիս 1975 թիւին առաջին էջին վրայ՝ Գաղութեան Ազգ. վարժարանի մարզահանդէսին լուսապատեմը և վարժարանի և նկարագրականը, ուրեմն, պահ մը մտածել կու տայ մեզի, թէ՛ արդեօք «Արեւ»-ին Բաղդասարեան հանդիսութեան նկարագրականը կողմէն բազմեցուցած են, ոսկիգոծ բազմաթիւ մը վրայ, որ նման արտակարգ գովասանք րած է թէ՛ հանդիսութեան և թէ՛ մանաւանդ վարժարանին տնօրէնին մասին, որ արդէ և ի վեր «Արեւ»-ի եւ անոր օրհնակներն ղեմ կը գործէ:

Նման անցեղի եւ անբաւ արտայայտութիւններ պահ մը մտածել կու տան ընթերցողի՞նք արդեօք յօդուածագիրը ալ՞ Ըստեակ և առաջնորդուած է:

ԱՆՋՐՊԵՏԻ ԴԱՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջից)

24-ի զապաթի ժողովին՝ Մոսկուայի մէջ, յաջող պատրաստութիւններ տնօրէնական (Սոյուզ) եւ սովետական (Սփոր) անջրպետներու փորձառական միասնական թուիչներու:

Ներշնչուած անջրպետին մէջ մարդուն կասարած ապահով թրուիչներու յաջողութիւններն, Սփոր-Սոյուզ փորձի ծագողը, երկու երկրներուն միջեւ համագործակցութեան օրինակ լին է, որպէս արդիւն՝ մասնաշէններու միացեալ աշխատանքի և այլ յառաջդիմութիւններու:

Ըստ այս թուիչի յայտագրին, «Սոյուզ» պիտի սրճակուի Գաղութնուր տիեզերական լին 15 Յունիս 975, Մոսկուայի ժամով 15,20-ին, որուն պիտի յաջորդէ, 7,5 ժամ ետք, Սփոր-Սոյուզի սրճակումը: Ամէն հիմունք կայ հաւատարմութեամբ, որ «Սոյուզ»-ի փորձը միայն իր/չէր յաջողութեամբ պիտի կատարուի, ինչպէս որ ծրագրուած է:

Եւրի կապիւրին առասպելական Բաղդասար Բաղդասարեան անջրպետի հետ ազատութեան ծրագրերը, մարդաբանական անջրպետաւորութեան երկրագունդի շրջանը ընդ կայաններով, կայիլ դարձուցին, որ սովետականները մեծ յառաջդիմութիւններ արձանագրեն երկրագունդի ուսումնասիրութեան մէջ. և գիտական ու տնտեսական զանազան խնդիրներ լուծեն:

Ն.Մ.Գ.

ԱՐՏԱՍԱՅՍԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կր խնդրեմք արտասանմանի մեր այն բաժանողներէն, որոնք ցաւ չեն դրկած իրենց բաժնեկիցը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը: Զէկ կամ մանսա-փոս գրել «Sarkis Balayane»-ի անունին եւ ուղարկել փոստակով թիւ 2111, Գահիրէ, Եգիպտոս:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՆՅՈՒՆ ԵՄԲԵՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՆՅՈՒՆ ԵՄԲԵՐԱԹԵՐԹ

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԵՆՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՆԵՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 585 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 17 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ 26-ՐԷ 4 ԵՂ. ԴԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴԿ.

عدد رقم ٥٨٥ — الخيس ١٧ يولي — ١٩٧٥

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ٢١١١ القاهرة ٢٤ ج - ت ٩١٥٠١٣

صاحبة الامتياز: السيدة عالية سريديان (بالايد)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948-ին

Տպագրանակ 8000

ԼԵՈՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍ Ե ՈՒՂԵԾԻՐԻ ՃԱԾԿԵՐՈՅԹԻՆ

ԱԼԵՔՍԷՅ ԿՈՐՈՔՈՎ

(Ն Մ. Գ ի մասնատու բյուրոյից)

«Շատ հաւանական է, որ «Սոյուզ-Ափոլիս» միացեալ թոյն-ֆիլմի ընթացքին, մեծ փողովակաւորութեամբ ձեռնարկուած ռեժիսորական կազմին «Սոյուզ-Կինո»-ի միջոցով, ինչպէս նաեւ, փոքր ֆիլմով եւ վերջապէս Սեւասթոպոլի չափի կարողանան ներկայ ըլլալ մեր ճաշակովիին, յայտարարեց միացեալ աստիճան թուիլիսի սովետական արտադրութեան հրամանատարը՝ զգալի Ալեքսէյ Լեոնովը, մէկ կողմէն բնականօրէն սեւ հաղարջի հիւսիս, որ մաս կը կազմէ միացեալ թուիլիսի ճաշակովիին:

Լրագրողներու վերջին հանգիստը, որ տեղի ունեցաւ սովետական զինուորական հաս, միասնաբար կազմակերպուած էր «Նովոսթի» Մամուլի Գործակալութեան եւ «Նովոսթի» կազմակերպչական աստիճանական վարժութեան կեդրոնին կողմէ: Այս հանգիստը տեղի ունեցաւ Մոսկուայի մերձակայքէ՝ «Աստրա» քաղաքին մէջ: Ս. Լեոնովը կրկնակի հերոս եւ կեդրոնին պետը՝ զօրավար Կէրէկ Գերեկովի ընկերակցութեամբ, «Սոյուզ-Կինո»-ի հրամանատար, իր կնոջ՝ Սվետլանայի (որ պաշտօնով ռուսաց լեզուի 8 մեծագույն փորձաւոր, խնդրեցի հիւրերէն համատեքստի անջրպետի թուիլիսի կեդրոններէն):

Կասկած չկայ, որ ճակատագրէն — ըստ պաշտօնական տեղեկանքներու — «Սոյուզ-Կինո»-ի հիւսիս-արեւելիք ընթացքը — նման սեւեռեւութեան մը ալ մասի չափի վրայ պիտի ըլլայ, քանի որ սովետական զինուորական աստիճանական կազմակերպչական աստիճանական վարժութեան կեդրոնին 100 հազար, սկսեալ զառնադրական պատերազմէն մինչեւ ներքին պատերազմին, որոնք ընդհանրապէս «Վոյնա-2»-ի մէջ տասն տարի առաջ իմ ե ֆալէլ Գերեկովի կերպերը, հաւաստիացուց Լեոնովը: Ն. Մ. Գ.

ՓՈԽՊՈՎՈՒ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՌՈՅԵԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ

«ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՑ «ԶԵՐՆՈՍՈՐԵՑԻ» (1-0)

Խորհրդային Միութեան Ֆուտպոլի Առաջնութեան Մրցաշարին գծով, Կիւսկի, 6 Յուլիսին, Երեւանի Հրապարակ Մարզադաշտին վրայ, «ԱՐԱՐԱՏ» պատմութեան մասին 0-իսայի «Զերնոսորեցի», 1-0 արդիւնով: Մրցումին արդիւնքը երեք չհամապատասխանեց մրցումի իրական պատկերին: Արդարեւ, Արարատի խաղի ամբողջութեամբ զգալիորէն օր-

ապաւեցեցին եւ կոլ հաճախեցին մէկ անգամ անոնց փայտուցին, մահաւանդ առաջին կիսախաղին, որուն 43-րդ վայրկեանին էր Պանսարեմի հաճախեց խաղին առաջին եւ միակ կեդրոնական Կիւսկի փոխանցումին վրայ:

Այս յաղթանակէն ետք, հայրենի խումբը 18 կէսով կը պահէ երկրորդ դիմել ընդհանուր դասաւորման մէջ:

ՅԵՐԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 23-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՆՈՒՍԱՐ ԷԼ ՍԱՏԱԹ ԿԱՐԵՒՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ՊԵՏԻ ԽՕՍԻ

Չորեքշաբթի, 23 Յուլիս 1975, ԱՄՆի Յեղափոխութեան 23-րդ տարեդարձին առթիւ, հայազան Անուար Էլ Սատար ֆալաֆական կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի, Գահիրէի Համալսարանին դասախօսական սրահին մէջ, Ազգային համագումարի առաջին նիստի բացման ընթացքին:

Նախագահին հաղորդակցի պիտի հեռախոսով՝ ձայնասփռուէն եւ պաշտօնափոխուէն, Բացման նիստին ներկայ պիտի ըլլան փոխ-Նախագահը, վարչապետը, Նախարարները, գիւտագիտական կազմի պատերազմական հաշիւները, ինչպէս նաեւ արար երկրներու պատերազմի զորքերը:

ԲԱՐԳԷՆ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Երեւան, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) — Յուլիս 3-ին, Երեւանում բացուեց ՀՍՍՀ ԽՈՐՀ-ի գումարման Գերագոյն Սովետի առաջին նստաշրջանը: Նստաշրջանը Գ. Բարգէն Նախի Սարգիսեանը (Սարգիսեան) ընտրեց Հայկական ՍՍՀ Գերագոյն Սովետի նախագահութեան նախագահ: Գ. Բարգէն Նախի Սարգիսեանը ծնուել է 1913 թուականին, Լեւոնայի Ղարաբաղի Շուշի քաղաքում: Ս. Միսիսեան Համայնավար կուսակցութեան անդամ է 1939 թուականից: աւարտել է Ազգային ճարտարապետական հիմնական դպրոցը եւ Մոսկուայի կուսակցական դպրոցը:

Աշխատանքային գործունէութեան սկսել է 1929 թուականից, աշխատել է Բաքուի թէքնիք մատակարարման, մեքենայի տնտեսական հետազոտում որպէս փականաւոր վարպետ, Բաքուի Նախարարութեան գործարանում որպէս աւագ ճարտարագետ, գլխաւոր մեքենագէտի տեխնիկ 1950 թուականին նա գործուղուել է Մոսկուա, կուսակցական բարձրագոյն դպրոցում սովորելու:

1955-61 Նա աշխատել է Հայաստանի Համայնավար կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի քարտուղար որպէս: 1961-65 թուականներին ՀՍՍՀ Նախարարաց խորհրդի գիտահետազոտական աշխատանքների պետական կոմիտէի նախագահ է եղել: 1966-70 թուականներին վարել է Հայաստանի փոխադրութեան նախարարութեան, 1970-75 թուականներին, Հայաստանի նախարարաց խորհրդի գլխաւոր պետական կոմիտէի նախագահութեան, Հայաստանի կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի անդամ է: Գործընտրուել է Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան շքանշանով եւ այլ մեծանշանով:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու կը հաղորդենք Գահիրէի մեր ժողովուրդին, թէ Գահիրէի Թեմական Ժողովի ամբողջական ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Կիրակի, 26 Հոկտեմբեր 1975-ին: Առ այդ կը հրահրենք բոլոր անոնք, որ՝

ա. — Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ զաւակ են:

բ. — Եզրպետսի Արարական Հանրապետութեան հաստատել են անձամբ կամ հօր հպատակութեամբ եւ ունին այդ պարագան հաստատող վկայագիր (կրկնային):

գ. — Ընտրութեան թուականին 21 տարեքը լրացուած կ'ըլլան:

դ. — Առեւտրական երկու տարիէ ի վեր կը բնակին Գահիրէի մէջ կամ Գահիրէի շրջանին պատկանող վայրերու մէջ:

ե. — Անուանարկիչ դատաւարութիւն չեն կրած:

զ. — Սեանկացած կամ արգելուած չեն ենթարկուած:

Ներկայանան Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանը, լեցնելու համար իրենց յայտարարագրները, միասին բերելով իրենց հպատակութեան թուղթը եւ ծննդեան վկայականը:

Անոնք, որ նախկին ընտրութիւններու առթիւ լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագրերը, պէտք չունին նորերը լեցնելու:

Հատ կազմական Կանոնադրի 12-րդ յօդուածի տրամադրութեան, ընտրելու իրաւունք ունեցող սզգայիններու անուանացն կը ընտրութեան թուականէն երկու ամիս առաջ պիտի կախուի Ազգային Առաջնորդարանի մէջ, ի տես ժողովրդեան եւ ստուգումի համար:

ՆԵՐՍԵՆ Ե. ՎՐԴ. ԲԱՐԳԷՆԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայրց Եզրպետի

ՆԿՆԵՐԿ

Մ Ա Ր Դ Ը

Ճաշողականութեան յայտնի երկրներէն մէկն ալ հետեւեալն է: Անասունը երբ ետ կը նայի, իր հայրը, իր մեծ հայրը, իր նախահայրը չի տեսնէ: Նոյնիսկ իր պոչը չի տեսնէ: Առ առաւել, ճանճերը ընչելու համար, յիշենք ջորիլը, որ իր բնագոյն պոչը կը խաղցնէ, թրեւս կը գցայ թէ իր ետեւ բան մը կայ: Այդքան միայն: Ոչ աւելի: Միջոցաւ մարդը, իր հրաշք գործով, իր ներկան հազարամեակներ ողջ եւ առողջ կը պահէ, կ'անմահացնէ, Հին ժամանակները կը բարդէ: Իր ետեւէն ընդարձ կ'աճէ անգին քաղաքաւորութիւն մը, որ կը բաղկանայ բազմապիսի տարրերէ եւ որ ծնունդովն ալ իր յառաջանայ՝ այնքան ծաւալուն, հրակայական կը դառնայ: Այս երեւոյթին, ընդհանրական անուանով անցեալը կամ «Գաղտնիք» կ'ըսենք:

Մարդ իր անցեալէն շատ բան ունի սորվելու, պարտաւոր է սորվելու: Այս ճամբով է որ մարդկութիւնը սերունդ առ սերունդ կը սրբազորուի, կը կատարելագործուի: Այս առումով, անհատներու եւ ընկերութիւններուն կրթութեան եւ հասունութեան չափանիշը՝ համագործ կը նկատուի պատմութեան հանդէպ անոնց ցոյց տուած յարգանքի եւ անկամաքի չափանիշին:

Շուն, կատու, փիղ, ուղտ կ'ըսենք միայն, միջոցաւ մարդու պարագային չենք բաւականաւոր ցնդելու իսլական անունները տալով, այլ եւ կ'ըսենք՝ Մարկոս, Մաթէոս, Միքայէլ, Մակար: Հոս կ'արժէ որ քիչ մը խորհնք: Մարդը հնարամիտ, գիտատար, ի չգոյն ստեղծող էակ մըն է: Ահագին բարդ եւ անհմանալի շինուած ունի ան, որով անոր մէջ բան մը անձանոթ, անձմարեւելի կը մնայ Աստուծոյ պէս միշտ: Հոս պէտք է փնտռել այն իրողութեան պատճառը՝ որ աշխարհի վրայ իրարու յար ու նման զոյգ մը մարդ տեսնուած չէ: Մարդիկ իրարմէ տեղ մը անպայման կը տարբերին, կը գտնուին: Ինչ որ անհատականութիւնն է կը կոչենք անասնական աշխարհի մէջ խնդրոյ առարկայ չէ: Նաեւ գայլերու հաւաքականութիւն, ծուկերու համայնք չենք ըսել: Վոհմակ, ջորիլ, վտառ կ'ըսենք: Սրդալը մարդը հետաքրքրական, հրաշալի երեւոյթ է: Բնագիտական առեւտրականային, անլուծելի երեւոյթ է:

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻՄԵՐ

Վերջերս փարիզէն, ստացանք
Բրթակցութիւն մը, որմէ տեղե-
կացանք, որ ողբ. ընկեր Յովհն.
Մոզսեանին մահը տեղի ունեցած
է անցեալ Մայիսի 19ին, իր բնա-
կաբանին մէջ, ի Փարիզ: Ողբաց-
եալին Թաղման կարգը կատարած
է Արթ. Տ. Մհարեայ Գնչ. Ժամ-
կոչեան, ի ներկայութեան ընտա-
նեկան սպակիր պաշապաներու և
ընկերներու և ապա ողբաբալին
մարմինը ամփոփուած է Թիէյի
գերեզմանատունը:

Այս դասը նախկին հիծ նախիթում

ՕԳՏԱԿԱՐ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անցեալ ամիսներուն, Նիւ
 Եորքի Առաջնորդարանի Ուսումնա-
 նական Խորհուրդի Ատենապետ-
 Գր. Նուպար Գրիգէիանն և Հայ
 Դպրոցներու Կրթական Բաժան-
 մունքի պատասխանատու և Կըր-
 Թական Տեսուչ՝ Օր. Սիւլվա Տէր
 Ստեփանեան, Թորոնթոյի Ս. Սա-
 հակ և Ս. Մեսրոպ Հայ Դպրոցը
 այցելեցին։ Անոնց ընկերանաւ
 Տիգրիս Անահիտ Գրիգէիանն որ
 Նիւ Եորքի Ս. Գրիգոր Լուսաւո-
 րէն Նկիզեցեցոյ Հայ Դպրոցի ու-
 սուցչուհի է։

ՀԻՐԵՐԸ ՂԻՄԱՍՐՈՒԵԿԱՆ ՀՈ-
ՔԵԼՈՐ ՀՈՎԻՐԻՆ, ԽՆՄԱՄԿԱՂԱ-
ԹԵԱՆ ԱՆԽԱՆԱԿԵԱՊ ՊՐ. ՀԱՅԻԿ ԱՆԼ-
ԵԱՆԻ, ՏԵՀԶՈՒՆԻ ՏՐԻԿԻՆ ԳԱՆՍՏԱՆ-
ՀԱՐԻԿԱՆԻ և ՈՒՍՈՒՅՋԱՅ ԿԱԶՄԻՆ
ԿՈՂՄԷ:

Առաւօտեան աղօթքէն ետք
Հայր Սուրբը հրւերը ներկայա-
ցող աշակերտներուն, որոնց հայ
դպրոցը և հայերէն լեզուի կարե-
ւորութեան մասին խօսեցաւ Պր.
Ն. Բիւփէլման:

Ժամը 11ին, բոլոր աշակերտները խմբուցյան սրահը, Օր. Սիրվա Տեր Ստեփանեան անոնց ներկայացուց իր հզմէ պատրաստուած լուսանկարներով և ՅՍՀՄ Զէտ փրոէքթըրով հայերէն պատմութիւններ, Սպա բոլոր աշակերտները, յանակցեցան Օր. Սիրվա Տեր Ստեփանեանի խնդրով առաջնորդութեամբ հայերէն լեզուի ուսուցչուան յատուկ քանազան խաղերու:

Աշտկեւրան երուն փոխադարձ

ԱՐՏԱՍԱՅՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրեմ արտասանմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն դրկած խենց բաժնեգիրը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը, Զէք կամ մանսա-փոս գրել «Sarkis Balayan»ի անունին եւ ուղարկել փոսարկոյ թիւ 2111, Գանիրէ, Եգիպտոս.

Ուր. ընկեր Յովհ. Մովսէս-
եան ծնած է 1905ին Կիւիկիայ մէջ
(Էրզրէզ): Եղեռնի օրերուն, 1915ի
աքսորին աշատուելով տարուած
է Յունաստանի որբանոց: Ապա
Կիպրոսի որբանոցը: Յունաստանի
մէջ աւ աշակերտած է Կ. ուլ-
րէնցի, իսկ Կիպրոսի մէջ մար-
զըած է դաստիարակուած է ըն-
կեր Սարգիս Աթոռունւանի հսկո-
ղութեամբ ու զարմած հաւատա-
ւոր, գործնական և նաւերեալ ճըն-
ջակեան մը:

Ողբ. ընկեր Յովհ Ծովսէս-
եան Յրանաւա գաղով նախ հաս-
տատուած է Լիօն ապա Տեօխն և
ի վերջոյ Փարիզ. ու իր կեանքին
մինչև վերջը հղած է գործունեայ
կուսակցական ընկեր մը: Որպէս
Յրանաւայի Շրջանի պատ. Իրակ-
ներէն մին, ան ներկայ գտնուած
և մասնակցած է 1972ին Պէյրութի
մէջ գումարուած Հնչակեան Ընդհ.
Պատգամաւորական Ժողովին: Ե-
ղած է (Զահակի) ի Փարիզի
պատուակալ թղթակիցը և հիմնա-
դիրներէնէն մին: Յրանաւայի
հնչակեան օրկան (Յաղթանակ)
ամսագիրին:

Այս կսկածալի առքիւ, իրմ
բագրութիւնս իր խոր եւ զգաժ-
ւած ցաւակցութիւններ կը յայտնէ
ողբացեալ քնկերոջ աշխիք, զա-
ւակներուն եւ Ֆրանսայի Շրջանի
Վարիչ Մարմինին,

Հայութիւնը հետաքրքրող
միակ պարագան այն է, որ հո-
լանտական գրեթէ բոլոր թեր-
թերը, մեծ համակրանքով ար-
տայայտուած են ֆրանսահայ
անուանի ֆոթպայի իրաւաբար
Միշէլ Բիթապենանի մասին:

Հովանատական մամուլին
ցուցաբերած այս հետաքրքրու-
թիւնը կապ ունի Յւրոպայի
ֆուլթրոլի բաժակի մրցաշարի
վերջին հանդիպումին հետ, հան-
դիպում, որը դեմ դիմաց մըր-
ցեցան Անգլիոյ Վիտս Իւնայ-
թըտ և Գերմանիոյ Գայթերն-
Միւնիխը Փարիզի մէջ:

Արդարեւ, հայազգի Միլէ
Բիթապնեանին վստահուած էր
այս մեծ մրցումին իրաւաւ-
րութիւնը: Յուծապաւսէր հասա-
րակութեան ծանօթ է սոյն մըր-
ցումին ընթացքին իրաւաւորին
որոշումներուն հանդէպ տեղծ-
ւած տարակարծութիւններն ու
վիճաբանութիւնները, որոնք
ցաւալի միդաղէպնու պատճառ
նշան փարպէս մէջ, և քրոնց հե-
տեւանքով, լիւրտա իւնայթըտ
անգլիական մեծ խումբը իրա-
ւագրկուեցաւ չորս տարւոյ
համար մասնակցելէ՝ ներապայի
ֆութպոլի բաժակի մրցաշար-
քին:

Միշէլ Գլթապճեանի մասին տարիներ առաջ խօսած ենք՝ «Հասակիր - Մարգարէանի էջերուն մէջ, Նշէնք, որ ան 45 տարեկան է և ծնած է Նիս, Իր ծընողները եղեռնէն ետք հայրենիքէն եկած ու հաստատուած են Ֆրանսա»։

Դիթապեան շատ մը մի-
ջազգային մրցումներ վախժ է,
ընդ որա՝ 1968ին Սեբասիայի մէջ-
ինք 10 տարիներ ֆութպոլ խա-
ղացած է ֆրանսահայ խումբի
մը մէջ. շատ համակրելի անձ
մըն է, որ սահունօրէն կր խօսի
ֆրանսերէն և հայերէն, ինք սի-
րահար է նաև երաժշտութեան,
ՐԴՅԱՆԻՏ

Յառով տեղեկացաւ, որ Շա-
պ, 12 Յուլիս 1975, Աղիտան-
րիոյ իր բնակարանին մէջ, յի-
տարանսէ հիւսնդութեան, մահ-
մանքն կնքած է մեր բարե-

ՂԲ. ՎԱՀԱՆ ՎԱՐՁՊԵՏԸ

Աղբայեալին բաղման կարգը
յուզարկաւորութիւնը յէղի ու-
ցան նայն օրը, Աղբաւաղդիոյ
Պօղոս-Պետրոս եկեղեցիին մէջ,
Իկէ հանգուցեալին մարմինը
խաղորդեալ Շարպիի գերեզ-
նասունը եւ ամփոփուցեալ ըն-
նեկան դամբարանին մէջ,

Ողբացեալը հաւատաւոր եւ
զմամեայ նորիշեալ անդամ ե-
ւե՛հ Աղեփաճորիոյ Հ.Մ.Ը.Մ.-
այաբի: Այս յիշուր առքի մար-
տանք փակ մնաց երեւ.

Այս կսկծալի առիթով խըմ-
բուրիւնս իր զգածած ցա-
ղոյութիւնները կը յայտնէ ող-
բուլից գաւաիկներուն՝ Տէր եւ
ին Յակոբ Վարդապետի (Լոգաւ)
էն եւ Տիկիւ Աւստա Վարդապետի,
ներուն, ինչպէս նաեւ սգակիր
բարազաւներուն:

ՀԱՄԱԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ ՃԱԶԿԵՐՈՅԹ ԴԱՍԱԽՍՍՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԼՈՒՍԱՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐԷ. Տ. Զաւէն Ս. Եղայ.
Չի՞նչ ինքնաւոր ներկայութիւն է՞ լուս-
նապաւն ոգտաւելու ցանկութեամբ,
գաղութիւ բոլոր կազմակերպու-
թիւնները, 6 Մայիս Երեքշաբթի
ներկայեան, ի պատիւ Սրբազան
հօր, համագաղութային մեծ ճաշ-
կերոյթ՝ մը կազմակերպեցին։ Պատ-
րաստուած համագաղ մ ճաշկերոյ-
թէն վերջ, Սրբազան Հայրը տուաւ
հետաքրքիր դասախօսութիւն մը,
նիւթ ունենալով՝ ՀԱՅԹՈՆԻ ՊԱՅՑ-
ՄԱԿԱՆ ՍՐՐԱՎԱՅՈՐԵՐԸ։ Մինչև
սակաւեանն ասաջիւ ժամերը տե-
ւած այս դասախօսութիւնը բոլոր-
րի մօքին մէջ գլխամուտն պիտի
մնայ, որովհետև դրան մի սրբա-
վայրի յատուկ էր բացառութեան
առնէթեր, պատաստի վրայ ՅՅՅ
ընտրուէր գունաւոր լուսնապաւ-
ններ, արտաբերելով անոր ճար-
տարապետական հոյակապ կառոյ-
քը, քանդակները և հառա ստեղ-
ագործ հանճարը։

Բեկոյեան, լուսապատկերներու
նոր ցուցադրութեամբ և բացառի-
կական համադրումով, մեր դա-
շտը ապրեցաւ Երուսաղէմ քա-
րավայրերու մէջ, որոնք ուխտազը-
նաւորներէն զրկուած է, 1967 ի
խորախեղեան վանտալ գրաւումի
պատճառով:

Խաբժումի մէջ՝ 15 օրերու
 իր կեցութեան ընթացքին, Սրբա-
 ղան Հայրը հիւանդանալու աստի-
 ճան յոգնեցաւ, պատարագեց,
 քարոզեց, ձենադրեց, նախագա-
 կեց, բանաստեղծեց, դասաստեղծ-
 ճաշկերպութեամբ սեղաններ օր-
 նեց, ըոյր պատանանութեանց
 եկեղեցական պատերու այցելեց,
 և հակառակ իր յոգնութեան, ըլլա-
 տադէմ մեկնեցաւ, որովհետեւ
 համոզումը ունեւ՝ թէ ՀՊԽԵՆ իմ
 ԲԱՆՁՐԻ Է ՆԻ ԲԵՌՆ ԻՄ ՓՈԳՐՈ-
 ԳԻՆ, ԶԵՆԳԻ ՀՈՎԻԻ ԲԱՋ ԷՐ,
 ՆԻ ԶԱՆԻ ԻՄԻ ԴՆԷՐ Ի ՎԵՐԱՑ
 ԱՅՆԱՐԱՑ...

ՀՈՆՏՈՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

Բ. ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆԻ ԴԱՇՆԱՄՈՒՐԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԵՍԸ

(Մասնաւոր թղթակցութիւն «Ճանապարհ»)

Զմեռերկանայ առաջնգաւոր գաշնեպանութեան Փաշարէիկ Մե-
լայէլեանի նուագանադէտը: Կերակի, 11 Մարտի 1975ին, ՎՈՒԿԿՈՐ
Հօրի մէջ, չափ քեցեցիկ և հրապուրիչ աւակեպալ մը եղաւ Լոնոնո-

Շնորհակալ եմ այս հաղթահեր, 1972 Մարտին արգելն իսկ ունեցած էր իբր առաջին ելույթը, և արժանացած «Թայմզ» և «Թեյեկզաֆ» թերթերում երաժշտական դժուարահաճ քննադատներու ջերմ գնահատանքին: Դրժախառարար այդ առթիւ իր լոնտոն ներկայութիւնը՝ Վրէլզած էր իբր ազգակիցներու ուշադրութիւն: Այս անգամ ձեր զգացած անխառն վայելքը եր պարտինք՝ Ս. Գրիգոր և Ս. Սարգիս Ասպետոց հարգի վարչութեան և յաւակալէ համակերկի դերասան Գեորգ Մալեքեանի ճիգերուն և փրփակմանին:

[illegible]

Իր նրբին արուեստով և զուսպ ինքնավստահությամբ ան իրա-
գործեց լուսը յայտագիր մը, որ իր տարրդութեամբ և այլապանու-
թեամբ ուռաւելագոյն կեդրոնացում, ներշնչում և խորացում կը պա-
հանջէր: Պատի, Պարպըրի, Պեթլալէնի, Հայաքնի, Շումանի, հեղինա-
վութիւնները նուագունեան իրենցմէ պահանջուած կըլտնթով և դաշ-
նութեամբ, շէշտարութեամբ և հնչեղութեամբ, վառ երանգաւորումնե-
րով և հեղաւթ մեղեդիականութեամբ, տեղաւզ պտոթկումներով և
տեղաւզ քաղցրութեամբ, քնքշութեամբ ի յայտ բերելով հոգեկան աշ-
տարի:

Մեզի համար առիառն հանդիշի պահ մը եղաւ ունկնդրութիւնը Ալան Յովհաննէսի դաշնամուրի համար յօրինած «Spahamar», որուն ընդմէջէն Հայկական ժողովրդական երաժշտութեան մշակուած և զարգացած գողորկի արձագանքներով ողողուեցան մեր հոգիները:

Փաղրիչիա Միքայէլեան, որ կայարտ է իր հայութեան և չի փորձեր աւրիշներու նման իր ազգութիւնը ծածկել իր կպտաւորութեան տակ, քեզներէ քեզպանէ և իր ժողովուրդին ստեղծագործ և հոգին՝

Տեղին է գրեալ թէ՛

Միայն իդոնոնի մէջ, հանրածնօթ Մանուկ Բարձր քանէն էտք, ունինք. ջութակահարներ Լեւոն Զիրինկիրեան, Յարութիւն Պետէլեան, Պետրոս Ունճեւան, զաշնակահար՝ Մարգարիտ Բաճեկչը և զերաւաններէն և քաջախիւրացիին:

Վաթսուհամեակի առիթով արդեօք մեր Դաւառակ արուեստագէտներուն յիշատակը լաւագոյնս յարգած պիտի չլինէք, ի թէ անոնց պաշտօններուն՝ մեր ազգին այս սաղանդաւոր դասակէտուն պիտի բարգաւառենք։

ՀԱՆՐԱՊԵՏ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏՄԲԱԹԱԹԵՐԻՐ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ٢١١١ بالقاهرة ٢٤ ج - ت ١٣-٩١٥

صاحبة الامتياز: السيدة عايدة سمير بدران (بالايدان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

8.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique: TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948 թ.

Տպագրանակ 3000

Արտատպեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԵԱՆ

Յեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՍԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 586 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 24 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ ՁԵՆՔԷ 4 ԵԳ. ԴՏԿ. ԿՄԸ 35 ԼԻՐ. ԴՏԿ.

٥٨٦ رقم — الخميس ٢٤ يولي — ١٩٧٥

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՅԱՂԹԱԿԱՆ ՅՈՒՆԻՍ 23

Քաղաքները տարիներ կը բաժնեն մեզ այն թուականները երբ քաղաքի սպաներու խումբ մը յաջողեցաւ վերջ դնել թագաւորական այն բռնատիրութեան, որ իր գոյութեան ընթացքին ոչինչ տուաւ երկրին, չկրցաւ իր վրայ դրուած յոյսերը իրականացնել և աւելի շատ տիրապետող փաշաներու իրաւունքին պաշտպանը հանդիսացաւ քան խեղճութեան մէջ տուայտող բանուորին ու գիւղացիին:

Եգիպտոս ունեցած է և ունի իր տարեդարձները, բլլան աւնեք ազգային թէ պետական. անցեալի պատմութիւնը թէ ներկայի իրականութեան հետ կապուած: Սակայն այս բոլորին մէջ ամենայնապէս չափանշանն ու արժեքաւորը կը հանդիսանայ Յեղափոխութեան տարեդարձը, որ ամէն տարի մեծ շուքով կը տօնուի 23 Յունիսին:

Եգիպտոսի Յեղափոխութիւնը, դարձաւ երկրին և ժողովուրդին ամենակարեւոր և ամենապատմական իրադարձութիւնը. քանի որ, չնորհիւ Յունիսեան Յեղափոխութեան, եգիպտացի ժողովուրդը իր պատմութեան մէջ առաջին անգամ բլլալով կ'ունենար ընկերային ամբողջական յեղաշրջում մը: Կը տապալէին աւատատիրական և թագաւորական կարգերը, կը հռչակուէր հանաւարականութիւնը և ընկերավարական կարգերը կը հաստատուէին. մշակն ու գիւղացին կը դառնային տէրը՝ իրենց հողաշերտին և հողձքին, բանուորը բնականոն աշխատանքի և արդար աշխատավարձի իրաւունք կը ստանար, և մէկը ամէնքին ու ամէնքը մէկին համար՝ սկզբունքով երկիրը նոր ուղի մը կ'որոգեգրէր:

Յունիսեան Յեղափոխութիւնը կերտողներէն մին՝ իմաստուն, հեռատես, արդար ու քաջակորով նախագահ Անուար էլ Սատաթ. 6 Հոկտ. 1973ին հրաման կ'արձակէր եգիպտական քաջարի բանակին՝ ճեղքելու Սուէզի Զրանցքը: Վեց տարինելու գրաւման շրջանէ մը ետք, եգիպտացի զօրքը ոտք կը դնէր ջրանցքին աւերակներէն անցնելու, խորտակելով «Պար-Լեւ» կոչուած այն մեծ ամբողջարկը, որ խորայնեան փրփրականտի կողմէ տարիներով յանկերգուած էր՝ իրր թէ անխորտակելի և անանցանելի: Հոկտեմբերեան յաղթանակէն ետք, եգիպտոս վերստացաւ մաս մը Սինայի իր հողերէն:

Հոկտեմբեր 6ի յաղթանակը վերջին չէ և թէ մեծագոյն յաղթանակը պիտի բլլայ այս օրը՝ երբ վերստացուն բոլոր աւարքը գրաւեալ հողերը:

Եգիպտացի ժողովուրդը այս տարի կը տօնէ իր պանծալի Յեղափոխութեան 23րդ տարեդարձը, այն հաստատ վճռականութեամբ՝ որ մօտակա ապագային, վերստին իր իրմէ բոլոր նախնային հողերուն, յառաջիկային ստաւել շուքով և հանդիսաւորութեամբ պիտի նշէ Յեղափոխութեան տարեդարձները, իր ամբողջական սահմաններուն վրայ հնչեցնելով Մեծ Յաղթանակին շնորհները:

Արփա - Սեւան՝ 45.692 գծամետր

ՆՐԵՆԻԱՆ, (ԱՐԲՆՖՐԵՍ) — Արփա-Սեւանի շինարարները շարունակում են գործը ընդերքի վրայ: Աւարտին են մօտենում ստորգետնեայ թունելի շինարարական աշխատանքները: Յունիսի 1ի գրուած թեմաք շրատարի երկարութիւնը հասել է 45.692 մետրի:

Յունիս ամսին առանձնապէս լաւ են աշխատել թիւ 8 թունելում խորշի բանուորները, որոնք առաջ են անցել 100 գծամետր: Հորատանքային միւս բաժանմունքներում առաջնորդում փոքր-ինչ դանդաղել է գործընթացը մոնթաժման աշխատանքներ կատարելու կապակցութեամբ:

Հորատանքողների հետեւը շարունակում են եռանդով աշխատել պեթնաքարները, որոնք թիւ 7 թունելախորշում պեթնապատեցին 250 մետր. իսկ թիւ 4, 3 և 6 թունելախորշերում՝ համապատասխանաբար 104, 50 և 20 գծամետր:

Ջրատարի պեթնապատում պատերի ամրացման, ցեմենտի ներարկման գործում առանձնապէս յաջողութիւնների են հասել թիւ 2, 5, 8 և 9 թունելախորշերի կռիւները:

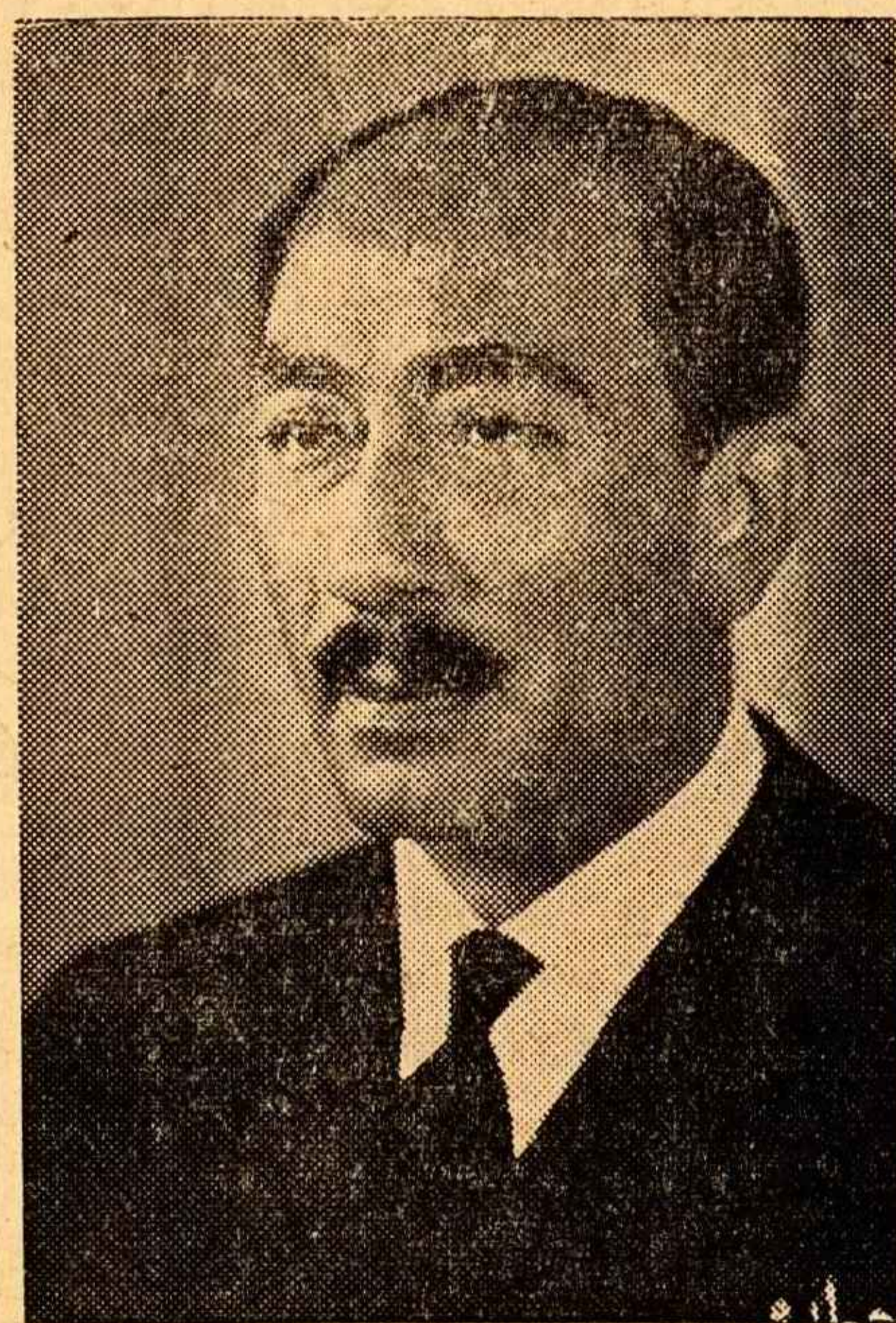
Անցած վեց ամսում կառնճում հորատուել է 937 գծամետր: Յունիսին շրատարը երկարացուել է 170 գծամետրով, պեթնապատուել տեղի քան 400 գծամետր:

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ 23ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ ԵԳԻՊՏՈՒԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԱՐԵԻՈՐ ՃԱՌ ՄԸ ԽՕՍԵՑԱԻ

Երեքշաբթի, 22 Յունիս 1975, երեկոյեան ժամը 7.30ին, Յեղափոխութեան 23րդ տարեդարձին առթիւ, Նախագահ Անուար էլ Սատաթ քաղաքական կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Գահիրէի Համալսարանի դասախօսական սրահին մէջ, Ազգային համագումարի առաջին նիստի բացման ընթացքին:

Նախագահը իր ճառին մէջ արտայայտուեցաւ երկրին քաղաքականութեան դիմաց դրժին և այն հիմունքներուն՝ որոնց վրայ կը հիմնուին եգիպտոսի յաջորդութիւնները՝ տար երկրներու հետ:

Նախագահը արտայայտուեցաւ նաեւ ՍԱԿԻ զօրքերուն իրաւասութեան հանդէպ եգիպտոսի:

Դիրքը և ուժերու նոր տարանջատման համաձայնութեան մը հետեւալը:

Նախագահը անդրադարձաւ նաեւ եգիպտոսի ներքին կացութեան, ընկերվար Միութեան, եգիպտոսի նոր ծրագրերներուն մասին՝ տնտեսական, ճարտարարհեստական, շինարարական և այլ մարզերէ ներս:

ԱԿՆԱՐԿ

ՊԻՏԻ ԱՐԳԱՅԱՏԻՆՔ ՈՒ ՑԱԻՆՔ

Այսօր, մեր հաւաքական կեանքի հիմնական անհրաժեշտութիւններէն մէկն է պայքարը՝ աւատատիրական տնտեսութեան, անկէրթութեան և լրբութեան դէմ: Սեր ազգային համակեցութեան վտանգ կը սպառնայ՝ ընդհանուր խաթաւում և այլասերումի հակամիտութիւններու: Այս ոլորտներու թիւնը կը շարունակուի համար կը բաւէ ետ նայել, սեւեռել անցեալին, ու մեր հին և նոր կեանքի զանազան երեւոյթներուն ընդմէջէն փնտռել մեր ազգային և ընկերային կեանքը իր պատմական ընթացքէն դուրս անտող շար ոգին:

Տարապոյս չկայ, որ մեր առանդական կեանքի և սփիւռքի իրականութեան հետեւանք՝ բոլոր սայթաքումները, ղեղեւունքներն ու անկումները կը նախ դարձանելի կարգապահ կեանքի վերադարձով: Եթէ, սակայն, ճակատագրուած է որ տակաւին մնանք հիւրընկալ ափերու վրայ, հարկ է որ մեր անհատական, ընկերային և հաւաքական կեանքի բոլոր մարդերուն մէջ, մեր զաւակներուն դատարարականութիւնը դնենք ամուր հիմքերու վրայ: Զսպենք անոնց յաւակնութիւններն ու յանձնապատասխանութիւնները: Հմբաւում դարձնենք անոնց մէջ խոնարհութեան և աշխատանքի սրբութիւնը: Բառնանք ամէն հակամիտութիւն և տրամադրութիւն՝ արհամարհելու աւանդութիւններն ու մայրենի նուիրակութիւնները:

Անխուսափելի է այլասերումը այն հաւաքականութիւններուն, որոնք կը հանդուրժեն ներկայութեանը ազգային մարդոց: Զանոնք իրենց բարոյական անկումէն փրկել, իրենց կեանքի սկզբնական շրջանին իսկ, պարտքն է զիտակից ծնողին: Իսկ եթէ ապակաւնութիւնը պիտի խեղդէ անոնցմէ շատեր մենք միայն պիտի արգահատենք ու ցաւինք:

Գիտի ցաւինք, մեր ժողովուրդին արժանապատուութեան հաշտին:

ԿԱՐԳԻՍ Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ՓՈԽՊՈՒ

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱԽԱԹԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ ԳԾՈՎ՝ «ԱՐԱՐԱՏ» ՅԱՂԹԵՆՈՎ ԹՖԻԼԻՍԻ «ՏԻՆԱՄՈՒՆ» (3-4) ԱՒԱՐՏԱԿԱՆԻ ՄՆԱՑ

Ս. Միութեան ֆուլբրիգ Գաւթի (բաժակ) կիսաաւարտական մրցումը, երեսնի Աւարատի և Քֆիլիսի «Տինամօ» խումբերուն միջև, տեղի ունեցաւ Զորքշաբթի, 16 Յունիս 1975, երեւոյթի Հէրազեան մարզադաշտին վրայ 80.000 մարզասէներուն ներկայութեան և վերջապէս հայրենի խումբին փառաւոր յաղթանակով 3-1 (0-0):

«Աւարատ» կողմը նշանակեցին Մարգարով, Պօպուեան և Պետրոսեան խաղին 48րդ, 59րդ և 65րդ վայրկեաններուն: Քֆիլիսի «Տինամօ»-ին կէտը նշանակուեցաւ խաղին 79րդ վայրկեանին:

Միւս կողմէ, վարչելով կրտսի մէջ, «Աւարատ» յաղթեց Մոսկուայի բանակայիններու խումբին (2-1), 30 վայրկեան յաւելաւական խաղէ մը ետք, և աւարտականի ճեպք Երեսնի Աւարատին դէմ:

Աւարտական մրցումը՝ երեսնի Աւարատի և վարչելով կըրտսի «Աւարատ» խումբերուն միջև պիտի կատարուի Շաբթ, 9 Օգոստոս 1975, Մոսկուայի «Լեյնին» մարզադաշտին վրայ:

Յաջողութիւն և յաղթանակ մը մարզեցնէ մեր հայրենի Աւարատին:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու Գահիրէի և շրջակայից մեր յարգոյ հաւաքականութիւնը կը տեղեկացնենք թէ յառաջիկայ թեմական մարդկական ընտրութեանց անձնական կամ հօր հպատակութեամբ քուէարկելու իրաւունք ունեցողները պարտին նկատի ունենալ հետեւեալ պայմանները:

ա. — Անոնք որ նախորդ ընտրութեան առեն լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագիրները, պէտք չունին նորից լեցնելու:

բ. — Անոնք որ նոր գիւմարագիր պիտի լեցնեն, պէտք է Ազգային Առաջնորդարան ներկայանան միջի, միասին բերելով իրենց կամ իրենց հօր հպատակութեան բնագիրը և իրենց ինքնութեան թուղթը (Պըթաա):

գ. — Տրուած բլլալով որ Զորքշաբթի, 20 Օգոստոս 1975, վերջնական թուականն է յայտարարագիրներու ստացումին, անոնք պարտին մինչև այդ թուականը անձամբ ներկայանալ Ազգային Առաջնորդարան իրենց հետ ունենալով վերոյիշեալ պաշտօնաթուղթը:

Ուստի կը հրաւիրենք որ անձնական կամ իրենց հօր հպատակութեամբ ընտրելու իրաւունք վայելող մեր բոլոր ազգայինները նկատի ունենան վերոյիշեալ պայմանները ու անպայման կատարեն քուէարկելու իրենց ազգային պարտականութիւնը:

ՆԵՐՍԵՅ Մ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՃԵԱՆ

Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց եգիպտոսի

Գաղափարական հարաբերությունները
(Ջախակիր) շաբաթաթերթի
Առաջին

Ձեր ազգագրական շաբաթաթերթին 10 թվական 1975 թվականի մեջ կար յոթուհին մը՝ լինելով շեջ ԿԱՄ ԻՆՏԵՐ ԻՆՏԵՐ խորագրով և որ կը կրէր՝ Վարդան Բենյ-Տիւրկերեան ստորագրութիւնը։

Խորագիրը՝ արդէն՝ տեսակ մը մարտահրաւէր էր. հետեւեալ կարելի էր չի կարողալ զայն ախորժողութեամբ։ Այս գրութեան հեղինակը՝ Արմաշապատի Քինյ. հայրը՝ ինծանանթ մըն է. իսկ իր այս յօդուածին մէջ, ան ունի կարգ մը արտա-յայտութիւններ, գաղափարներ ու եզրակացութիւններ, որոնք ոչ միայն զարմանալի են այն առ նուազն սխալ ու վիրաւորական։

Արդարեւ, ըստ այդ գրութեան չէզոք ըլլալ, կը նշանակէ լատկանիւր՝ ո՛չ մէկուն, ո՛չ ալ՝ և ո՛չ ալ ծախ հատուածին։ Աւելին՝ կը նշանակէ երկնաւորութիւն, խորամանկութիւն, իտալեթիւն և համակերպութիւն։ Եւ կը շարունակէ. «Ունի մեր հանրային կեանքը բոլորող և առաջնորդող մասնու և կազմակերպութիւններ։ Մեր պաշտականութիւնն է, որպէս գիտակից հայ, համաձայն մեր խղճի ու դատողութեան թելադրութիւններուն, պատկանիլ կողմերէն մէկուն կամ միւսին, տարբերութիւն չընէր թէ մեր համագումար կամ նախապիտութիւնը՝ ա՛յլ կը տանի մեզ, թէ ծախ, շիտակի՞ն զօրավիզ կ'ըլլանք թէ սխալին, հերքէր է որ ըլլանք մէկուն կամ միւսին հետ»։

Այս բնական չ'ընէ ըսել է հերքել է ըլլալ շիտակին կամ սխալին զօրավիզ. երբէն ի վեր պէտք է ըլլալ սխալին քաջաբող՝ ազգային կալուածէն ներս։ Եթէ, պայմաններու բերմամբ, միայն մէկ կողմ մը կամ հատուած մը կայ գաղութէ մը ներս և համագումար կամ որ այդ կողմին ուղղութիւնը սխալ է, ինչպէ՞ս պարտաւորեմ պատկանելու քաջաբող այդ կազմակերպութիւնը։ Կրնամ, անհատապէս ալ, ցանալ օգտակար ըլլալ գաղութին, ազգին, հայրենիքին, եթէ չի կայ ձեռն ալ ընտրութիւն կամ հնարաւորութիւն։

Երկրորդ յստակ է որ, համաձայն յօդուածագրին, երբ կ'ըսէ թէ մեր պարտականութիւնն է պատկանիլ կողմերէն մէկուն կամ միւսին միաժամանակ յիշատակելով որ մեր հանրային կեանքը առաջնորդող մասնու և կազմակերպութիւններ ունին, հեղինակին որդի համոզումն ու եզրակացութիւնն է որ, ամէն գիտակից հայ, պէտք է պատկանի կուսակցութեան մը, չ'ըսեր համակրիլ, այլ պատկանիլ։ Ուրիշ խօսքով, ամէն գիտակից հայ, պարտաւոր է ըլլալ կուսակցական, շարքային, և երբ չէր պատկանիլ, ո՛չ ալ ինչ և ո՛չ ալ ծախ հատուածին, ուրիշ. անկուսակցական մըն էր, այն ատեն ձեռք կը դասէ երկնաւորութեան, խորամանկութեան, իտալեթեան և համակերպութեան դասակարգին մէջ։

Շատ հեռու գնաց մեր հեղինակը. Թուէր կուսակցականը նոյնիսկ՝ այս վիրաւորական, արհամարհական և սխալ կարծիքը չ'ունի ոչ կուսակցական իր հայրենակիցներուն հանդէպ։ Ուրիշ բան է ըլլալ ոչ կուսակցական և ուրիշ բան է ըլլալ անտարբեր ազգային հարցերու հանդէպ։ Հեղինակ մը պարտի ըլլալ յստակ և պարտի չի՝ փոթիլ ու մէկ ջուրով լուր սմէն ինչ։ Այսպիսի սխալ մը անշուշտ անարդարանալի է անշուշտ, մասնաւորաբար գրութեան մը

պարագային երբ հեղինակը անհրաժեշտ ժամանակը ունի հարկաւոր սրբազնութիւնները ու յստակացումները ընելու։ Գրութեան մը չի կրնար մէկէ աւելի ձեւերով հասկցուիլ։

Անկուսակցականներուն մէջ, անշուշտ կարելի է, գտնել նաեւ ազգային հարցերու անտարբեր անձերու փոքր համեմատութիւն մը. այս դասակարգը ոչ մէկ ատեն յիշատակութեան արժանի է. միայն՝ ջանալու է այսպիսիները աւելի հետաքրքրել, մօտեցնել ազգային հարցերուն՝ որպէսզի, իրենք ալ, հետզհետէ ըլլան օգտակար և կատարելի ունից պարտականութիւնները՝ Ազգին հանդէպ։

Հետեւեալը, երբ ոչ կուսակցականի յիշատակութիւն կ'ընեն, կ'ուզեն ակնարկել աւելի որոնք առանց շարքային ըլլալու, անտարբեր չեն մեր ազգային հարցերուն և կը բերեն իրենց նպատար իրենց գաղութին, Ազգին և Հայրենիքին։ Ըստ իս, գաղութ մը կուսակցականներու և ոչ կուսակցականներու հաւասարակշիւթիւն մըն է նոյն ազգին պատկանող անհատներու։ չէզոք կամ ակնաւ թաւերը ունին իմաստի և հակադրութեան իրենց անպատեհութիւնները, և այդ իսկ պատճառաւ նախընտրելի է թերեւ չի գործածել զանոնք, այս պարագային։

Ոչ կուսակցական մը լաւ ու ճշգրիտ կը գնահատէ կուսակցութեան օգտակարութիւնը սփիւռքի մէջ, մանաւանդ ազգապահպանումի և փրկական տեսակէտով։ Բաւ է որ, այդ կուսակցութիւնները ծանրախոհութեամբ ու վայելիչ ըլլալով թեմա շարունակեն առաջ տանիլ իրենց գործը և իրենց մասնուը։

Փոխադարձաբար, կուսակցութիւններն ալ, վստահեմ որ, կը հասկնան ու ճիշդ կը գնահատեն ոչ կուսակցականը։ Եթէ այս վերջիլը չի պատկանիլ ունէ կուսակցութեան, պատճառը, թերեւ, այն է որ չի սիրեր զինուորագրուիլ կազմակերպութեան մը մէջ, և կ'ուզէ լրիւ պահել իր անհատական համոզումներու և որոշումներու ամբողջական ազատութիւնը։ Կուսակցութիւն կամ անհատ, երկուքն ալ, իրենց ուրոյն գործելակերպը ունին Ազգին ծառայելու ու օգտակար ըլլալու։ Նախապիտութեան ու խառնուածքի հարց է։

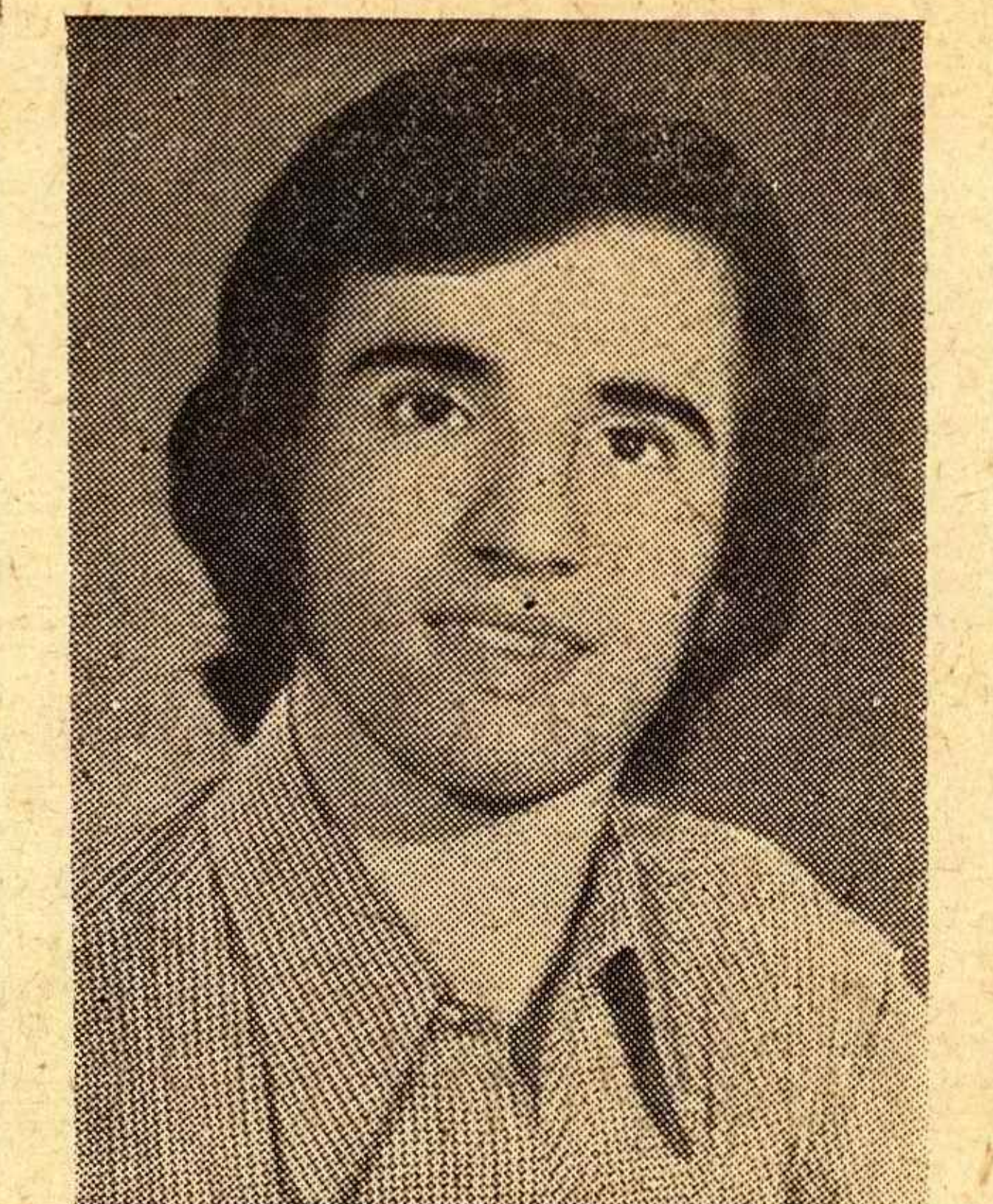
Ոչ մէկ ազգի մէջ, ամէն անհատ, անհրաժեշտօրէն կը պատկանի կուսակցութեան մը. ընդհանրապէս, ոչ կուսակցականներն են որ միշտ կը կազմեն խորշոր մեծամասնութիւնը, ամէն ազգի մէջ, երբ մէկէ աւելի կուսակցութիւններ գոյութիւն ունին։ Եւ առանց այդ ոչ կուսակցականներու խորշոր մեծամասնութեան, կարելի պիտի չ'ըլլար, ի վերջոյ պահել այդ կուսակցական կազմակերպութիւններն ու իրենց մասնուը. ազգի մը, մասնաւորաբար այս զանգուածին է որ պէտք ունին կուսակցութիւնները գոյատեւելու, իմաստաւորուելու, ծառայելու, սիրաշահելու և իրենց նպատակները իրագործելու համար։

Լաւ էր վերջիջները այս բոլորը, մասնաւորաբար երբ ինքզինքնին կը գործեն գրութեան մը առջև որ չէ գիտած յստակ և ճշգիւ բմբռնել ոչ կուսակցականներու անխոստարիք անհրաժեշտութիւնը. կարեւորութիւնը և օգտակարութիւնը։ Բայց կուսակցութիւնները լաւ գիտեն այս ճշմարտութիւնը։

Ա. ՊԵՏԻՍԻԱՆ
Գանձի, 16 Յուլիս 1975

ՈՒՍԱՆՈՐԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ուսանողները սեղեկացանք, որ Հայկական Ընթերցասրահի Հ. Մ. Մ. ի երեսփոխաններէն՝ Կարո Նազիրկանեան, որ Գանձիի «Տոն Պոստ» արհեստագիտական հիմնարկի հնգամեայ մեկնագիտական ճիւղին կ'ուսանէր, յաջողութեամբ

ԿԱՐՈ ՆԱԶԻՐԿԱՆԵԱՆ

անցուցած է ամառային իր քննութիւնները եւ արժանացած օգնական մեկնագիտական վկայականին։

Այս ուսանողը սրահը կը ընդհանրենք գիմը եւ իր ծնողները ու կը մարտնչենք մտաւոր յաջողութիւններ։

Իստակեանական
Համոզութիւններ

ԵՐԵՎԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ)։ Աւետիք Իստակեանի 100-ամեակի յոբելեանը պատրաստուի են հանգիստաւորութեամբ նշելու եղբայրական բոլոր հանրապետութիւնները։

Ուսանողները գրողներ միութիւնը, վարչութեան առաջին ֆաբրիկայ, Աւետիք Իստակեանի ծրարեղեան 100-ամեակի օգնականութեան համամիութեանական յոբելեանական կոմիտէի անդամ Վ. Կոչարեանի գլխաւորութեամբ մեակել է միջոցառումներ լայն փառք։

Գնիպոյ հրատարակչութիւնը պատրաստուի է Աւետիք Իստակեանի ընթերցելի ժողովածուն։

Գրեթէ ընկերութեան հրատարակչութիւնը լոյս կ'ընծայի ֆաբրիկայի վ. Կոչարեանի պրոբլէմները։ Աւետիք Իստակեանի և սեղծագործութեան, Ուսանողական գրականութեան հետ հաւաստի։ Քիւնով, Կանեւով, Օսեսայով, Խաղովով, Խաղովով եւ Խաղովով Մարգի Վ. Սիւսանովի երգերուն որք բան արտի է, ինչ սոցիալական մրցութեան մէջ է հայկական ԽՀԱՍԵՐԻ օրդա-նի հետ, կ'անցկացուին յոբելեանական Իստակեանական երեկոներ, որոնց մասնակցելու կը հրաւիրեն գրողներ Հայաստանից։

Ուսանողները գրողներ Միութիւնում կը կազմակերպուի յոբելեանական երեկոյ եւ կը բացուի Իստակեանի կեանքն ու սեղծագործութիւնը լուսաբանող ցուցահանդէս։

Նախատեսուի է մամուլով, ռադիոյով եւ հեռուստատեսութեամբ աւելի յանախակի հրապարակել վարպետի կեանքն ու սեղծագործան հանապարհին նուիրուած երեկոյ, ուսանողներէն նոր բարգ մանութիւններ։

Աւետիք Իստակեանի անուանով փառքներ կը կոչուեն Գրեթէ եւ Օսեսայով։

Հ Ո Փ Ե Հ Ա Ն Ք Ի Ս Տ

Այսի Տիկին Եւֆե Ծանցեան, Տոն. Արեգ Ծանցեան, Էր եւ Տիկին Վահան Զեյնեան եւ զաւակներ, ինչպէս նաեւ համայն պատգամներ կը ծանուցանեն, քի յառաջիկայ Կիրակի, 27 Յուլիս 1975, առաւօտեան ժամը 10ին, յաւառ Ս. Պատարագի, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ, հոգեհանգստեան պատճեն պիտի կատարուի, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ ազգականին։

ՈՂԲ. ՀԱՅԿ ՕԶԱՆՆԵՍԵԱՆԻ

մահուան առաջին տարիիցն առթիւ։
Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ։

Հ Ա Ղ Ո Ր Դ Ա Ք Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ներկայիս հաճոյքն ունինք հաղորդելու մեր յարգոյ հասարակութեան, թէ Գալուստեան Ազգային Վարժարանի Բարձրագոյն Նախակրթարանի Գ. Գաւարանի Գիտական ամառային ընկերութեան 13 աշակերտներէն 12ը յաջողած են։ Սոսիս հանդիսացած է Մարիամ Անդրանիկեան, ստացած է 236 նիշ, 91 ./. երկրորդ հանդիսացած է Վարդանուշ Զատրեան, ստացած է 214 նիշ, 82,3 ./. իսկ երրորդ Սոնիա Ասլանեան, ստացած է 205 նիշ, 78,8 ./.։

Կը հաղորդենք նոյնպէս, թէ Զ. Գաւարանի Գիտական ամառային ընկերութեան 18 աշակերտներէն՝ յաջողած են 15ը։ Առաջին հանդիսացած է Յամիկ Հալաբեան, ստացած է 284 նիշ, 94,8 ./. երկրորդ հանդիսացած են Մարի Ժամկոչեան և Անի Նալպանտեան բերելով 277 նիշ, 92,5 ./. իսկ երրորդ Գասիա Տէօփ-լէթեան, ստացած է 270 նիշ, 90 ./.։

ԴԻՒԱՆ ԳԱԶԻՐԵԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Այս ուսանողը խմբագրութիւնս ցերեկէն կը ընդհանրենք մեր երկսն օրդանաւորներ եւ իրենց ծնողները։

ՍՈՎԵՏ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՒԱՍՏԱՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՄԸ
ՍՈՒԵՏՐԱԿԱՆ ԳԵՏՆԻ ՎՐԱՑ

ՊՈՐԻՍ ՊԱՆՆՈՎ
(Ն.Մ.Գ.ի մեկնագրով)

Սովետ Միութիւնը առեւտրական եւ ճեմական կապեր կը մեակէ 90 երկրներու հետ՝ առեւտրական համայնութեանց եւ ժողովուրդներու փոխ-յարաբերութեան բարելաւման հիման վրայ։ Միացեալ Նահանգները այդ երկրներուն մաս չեն կազմեր, իր Գոնկիսի սխալ կեցուցքով իր մամը, ինչ որ լուրջ վնաս հասցուց Ամերիկայի եւ Սովետ Միութեան միջեւ առեւտրական եւ քրեական յարաբերութեանց յարելումն։ Այս պարագան ամերիկացի ծերակուսակցներու պատերազմային մը հետ եղած հանգիստումի մը ընթացքին, իրենց նկատողութեան յանձնուցաւ սովետ երեւոյթաններու կողմէ Սովետ Գերագոյն Խորհրդի գրասենեակներուն մէջ։

Արտիք Գործոց յանձնարարողի առեւտրական Միջադի Սուսով շեշտեց քի Սովետ Միութեան առեւտրական եւ ճեմական յարաբերութիւնները պիտի չի կապուեն հարցերու հետ որոնք հետեւեալ կ'անցուցանուին իր ծնողներէն։ Գերագոյն Խորհրդի կողմէ Սովետ Միութեան ներքին իրաւասութեանց սահմաններուն մէջ են։

Միացեալ Նահանգներու Գոնկիսի կողմէ առեւտրականութեան խտրականութիւնը որդեգրուիլ ետ, Սուսով բաւ քի Սովետ կառավարութիւնը անկարելի կը համարէ գործադրել 1972ի առեւտրական համաձայնութիւնը, բայց Միացեալ Նահանգներու առեւտրական օրենքի տեսլաններուն։

Առեւտրական օրենքը, որ ի գորտ եղաւ Յունուար 3ին, կը պարտադրէ Ս. Միութեան իբրա

նութիւններ որ սովետ հետները ըլլան յատուկ դիւրի մը վրայ, բաղդատմամբ աւելի քան հարիւր ազգութիւններու՝ որոնք կը բնակին Ս. Միութեան մէջ։ Հետեւեալ յայտարարուած իբր խաղաղեան ֆալաւայցներ, կը պահանջէին Ս. Միութիւն հայրենադարձութիւն, բնական է նման օրենք մը, ընդունուած էր Գոնկիսիսէն, պիտի չի աղկալուեր ընդունուիլ մեր կողմէ, նկատել տուաւ Սուսով։

Սովետ Միութիւնը նոյնիսկ առանց այն ժամերուն որ պիտի ձեռն ձգեր սովետ-ամերիկեան առեւտրական մեակումէն, ան պիտի տարուակէ զգալիօրէն բարելաւել իր ճեմական վիճակը։

Երբ օակաւին սովետ հողին վրայ են, ամերիկացի ծերակուսականներ, որոնք պատերազմային կ'առաջնորդուին Հուլիսը Համա-Ֆրեյի եւ Հիւսիս Միութի կողմէ, արդէն համոզուած էին քի ճիշդ էին մեր բաւմեր։

Խօսլով Սովետ Գերագոյն Խորհրդի հետ հանգիստումի մը ընթացքին, Հուլիսը ՀամաՖրեյ յայտարարեց քի՝ սովետ ժողովուրդը կ'ընդ իսկապէս հպարտ ըլլալ իր ձեռն ձգած յառաջդիմութեանց համար՝ հարաւորութեան, բուսականութեան, գիտութեան եւ քի-նոյնիսկ մէջ։ Ամերիկացի հիւրերը տեսնելու Ս. Միութիւնը ոչ մէկ հպարտութիւն կը ցուցաբերէ առեւտրական մրցակցութեան գիտելի վրայ։ Յատկա քի Ամերիկայի երկար օրդանի վրայ եղած առեւտրական տեսներ որոնք վնասուած են, չեն հաւաստիք այն չափազանց բարձր գիմին՝ խաղաղեան տեսներ պատգամներու համար եղած։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաւմերներէն, որոնք ցարդ չեն դրկած իրենց բաւմերները, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը։ Զեք կամ մանսա-փոս գրել «Sarkis Balayan»ի անունին եւ ուղարկել փոստակով քի 2111, Գանձի, Երեւան։

ԱՐՇԱԿ ԱԼՊՈՅԱՃԵԱՆԻ ԵՐԱԺԵՏԱԿԱՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՕՂՈՒԱԾԸ ՄՕ. ԵՂՈՒԱՐԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Եղիպտոսի ակադեմիայի պատմաբան-բանասեր՝ պրոֆ. Արշակ Ալպոյանցի, իր համեմատական ուսումնասիրության արդյունքում հայտնաբերել է հայ երաժշտության մշակույթի պատմության անհրաժեշտ տեղը:

Արշակը, այդ կը վկայեն պոլսական մամուլին մէջ անցնող լոյս տեսած՝ հայ երաժշտութեան տարբեր երեսներուն նուիրումը անոր փոքրածիւր, սակայն արժեքաւոր յօդուածները, որոնք հաստատապէս ցոյց կու տան կանխահայ բանասէրին և պայքարող հրապարակագրին անսպասելի, յատկապէս հայկական պատմագրի երգեցողութիւններուն՝ երգչին գործածութեան խնդիրներուն շուրջ, լուսաւորեալ իր դերքերէն ջատագովը հանդիսանալով՝ թրքական եկեղեցիներէն ներս բազմաձայնի արժանաւորումը:

Պատմական չէ, ինչպէս կը խոստովանի Գառնի Սալոյանցի, նուիրումը ուղղակի մը մէջ՝ որ երկուստեք երաժշտութիւնը բանասերը, 1900 թուականին, անհնապետ կը նշանակուէր Գոռնի Գառնիի եկեղեցւոյ դպրոց դասին:

Ներկայ յօդուածով, նորայայտ անտիպ գրութեան մը լոյսին տակ, առանձնապէս պիտի անդրադառնանք Ալպոյանցի անդրադարձնալով հայ երաժշտական յօդուածին մասին, որ լոյս տեսած է Պոլսոյ մէջ, 1903 թուականին, Մ. Շամառլեանի խմբագրած «Մարիա» հանդէսին մէջ, Ս. Անգեղեանի ծածկանունով: (1)

Այդ ուսումնասիրութիւնը, որ «Հայ եկեղեցական երաժշտութիւնը և Չամբարեանի» ընդհանուր խորագիրը կը կրէ, բաժնուած է երեք մասերով՝ չորս յօդուածներու ծաւալի մը մէջ (№ 5 էջ 66-68, № 6 էջ 79-81, № 7 էջ 90-92, № 8 էջ 106-107):

Ալպոյանցի՝ այդ ուսումնասիրութեան մէջ, ընդարձակ ներածականով մը նախ ընդհանուր ակնարկ մը կը նետէ հեթանոսական դարերու երաժշտութեան, ծիսական արտաբերութիւններուն և նուազարաններուն վրայ, ապա կ'անցնի բնական դասին, ինչպէս նաև լատին եկեղեցիներու պաշտօնագրութեան, և հոս կ'այլադասարկուի իր ծաւալը:

Համադրական բնոյթի այդ ներածական մէջ, Ալպոյանցի առաւելագործած է՝ Լրթուշի, Կրուսի, Ժան Բատիստ, Զ. Ի. Կիւրիանի և Զ. Դ. Ալիշանի ուսումնասիրութիւնները: Բնական է, երկուստեք բանասէրը երաժշտական մասնագիտութիւն չունենալով, իր ուսումնասիրութեան այս բաժնին մէջ, թոյլ տուած է երաժշտական հիմնական սխալներ, յատկապէս բնական դասին և հայկական ձայնադասակներու բաղ, առական տարաբանութիւնները, և մասնաւոր՝ երգ փորձը՝ առանց համոզելի փաստերու, ապա ցոյցանել հայկական խաղերուն լատինական ծագում ունենալը, պարզապէս իւրացնելով Զ. Ի. Կիւրիանի ոչ հիմնաւորուած տեսակէտները:

Աւելի շահեկանութիւն և բանասիրական արժէք կը ներկայացնեն յօդուածին յաջորդ գլուխները, ուր կը խօսուի հայկական նոր ձայնագրութեան գիւտին, 19րդ դարու պոլսական երաժշտական կեանքին և երևելի հայ երաժիշտ գործիչներուն մասին:

Ալպոյանցի՝ օգտագործելով հանդերձ Զ. Ի. Զիւրաբի, Ս. Տնտեսեանի, Կոմիտասի, Ա. Ալիշանի և ուրիշ հեղինակներու փաստական տուեալները, անոնց կը միացնէ իր պաշտօնական արդարութիւնը՝ լրացնելով բազմաթիւ արժէքաւոր տեղեկութիւններ, որոնք միակ աղբյուր կը հանդիսանան այսօր, առհաս շրջանի հայ երաժիշտ գործիչներու կեանքին և գործունէութեան վերաբերելով:

Սակայն, երևելի հայ երաժիշտներուն նուիրումը կենսագրական այդ բաժնին մէջ, զարմացիկ նկատուած էինք, որ կը պահպանուի երաժշտական մեծ գործիչ Նիկիա Տնտեսեանի անունը: Բնական է, այդ անունով պատմական մոռացումի մը չէինք կրնար վերադառնալ:

Արդարեւ վերջերս, Ալպոյանցի թղթածրարներուն միջոցով մէջէն յայտնաբերուած՝ Նիկիա Տնտեսեանի նուիրումը անտիպ յօդուածի մը տպագրական փորձը, վերջ տուաւ մեր հիմնաւորումը կասկածներուն, լուսաբանելով այդ անհրաժեշտը: (2)

Ինչպէս յայտնի է, համարեալ բնագիտութեան տարիներուն գրաքննութեան կարգի թափը՝ աւելի քան երեսնամեակ մը, կասեցուց թրքահայ մշակութիւնի առաջընթացը, ամապնելով հայ միաբնակչությանը:

Համարեալ գրաքննութեան դաժան խտրութիւններուն անդրադարձնելով իր հոսքի՝ պոլսական երաժշտական ուսումնասիրութեան, որ 1880 թուականի սկիզբները, Երաժշտական միջոց իր հրապարակած «Նոր Երաժշտական Հայոց» խորագրով ազգային ընդհանրապէս ժողովածուն համար բանասիրական ուղիով օգտանալի պատմութեան դէմ գործող յեղափոխական, և չկարենալով տուել այդ զարգացման փորձը, հիւսնադաս, և նոյն տարեան Ապրիլ 23ին մահացաւ բանտին հիւսնադասներին մէջ:

Այդ դէպքէն աւելի քան երկու տասնեակ տարիներ. ես ք, երբ «Մարիա» խմբագրութեան՝ գրաքննութեան կը ներկայացնէր Ալպոյանցի անդրադարձնալով յօդուածին տպագրական առաջին փորձը, արթուն գրաքննիչը՝ գրչի հարուածով մը կը ջնջէր Ս. Տնտեսեանի կենսագրական յատկացումը պարբերութիւնը, թոյլ չտալով անոր հրապարակութիւնը:

Թէև այսօր, այդ անտիպ գրութիւնը ճանաչողական արժէք կը ներկայացնէ միայն, այսուհանդերձ, հետաքրքրութեան համար, զայն նոյնականութեամբ կը ներկայացնենք ստորեւ:

Նիկիա Տնտեսեան (ծն. 1835-1881 Ապրիլ 23): Կ. Պոլսոյ, որդի Օրթագիւղի մէջ համարաւոր Տնտես Մկրտիչի, Կարեւոր գործունէութիւն մը ունեցած է Հայ երաժշտութեան վերակազմութեան համարի գործը կրելու աշխատութեան մէջ:

Օրթագիւղի վերածարանին մէջ նախնական ուսում մը առնելէն յետոյ, գիւղին մէջ կ'ազդարծի մը քով աշակերտ եղած է Շարափեանի ու Նիկիանի Յովհաննէս և Թադևոսեան Գրիգոր (յետոյ Տ. Պօղոս) տիրացուններէն սորված է եկեղեցական երաժշտութիւնը: Բայց ձայնագրութիւնը (նոթան) պիտի է սորված ըլլալ Յովհաննէս Միւլի տիպեանէ, որուն քով ձուլիւթութիւն սորված է, կահագործութիւնը՝ Զեյնէ յետոյ:

(Շար. Զեյնէ էջ 4)

ԵՐԳԻՍԱՆՔԻ ՊԱՏՈՒՇԱՆ

ԿԷՍ ԻՐԱԿ ԿԷՍ ՍՈՒՏ

ԽՈՐԵՆ ՏԵՏԵԱՆ

Անհաւատալի բայց իրաւ, նոյնիսկ կէսը:

Գանատայի մէջ երեսն ելած է չարաշահներու խումբով մը գոլթիւնը:

Այդ մարդ հրէշները, 1967 թ. էն աղբիւր, միլիոնաւոր տոլարներ չափած են, պատրաստելով և մեծաքանակ վաճառելով միւս յօդուած խառնուրդ մը՝ որ կը բաղկանայ վերաւորում կամ հիւանդ և նոյնիսկ սատկած ձիու, իշու, կովու, աւրուած միտով:

Երեսն ելած է՝ 9 տարի ստանարներու մէջ պահուած հաւերու պատկանելի քանակութիւն: Գանատական ձայնափութիւն և պատկերասփիւններ մէջէն կը յայտնեն՝ թէ ժողովուրդին կերուած է Շարոնեք (Charogne) կոչուած միտ:

Բառարանը հետեւեալ կերպով կը բացատրէ այդ բառը:

Սատկած, տարագործուած, նեխած կենդանի մը դիակը, զոր միայն բորենին կը ճաշակէ. իսկ բորենին միտը ճաշակող զաւան գործիչն է:

Այս անգամ ժողովուրդին մէջ ըսի ըսանէր կը հասնին այլապէս սահմաններու: Այսպէս, մարդ մը կը պատմէ թէ 1970 թ. ին իր կինը փախուցնելու առիթ, յանկարծ կ'ընդունուի իր ցուցամատու: Հիւսնադասներին մէջ յետքէն լինելու կը հաստատուին թէ կ'ընդունուի յառաջ եկած է կատաղութիւն: Հարց ու փորձ եղած է՝ թէ արդեօք կատաղ չունէ մը խառնուած է կինը: Պատասխանը կ'ըլլայ՝ յստակաւ: Հետագային վարկած մը միջոցով կ'ըլլէ, ըստ որուն կրնար ըլլալ՝ որ չարաշահները կատաղ չունենք սպաննելով, անոնց միտը խառնած են ձիու, կովու, իշու միտներու:

Ըսի ըսանէր կը հասնին այլապէս սահմաններու: Հետագային վարկած մը միջոցով կ'ըլլէ, ըստ որուն կրնար ըլլալ՝ որ չարաշահները կատաղ չունենք սպաննելով, անոնց միտը խառնած են ձիու, կովու, իշու միտներու:

Ըսի ըսանէր կը հասնին այլապէս սահմաններու: Հետագային վարկած մը միջոցով կ'ըլլէ, ըստ որուն կրնար ըլլալ՝ որ չարաշահները կատաղ չունենք սպաննելով, անոնց միտը խառնած են ձիու, կովու, իշու միտներու:

ԾՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑԱՆԻՇՆԵՐ

Այստարի ամենէն բազմաթիւ մարդ կը կոչուի Ֆիոտոր Վասիլէթ, որ ծնած է 1816ին, Մոսկուայի մօտերը, և մեռած է 1872ին:

Այս ուսուցիչը, որուն պարագան փաստուած է պետական արձանագրութիւններով, ունեցած է 27 ծննդաբերութիւններ: 16 անգամ ծնունդ տուած է երկուսորեակներու, եօթը անգամ՝ եռորեակներու և չորս անգամ քառորեակներու: Անոր աշխարհ բերած բոլոր զաւակներն ալ հասած են շահաւորութեան տարիքին: Վասիլէթի անունը այնքան ծանօթ էր, որ ցար Աղեքսանդր Բ. զայն հրաւիրած էր իր պալատը և ներկայացուցած էր արքային:

Իսկ քանի որ զարուհի ամենէն բազմաթիւ մարդ կը կոչուի Ֆիոտոր Վասիլէթ, որ ծնած է 1816ին, Մոսկուայի մօտերը, և մեռած է 1872ին: Այս ուսուցիչը, որուն պարագան փաստուած է պետական արձանագրութիւններով, ունեցած է 27 ծննդաբերութիւններ: 16 անգամ ծնունդ տուած է երկուսորեակներու, եօթը անգամ՝ եռորեակներու և չորս անգամ քառորեակներու: Անոր աշխարհ բերած բոլոր զաւակներն ալ հասած են շահաւորութեան տարիքին: Վասիլէթի անունը այնքան ծանօթ էր, որ ցար Աղեքսանդր Բ. զայն հրաւիրած էր իր պալատը և ներկայացուցած էր արքային:

Իսկ մանուկի մը ծնունդ տուող ամենէն տարիքոտ կինը կը կոչուի Ռուս Ալիս Գիսկի, ծնած է 11 Յունիս 1899ին, Միացեալ Նահանգներու Ուեյմիքս քաղաքը, 18 Հոկտեմբեր 1956ին, Գիսկի:

Կը պարզուին խորքին մէջ ողբերգական և արտաքինապէս ծաղկելի պատկերներ: Կը պատմեն իրարու, թէ ամուսին մը իր կինը խառն է, կինը իր ամուսինը ճանկութեամբ է, փեսան զոքանք խառն է, զոքանք իր փեսան, հարսը կեսուրը, կեսուրը հարսը, արդիւնք՝ կատաղութիւն:

Երգիծարաններ, կատակախօսներ գործի կը լծուին և կը սկսին պատմութիւններ շինել: Մէկը կը խօսի:

Ժամանակէ մը ի վեր հանրային վայրերուն մէջ, հանրակառքին և հանրային ինքնաշարժներուն մէջ, մարդիկ և կանայք անհանգիստ վիճակ մը կը ներկայացնեն: Կինը կը վախճայ, որ իր քովը տեղ գրաւող մարդը յանկարծ կը խառնէ իր թելը: Մարդն ալ կը վախճայ, որ կնոջ մը կողմէ կը ճանկութիւն: Այս բոլորը յառաջ կու գայ կատաղած շունի միտ կեանքով:

Կը պատմուի այլ պատահար մը: Ահա:

Պարկեալ ճանչցուած, զուսպ յօդուածագիր մը, յանկարծ իր գրութիւններով կը սկսի խառնել իր մէջ ընդդիմախօսը: Անոր գրութիւններուն մէջ կը յեղինակուի կողմ, էջ, չուն բառերը: Երբ բազմութեան մէջ կը համոզուին, թէ իրենց աշխարհայեցողութիւնը կոչուած է վարկածաւորութեամբ և կը ճամբեն հիւսնադաս, ուր առանց մը զարմանալէն ետք, զորդը կը գտնէ իր բնականին վիճակը: Անոր գրութիւններուն մէջ սպրդած կը լինի, էջ, չունը կը փոխակերպուին հրէշտակի, սոխակի, այլ ծանօթ:

Վերոյիշեալ պատահարէն ետք, թերթերու խմբագրութիւնները կ'որոշեն յայտարարութիւն կը գտնուի թերթերուն մէջ, յայտնելով, թէ կը փնտրուի միայն բանաւորներով և պատու:

Ներով անանդ խմբագիրներ և աշխատակիցներ:

Չայնասիական երգիծական բաժնի մեկնաբան մը, հետեւեալ պատմութիւնը կը պատմէ, աւելի հիշող պիտի ըլլար ըսել՝ կը շինէ:

Չինացի կատաղած է: Կը սպաննուի, և միտը կը խառնեն կովու միտին և կը զոյանայ խառնուրդ յօդուած միտ մը: Գիշեր մը այդ ու կին կատակարար կ'ընեն այդ յօդուած միտին և կ'երթան ինչու: Կինը քաղցիկ հարուածներ կու տայ քովը պառկած ամուսնոյն: Ամուսինը կը փոխադարձէ: Առաւօտուն զոյգը կը փոխադարձէ հիւսնադաս: Թէ կատաղած ձիուն միտին զոհ գացած է զոյգը: Կը բուժուին:

Վերոյիշեալ դէպքերը պատճառ կ'ըլլան՝ որ միտ սպառնալու նուազում արձանագրէ հրապարակին վրայ: Ժողովուրդը կը վերադառնայ նախամարդուն շրջանին, անհանգիստ բանաւորներով և պատուներով:

Երգիծական բաժնի պատմաբանները իրարու հետ մրցումի կ'ըլլին: Ահա անոնցմէ մին՝ որ կը պատմէ:

Վերէն Օլիմպիկի մեծ վիճակահանութիւնը քաղցուցաւ սեծ շուքով: Առաջին պարզին էր մէկ միլիոն տոլար: Յարդ յայտնի չէ թէ ո՞ր բախաւորն է այդ մէկ միլիոնի տիրացողը, այսուհանդերձ յայտնի է՝ թէ յոյն գիշերը առաջակալած մը կողմէ կը գրաւուած է զրամատուն մը և զոյգած է մէկ միլիոն տոլարի գումար մը: Այս վերջինն ալ իր անանկական միջոցներով ստացած է իր առաջին պարգևը: Թերեւս դուրեն իմացողները զարմանան, բայց տեղայն ժողովուրդը աւելի կը զբաղի իր ստացած շարաթականով, և կը միտնորոգի մտածելով՝ ինչի չխառնող օճը հազար տոլար:

Թէև Գանատան իր ունեւորով և գործիւններով, բազմաթիւ Միացեալ Նահանգներուն, ապահով երկիր կը նկատուի:

Թափառում եմ փողոցներում
Եւ քաղաքում, դու՛ ուրիշ,
Այլում եմ մեր հրդեհներում
Եւ քաղաքում, դու՛ ուրիշ:

Կարում եմ, խնդում, խնդում
Եւ քաղաքում, դու՛ ուրիշ,
Սուրում քաղաքում
Եւ քաղաքում, դու՛ ուրիշ:

Ե՛հ, ի՛նչ ասած, բայց խոսով
Թող աշխարհում քեզ չլիթի,
Միայն ապրեմք մեծ սիրովով
Թեկուզ քե՛զ, դու՛ ուրիշ...:

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻՆԵԱՆ

Իր թոռան թոռան թոռները: Սակայն դիտարկելով շրջանակները կատակածելի կը նկատեն այս արտասովոր պարագան որովհետեւ տաղկապիտի նշանակէր որ իր գաւազնէն և թոռները միջին հաշուով ամուսնացած պիտի է ըլլալին 16 տարեկանին, ինչ որ անկարելի է Միացեալ Նահանգներու պէս երկիր մը մէջ:

Կնոջ մը յղուած անեղութիւնը միջին հաշուով 273 օր է: Կանխահայ ծնունդներ յաճախ կը պատահին երեքերորդ ամսունը ընթացքին: Իսկ բժշկականօրէն փաստուած ամենէն երկար յղուածութիւն ունեցած է Տիկին Քրիսթին Նուկըն, 28 տարեկանի տեղում: 22 Մայիս 1971ին ան ծնունդ կու տար աղջիկ գաւազնէն: Թղթիւնը տեսած էր 390 օր, այսինքն մէկ տարին աւելի:

ՏԱՆԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԵՄԲԵՐԱԹԵՐԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ۱۱۱ بالقاهرة ج ۴۶ - ت ۹۱۵-۱۳

صاحبة الاستاذ: السيدة عالية سريديان (بالاين)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

S.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Որոշումներ — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԵԱՆ

Յեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍԵԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Տպագրանակ 8000

ԼՈՐ ԵՐԶԱՆ ԹԻԻ 587 — ՀԻՆԳԵԱԲԹԻ 31 ՅՈՒՆԻՍ 1975

ՀԱՏԸ ՁԵՆԻՔԷ 4 ԵՔ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 35 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد ٥٨٧ — الخميس ٣١ يولي — ١٩٧٥

ԿԱՅՈՒՅԻՆՆԵՐ

ՄԵԾՆ ՄՈՒՐԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հ. ԳԱՆԳՐՈՒՆԻ

Հայ ազատագրական պայքարի ճանապարհին զոհուած հերոսներուն մէջ էր՝ աննուան հերոս, ղեկավար, մարտիկ, ԻԹԹԻ-հատի երգուեալ թշնամի՝ Մեծն Մարտազ (Պոյաճեան), որ կեսաբիտ մէջ պիտի ձերբակալուէր և 1915ին, դիմանալէ ետք՝ անաւոր չարչարանքներու պիտի կախաղան բարձրանար խրոխտաբար և գիտակցօրէն:

Գաւառական և Բաղաճական ժողովներու անդամ եղած է և Ատանայի կոտորածին (Ապրիլ 1909) առթիւ չէ՛ քաշուած ամենաբուռն կերպով բողոքել՝ ԻԹԹԻ-հատեան ծրագրուած կիլիկիոյ աղէտին դէմ, և խիզախութիւնը հասցուցած է հոն, որ ազգային ուրիշ երեսփոխան Ս. Սուրինի հետ միասնաբար, բարձրացած է Օսմանեան երեսփոխան (ԻԹԹԻ-հատական) Յակոբ Պապիկեանի սենեակը և լուսանկարած է անոր՝ Ատանայի աղէտին մէջ ԻԹԹԻ-հատի պատասխանատուութիւնը չեղտող տեղեկագիրը... որուն համար ԻԹԹԻ-հատը չներեց և թունաւորեց իր շարքայինը՝ Յ. Պապիկեանը: Յ. Պապիկեանի պարագաները, յետագային Պոլսոյ մէջ իսկ զինադադարէն ետք հրատարակեցին հայերէն՝ քաջ Պապիկեանի տեղեկագիրը:

Մուրաթ Պոյաճեանի թիզն էր, որ ընդունուեցաւ Պոլսոյ Հընչակեան Կուս. Զ. Համագումարին (1909), որ տեղի ունեցաւ Սոյն Համագումարին երեք ուղղութիւն բախումի մէջ էին: Սապահ-Գիւլեան, Փարմազ, Աղաթի, Սաւանիկ, Սիւնիք կը պնդէին՝ որ Եւրոպ. Թուրքերուն դէմ պայքարը պէտք է շարունակուէր անխնայ, այնպէս ինչպէս Համասի դէմ, թէ առաջին օրէն իլիկալ աշխատանքի պէտք է անցնէր կուսակցութիւնը: Ուրիշ փոքր խմբակ մը՝ Հայեակ Արամեանցի գլխաւորութեամբ կը պնդէր, որ Օսմ. Սահմանադրութեան հաստատումով նոր պայմաններ ստեղծուած էին և պէտք էր զենքերը վար դնել... Արամ Ալեքսանդրեան, Ն. Զաքարեան, Մուրաթ Պոյաճեան դէմ էին դաւադրական ծրագրին՝ նկատի առնելով Տաճկահայ ժողովուրդի ուժասպառ և քայքայեալ վիճակը: Բայց յոյս ունէին, որ ժողովուրդներու միջև առեւտրային տակաւ կը մեղմանայ և խաղաղ պայմաններու մէջ կարելի է աւելի լաւ կազմակերպել ժողովուրդի ինքնապաշտպանութեան ուժերը, որպէսզի երբ մօտեւայ Թուրքիոյ քայքայման պահը, կարենայ ժողովուրդը դիմել վճռական (յեղափոխական) քայլին: Ժողովը կ'որոշէ:

Ենկաւելով որ բուրժուացիոնալիստներ եւ անոր ցանցաւորները արտաքին ֆաղափակեց գործիչներ (ԻԹԹԻ-հատ) գիտակցաբար կը ձգտէն ազգայնացեալ թուրքիոյ բազմազանիչ ուժ բուրժուարներ եւ ձուլիլ գտնենք բուրժուացիութեան մէջ՝ Օսմանցի ընդհանուր անուան ծակ: Ժողովը ժխտելով կը միտէ ազգայնացման այդ (Շարք. տես էջ 3)

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵԼԵԻՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ ՏՈՒԹ. ԱՀՄԷՏ ԱՊՈՒ ԻՍՄԱԵԻԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Եգիպտոսի Ելեւմտական Նախարար՝ Տոթ. Ահմէտ Ապու Իսմայիլ, որ եգիպտական պատուիրակութիւն մը գլխաւորած Մոսկուա կը գտնուէր բանակցելու համար զանազան հարցերու շուրջ երկու երկրներուն միջև:

Պատուիրակութիւնը, Ուրբաթ Յուլի 25ին գիշերը, մեկնեցաւ Ս. Հայաստան երկու օրուան այցելութեան համար, ուրկէ կրկին վերադարձաւ Մոսկուա բանակցութիւնները շարունակելու համար, կը գրէ Սպաէլ Մալք Խալիլ Սիւլ Ահլամ Մոսկուայի թղթակիցը:

Հայկական ԽՍՀ Կառավարութեան Նոր կազմը

ԵՐԵՒԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) — Յուլի 3-4ը տեղի ունեցած Հայկական ԽՍՀ Գործադրման գերագոյն Սովետի Առաջին սեփական, կազմուեց Հայկական ԽՍՀ կառավարութիւնը՝ (մինիստրներ Սովետ): Հայկական ԽՍՀ Մինիստրներ Սովետի նորից նշանակուած նախագահ՝ Գրիգոր Արզումանեանի ներկայացրած կառավարութեան նոր կազմում, կան մի շարք փոփոխութիւններ:

Հանրապետութեան մինիստրների սովետի նախագահի նոր սեփականներ են նշանակուել՝ Կարեն Ղաֆարեանը և Ռեմա Սովետովան:

Հանրապետութեան Գիւղատնտեսութեան մինիստր է նշանակուել՝ Հենրիկ Թարգումանեանը, բարձրագոյն է միջնակարգ մասնագիտական կրթութեան մինիստր՝ Լիւդմիլա Ղաֆարեանեանը, Առողջապահութեան մինիստր՝ Էմիլ Գարրիէլեանը, Արտաքին Գործերի մինիստր՝ Զոն Կիրակոսեանը:

ՄԵԾ ԵՂԵՆԻ 60-ԱՄԵԱԿԻ ՆՇՈՒՄԸ ԶԻԼԻ ՄԷՋ

Զիլիի փորձաթիւ հայ գաղութը եւ յիշատակեց Ապրիլեան Նիդեռլ:

Մասնաւոր աշխատանք տարուեցաւ Զիլիի ժողովուրդին ծանօթացնելու 1915ի ցեղասպանութիւնը և Հայկական Հարցը: Վաթսուհամակին զուգահեռեցաւ բացումը Ապրիլեան Յուշարձանին, որ կը ներկայացնէ եռանկիւն կոնածե ճերմակ սիւն մը, խորհրդանշելով հայկական բողոքը: Սիւնին վրայ գտնուած են 1.500.000 սեւ քարի փշրանքներ, որոնք կը ներկայացնեն մեր նահատակները: Յուշարձանին յենարանը եղող բառակուսի մարմարին վրայ գրուած է հետեւեալ աբձանագրութիւնը:

1915 Ապրիլ 24 - 1975, ի յարգանս հայ 1 500.000 ցանաւորներուն, որոնք կոտորուեցան բուրժուար կողմէ, Հայաստանի ազատութեան եւ մարդկային արժանաւորութեան իրենց պայքարին մէջ: Յուշարձանին բացումը կատարուեցաւ Հինգշաբթի, 24 Ապրիլին, հայկական ակումբին մէջ, ներկայութեամբ Զիլիի ամբողջ հայ գաղութին, ինչպէս նաև հրաւիրեալ չիլիցիներու:

Օրհնութիւնը կատարել է ի

արար օրթոտոքս եկեղեցւոյ կրօնականները, իսկ Յուշարձանը ծածկող քօղը վերցուցին՝ գաղութին երիցագոյն անդամներ՝ Տիգրիս Եփրատի Մոմենտա-Գաղտասարեան և Գր. Սարգիս Գաբանիներ:

Բացման արարողութիւնէն ետք, խօսք առին Գր. Միլէլ Գաբանեան (պաշտօնէն), և Գր. Միլէլ Գաբանեան (հայերէն):

Գաղութային վարչութեան նախագահ Մ. Գաբանեան յայտարարեց, թէ վարչութիւնը հանդիպումներ ունեցած է շրջանի բաղադրարարներին հետ, որ խոստացած է հրապարակ մը և կարեւոր փողոց մը մկրտել Արմենիա անունով:

Ապրիլ 24ի օրը, յարգանքի և յիշատակի յուզիչ օր մը եղաւ՝ մեր փորձաթիւ գաղութին համար:

Թ. Զ. Ա. Կ. Ե.

ԿԱՐՍԻՐ ԳԼԽԱԼԱԹԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս ամառ Սովետական Միութեանը պիտի չէ սովետ երիտասարդութեան օրը հանդիսանոր տօնակատարութեամբ: Այս տօնակատարութիւնը ուշագրաւ վկայութիւն է այն հայրական հոգատարութեան որը սովետական հայրենիքը կը տածէ իր երկտասարդութեան: Երիտասարդ սերունդը այս անխնայ մտահոգութեան կը պատասխանէ լաւագոյն զործով, հիւանդի արդիւնքներով ուսման և հանրային գործունեութեան ակտիւ մասնակցութեամբ: Այս տօնակատարութեան առթիւ երիտասարդ սերունդը ազգին և կուսակցութեան կը ներկայացնէ իր աշխատանքները, ուսումնասիրութիւնները և պատրաստակաւութիւնը հայրենիքի պաշտպանութեան:

Ամէն սովետ երիտասարդական օր ունի իր անմահ գունդը: Դժբերութիւնը, այդ օրը բնականաբար պիտի նշուի կարմիր գլխաւոր տօնակատարութեամբ: Երիտասարդական կազմակերպութիւններու նախաձեռնութեամբ, և ուսանողական կեդրոնական կոմիտէի հոգատարութեամբ այդ օրը պիտի ձօնուի կանանց միջազգային տարուա՝ Կեդրոնական կոմիտէի քարտուղարութեան որոշումով, երիտասարդական օրուայ տօնակատարութիւնները կը ձօնուին աղիւններու և երիտասարդ կուսակցութեան օրը: Երիտասարդ կուսակցութեան օրը կը նշուի 1917-1918 թուականին երկրի լուստեանական, ընկերային և մշակութային զարգացման:

Վ. Ի. Լեւինը նշած էր որ, ժողովուրդի մշակութային մասկարդակը յատկանշական կ'ըլլայ կանանց օրինաւոր դերով հասարակութեան մէջ: Այս տօնակատարութեան ամրապնդելու պրոպագանդային գերակշռութիւնը, որը պիտի նշանակուի մշակութային բարձրագոյն նշանակութեամբ գնահատուելի, իրաւունքներու հաստատութեան, ընկերային ապահովութեան, դաստիարակութեան, որոնք հիմք կը կազմեն սոցիալական բնակչութեան:

Առնենք քանի մը օրինակներ: Բարձրագոյն ուսումով մասնագետներու կէտը կ'ընեն են: Մեքենագէտներու մէկ երբոյրը՝ իսկ բժշկներու և ուսուցիչներու եօթնամասնական հարկերը կ'ընեն են: Սովետ կ'ընեն ստացած են (Շարք. տես էջ 4)

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԱՌԹԻԻ «ԶԱՀԱԿԻՐ»Ի ՅԱԶՈՐԴ ԹԻԻԸ ԼՈՅՍ ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԷ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ ԽՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ու կը հիանամ Ձեր սա տարագումին: - (Հայրենիքը այն
այրն է, որ, ամէն ծերպի ետեւ, նախաճայրերուդ ողիններ բեզ
(Շարունակութիւնը տես էջ 4)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՆԻՔԻ ՆԵՐՍ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ Ի ՊԱՏԻ
ԳԱՀԻՐԷԻ ՀԱՅ ՇՐՋԱՆԱՒԱՐՏՆԵՐՈՒՆ

Հինգշաբթի, 17 Յունիս 1975, Կ. Ե. Ժամը 9ին, Գահիրեի Հայ-կական Ընթերցասրահին մէջ՝ կազմակերպութեամբ Վերոնիկա Մշակութային Մարմինի և Հ.Մ.Մ. Վարչութեան, տեղի ունեցաւ ընդունելութիւն՝ ի պատիւ այս տարուան շրջանաւարտներուն:

Այս երեկոյթին հովանաւորեց Եգիպտոսի Առաջնորդական Տեղապահ Գերգ. Տ. Ներսէս Ծ. Վրդ. Բապտիստէան և Ներկայ գտնուող Տիգրան Տիգրանի:

Ներկայ էին Նուպարեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն և սրահի տնօրէն Գր. Արամ Մովսէսեան և տիկինը, Գալուստեան Ազգ. վարժարանի Տիգրանի և Նուպարեանի տնօրէններ, սրահի տնօրէն Ազգ. վարժարանի տնօրէն

Ներսէս Կողմէ շնորհակալական ուղերձ մը կարգադրեց Յունիս 1975 թ. հարկային տարեկան ծախսերը և արձանագրեց:

Ապա տեղի ունեցաւ մրցանք՝ Ներկայ շրջանաւարտներուն միջև: Ընկեր Մարտիկ Պալանտի կողմէ պատրաստուած էին երեք հարցաւրաններ, մին՝ նախակրթարանի, միւսը՝ միջնակարգ երրորդը՝ Համալսարանի ուսման համապատասխան հարցումներ, որոնք մեծ հետաքրքրութիւն ըստեղծեցին Ներկայ շրջանաւարտներուն մօտ: Ու ճիշդ պատասխանողներէն վեց հոգի (Իւրաքանչիւր զատակարարէն երկուական) ստացան նուէրներ՝ տրամադրուած սրահի վարչութեան կողմէ:

Ապա խօսք առաւ Նուպարեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն

Պատուոյ սեղանին նկատմամբ հիմնադիր և վարչական անդամներ, ծնողներ և մօտ թուով շրջանաւարտներ:

Ներկայից զոգացողը Վ. Կողմէ, անուանեց Ներկայ շրջանաւարտներին և պարգևատրեց իրենց հաջողութեամբ: Ս. Ներսէս Ծ. Վրդ. խօսքով անդրադարձաւ իր բացման խօսքին մէջ շնորհակալութեան շրջանաւարտները և ապա արտաբերեց սրահի վարչականներէն ընկեր Պարի Գրիգորեանը վարժարանի յայտագրերը:

Արտասանեց Գալուստեան Ազգ. վարժ. Զ. Գալուստեան շրջանաւարտներին Ներսէս Մովսէսեանի խօսքը: Իր անուանեց Վերոնիկա Մշակութային Մարմինը: Ապա, Գալուստեան զարգացեալ Ս. Սարգսի Գրիգորեան լաւ ատկութեամբ արտասանեց Սարգիս Զայի Կողմէ:

Սրահի խոստովանալից երկու տասնորդներէն ընկեր Վարդապետ Թրքեան, որ Ներսէս վերադարձած էր Մայր Հայրենիքէն, շատ յաջող և անխառն գերակատարեց պատմութեամբ մը: Շրջանաւարտ-

(Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

Գր. Արամ Մովսէսեան և հրաւիրեց որ շրջանաւարտները շարունակեն հայկական վարժարանի եթէ համապատասխան դասարաններ գոյութիւն ունին: Ան շնորհակալութեամբ շնորհակալեց Ներսէս Ծ. Վրդ. իր շրջանաւարտները պէտք է անպայման յարգեն հայկական սովորութիւնը, որը և կապուած է հայկական ակունքներու և ծառայանքին:

Սրահի տնօրէն ընկեր Վ. Կողմէ անուանեց Ներսէս Ծ. Վրդ. զարգացեալ: Ան իր խօսքը ուղղելով հայ շրջանաւարտներուն ըսեալ, թէ պէտք է մշտն Կարգաւ այս ամառուան շրջանին: Ընթերցանութիւնը ինքնազարգացման լաւագոյն միջոցն է: Ան հայ շրջանաւարտներուն տուած հայրական իր յորդորները:

Հայ շրջանաւարտներուն ի պատիւ եղած այս յաջող հանդիսութիւնը վերջ գտաւ Հայր Սուրբին «Պահպանիչ» ուղի և բոլորին կողմէ երգուած «Հայր Մեր»-ով:

Զ. Գ.

«Բարի Լոյս Քեզի Նոր Դարաւերջան»
(Շարունակութիւն Գ. էջէն)

Կ'ունենանք և դուն ալ գրեմք: Ձեր, ինչպէս ամէն իրաւ հայու, ըզոն ու փափաքս է՝ որ ամէն հայ խանդավառու լինէ Հայ միայն, և ըբրեւ հայ մտածէ ու գործէ՝ յօգուտ Հայ մարդուն նկարագիրը ընթերցողը Հայ մշակութի ծաղկումին ու տարածումին:

Գրեմք մէջ ներփակուած ծանուցագիրը կ'ըստ Երևանի և տրամաւ տեղեկութիւններ հեղինակի գործերուն և անոնց օրա-տարակութեանց մասին: Մեծ ղոքախոսութիւն է՝ որ Հայրենի երկիրը առաքուած երեք հարիւր օրինակ գիրքերու ճակատագրի մասին ոչ ոք չ'ըսէ ունի բացի կոմիտէի անդամները: Գոնէ բանաստեղծ Ռաֆայիլ Դաւիթեանը և գրադատ Ալեք Թովմաշեանը, որոնց տրուած է ծնուագիր օրինակները Ձեր երրորդ գիրքին, բարեհաճէին նիւթ ընել գրախօսական մէջ մէկ յօդուածի:

Ամենայն դէպս, իմ պատուական բարեկամս, լաւ գիրքերը անպայման ուշ կ'ամ կ'անուրի կ'ունենան իրենց ընթերցողները, և Ձերինները վստահ եմ, որ պիտի ունենան այդ բախտաւորութիւնը: Ուրեմն, այս հաւատարմով, իմ զերմ մաղթանքս կը յայտնեմ, ցանկալով որ շուտով լոյսին բերուի Ձեր չորրորդ հատորը, որուն մկրտական անունն է՝ «Ուսանական Աշխարհէն Դէպի Տեսնական Աշխարհ»:

Խնդակցութիւն Ձեր դիզած վստակին համար, և քաղցր համբոյրներ՝ Ձեր պայծառփայլ ճակատին:

Մշտական սիրով
ՍՈՒՐԵՆ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆ

Նիւ Եօր, 19 Ապրիլ 1975

Ս. Ներսէս Ծ. Վրդ. զարգացեալ: Ան իր խօսքը ուղղելով հայ շրջանաւարտներուն ըսեալ, թէ պէտք է մշտն Կարգաւ այս ամառուան շրջանին: Ընթերցանութիւնը ինքնազարգացման լաւագոյն միջոցն է: Ան հայ շրջանաւարտներուն տուած հայրական իր յորդորները:

Հայ շրջանաւարտներուն ի պատիւ եղած այս յաջող հանդիսութիւնը վերջ գտաւ Հայր Սուրբին «Պահպանիչ» ուղի և բոլորին կողմէ երգուած «Հայր Մեր»-ով:

Զ. Գ.

Ներսէս Կողմէ շնորհակալական ուղերձ մը կարգադրեց Յունիս 1975 թ. հարկային տարեկան ծախսերը և արձանագրեց:

Ապա տեղի ունեցաւ մրցանք՝ Ներկայ շրջանաւարտներուն միջև: Ընկեր Մարտիկ Պալանտի կողմէ պատրաստուած էին երեք հարցաւրաններ, մին՝ նախակրթարանի, միւսը՝ միջնակարգ երրորդը՝ Համալսարանի ուսման համապատասխան հարցումներ, որոնք մեծ հետաքրքրութիւն ըստեղծեցին Ներկայ շրջանաւարտներուն մօտ: Ու ճիշդ պատասխանողներէն վեց հոգի (Իւրաքանչիւր զատակարարէն երկուական) ստացան նուէրներ՝ տրամադրուած սրահի վարչութեան կողմէ:

Ապա խօսք առաւ Նուպարեան Ազգ. վարժարանի տնօրէն

ՄԱՐԿԱՆՈՒՄԵՐ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆՆԿԱՆՈՎ)

Այրի Տիգրան Ծաքէ Օհանէսեան, Տեղ. Արեգ Օհանէսեան, Տեղ. Տիգրան Վահան Զէյնէնեան և զաւակուած իրենց անդամներն ամուսնոյն, հոր և մօծ հօր ողբ. Հայկ Օհանէսեանի մահուան առաջին տարեիցին և անոր քաղցր յիշատակին փոխան հոգեհաշի կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Աղքատախնամին	500
Հ. Բ. Միտիթեան	
Կահիրէի Մասնաճիւղին	500
Տիգրան Այծեմիկ Միտիթեան	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Հայ Կարմիր Ռաշին	500
Հայկական Ընթերցասրահին	500
«Յուսար»-ին	500
«Արեւ»-ին	500
«Ջահակիր»-ին	500

(Ստանալ Գահիրէի Ազգային Առաջնորդարանէն)

Նոյն առթիւ Եկեղեցւոյ Պայծառութեան կը նուիրեն:

Պր. Վաղինակ Մարտիրոսեան	200
Տիգրան Գոհար Սարեան	200
Տիգրան Ալան Կալոյեան	100
Օր. Նորա Ալիքանեանի ընդ Պր. Վահէ Սեդրակեանի (Պէյրութ) բարերաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն շնորհաւորութեան, Տեղ. Տիգրան Արթ. Պըլքատեանեան կը նուիրեն:	
Գահիրէի Աղքատախնամին	200
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
«Արեւ»-ին	100
«Ջահակիր»-ին	100
Պր. Կարպիս Սաղքեանի ընդ Օր. Տիգրան Գրգորեանի բարերաստիկ ամուսնութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան, Տեղ. Տիգրան Արթ. Պըլքատեանեան կը նուիրեն:	
Գահիրէի Աղքատախնամին	200
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
«Արեւ»-ին	100
«Ջահակիր»-ին	100

Հ.Ս.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ (ԱՂԵՔՍ.)
(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Ողբ. Վահան Վարձպետի մահուան կսկիծալի առթիւ վասն ցաւակցութեան կը նուիրեն:

Տիգրան Հնազանդ Ալեքսանեան 200
Պր. Մուշեղ Պատմաճեան 200

ՅԱԽԱԼԻ ԹԻԻՐԻՄԱՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
(Շար. Գ. էջէն)

սանկ ըրէք, քաղաքացիներ՝ սանկ ըրէք:

Վերջապէս բոլոր այդ արգելիչ պատուէրները, այդ հրամայողական թելադրանքները այնքան բռնաբերեցին ձեռքը ինչպէս սանկ մտային, որ պահ մը մոռցած են որ թատերաբմին վրայ կը գտնուին և թէ կ'արդար քուէարկութիւնը թելադրանք է այլ բնական:

Ահա թէ ուր կը տանին ծայրահեղութիւնները:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
12 Փետ. 1926

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այսու Գահիրէի և շրջակայից մեր յարգոյ հասարակութեան կ'տեղեկացնենք թէ յառաջիկայ Թեմական ամառային շնորհակալական կամ հօր հպատակութեամբ յուսարկելու իրաւունք ունենցողները պարտին նկատի ունենալ հետեւեալ պայմանները:

ա. - Անոնք որ նախորդ ընտրութեան առնել լեցուցած են իրենց ընտրական յայտարարագիրները, պէտք չ'ունին նորից լեցուցելու:

բ. - Անոնք որ նոր դիմումագիր պիտի լեցնեն, պէտք է Ազգային Առաջնորդարան ներկայանան մեզի, միասին բերելով իրենց կամ իրենց հօր հպատակութեան բնագիրը և իրենց ինքնութեան թուղթը (Պըթաա):

գ. - Տրուած ըլլալով որ Չորեքշաբթի, 20 Օգոստոս 1975, վերջնական թուականն է յայտարարագիրներու ստացումին, անոնք պարտին մինչև այդ թուականը անձամբ ներկայանալ Ազգային Առաջնորդարան իրենց հետ ունենալով վերոյիշեալ պայմաններով պայմանաւորութիւնը:

Ուստի կը հրաւիրենք որ անձնական կամ իրենց հօր հպատակութեամբ ընտրելու իրաւունք վայելող մեր բոլոր ազգայինները նկատի ունենան վերոյիշեալ պայմանները ու անպայման կատարեն քուէարկելու իրենց ազգային պարտականութիւնը:

ՆԵՐՍԵՆ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՏԻՍՏԵԱՆ
Առաջնորդական Տեղապահ Հայոց Եգիպտոսի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՆ-ԳԱՀԻՐԷ

Հինգշաբթի, 7 Օգոստոս 1975, Կ. Ե. Ժամը 9ին
ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ
ԽՕՍԲ ՊԻՏԻ ԱՌՆԷ
ՎԱՐՈՒԹԱՆ ՓՐԸՆՃԵԱՆ
ՆԻԻԹ ՈՒՆԵՆԱՆՈՎ
ԻՆՉՈՎ ԿԸ ԶԲԱՂՈՒԻ ՀԱՅՐԵՆԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ
ԻՐ ԱԶԱՏ ԺԱՄԵՐՈՒՆ
Հայ հասարակութիւնը օրով կը հրաւիրուի

ՇԱԲԱԹ, 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975
ԳԻԾԵՐԱՅԻՆ ԶԲՕՍԱՊՏՈՅՑ ԴԵՊԻ...
(Մամուլամատուցութիւններ յաջորդիւ)

اقراء جريدة
النشأ السوفيتي

* ԿԸ ԲՈՎԱՆԴԱԿԷ ՍՈՎԵՏ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՄԷՆ ԻՆՉԻ ՄԱՍԻՆ:
* ՆԻԻԹԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՆ ԵՆՈՎՈՍԹԻ՝ ԼՈՒՐԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՎՍԼՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՍԷ:
* ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ԱՄԷՆ ԿԻՐԱԿԻ:
* ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ՄԷԿ ԴԱՇԵԿԱՆԻ:
* ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ 40 Ե. Դ.

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՑԷՆ Է
Ճա. Շառա Ալ - Մաաիաս Էլ Սուխրի, Չամալիք, հեռախօսներ թիւ 810566 եւ 808929:

ԿԱՐՄԻՐ ԳԼԽԱԼԱԹԻ ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

մօտ երկու միլիոն աստիճաններ և մետայիններ:

Մի քանի օր առաջ, մամուլը հաղորդեց Գերագոյն Սովետի և միւս Հանրապետութիւններու ընտրութիւններու արդիւնները: Հանրապետութիւններու Գերագոյն Սովետի ընտրութիւններուն 35,4 առ հարիւրը՝ 2158ը կիներ են: 1235 հոգի կամ ընտրուողներու 39,1 առ հարիւրը՝ կիներ են ինքնավար Հանրապետութիւններու Գերագոյն Սովետներու մէջ: Տեղական Սովետներու 1,963 634ը, այսինքն 48,1 առ հարիւրը կիներ են: ՍՍՀՄի Գերագոյն Սովետի մէկ երրորդը, 476ը կիներ են:

Երգ, պար և սփոր անմիտութիւն կապուած են երիտասարդութեան հետ: Երիտասարդական Վիմուժմովայն Փրագմատիկ թիւթին կազմակերպած մրցումներուն կը մասնակցին միլիոնաւոր երիտասարդներ, որոնց համար պատրաստ են մարզական դահլիճներ, ու խաղաղաշուքը:

Սովետական երիտասարդութեան Օրը նշանագրուած է տարւայ կէտին, այն յատկանշական տարին, որը պիտի ըլլայ հնգամեայ բանի եղբայրակիցը: Կը խնդրենք ձեզմէ՝ որ նկատի ունենաք երիտասարդ տղաք և աղջիկներ, որ քառասունական թուականներու սերունդը իր պարտքը կատարեց հայրենական պատերազմի յաղթանակի համար մարտնչելով և ձեր կեանքը պէտք է օրինակը ըլլայ ձեր հայրերու կեանքին: Կուսակցութիւնը և ժողովուրդը վստահութիւն ունին ձեր վրայ և ձեզ կ'ապաւինին յայտարարեց Լ. Ի. Պրեժնեկ, հայրենական պատերազմի յաղթանակի 30-ամեակի առթիւ նշուած տոնակատարութեան ընթացքին:

Սովետական երիտասարդութեան Օրը այս բարձր վստահութիւնը պիտի արդարացնէ իր աշխատանքով և իր դաստիարակութեամբ:

318

ԿԸ ԲՈՎԱՆԴԱԿԷ ՍՈՎԵՏ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՄԷՆ ԻՆՉԻ ՄԱՍԻՆ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԵՐԱԹԵՐԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

مر ب ٢١١١ بالقاهرة ٢٤ ج ٢٤ - ت ١٣-٩١٥

صاحبة الانتياز: السيدة عايدة سمير بيات (بالايد)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

S.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Հիմնադրված 1948թ.

Տպագրանակ 8000

Արտահատեր — ԱճՏՁ ՍԵՐՈՎԱԲԵՆ

Էկոհանապեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍԵՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒ 588 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ ՁԵՆՔԷ 4 ԵՔ. ԴՆԿ. ԿՄԸ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

عدد رقم ٥٨٨ — الخميس ٤ سبتمبر ١٩٧٥

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԵՒ ԹՈՒՐԿԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐԸ ՈՂՋԱԳՈՒՐՈՒՆԵՑԱՆ

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Երուսաղեմ պատմական նկատառման աղբյուրները, այսպես յատկանշուհալ եղբուրեամբ մը, որ Երուսաղեմի ու Պոլսոյ Պատրիարքութեանց միջև տարիներէ ի վեր շարունակուող խռով վիճակին վերջ տրուելն է:

Ձոյգ Պատրիարքները, հովանաւորութեանը ներքեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, փարատեցին իրենց միջև եղող ցրտութիւնը և նոր էջ մը բացին երկու Պատրիարքական հնչողոյն աթոռներու կապերուն մէջ:

Յոյժ գովելի և մխիթարական իրադարձութիւն մըն էր ապիկա, որ ուրախութեամբ լեցուց Մայր Սթոնի Գահակալին սիրտը, և երջանկացուց սփիւռքահայութիւնը՝ որ հայ եկեղեցւոյ միութեան զօրացումն ու բոլոր Աթոռներու սկստ գործակցութիւնը նկատած է, կը շարունակէ սեպել կոռւան՝ իր գոյապահպանումին՝ Սփիւռքի մէջ:

Ձոյգ Պատրիարքներու հաշտութիւնը ունեցաւ իր ազդողւտ առաջին արդիւնքը: Պոլիս դարձին, Ամեն. Շնորհք Արքեպիսկոպոս Գալուստեան լոյս ընծայեց հաղորդագրութիւն և հրահանգագիր՝ իր Երուսաղեմ աղբյուրեան շուրջ: Ստորեւ կը հրատարակենք այդ հաղորդագրութիւնը, ի գիտութիւն և ի բաւարարութիւն մեր ընթերցողներուն:

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՇՐՋԱՆԳԸ ՎԵՐԱԿԱՆՈՒՄ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ԱՆՈՒՄՆ ՅԻՇԱՍԱԿՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս յայտարարուած էր Պատրիարքարանին գիտանէն, Մենք, ընդառաջելով Երուսաղեմի Ամեն. Պատրիարքի եղբայրական հրահանգին, Յունիս 18ին սեկտեմբեր Երուսաղեմի Մեր ժամանակին առաջին օրն իսկ ողջագոյնեցանք Երուսաղեմի Ամեն. Պատրիարքին հետ և այսպէս երկուքով միասին վերջ տուած եղանք՝ այն ցրտութեան և ձգտել վիճակին, որ գոյացած էր երկու Աթոռներու գահակալներուն միջև, ծանօթ դէպքերու և խնդիրներու պատճառով:

Աւրեմ, իրաց ներկայ կացութեան առջև, մենք աշու կը հրահանգենք մեր բոլոր հոգեւորական դասուն և Բաղային խորհուրդներուն, և կը հաղորդենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդին, թէ Յունիս 6, Վարդավառի Կիրակէն սկսեալ վերահաստատուի Երուսաղեմի Պատրիարքին՝ Ամենապատիւ Տ. Յովն. Սրբ. Տէրաւորեանի անուան յիշատակութիւնը՝ մեր եկեղեցիներուն մէջ, ի ժամ Ս. Պատարգի, ըստ նախընթաց աւանդական սովորութեան:

Մենք կը յուսուք և կ'աղօթենք, որ ստեղծուած հաշտութեան և համերաշխութեան այս միջոցաւ վարակի կը դառնայ ամենուրեք Հայոց. Առաքելական եկեղեցւոյ մէջ. կը ցրուի բոլոր տեսակի անհասկացողութիւնները, և կը տիրէ սիրոյ և եղբայրութեան ընդհանուր ոգի մը, գոր. Իրականքի կը հրահանգէ մեր Տէրը իր վերջին կապին մէջ. սեղիցից ցնա սրբեալ ճամբարներով... զի եղիցից կասեալի ի միութեան... զի ունեցին ուրախութիւն իմ լիով յաճոյս իրեանց: (Յովն. Ժէ. 12-26):

Այս մասին մեր մտածումները և տեսութիւնները աւելի ընդարձակ ձեով արտայայտած ենք մեր «ԽՕՄԲԻՆ» մէջ, տրուած՝ Սաղիմական փառաւոր հանդիսութեանց աւանդին սարքուած սիրոյ սեղանին վրայ, Սրբոց Յակոբեանց վանքի սեղանատան մէջ:

ՇՆՈՐՀՔ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

(Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ)

Կ. Պոլիս

ՆԱՄԱԿԱՆԻՇ՝ ՎԱՐՊԵՏԻ ԴԻՄԱՆԿԱՐՈՎ

ԵՐԵՒԱՆ (ԱՐՄԵՆՓՐԷՍ).— Հայ մեծ բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեանի ծննդեան 100-ամեակի առթիւ, ԽՍՀՄ-ի կապի նախարարութիւնը շրջանառութեան մէջ դրեց նոր նամակաւիշ:

Մանրանկարում պատկերուած է բանաստեղծի զիմանկարը, որի հեղինակն է Մարտիրոս Սարեանը:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲՈՒՆԱԳՐԱԻՏԱԼ ՀՈՂԵՐՈՒ ՎԵՐԱՍԱՑՄԱՆ ԳԾՈՎ՝ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒՆԵՑԱԻ Խարայեղեան գործերը եւ պիտի փառուին Սուէզի Զրանցէն մինչեւ 55 փլումեր անդին, 355 փլումեր երկարութեան մը վրայ

Աւելի քան 800-ի օրերու վերջնական բանակցութիւններէ ետք, որոնց իբր միջնորդ հանդիսացաւ ԱՄՆի արտաքին գործոց նախարար՝ Տոմ. Հենրի Գիսինգըր, Երկուքով, 1 Սեպտ. 1975, համաձայնութիւն գոյացաւ, ըստ որում՝

ա. Խարայեղեան բոլոր գործերը 55 փլումեր պիտի փառուին Սուէզի Զրանցէն 55 փլումեր հեռաւորութեան մը վրայ:

բ. Եգիպտական բոլոր գործերը 55 փլումեր պիտի փառուին մինչեւ չեղով գոթին, որմէ անդին ՄԱԿի Ապահովութեան ուժեր պիտի ստանան հսկողութիւնը՝ յաւաքիկայ երեք օրերէ ետք:

Գիսինգըր օրերէ իտեց Երկուքով Եգիպտոսի կողմէն Երուսաղեմ:

գ. Ապու Ռոսեյի նախագահութեւն Եգիպտոսի պիտի վերադարձուին, համաձայնութեանը ըստ արտաքին Եգիպտոսի Եգիպտոսի ընթացքին:

դ. Կիսի եւ Միքի կ'իյնան վրայ Եգիպտոսի հետախուզական սարքաւորումին արդիւնքներ պիտի հաղորդուին Երկուքով: Այս գործողութիւններուն պիտի մասնակցին ԱՄՆի փառաւոր մասնագէտներ:

ե. Յաջորդ երեք օրերէ ետք ընթացքին զինուորական ու մէկ

յարձակում տեղի պիտի ունենայ երկու երկրներու բանակներուն միջեւ:

Համաձայնութիւնը պիտի ըստարգրուի Ժնևի մէջ այս օրերուն: Երկու պատերազմներէ ետք անցաւ Եգիպտոսի պիտի ստարգրեն, ի ներկայութեան ՄԱԿի Ապահովութեան ուժերու հրամանատարին՝ Զօր. Սիլեմապուի:

Այս համաձայնութիւնը՝ որ մեծ յաղթանակ մըն է Եգիպտոսի համար, կարելի եղաւ գոյացնել Եգիպտոսի նախագահ Անուար Էլ Սաաթի իրաւունք փառաւորութեան եւ Տոմ. Գիսինգըրի անխնայ միջնորդութեան:

ԱՒՍՏՐԻՆ

ՎԻԵՆՆԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

(Մասնաւոր քրեակցութիւն «Ջանակիր»-ի)

ԱՇԽԱՐՀԱՀՈՋԱԿ ՄԵԾ ԳՈՄՓՈՋԻԹԵՕՐ

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՐԵԱՆ ԵՒ ԻՐ ՀԱՄԵՍԱՓԱՅՆ ՏԻԿԻՆԸ

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ՄԷՋ

Վիեննայի Հայ գաղութին համար Յունիսը լեցուն ամիս մը եղաւ. նախ մեր մէջ ունեցանք հոշականուն Արամ Խաչարեանը, երկրորդ, Մուսա Տաղի Բառասուն Օրբերու հեղինակ՝ Յարենց Վերքիւնի անդին: Յարենց փոխադրութիւնը, երրորդ՝ Կոմիտասի Պետական Բառակիր այցը Վիեննա:

Ամրան շրջանին, Աւստրիոյ գրեթէ բոլոր գաւառները կամ քաղաքները կը կազմակերպեն իրենց ուրոյն շարքեր, ուր եւ յոյժ կ'ունենան ոչ միայն տեղացի, այլ նաեւ օտար արուեստագէտներ, մանաւանդ երաժշտական մարզին մէջ: Յունիսի երկրորդ շարքեր «Բարիկիւր» Սոմմէրը էր, ուր Օսիախ և Ֆիլիպս քաղաքներուն մէջ տեղի ունեցած տոնաշարներին առթիւ, Արամ Խաչարեան և իր տիկինը՝ Գոմփոգիթէօր Նինա Մաքարովա ելոյթներ ունեցան: Տիկին Մաքարովայի գործերը նշանակուեցան Օսիախի եկեղեցիին մէջ, որ լեցուն էր ծաղկաւոր Միշի, Ա. Խաչարեան, Երեք շարքի, 8 Յունիս, երկուրեւ, Ֆիլիպսի «Բարիկիւր» ուղի մէջ դեկամբարից Պարթիւլաւայի անձնութիւնը օրբէքները, որ կը նուագէր իր իսկ հեղինակու-

թիւները: Մեծանուն արուեստագէտը նոր դարերէն խելց Աւստրիոյ մէջ, իր անունը մոգած, հրաւիրած էր ամենէն ընտիր հասարակութիւնը, որ քան կատարելութեան բաժինը՝ իր, նոյն չափով ալ տաղանդը քաղաքներէ: Անկախագրի էր ստեղծուած ոգեւորութիւնը, որոտընդոտ և անվերջանալի ծափահարութիւնները թէ իրեն արդար գնահատանքն էին, նոյնքան ալ՝ պանծացումը հայ աւանդին: Այո, հայ անունը բոլորի բերանն էր և մենք որքան հպարտ էինք:

Յաջորդ օրերուն Արամ Խաչարեան ու իր տիկինը հիւրերն էին Վիեննայի մէջ Գ. Կարպիս Փափագեանի, որ իրենց ընկերացաւ ամէն տեղի: Այդ պատեհութեան զգուշացումով, Վիեննայի Հայ Համայնքին Վարչութիւնը, ի պատիւ հիւրերուն, 12 Յունիս, Շաբաթ, Կ. Ե. Ժամը 6-8, Վիեննայի «Օթէլ Ինթերնոնալ» թատրոնի մէջ սարքեց քրթիւն մը: Ներկայ էին Վիեննայի Փոփ-Ջազ Երաժշտական Դպրոցի ղեկավարը՝ Մարկոս Մարկոսի, Վիեննայի հոգեւոր հովիւը՝ Մետրոպոլի. Գրիգորեան, Միքիարեան (Շաբ. Ե. Ժ. 2)

ՆԿՆԵՐԿ

ԿՆՈՋ ՏԱՐԻՆ

Կնոջ Միջազգային Տարիս կոչուեցաւ 1975ը, որ կարծեք բարձր տարի մը ստացած եղաւ այսպէս յորջորջուելով:

Տարեւոյն Ե. Իմաստը այս յորջորջումին, նաեւ մի քանի մասնագէտ՝ այն իմաստով, որ իրական սեռի ներկայացուցիչները, ինչ ազգութեան որ ալ պատկանին, պիտի փորձեն օգտագործել այս օրացոյցը, սեղի ու անսեղի պահանջներ մեղքով ցնեցնելով, եւ ալ աւելի պիտի ընդգն իրենց կոչումին:

Բայց եւ այնպէս, ինչ որ ալ ըլլայ նպատակը այս յիշատակութեան, բերես ան առիթ մը համարուի իմաստուն կնոջ համար, ընկերութեան ներկայացնելու գահագն հարցեր, եւ լուսաբանութիւններ ու լուծումներ փառելու անկէ:

Այս առիթը մեծապէս փափաքելի է, որ հայ կնոջ ալ լսելի դարձնէ իր ձայնը, փորձառու ու խոհաւոր ձայնը հայ կնոջ, համբարեաւոր եւ պարկեւտ ձայնը հայ հասարակութեան կնոջ, որ բերես մի քան ներդաւանակութիւն բերէ բարձրացող այս ժողովրդին մէջ:

Թող լսելի դառնայ ձայնը հայ կնոջ՝ ազգային եւ միջազգային հարցերուն մէջ:

Հայ կնոջ ալ իր բերելիք խօսք ունի, որ աստ հաւանաբար հակասեալ պոռթկացող աղաղակի ներսէն ձայնի, եւ որմէ փափաքելի պիտի ըլլար այդ...:

Որքան փափաքելի պիտի ըլլար, որ այս առիթը արթնցար հայ կնոջ մէջ տոնային արժանիքներ, գիտակցութիւնը, տեղեւորութիւնը, (Շաբ. Ե. Ժ. 2)

ՎԻԵՆՆԱԶԱՅ ԿԵԱՆՔ

(Շարունակութիւն Ա. էջ 5)

Միաբանութեան Աբբահայր Գեպտ. Գրիգորիս Մանեան և երբեք հայրեր ու գաղութի մեծամասնութիւնը: Մեծ անուան Վարպետը ինքնածին պարզութեամբ զրոյց ունեցաւ բոլոր իրեն մօտեցողներուն, և մանաւանդ, երիտասարդներուն թեւադրեց հայ միաւր և կեանքի մէջ տեղ մը հասնիլ:

Յաջորդ օրը ժամը 10.30ին, յարգամեծար հիւրերը, ընկերակցութեամբ իրենց հիւրըն-

կալին, այցելեցին Միթարեան Վանքը, ուր Աբբահայրն ու վարպետները ողջունեցին զիրենք և դահլիճին մէջ հիւրամեծարութեան մը ետք, զիրենք առաջնորդեցին վանքին նոսր թանգարանը և եկեղեցին: Մեծ սրահը զայնք Ս. Հովհաննէս հայրց մատուցող, ուր մնացին կէս ժամ:

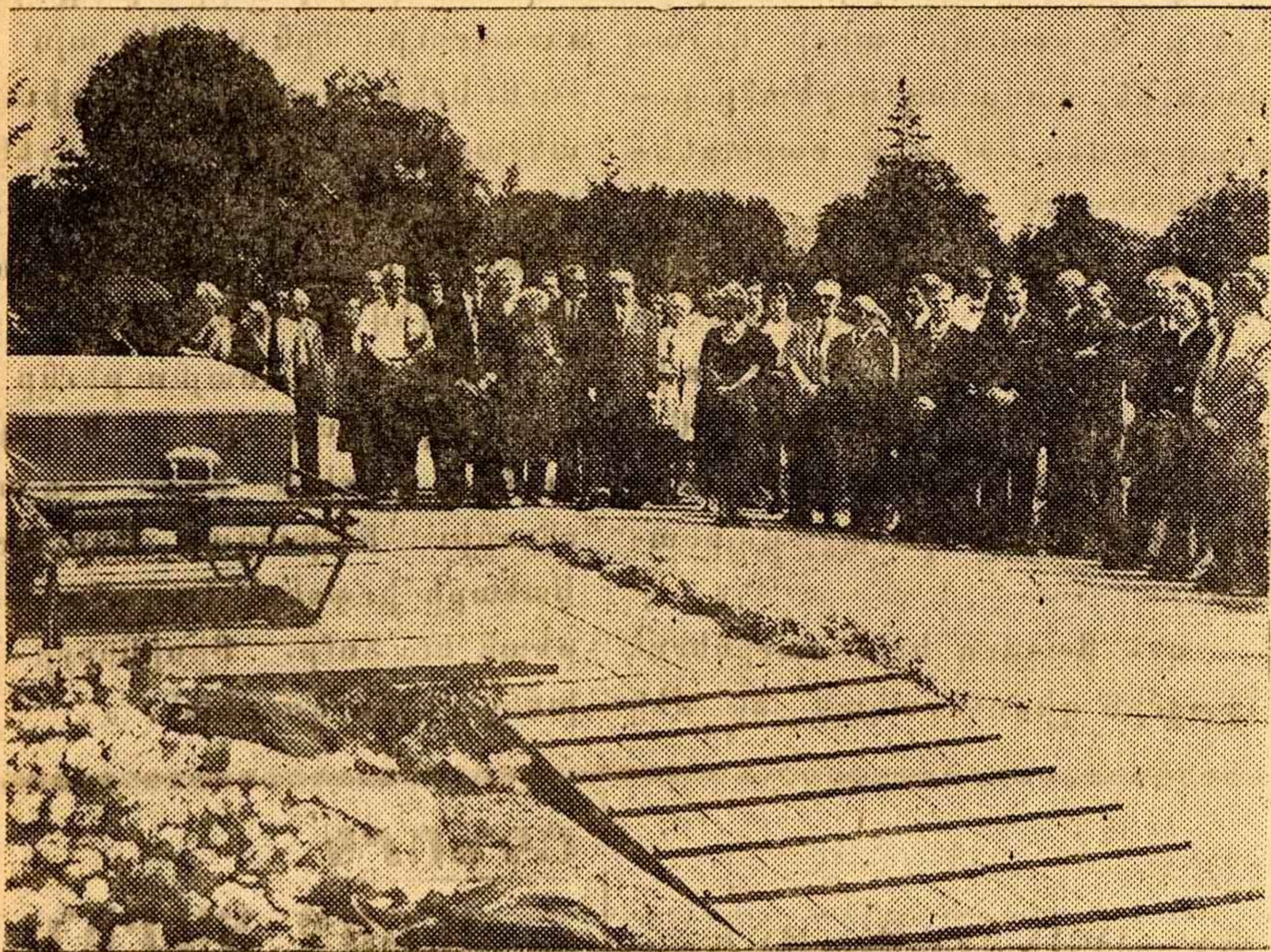
Յաջորդ օրը, անոնք, Տէր և Տիկին Արամ Խաչատրեան Վիեննայէն մեկնեցան Ս. Միութիւն:

ՓՐԱՆՑ ՎԵՐՖԵԼԻ ԱՃԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԱԼԻՖՈՐՆԻԱՅԷՆ ՎԻԵՆՆԱ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Երկրորդ կարեւոր դէպքն հայերու համար էր՝ Կրիստին Վերֆելի անհիշեցնող զետեղումը, Վիեննայի Կենդանական Գերեզմանոցի պատուոյ շիրմին մէջ: Կարելի էր միթէ՞ որ նման դէպք մը զանց առնուէր Հայ Գաղութի կողմէ: Յ. Վերֆելի իր անունը յաւերժօրէն անմահացուց իր ընդարձակ մէկ երկին՝ «Մուսա Տաղի Բառասուն Օրերը» վէպին մէջ, որ թարգմանուած է բազմաթիւ լեզուներու:

Կուսակցական մարմինը ուզած էր զայն փոխադրել Վիեննա, իրեն տրամադրելով պատուոյ գերեզման: Անհիշեցնող փոխադրութեան ծախսը հազարէն էին հայեր: Իր կարգին խօսք առաւ, գերմաներէն լեզուով, Վիեննայի հոգեւոր հովիւ՝ Մետրուպ. Վ. Գրիգորեան, և ըսաւ թէ հայ ազգին համար որքա՞ն սիրելի էր Վերֆելի անունը, այն, որ երգեց ափ մը հայերու սխրագործութիւնը: Իր թելադրանքով ներ-

Ծրանց Վերֆելի անհիշեցնող գերեզմանը՝ Վիեննայի կեդր. գերեզմանատան պատուոյ դամբարանին մէջ

Յուլիս 21, Երկուշաբթի, ժամը 11ին տեղի ունեցաւ թաղումը: Ներկայ էին Վիեննայի փոխ-քաղաքապետներէն, զրի մարդիկ, Միթարեան հինգ հայրեր և բազմաթիւ հայրեր:

Ենթադրութեամբ մը հնչեցուց մահերէ մը, որմէ ետք խօսք առաւ Աւստրիոյ Գրական Ընկերութեան Տնօր. Վոլֆգանգ Բրաուն, որ թուեց Վերֆելի գործերն ու արժանիքը և այդ առթիւ շնորհակալ թէ Յ. Վերֆելի երեսուն տարի առաջ մահացած էր «Պիլզերի Հիլզի» (Գալիֆորնիա) մէջ, բայց Եւստրիոյ մշա-

կանքը բարձրածայն աղօթեցին «Հայր Մեր»-ը, ու ապա նուազի ընկերակցութեամբ դադար իրաւ: Գերեզման ուսմէնքը պըտուեց մը հող թափեցին փոսին մէջ:

Այս առթիւ Վիեննայի եկեղեցական, Հայ Ուսանողական և Երիտասարդական Միութեան վարչութիւնները և Աւստրահայ Մշակութային Ընկերութիւնը, ինչպէս նաեւ անհատներ փարթամ ծաղկապսակներ ուղարկած էին: Երեկոյան, հեռատեսիլը ներկայացուց սոյն հանդիսութիւնը:

«ԿՈՄԻՏԱՍ» ԲԱՌԵԱԿԸ ԵՆՈՅՐՆԵՐ ՈՒՆԵՑԱԻ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

Յուլիսի վերջին շաբթուն վերապահուած էր ուրիշ ուրախաթի դէպք մըն ալ: Հայաստանի Պետական Կոմիտատեան Բառեակի ներկայութիւնը:

Սոյն խումբը պաշտօնապէս հրաւիրուած էր Աւստրիոյ Վիեննայի քաղաքի տնտեսաբանին առթիւ: 26 Յուլիս Կ. Ե. ժամը 8ին քառակուսի ունեցաւ ելոյթ: Յայտագիրը իրապէս դժուար էր և բազմազան հեղինակներէ ընտրուած ինչպէս՝ Հենտի, Սոցարդ, Չոսթաքովիչ, Միլոզոն: Հոս եւս Կոմիտատեան Բառեակը արդարացից իր համալուր, որ իրեն ընկերացած էր աշխարհի բոլոր կենդանիները և մինչեւ

ողբացեալ Նախագահ Բենեշի տոնը:

Վիեննայի հայ գաղութը բախտն ունեցաւ ոչ միայն զիրենք տեսնելու, այլ նաեւ ըմբռնելու անոնց նուագը:

Կոմիտատեան Բառեակի անդամները՝ Փրոֆ. Աւետ Գաբրիէլեան, Էտուար Թադեոսեան, Գրիգոր Մարգարեան, Գալիթ Գրիգորեան, Վիեննայի մէջ հիւր էին Պր. Կարպիս Փափազեանի:

Կիրակի, 27 Յուլիս, առաւօտեան, անոնք մէկ ու կէս ժամ այցելեցին Միթարեան Վանքը, ուր պատշաճ հիւրասիրութեան ընթացքին, Մանեան Աբբահայրը (Շաբ. տետ. էջ 3)

«ԱՐԱՐԱՏ»Ի ՅԱԼԹԱՆԱԿԻՆ ՄԱՍԻՆ

ԴԻԼ ՔԵՅ

Մոսկուայի Վենին մարզաւանի ֆութպոլի դաշտին վերայ երբ հնչեցին ֆութպոլի քայլերգը-քառասուն տարի առաջ խանդավառ ֆութպոլիստ և վեթերան քոմիտգիտոր Մաթվէի Գլանթի կողմէ յօրինուած, դաշտ իջան Ս. Միութեան բաժակի աւարտականի մնացած երկու խումբերը՝ Վորոշիլովկայեանի Ջարեան և Երեանի «Արարատ»ը: Երբորդ յաջորդական տարին էր որ բաժակի աւարտականի մէջ Մոսկուայի խումբէն չկային:

Ներկայ գտնուող 104 հազարի հասնող ամբոխին ջերմ

Տ Ի Ր Ո Ւ Ն Ի

Երբ կսկիծով կը տեղեկանաւք, որ անցեալ 29 Յուլիս 1975, Սիտնի (Աւստրալիա) մէջ մահացած է Նախկին եղիպտահայ և Հայկական Ընթերցարանի երկարամեայ անդամներէն:

ՈՂՐ. ՄԱՐՏԻՉ ԽՈՂԱՐԱՐԵԱՆ

Խոր սուգի մատնելով իր հարազատները:

Այս կսկիծով առիթով խմբագրութիւնս իր զգածուած ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ողբացեալին այրիին, զաւակներուն եւ ազգակիցներուն բոլոր սգակիր պարագաներուն:

ՄԱՐՏԻՉ ԽՈՂԱՐԱՐԵԱՆ

(ԵՊԻԳՐԱԿԱՆ ԴԱՆԵԿԱՆՈՎ)

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻՆ (ԱՂԵՔՍ.)

Առ ի գնահատութիւն Ա. Կուսակցական կազմակերպած Համահայկական Մրցաշարին, և Գարահանդէսին գտած բացառիկ յաղուութեան առթիւ կը նուիրեն:

Տէր և Տիկին

Վահան Ալեքսանեան 6000
Տէր և Տիկ. Տիգրան Գողոսեան 5000
Անդր. Մեարդաբեան 1000
Տիկին Սանթրին Փափազեան 1000
Տէր և Տիկին
Անդրանիկ Սաղապեան 500
Ողբ. Վահան Վարպետի մահուան կսկիծով առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Հրանդ Գուրգուսեան կը նուիրեն 100 Ե. Դ.:

Իրենց շատ սիրելի աճուանոյն, Կոր և Եղորդ ողբ. Սարգիս Եսայեանեանի մահուան 9րդ տարեկիցին առթիւ, Եսայեանեան ընտանիք (Գաւառ) կը նուիրէ 500 Ե. Դ.:

Ողբ. Վահան Վարպետեանի մահուան կսկիծով առթիւ կը ցաւակցեն և առ այդ կը նուիրեն:

Լէյտէնէն Եղարթ 200
Այրի Տիկին Զապէլ Գամառեան և զաւակներ 200
Այրի Տիկ. Արշալոյս Գոհալեան 100
Պր. Յակոբ Իսրայէլեան 100
Պր. Արամ Գէն Օհանեանի ընդ թր. Մարի Գարագաշեանի նշանախօսութեան բարեբաղի առ թող կը նուիրեն:

Պր. Ալթո Արթինեան 200
Պր. Արամ Գալայեան 200

Ողբ. Կարապետ Տէր Արթինեան ի մահուան կսկիծով առթիւ կը ցաւակցեն և առ այդ կը նուիրեն:

Տէր և Տիկին
Մարգարէ Սարգսեան 200
Այրի Տիկ. Զապէլ Գամառեան և զաւակներ 200

ողջոյնները արծազանգեցին: Անգլիոյ լաւագոյն կիսապաշտպաններէն մին՝ Գիլի Ռայթ, մրցումին աւարտին ըսաւ, որ նման հիանալի և ուրախ ամբոխի մը առջեւ ընաւ խաղացած չէր: «Կարելի է երեւակայել՝ ըսաւ ան, որ տեղւոյն ամբոխը ծափողունէ հակառակորդ կողմին, երբ անոնք կէտ կը նշանակեն տեղացիներուն դարպասէն ներս»:

Մենք գեղեցիկ խաղարկութիւն մը դիտեցինք, հակառակ որ բաժակի աւարտական մրցում մըն էր: Գիտի ջանք որ Արարատ լաւագոյն խումբն է եւրոպայի բաժակակիր՝ Բիէէի «Տիւնաժ»-ն: Կայելու խաղարկութիւն, հաւաքական խաղով ֆութպոլ որ հաճոյք է դիտելու: «Հարեան դիմադրող, զօրեղ և նպատակադրած էր հայերուն առիթը լսալ յաղթելու: Սկիզբը ութերորդ վայրկեանին, «Հարեան»-ի ազատ հար-

ւած մը շնորհուցաւ մօտ 30 եւրոպական խաղարկներէն: ամէն որ կը սպասէր որ Գոլենցով բարձրէն գնդակը պիտի քշէ և սակայն ցածէն հարուս ծէց. ինչ որ Ալեքսան Սերահամեանը (Աւստրալիոյ դարպասագահը) բռնաւ տեսած չէր: Այս չվճարեցուց հայ տղայը և վեց վայրկեան ետք Իշտոյան բարձրէն գնդակը փոխանցեց, բայց «Հարեան» յետսպասեց, որուն ներքէն դրած էր Արգատի Անդրէասեանը, գնդակը ուզեց ետ տալ իրենց դարպասագահին, և սակայն այնքան կամաց զարկաւ, որ Արգատի արագօրէն խոյացաւ և պաշտպանութիւն կոչուեց:

Կիսախաղին երկու վայրկեան մնացած, վեթերան Մարգարովը գնդակը ստանալով, երբ պաշտպաններէն անցնելով ամուր կերպով խփեց:

Արդիւնքն եղաւ 2-1 ի նըպաստ Արարատի: Այս արդիւնքը և կիսախաղին անփոփոխ մնաց, հակառակ ցուցաբերուած հետաքրքիր խաղարկութեան:

Ն. Մ. Գ.

ՃԱԾԿԵՐՈՅԹ Ի ՆՊԱՍՏ

ՍԱՀԱԿԵԱՆ-ԼԵՈՒՆ ՄԱՐՏԻՉԵԱՆ ԳՈԼԵՃԻՆ

Վերջերս, Ուստրի Հնչակեան Տան մէջ տեղի ունեցաւ՝ Սահակեան-Լեւոն Մկրտչեանի Գոլէճի Նպաստ կազմակերպուած ճաշկերոյթը, որ կազմակերպուած էր Գոլէճի բարեկամներու շնորհակալութեամբ:

Հակառակ տեղատարափանծութիւն, կոկիկ բազմութիւն մը լեցուցած էր սրահը և խնամքով պատրաստուած ճաշկերոյթը առաջաւոր յաջող ընկերակցի Տ. Իշտոյեանի ճարտարատեսնապետութեամբ:

Գործադրուեցաւ գեղեցիկ յայտագիր մը: Վայրենիքին Տիկին Փ. Խոսկոյեանի Կոմիտէի արժանապատիւ բուռն ծափերու:

ՔՂԵՐԱԿՈՅ

Կ Ն Ո Ջ Տ Ա Ր Ի Ն

(Շարունակութիւն Ա. էջ 5)

պարկեցութիւնը, հեռաձայնութիւնը, անհատապատկերներ, արհաւիրքներու եւ դառնութեան կուրծք ալաւ քաղութիւնը ...

Որքան փափակի պիտի ըլլաւ լսել ձայնը՝ հայ կնոջ, լուրջ հարցերու առնչութեամբ, ինչպէս զաւակներու դաստիարակութիւնը, կնոջ աշխատութեան փոփոխութիւնը, ամուսնալուծում, խառն ամուսնութիւն, ելլն ...

Այս ուղեկոտորս եւ փոքրկալից աշխարհի մէջ անհաճեց ելլել կնոջ ձայնը, բայց, իմաստուն կնոջ ձայնը, ո՛չ քի կոտակեց, այլ խաղաղաբեր կնոջ ձայնը, ո՛չ քի անհասկեց, այլ նուիրող կնոջ ձայնը:

Արիւստեի կը հաւատայ եղբ, քի կիցը Աստուծոյ անյաշող մէկ փորձն էր՝ մարդը տեղեկու ասեց: Այնպէս կը թուի, քի Արիւստեի հեղաշարժեց զաղափառն միջին կնոջ Միջազգային Տարի, մեծ յեղաշարժեց տեղի ունեցած է ի նըպաստ կնոջ անուան: Եւ մենք հիմնուելով Աստուածաբանի վկայութեան վրայ, կը հաւատանք, քի Աստուծոյ անյաշող ցաւ մարդուն առանձնութիւնը եւ տեղեկ կիցը իր իրենք ու օգնական: Ուստի, կիցը այն ատեն է, որ կ'ամբողջացնէ այդ, Ո՛րքան պատշաճ էր կոչում մըն է այդ, մանաւանդ երբ կատարեց զիսկապետութիւնը:

Բայց դժբախտաբար, այսօրւան բարեբեր ջոյց կու տան, որ արդի կիցը կ'օգտագործէ այս կա-

ցութիւնը: Ուստի կը սկսի օգնել իր ամուսնուն, յետոյ կ'ամբողջացնէ զայն, ապա կ'իջեալ անոր վրայ, եւ ի վերջոյ կը փորձէ օգնական ընել զայն ... Այս ձեւով կը խորհրդաւորեցնէ ձեռք ձգած ըլլալ եւ երջանկանով: Ահա հոս կը կայանայ կնոջ ամենամեծ սխալը, քանի որ, անկախութիւնը չէ, որ կ'ապահովէ կնոջ մը երջանկութիւնը: Կիցը երջանկի է՝ երբ կը սիրէ ու կը սիրուի: Իսկ այս պայմաններուն տակ կը տարակուսի, որ կատարեցաւ սիրել եւ սիրուիլ, եւ մանաւանդ յարգուիլ:

Եւ դեռ չեմ կրցած հասկնալ հօգործի, քի ի՞նչ կ'ուզեն Կիցերու ազատագրման շարժումին անդամները: Հաւանաբար իրենք ալ չեն գիտեր, քի ի՞նչ պիտի ողբալի հակապատկերներուն մէջ կ'իջնան: Ճիշդ այս պատճառաւ է, որ փափակի պիտի ըլլաւ լսել ձայնը հայ փորձառու կնոջ, յիշեցնելու համար մանաւանդ այս արդիապատկերներուն, Մառ-Տի. Թուրքի հեռաձայն խմբագրութիւնը:

Կիցը իր ուսերուն վրայ կը վերցնէ երկրագունդը կէսը, միւս կէսը կը մնայ այդ մարդուն: Բայց կիցը լինելով իր բաժինը, կ'ուզէ այդ մարդուն բաժինն ալ խլել իր ձեռքէն: Զգուսանալով, մեր բերք բաւ է մեզի: Միայն քի գիտեցորդ կիցերէն զայն որ կ'ապահովեց արդիւր դառնալ մեր այրերուն:

Մոնթեալ

ԱՐԱՔՍ

ՖՈՒԹԳՈՐԼ

ՆՈՒԱՋԵԼ ԵՏՔ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱԿԸ
«ԱՐԱՐԱՏ» ԵՐՈՎԱՅԻ ԲԱԺԱԿԻ ԳԾՈՎ
ԻՐ ԱՈՒԱՋԻՆ ՄՐԵՈՒՄԸ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ
ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՖՈՒԹԳՈՐԼ ԲԱԺԱԿԻ ՄՐԵՈՒՄԸ ԳԾՈՎ, «ԱՐԱՐԱՏ» ԵՐՈՎԱՅԻ ԲԱԺԱԿԻ ԳԾՈՎ, ԻՐ ԱՈՒԱՋԻՆ ՄՐԵՈՒՄԸ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԷՋ
ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ, ՖՈՒԹԳՈՐԼ ԽՈՒՄԻՆ ԶԱԽՋԱԽԻԶ
ՊԱՐՏՈՒԹԻՆԸ «ԱՐԱՐԱՏ»-ԵՆ՝ 12-Օ ԱՐԴԻՆՔՈՎ

ԵՐԵՎԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) - ԽՍՀՄ ՖՈՒԹԳՈՐԼ ԳԱՐԺԱԿԻՐ «ԱՐԱՐԱՏ»-ԵՆ ՄԷՋՈՒՄԸ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ԸՄԲԵՄԱՐՏ

ԱՇՈՒ ԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐԻԻ ԽԱՂԱՅԻՆ

ԵՐԵՎԱՆ, (ԱՐՄԵՆՓՐԵՍ) - ԳՆԱԿԱՐԻՆՈՅ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՊԱՆՈՒՄԸ ԿԱՆՈՒՄԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ԳԱՅԻՐԵԻ ԿԱՌԱՎԱՐՁԱՆ ԿՈՂՍԷ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ
ԶԵՆՈՒՄԻՆ ՄՐՑԱՆՔԻՆ

ՀԱՄԱՐԱՆ ԼԵՒՈՆ ԳԱՄՊԱՐԵԱՆ ՊԱՐԳԵԱՍՐՈՒՄԸ

ԳԱՆՈՒՄԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՁԱՆ ԿՈՂՍԷ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ԶԵՆՈՒՄԻՆ ՄՐՑԱՆՔԻՆ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

ԿՐ ԽՈՒՄԻՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

ԶԱՆԱԿԻՐԻՆ

ՈՂՐ. ՄԿՐԱՐԻՆ ԽՈՒՄԻՆ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՈՂՐ. ԶԱՊԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՈՂՐ. ՎԱՆԵՆ ՎԱՐՁԱԿԻՐ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՈՂՐ. ՅՈՒՆԻՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՆՈՒԱՋԵԼ ԵՏՔ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱԿԸ
(ԵՐԵՎԱՆԻ ԴԱՆՏԵԿՆԻՎ)

ԻՐԵՆԵՐ ԶԱՊԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

Table with 2 columns: Name, Amount

Table with 2 columns: Name, Amount

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՐԱԾԻՆ

ՈՂՐ. ՆՈՐԱ Օ. ԱԼԻՔԱՆԻՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՈՂՐ. ՍՈՆԱ ՆՈՐԻԿԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՈՂՐ. ԼԵՒՈՆ ԿԵՐԵԿԵԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՈՂՐ. ԵՐԵՎԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ՈՂՐ. ՏԵԿԵՆ ՎԵՐԵՐԻՎԱ ԲԵՆԵՐԵԱՆԻ (ՓԱՐԻՎ) ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

Table with 2 columns: Name, Amount

ՆՈՒԱՋԵԼ ԵՏՔ Ս. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱԿԸ

ԻՐԵՆԵՐ ԶԱՊԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

Զ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՐԱՅԱՐ (ԱՂԵՐՍ) 1500
Զ.Մ.Ը.Մ. ՍԿԱՆԱՆ 1000

ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000
ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000

ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000
ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000

ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000
ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000

ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000
ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000

ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000
ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000

ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000
ՎԵՐԵՆ ՄԱՐԴԻՆ 1000

ՊԱՏՍՈՒՄ Ե ՏԻԱՐՊԵՔԻՐԻ ՎԵՐՁԻՆ
ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՔՍՈՐԱԿԱՆԸ

(ԵՐԵՎԱՆԻ ԴԱՆՏԵԿՆԻՎ)

ԵՐԵՎԱՆԻ ԴԱՆՏԵԿՆԻՎ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԴԱՆՏԵԿՆԻՎ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԴԱՆՏԵԿՆԻՎ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԴԱՆՏԵԿՆԻՎ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԱՆՈՒՄԻՆ 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1975, «ՀՐԱՊԵՏԱՆ»-Ը ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԱՋՐԱՍ ԿԻՍԻ ԽԱՂԱՅ ԿԻԱՅՐՈՍԻ ՄԷՋ՝ 17 ՍԵՊՏԱՆԻՆ

ԸՆԹԵՐՑՈՂԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ունի գիրք քննարկելու եւ սովորութիւն ունի լուսանցի վրայ մատնուելու եւստի գրութեան այն մասերն զիմաց ուր հեղինակը մի նոր միջոցով արժեքաւոր գաղափար, գեղարուեստական տպաւորիչ մի իտակ է ասել, որպէսզի յայտնաբերուի նոր գիտելիք, նոր վերաբերեցում:

Ընտան Լուսանցներ հաստի տառ էջերի լուսանցի վրայ այդպիսի նշաններ կատարած լինելով, մեծ հետաքրքրութեամբ վերջերս նորից կարդացի այն, հրապարակուած նա պատմելու շնորհից եւ մեծերի խորութիւնից:

Փոռժ. Տոլապեանը լաւագործ է, նա խօսքը ժամանակակից հեղինակութիւն ունի: Նա բոլորէ, միջազգային նախաձեռնութեամբ արտաբերած, սակայն այս գիրք մէջ տալիս առաջ խօսում է արեւմտի մարդը, որը գտնու է կեանքի ներդաշնակութիւնը՝ հրաժեշտով միմեան, հիմնում է բնութեան սեղանագործութիւններով՝ բանաստեղծի եւ նկարչի աչքերով: Մարդկային հոգւոյ գաղափարներն է բաժանում հոգիներին՝ նման եւ հանգում է լուսանցներին: Գիրքը մարդկային սիրտը այդ ամէնի զգայութեան օրհան է, յստիան արտաբերող գիտելիք է լինել ոչ միայն նա կազմախօսութեան, բնախօսութեան, ախտաբանութեան եւ բուժական միջոցառումներին, այլ նաեւ զգայ կեանքի խորախորհուրդ բարձրագոյն լուսն դրանցները:

Սրէ ինձ՝ Եւրոպայի քննարկող, հարցն ինձ, քի ինձն է Ընտան Լուսանցներ. հաստի տալիս Եւրոպայի միջոց, եւ առանց վարանումի ախտաբանութեան: Բժշկական գիտութիւնը արեւմտի մի կարգաւոր թարգմանչեւ անհրաժեշտութիւնը եւ մեծագոյն սէր՝ մարդու հանդէպ:

Արդարեւ, Փոռժ. Տոլապեանը դժգոհ է արդի բժշկագիտութեան մի տեսակ մեկնաբանումի, մոռելալու մի ձեւով:

Արդի բժշկութիւնը ինքն հիւանդացի է: Ժամանակակից տիպիկայի եւ ճշգրիտ գիտութիւնների կիրառումը՝ բժշկին մի տեսակ ստույգ է դարձնել լապտարարային տեսակներին:

Աւելի ծանր է վիճակը բժշկագիտութեան մէջ. գործիներ, քիմիա, ֆիզիկա, մաթեմատիկա, կիբլոնետիկա, գիտական հիւանդից հեռու՝ համադրում է այս բոլորը եւ դառնում հանճարեղ մասնագէտ, բժշկագիտութեան գործիչ:

Փոռժ. Տոլապեանը իրաւացիորեն գտնում է, որ Բժշկութիւնը ճշգրիտ գիտութիւն չէ եւ ինչպէս էլ

մաթեմատիկան եւ ֆիզիկան օգնեն, երբեք չի դառնալ բացարձակ ճշգրիտ գիտութիւն:

Բժշկութիւնը արեւմտէ է, իսկ արեւմտը քրիստոնէի եւ կամ բանաձեւերով չափելի սխալ է:

Սա համազօր է, որ գիտութիւնը, արեւմտը եւ գիտականութիւնը մի սխալ է եւ մի օրհանգում ամբողջութիւն:

Այս համարձակ յայտարարութիւնները գալիս են մասնագէտ եւ հանրաճանաչ մի յօդու կողմից եւ մի տեսակ տառապանքով հանգում է շփոթեցման այն առեւտրներին, որոնք բժշկութիւնը գործադրում են որպէս արհեստ:

Անտոն, ամէն լաւ արհեստագործ արժանի է յարգանքի. բացի բժշկի արհեստագործից:

Իսկ բժշկական արեւմտի հիմնական սկզբունքը, քս Փոռժ. Տոլապեանի՝ մեծագոյն սէրն է մարդու հանդէպ:

Ընտան Լուսանցներ հաստի տալիս է այն տեսիլ, որի տաղանդաւոր ներկայացուցիչն էր՝ եղբւրաբայիս բանաստեղծ-բժիշկ Ռուբեն Սեւակը, իր Բժշկին գրեթէ փոքրած էջերն ինքնուրուի:

Փոռժ. Տոլապեանի գիրքը կը հետաքրքրի բէ փրօժիտներով բժիշկներին, բէ գիտէր հասարակութեանը՝ իր պարզ, մաշիկի տեղով, պատմելու գուպ, հետաքրքիր եղանակով, մարդասիրական ջանքերով:

Այդ բանում համոզուելու համար բաւական է կարդալ իմ Ջուրակը. Պէտք է թոյլիլ, Մի փոքրիկ կարմիր վարդ. Նա կ'ապրի, Շոյիլը վարդը գարնան, իմ սիրելի լսափողը. Հաւուր պատշաճի եւ յաջողաբար մեկը միսից հետաքրքիր կարն պատմութեան:

Ընտան Լուսանցները բաղկացած է երկու մասից, առաջինը կրում է Լուսն, որ գեղեցիկ է եւ վերը յիշատակների նման կարն պատմութեան, իսկ վերջում ունի թոյլ՝ ինքնուրուի մի լուսնուած, որ տեսած են խոհեր, տալիս քննարկներ, պատկերներ, որոնք կարելի է համարել արժանի բանաստեղծութիւններ:

Որպէս քննարկող պարտ է համարում մեր գրական անդամացում մուտ գործող մեծագոյ փրօժիտներին տալ:

— Բարի՛ գալուստ ձեզ:

ԱՌԱՔԵԼ Ն. ՊԱՏՐԻԿ

(*) Զաւէն Տոլապեան, ԼՈՒՌ ԴՈՂԱՆՋՆԵՐ, Հայաստան հրատարակչութիւն, Սեւան, 1973:

ԽԵՆԹԸ ԵՒ ՍՐՏԱԲԱՆԸ

ՏՈՔԹ. ԶԱԽԷՆ ՏՈԼԱՊԵԱՆ

Մի հաղափար ինձ զանգահարեց եւ յայտնեց, որ անձնական հարցով ուզում է ինձ հետ հանդիպել: Պայմանաւորուեցինք, եւ յաջորդ օրը նա ինձ մօտ եկաւ:

Պատկանելի եւ մեծ յարգանքներով անձնաւորութիւն էր. խնդրեց լինել իր համաձայն օտարական աղջկան: Աղջիկը օտար էր եւ չէր կարող տեսնել ինքն ինքն: Պէտք էր համաձայնուել:

Դեռ օտար աղջիկը անհարժ պառկած էր անկողնու մէջ: Բացարձակ լուսն էր: Հարցերին չէր պատասխանում: Կատակաւորով նայում էր աչքերիս մէջ: Արժանաւորական տարած մեծութեամբ ներկայացնում էր: Անգամ մի օտարական քննարկողը զանգահարեց ինձ, երբ սիրտն էի լուսն: Ինձ բուռն, որ նա հոգեկան ախտաբան խախտում է:

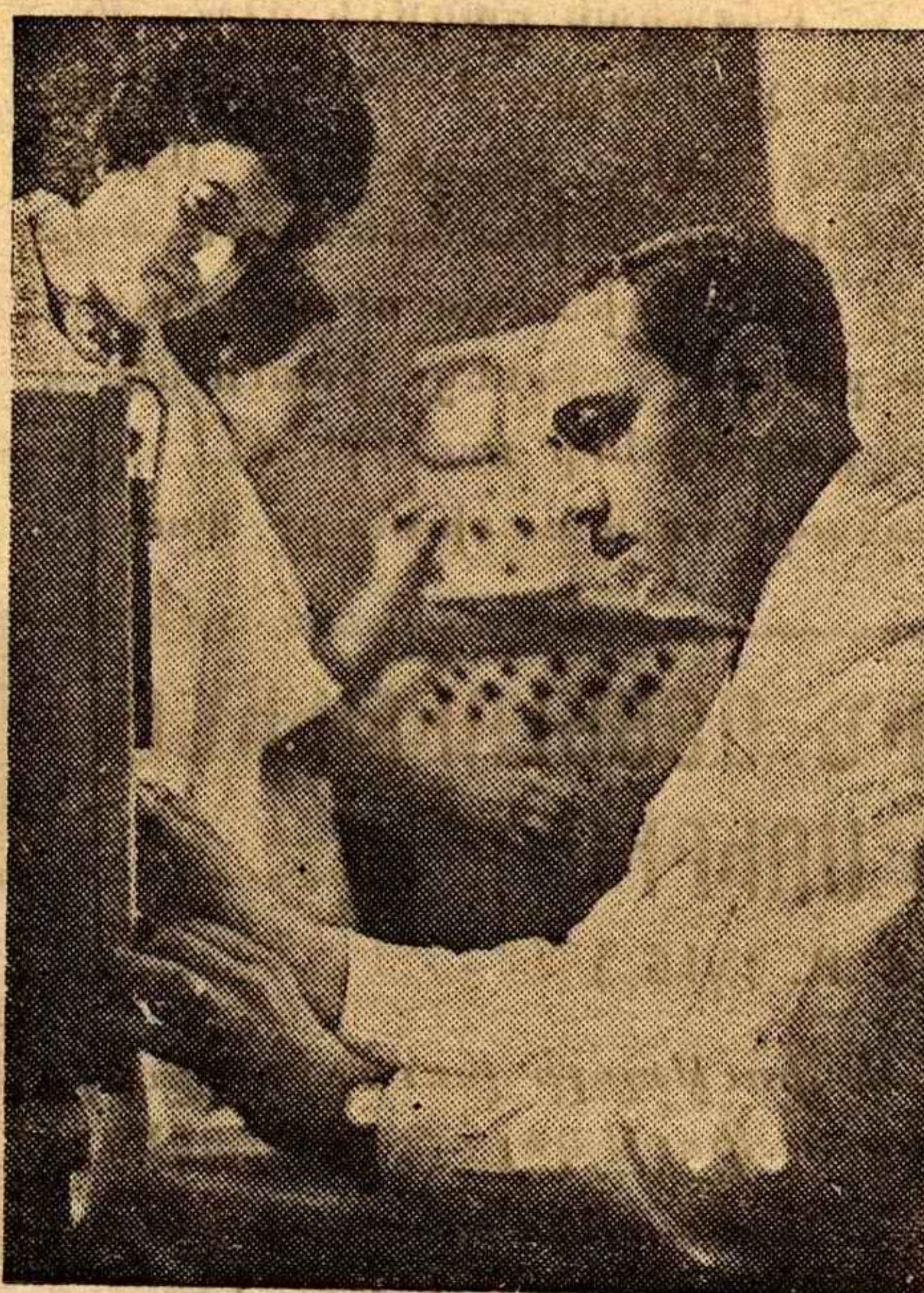
Սա չէի սխալուել:

Զուտ կրթութեամբ եւ գեղեցիկ մի աղջիկ կորցնում է իր մեծ սէրը եւ ստանում է հոգեկան ծանր հարուած: Մի քանի ամիս բուժում է մասնագէտների հսկողութեան տակ, բայց ապարդիւն: Մեղմամբ անհամարժեք է մնալ, նա աւելի եւ աւելի է ձգտում բացարձակ մեծութեան:

Իմ առաջ մի պատկեր էր, որը ընկալելը դժուար չէր: Սա միայն զարմանում էի, ինչու՞ ծնողները խնդրեցին, որ եւ սիրտը ֆենեմ, Հոգեբանը այդպիսի խորհուրդ չէր տուել, իսկ աղջիկը երբեք չէր հիւանդացի օտարին որեւէ հիւանդութեամբ:

Սա օտար կ'ուզեցայի այդ պահին բժիշկ չլինել, արտաբեր չլինել: Սա կ'ուզեցայի լինել այն

անձնաւորութիւնը, որ կը կարողանար իսկապէս նա սիրտը բուժել: Աղջիկը հիւանդ էր, տալիս էր մէջ էր, նա հոգեկան ախտաբան ցնցուկէր: Ինքն ինքն ինքն անհամարժեք: Սակայն այսօր քրքրեցի անգոր էր, եւ ոչ միայն

ՓՐՈՋ. ՏՈՔԹ. ԶԱԽԷՆ ՏՈԼԱՊԵԱՆ

արտաբեր բժիշկը, այլեւ հոգեբանը, եւ ոչ միայն փոքր սէրը, այլեւ աղջիկը: Արեւել ինքն էր մի այլ սիրտ, նման ցաւով տրոհող, որ կարողանար բուժել նրան: Սա համաձայն է, որ սիրտը ցաւը հնարաւոր է բուժել միայն սիրտ ցաւով:

Յիշում էի էլ Կեղեցիկ, մարդկային մեծի եւ հոգու այդ մեծագոյն արտաբերիչը, որը կորցրել էր ամբողջ ներհանգիստը, երբ զգաց, որ այն եւս մեծակ է, որ

այլեւս չկայ նա սէրը: Ասում են, որ այդ յոյնը՝ Տոմինիֆո Թեոֆոբուլին, որին ապագայից անուանեցին միայն յոյն՝ էլ Կեղեցի, հոգեկան հիւանդների մէջ է որոնել իր նկարները, անգուղակեղ կտաւների կերպարները: Այդ մասին պատմեց մեր ուղեկիցը, երբ Սպանիայում այցելեցինք Թոլեսո քաղաքը, որտեղ գտնու է էլ Կեղեցիի տունը: Սա ակնածանքով մօայտը տուցի, Այդտեղ ապրել էր մեծ էլ Կեղեցի, բնութիւնը ստեղծագործողը, որ խնդրեց, երբ կերցրեց իր սէրը, Այդտեղ ընկել էր էլ Կեղեցի, ինքնուրուի փառաբանողը, որ կորցրեց բանականութիւնը, երբ կեանքում դատարկութիւնը բաց էր: Սա եղաւ Թոլեսոյում, արաբների տեղում եւ սպանացիների աւելումը կերտած միջնադարեան այդ գողտրիկ հաղափում, հիւստիան թուրքերի վրայ, որոնց զաւթաբէն վեճ Ալգաւարն է, իսկ օրհանգում ուղարկեց թակէ գետը՝ Ալ-Գաբարայի արաբական կամրջով, Այդ չքնաղ վայրում նա տեղադրեց, բայց կեանքը վերջացրեց որպէս խնդր, որովհետեւ զրկուեց իր սիրտը: Նա խնդրեց մէջ էր կերպարներ փնտրել, գուցէ այդտեղ էր գտնու մարդու ցաւի եւ արտաբերի մեծ արտաբերութիւնը...

... Եւ եւի փառաբանման աղջկայ ծնողները կամում էին, որ աղջկայ սիրտը հիւանդ է, եւ դրա համար խնդրեցին, որ եւ նրան ֆենեմ: Անտոն, նրանք չէին սխալուել...

... Եւ եւի փառաբանման աղջկայ ծնողները կամում էին, որ աղջկայ սիրտը հիւանդ է, եւ դրա համար խնդրեցին, որ եւ նրան ֆենեմ: Անտոն, նրանք չէին սխալուել...

ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ

ՈՒՍՈՒՑԶԱՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՇՐՋԱՆԱԻՍԻՏՆԵՐԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Օրինակելի կանոնադրութեամբ եւ կարգապահութեամբ մասնակցող ինն ուսուցիչ-ուսուցչուհիները, մեծ հետաքրքրութեամբ եւ խաղաղապետութեամբ հետեւեցան բոլոր դասընթացներուն:

Տրուած ընթացքով, որ Առաջնորդ Սրբազան Հայրը քաղաքէն պիտի բացակայէր, եւ պիտի չկարենար չեղկայ գտնուիլ վկայագրներու բաշխման հանդիսութեան, Ուրբաթ, կէսօր, Օգոստոս 15, հաշին առաջ, ուսուցիչներու եւ յայտագրի պատասխանատուներու մասնակցութեամբ, Ս. Վարդան Մայր Տաճարին մէջ կրօնական կարճ արարողութիւն մը կատարեց, եւ Աւետարանէն մէջբերութիւններ ընելով լսաւ՝ Թէ Թեոֆոբուլին համար անկարեւոր նկատուի մէկ շարքուան այս յայտագրերը, սակայն ինք համոզուած է՝ որ եւ շատ կարեւոր է, եւ պիտի ունենայ իր անմիջական օգտակարութիւնն ու բարեփոխը, եւ յաջողութիւն մաղթեց մասնակցողներուն:

Զատին աչ ցուած՝ Տիկին Մերիլին Ուրուհի/Ուրուհի, ձեւ Անդրեանեան, Օր. Սիլվա Տէր Սեւիպեան, Փոռժ. Ճոյսա Ճազարեան, Նուպար Քիւփիլեան, Նիկէ Աւստիւս Քուսա, հարեան: Բ. կապ՝ Վարդան Ապոստոլեան, Տիկին Մարա Պարմազեան, Տիկին Ասիկէ Խաչատուրեան Տիկին Սյուրի Տէր Յովհաննէսեան, Օր. Հեւա Ասիկէ/պիլեան, Վարդա Պատիկեան, Օր. Սիլվա Պոզոեան, Օր. Սիրան Փովեցեան:

Շարաթ, Օգոստոս 16, կ. ա. մամը 9/15 մ/ն: Կէսօր յատկացած էր ընկերութեան: Փոռժ. Ճ. Ճազարեան, Օր. Տէր Սեւիպեան եւ Ն. Քիւփիլեանի ներկայութեան, իւրաքանչիւր ուսուցիչ դասաւանդութիւն մը քաւ՝ իր պատրաստած մասնաւոր յատկապէս հետեւեցողով: Փոռժ. Ճ. Ճազարեան բոլոր ուսուցիչներուն լրաւ իր թելադրութիւնները:

Ապա, Առաջնորդարանին դահլիճին մէջ տեղի ունեցաւ վկայագրներու բաշխումը, որմէ առաջ խօսք տուաւ Փոռժ. Ճ. Ճազարեան եւ իր մեծ գոհունակութիւնը յայտնեց՝ մասնակցող ուսուցիչներուն կատարած խղճամիտ աշխատանքին համար, եւ ի մեծ ուրախութիւն բաշխելու, յայտարարեց՝ որ Առաջնորդարանի Ուսումնական Խորհուրդի այս վկայագրի, Նիւ Ճոյրի/Ս. Նիկէ Փիլիպոս Գոլճէն կողմէ պիտի ճանչցուի համազօր՝ զուգահեռ ելիք պրօթիթի:

Այս առթիւ կը փափայինք շնորհակալութիւն յայտնել Փոռժ. Ճ. Ճազարեանի եւ Առաջնորդարանի Կրթական Տեսուչ՝ Օր. Տէր Սեւիպեանեանի, որոնք շնչեղութեամբ շնորհիւ է որ իրականացաւ պրօթիթի այս ճանաչումը:

Առաջնորդ Սրբազանի անունով Պր. Ճէք Անդրեանեան, գնահատանքով արտայայտեցաւ Ուսումնական Խորհուրդի կատարած աշխատանքներուն եւ ծրագրումներուն մասին: Օր. Տէր Սեւիպեանեան խօսեցաւ այս բացարձակ յաջողութեան առթիւ իր զգացած ուրախութեան եւ երջանկութեան մասին, իսկ Պր. Ն. Քիւփիլեան արտայայտեցաւ մէկ շարքուան ընթացիկ իր քաղած քաղցր ու յիշատակելի տպաւորութիւնը մասին:

Ապա տեղի ունեցաւ վկայագրներուն բաշխումը: Հայ Ուսուցիչներու Պատրաստութեան Դասընթացներ մասնակցող առաջին ինն ուսուցիչ-ուսուցչուհիներուն կողմէ շնորհակալութեան արտայայտութիւններ ունեցան՝ Տիկին Սիլվա Ուրուհի/Ուրուհի եւ Տիկին Արշալոյս Քանաւարեան: յայտնելով նաեւ իրենց երախտագրութիւնը եւ մանաւոր ուսուցիչները՝ այս յայտագրին առաջին շրջանաւարտները ըլլալու: Այսինքն յուշանշաններ յանձնեցին Փոռժ. Ճ. Ճազարեան, Օր. Տէր Սեւիպեանեան, Օր. Սիրան Փովեցեան եւ Պր. Ն. Քիւփիլեան:

Այս յայտարարի մասնակցողներուն վարակիչ խանդավառութիւնը, Առաջնորդարանի պատասխանատուներուն մօտ զօրացուց այն համոզումը՝ Թէ ամէն զանք ի գործ պէտք է գնել: Եւ յաջողաբար կազմակերպելու համար նման դասընթացներ: Հայ Դպրոցներուն մէջ աւելի թիւով պատրաստուած ուսուցիչներ ունենալու համար:

ԴԻՒԱՆ ԱՍԵՐԻԿԵԹԻ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋԻՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Նիւ Յորք (Ն. Յ.), 25 Օգոստոս 1975

ՄԻՋԱԶԳ. ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ուրախութեամբ կը տեղեկանանք, որ կազմուած է Միջազգային Հայ Բժշկագիտական Միութիւնը, որուն վարչական կեդրոնը կը գտնուի Պիլնիթ Միութիւնը աղջիկ իսկ մասնաճիւղեր ունի Միացեալ Նահանգներու, Եւրոպայի եւ այլ զանազան կղերներու մէջ:

Միութեանը Գործադիր Մարմինը կը հիւանդէ Սփիւրի բոլոր հայ բժիշկները, ասամբարյունները զեղազօրծելու հաւաքապահութիւնը եւ բժշկագիտական այլ մասնագէտներ, անհատաբար կամ որպէս արդէն կազմուած տեղական միութիւններ. մաս կազմելու նորակազմ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅ ԲԺՇԿԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Տեղեկութիւններու համար գրելու փառաւարտութեան - հեռագրային 450654, 451602 եւ 451401 Տեքս. Ա. Մանուկեանի (Պիլնիթ):

ՕՐ. ՆԱՅԻՐԻ Զ. ԲԻՐԻՔՅԱՆ
ՊՐ. ՅԱՎՈՐ Զ. ԳԱԶԱՐՅԱՆ
ԽՈՍԵՅԵԱՐ
ՀԵՂԻՈՎ. ԳԵՂԻՐԵ 7-9-1975

ՄԻՋԱԿԵՐԱՆԻ ՄԻՋ
ՄԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ՓԱՌԱՏՕՆԻՐ
ՄՈՍԿՈՒՍԵԻ ՄԻՋ
ՍԵՐԿԵՑ ՄԻՋԲԻՆ

ԲԱՏՐՈՆ

ԺԻՐԱՅԻ ԲԱՐԱԶԵԱՆ ԿԸ ԲԵՄԱՂԵ

Նախանցեալ կիրակի, Գա-
նիքի «Զայնուսի» սրահին մէջ,
Ներսիսի քառակուսի հիմնարկի
աւարական դասարանի եգիպտա-
հայ աւան՝ Ժիրայր Բարազեան կը
բնագրէր Ռոբէ Տր Օպալիայի
«Բաւի Սաւաթայի» ձիւղերուն
մէջ, անհերքեալ բաժնիքի ընդ
զր-
ւած քառերկուսիքը:

Ներկայացուց արձանագրեց
բացառիկ յաջողութիւնը, անգամ
մը եւս նոյն ժամանակով երթա-
սարդ տղանցաւոր բնագրիչին
անուանալի ձիւղերը:

Արդարեւ Բարազեան՝ լաւա-
գոյն ոգեւորեցուցող հեղինակին
ազատ ոգի՝ բնագրեց վառ գոյ-
ներով, աշխարհ միջոցներով:

Իրեն օժանդակեցին երթա-
սարդ սիրողական դերակատարնե-
րու ներդասեան խումբ մը, որոնք՝
օճառնի հեռանկարական աշխատե-
լի օր, խաղացին անկեղծանդ,
անկեղծ ոգեւորութեամբ եւ հա-
մազումով, ցուցաբերելով դիւ-
սանական անուանալի արժանի-
ներ:

Այդ ընթացիկ դերակատար-
ներէն էին՝ Մարո Սազայեան, Նո-
րա Էմանուէլեան, Նորա Սրգսկայ-
եան, Արա Շապուհեան, Բրիս Միլա-

յեւեան, Հրայր Շահնուբեան եւ Նու-
պար Գաւաթեան: Ժիրայր Բա-
րազեան ստանձնած էր գլխաւոր
հերոսի ծանրակշիւ դերը:

Նկարչական ձեւաւորումը եւ
զգեստաւորումը յանձնուած էին
հեղինակի Շահնուբեանի: Յաջող
դիմաւորումը գործը եւ Նայիրի
Փարաւանի: Այլապէս օժանդակ
պատկերներով իրենց քանկագին
մասնակցութիւնը բերած էին նաեւ
Ժորժ Աւագեան եւ Արա Տեփ յեան:

Ներկայացման աւարտին, Հայ
Դեղ Միութեան վարչութեան
փոխ-ատենապետ Տիգրան Ալիս
Տեփոյեան, յանուն կազմակերպիչ
միութեան, իր երախտագրական
խօսքը րաւ Ժիրայր Բարազեանին
եւ խումբին, մաղթելով անոնց
նորաճող յաջողութիւններ:

Միութեան ատենապետ՝ Պր.
Ալիս Գալսեան, միութեան ա-
նունով յիշատակի լուսնային յանձ-
նեց իւրաքանչիւր դերակատարի եւ
աշխատակցողի:

Կը ընդհանուրեմ Ժիրայր Բա-
րազեանը, բոլոր դերակատարները
եւ կազմակերպիչ Միութիւնը գե-
ղարու հասական այս յաջող ձեռ-
նարկին համար:

Ե. Յ.

ՋԱԶԱԿԻՐԻՆ

Իրենց սիրելի բարեկամին՝
Պր. Վաղդէն Եկարեանի վերա-
բուժական ծանր դործողութեան
յաջողութեան ուրախալի առիթով,
Տէր և Տիգրան Կարո Վարժապե-
տեան կը նուիրեն 200 Ե. Դ.:

ՄԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ՄԻՋ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԿԱՆՈՎ)

Տէր և Տիգրան Վաղդէն Եկարեան եւ Վաղդէն Եկարեան	300
Եկարեան Պարթապեան	300
Գալսեան Կարո Վարժապետեան	300
Հայ Կարմիր Սալիկ	300
Ալիս Գալսեան	300
Յուսէֆեան	200
Արա Երան	200
Ջաւահիրեան	200

(Ստանալ նուիրատուէն)

Պր. Մարգարէի Զէյնէնեանի
(Լուսնային) դառնակակիծ մահ-
ւան տխուր առթիւ, փոխան ծաղ-
կեպսակի, Այրի Տիգրան Շաքե Օ-
հանէնեան եւ Տոգթ. Արեգ Օհան-
էնեան կը նուիրեն:

Եկարեան Պարթապեան	200
Գալսեան Կարո Վարժապետեան	200
Յուսէֆեան	200
Արա Երան	200
Ջաւահիրեան	200

(Ստանալ նուիրատուներէն)

Իրենց շատ սիրելի՝ Օր. Նա-
յիրի Զ. Բիրքեանի ընդ Պր.
Յակոբ Զ. Գաղապեանի նշանա-
խօսութեան բարեբաւարի առթիւ,
Տիգրանեան Անոյ Էթմէքեան եւ
Աղաւնի Յակոբեան կը խնդակցին
եւ առայդ կը նուիրեն:

Գալսեան Պարթապեան	400
Յուսէֆեան	100
Արա Երան	100
Ջաւահիրեան	100

(Ստանալ Արա Երան)

ՋԱԶԱԿԻՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՔԵՄՓԵՆԻՆ

Սուրբոյ եւ Լիբանանի մեր ընթերցողներէն հետեւեալները՝
առ ի գնահատութիւն եւ ի ֆաշլետութիւն թերթի ազգայնա-
պանման աշխատանքներուն, կ'ընեն հետեւեալ աւարտողս նը-
րատութիւնները:

ՋԱԶԱԿԻՐԻ ԽՄԱԳԻՐԻՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ
ԼԻԲԱՆԱՆ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱ
(Շարունակութիւն Բ. էջէն)

Դամասկոս, ուր մէկ օր հանդը-
տանալէ ետք, Շարաթ Ե. Կիրակի
26 և 27 Յուլիս ան հերթը եղաւ
Կարդալուական ընտանեկան Պը-
լուտանի մէջ:

Իր արձակուրդին վերջին
լուս օրերը՝ ընկեր Պալանան
անցկացուց Լիբանանի մէջ և
Տիգրան Էթմէքեանի մէջ ու ապա Այն
Սալի մէջ հիւրասիրութեամբ Տէր
և Տիգրան ընկեր Տոգթ. Արա Երան
և Վաղդէն Գաղապեանի, Գա-
լսեան Կարո Վարժապետեանի
և Հազարեան ընտա-
նի ներսին կողմէ: Լիբանանի
մէջ Եւ հիւր ընկերոջ ի պատիւ
երես պատուասիրութիւններ
որոնց զարթոյթ Պըլուտանի Զ. Մ.
և Գալսեան Պարթապեանի մայր
մընին պատուասիրութիւնը՝ Ե.
Րոնն ընթացքին Գալսեան Զ. Մ.

Միջազգային 9րդ Շարժաբ-
կարի ժաշտակներու փառասօնին
բացումը կատարուեցաւ Մոսկուայի
մէջ, մասնակցութեամբ 99 երկր-
ներու եւ միջազգային երկու կազ-
մակերպութիւններու (ՄԱԿ եւ ԻԻ-
ՆՅՄՔՕ):

Ս. Միութեան մայրաքաղաք
ժամանած են աւելի քան հազար
օտարերկրացիներ, եւ, ինչպէս որ
յայտարարեց Ս. Ս. Մ. Շարժաբ-
կարիչներու Միութեան նախագա-
հութեան ֆարսուղար՝ Լեւ Փոլի-
նաճովը, «Մոսկուայի Ֆիլմի փա-
ռասօնին համաշխարհային խիստ
պահապաս աւայայտ թիւնն է ա-
նոր ներկայացուցչական բնոյթը
եւ օտարերկրացի խիստ հանրաժա-
նօր անձնաւորութեանց ջանասի-
րութիւնը՝ մասնակցելու համար
այս նշանակալի հանդիպումին»:

Մոսկուայի Ֆիլմի փառասօ-
նին ազնուական նշանաբանը՝
«Ֆիլմարուեստի մ. Զ. մարդկայնու-
թեան եւ ազգերու միջեւ խաղա-
ղութեան եւ բարեկամութեան» կը
պատշաճի ներկայ օրերու ոգիին
եւ բոլոր յառաջողի մարդկու-
թեան սեփականներուն:

Մոսկուայի Ֆիլմի փառասօ-
ններ ամենաաւանդալիկ եւ մեծա-
գոյններէն կոչուած են, Ամբողջ
աշխարհի կողմէ ծանօթ երեւելի
անձնաւորութեանց կողմէ, ներ-
կայ կը գտնուին նաեւ երիտասարդ
օտարերկրացիներ՝ որոնցմէ անհերք
իրենց գո. ծերուն համար մի քանի
մրցանակներու արժանացած են:

Մոսկուայի Ֆիլմի փառասօնը
չափազանց ներկայացուցչական է.
անոր կը մասնակցին 27 ասիական,
28 ամերիկեան եւ 13 լատին ամե-
րիկեան երկրներ, որոնցմէ մի
քանիսն համար - օրինակի համար՝
Փոսթալ Ռիթա, Մարիաթինա, Մո-
գամպի, Սիլերա Լեոնէ, Կրեմ-Գիս
եւ Ֆիլիպպիններ - այս առաջին
անգամ պիտի ըլլայ, որ անոնք ի-
րենց Ֆիլմեր պիտի ցուցադրեն
Մոսկուայի մէջ, Փոսթալիք Լուս
սկանակ մըն է փառասօնին:

Մոսկուայի փառասօնին տեղի
պիտի ունենան եւ ֆ մրցանակներ.
կերպարանային, վաւերագրական
եւ երկխոսութեան Ֆիլմեր:

Դասական կազմին մէջ - իւ-
րաւանչիւր մրցակի իր դասական
կազմը ունի - կը գտնուին Սիեն-
մարտիստի աշխարհի հանրաժա-
նօր եւ հեղինակաւոր անձնաւոր-
ութիւններ, իրենց իրաւունքն է
յաջարկանքներ որոշելու ու մրա-
ցանակներուն բաշխումը: Փառա-

սօնին երեք գլխաւոր յուանուե-
րներ պատաստուած են սովետա-
կազմին նախարարութեան հետեւ
կողմէ, ուստիակն նշանաւոր
կէս քանկարձեք ֆաշիստ սար-
քաւորձեք՝ եւ քանկարձեք ֆաշի-
ստ զարդարում:

Սեղանաւորական մրցանակն
զատ, փառասօնին ընթացքին օտ-
արերկրացիներ վիճաբանական
հանդիպում մը պիտի ունենան
«Սիենմարտիստի մարդկայնու-
թեան, ազգերու միջեւ խաղաղու-
թեան եւ բարեկամութեան քաղա-
պանութիւն» նշանաբանին ներքեւ:
Նոյնպէս հանդիպում մը պիտի
ունիւրի «Միջազգային Կիւր Տա-
րի»-ին:

Ֆիլմի գործադրութեան ցը-
րանակի ներկայացուցչներ եւս
ունին իրենց ուրոյն առեւտրական
տաներ եւ անա, ք ինչու Մոս-
կուայի մէջ աւանդական փառա-
սօնային Ֆիլմի տուխ պիտի ըլ-
լայ, - հանդիպումներ եւ փոխմ-
ներ՝ Ֆիլմի հանրաճանաչ ֆա-
շիստներ, Ֆիլմի ընկերութիւններ-
ու եւ սիենմարտի տներու միջեւ:

Այս փառասօնին Ֆիլմի տու-
կան նախարարներէն աւելի ընդար-
ձակ պիտի ըլլայ, Հիւրեր պիտի
կարողանան առեւտրական բանակ-
ցութիւններ վարել եւ համաձայ-
նութիւններ կնքել՝ սովետա ընդ
Ֆիլմեր ինչպէս նաեւ այլ երկր-
ներու մէջ պատաստուած Ֆիլմեր
գնելու համար:

Այսպիսով բացուեցաւ հա-
մաշխարհային սիենմարտի ցուցադ-
րութիւնը Մոսկուայի մէջ, ֆաղափ
մը՝ որ աշխարհի սիենմարտի ամե-
նամեծ կերպարներէն միւս եւս ա-
մեն օտարի կ'աւանդուի 60 լիւմբը-
րած Ֆիլմ, հարիւրաւոր վաւերագր-
ական, գլխա - ժողովրդական
նկարաՖիլմեր, գծարուած եւ կը-
րական Ֆիլմեր, ինչպէս նաեւ չա-
փահասներու եւ երեխաներու հա-
մար լուրերու Ֆիլմեր, Նոյնք, որ
երեխաներու աշխարհի միակ քա-
րութեան նաեւ կը գտնուի Մոս-
կուայի մէջ:

Միջազգային 9րդ Մոսկուայի
Ֆիլմի փառասօնը այսպիսով բաց-
ուեցաւ: Շատ մը հետաքրքիր Ֆիլմեր
եւ օտարերկրացի ընդարձակ
հետաքրքիր հետաքրքիր մաս-
նակցողներուն գլխաւոր նպատակն
է:

Ֆրանսական «Ինք» ֆրանս
Ֆիլմ» հաստատութեան ներկայա-
ցուցիչ՝ Ալֆոնս Փատո, բոլորակցի
մը յայտարարեց, որ Մոսկուայի
փառասօնը մեծապէս կը օտարերկր
սիենմարտի այլ հաւաքութիւններէն
եւ ամենեւեւ բարձր կը դառնի իր լաւ
կազմակերպութեամբ, իր լրջու-
թեամբ եւ Ֆիլմի մեծերու աշխա-
տանքին հանդէպ մասնաւոր յար-
գանքի արտայայտութիւնով:

Մրցանակ մասնակցող Ֆիլ-
մեր, փառասօնին նշանաբանը
կ'արտայայտեն եւ մեծեղ ու շ-
ժանդակել կու տան, լուծելու մեր
օրերու գլխաւոր խնդիրները:

Ն. Մ. Գ.

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԻՄՍՍՈՒԱՆ, Գալսեան, Գրա-
ն, Նուիրուած Թ. Շիրազի Գրու-
թիւններ ուրիշ՝ Թ. Շիրազ, Դ.
Գալսեան, Զ. Գ., Գ. Ար. Էթ-
մէքեան, Մ. Աւետիսեան, Ֆ.
Վերքի, Մարգ. Ա. Ինչեան, Վ.
Յրեան, Տ. Գ. Վ. Թ. Գալսեան,
Մո. Շահապ, Թ. Բարաթեան:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ

Ընկեր Յարութիւն Մարաշեան	500
Ընկեր և Ընկ. Ի Վարդապետ և Կրկնաբար Կարդապետեան	300
Ընկեր և Ընկ. Ի Սողոմոն և Վարդապետ Երեմեան	200
Ընկեր Արմենակ Օհանեան	200
Ընկեր Գեորգ Գեորգեան	200
Ընկեր Յովհանէս Զարբեան	200
Ընկեր Զորն Սարեան	200
Ընկեր Հրաչ Երիւնեան	200
Արթ. Տէր Շաւարշ Գնչ. Աւագեան	100
Ընկեր և Ընկ. Ի Տիգրան Ակիւնեան	100
Ընկեր Զորն Թովաթեան	100
Ընկեր Անդրանիկ Գ. Գալսեան	100
Ընկեր Յովհանէս Գարունեան	100
Ընկեր Կարո Քէչիշեան	100
Ընկեր Սահակ Շահապեանեան	100
Ընկեր Յովհանէս Գ. Երանեան	100
Ընկեր Սուրէն Սարեան	100
Ընկեր Յարութիւն Բիրլիլեան	100
Ընկեր Կարո Ղազարեան	50
Ընկեր Մանուկ Մարտեան	50
ՈՅՆ (Թ. Զ.)	100

ՀԱԼԵՊԷՆ

Ընկերուհի Տիգրան Մարի Գար. ունեան և Գալսեան Ընկ. Ի Էթմէքեան Գարունեան	300
Տէր և Տիգրան Սալիկ Քէչեան	100
Ընկեր Յակոբ Սալապեան	50

ՊԵՐՏՈՒԹԷՆ

Ընկեր Սա. Գիս Սարգիսեան	100
-------------------------	-----

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱՅ-ԳԱՅԻՐԷ.

Հինգուրթի, 11 Սեպտ. 1975, կ. Ե. ժամը 9ին
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ
ԹԵՐԵԻ ԶԱՄԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՖՈՒԼ ԵՒ ԹԱՄԻԱ
Պատաստուած Մրանիս Տիգրանեան կողմէ
Անգամներ և Դամասկոսի միջոցով Լը ճրարեւորէին

ԿՕ / ՕԿ. ԼԱՅՈՒՆ ԵՒ ԶԱՄԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

329

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱՋԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ١١١١ بالقاهرة ج ٢٤٤ - ت ١٣-٩١٥

صاحبة الاستیاز، السيدة عايدة سيرديان (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Caire

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արժանատիք — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Սեփականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՆԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Ցվագրանակ 3000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 591—ՀԻՆԳԵԱԲԹԻ 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ 260-ԳԷ 4 ԵԳ. ԴՆԿ. ԿԱՄ 25 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

١٩٧٥ — الخيس ٢٥ سبتمبر ١٩٧٥

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

ՊԱՐԱԳԵԻԱՏՐՈՒԱԾ

Սովետական գրականության մասուցած իր ծառայություններում համար եւ ծննդեան 70-ամեակին առթիւ, Ս. Միտրեան նախագահ Նիկոլայ Փոկոնովի 13 Օգոստոս 1975 թուականի հրամանագրով, հայ-սօվետական գրող Վախթանգ Անանեանը պարգևատրուած է «Փոկոնովի» մեդալով։

ՍՈՎԵՏԱՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՎԵԹԵՐԱՆԸ

Իր 70րդ տարին բոլորեց արդի սովետական գրականության վեթերաններից մին՝ Վախթանգ Անանեանը։ Մի գրող, որն իր հետաքրքիր որոնողական պատմություններով ու մանկական վիպակներով դարձաւ անհնարաբեր հեղինակներից մէկը։

Բոլորովին նուիրում է գրական գործունեութեան։

Վ. Անանեանի առաջին պատմությունները լոյս են տեսնում 1926ին, իսկ նրա առաջին վիպակը՝ «Կրակի Օղակի մէջ» հրատարակուած է 1931 թուին։ Այնուհետեւ և առանձին ժողովածուներում լոյս են տեսնում գրողի որոնողական պատմությունները ու վիպակները։ Այդ գործերում Անանեանը ոչ միայն գեղարուեստական մեծ վարպետութեամբ պատկերում է կենդանական աշխարհը, նկարագրում առանձին կենդանիների բնատրուկներն ու գծերը ու նրանց բնածին յատկանիշները, այլև դրա հետ զուգահեռ տալիս է Հայաստանի բնայայտ գեղեցկութիւնը ու վեհութիւնը, նրա կենդանական ու բուսական հարստութիւնը։

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ ԵՒ ՈՂԲ. ՇՐԱՋ ԳԱՆՆԱՆ

Ոչ միայն լայնարձակ սովետական երկրում, այլև նրա սահմաններից շատ հեռու, Գոյցէ չկայ այլ հայ գրող, որի երկերը թարգմանուած լինեն այդքան շատ լեզուներով։ Անանեանի գործերը թարգմանուած են աշխարհի 50 լեզուների, սկսած ռուսերէնից ու անգլերէնից մինչև փարսերէնը ու պակիստանի, աֆրիկեան ու ասիական ժողովուրդների լեզուներին։

Վ. Անանեանի գրական գործունեութիւնը ծնունդ է սովետական իշխանութեանը, նա դեռ պատանի, ականատես է 11րդ Կարմիր Բանակի մուտքին՝ Հայաստանում և իր երիտասարդական աւելումը նետում է հայրենիքի սոցիալիստական շինարարութեանը, տալով իր ներդրումը նորաստեղծ սովետական մշակութիւնը զարգացմանը։ Սկզբում թերթի թղթակից է, յետոյ խմբագրում «Մանկիւր» ու «Սոց. գիւղատնտեսութիւն» թերթերը, իսկ Հայրենական Մեծ Պատերազմի տարիներին, թղթակից է ռազմական տարածքում, որտեղ գրում է ակնարկներ ու պատմություններ («Մայրի Դաշտերում»)։ Պատերազմից յետոյ

ՎԱԽԹԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

Գրողին ամենամեծ յաջողութիւններն «Սեանի Ափին» ու «Հովազածորի Գերիները» գործերը, որոնք ժամանակին արժանացան համամիութենական մրցանակի, որպէս լուսագոյն մանկական ստեղծագործութիւններ։ Հենց այդ երկու գործերն էլ առանձին հրատարակուեցին պոլկարներէն լեզուով 1953ին և 1967ին և գտան մեծ ընդունելութիւն՝ պոլիւար ընթերցողների մէջ։

Թայտնի են Վ. Անանեանի բազմաթիւ յօդուածները՝ ի պաշտպանութիւն հայոց բնութեան ու կենդանական աշխարհին, վերջապէս նա հեղինակ է (Շաբ. տես էջ 4)

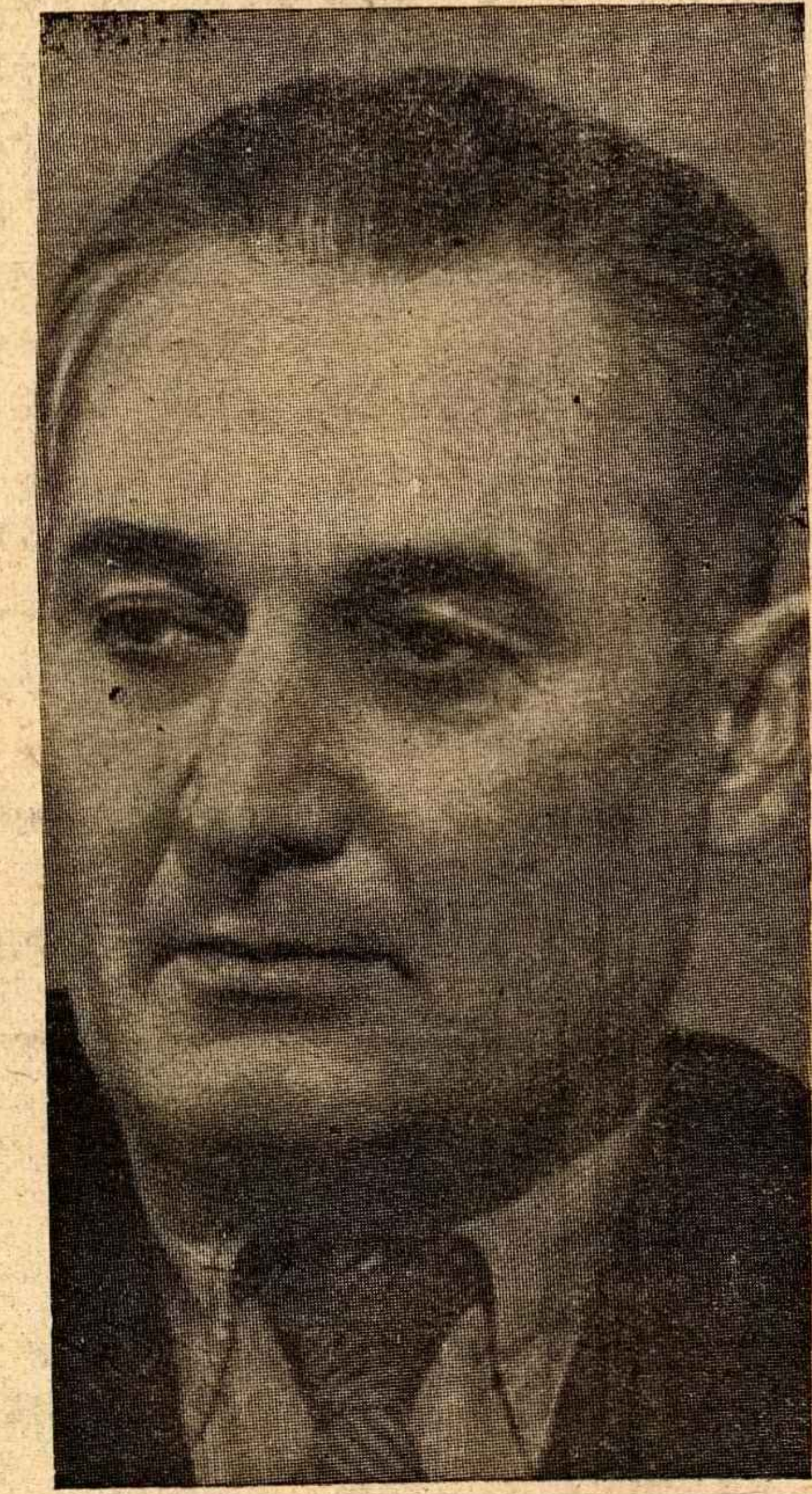
ՄԱՀ ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՓՉԵԱՆԻ

Խոր ցաւով կը տեղեկանաք, որ Սեպտեմբեր 3ին, Նրեանի մէջ իր մահկանացուն կնքած է ծանօթ գրականագէտ, Գրողներու Միութեան նախկին ֆաբրիկայի խմբագիր Թոփչեանը։

Գրականութեան, «Վահան Տեհան», «Սեփան Ջորեան»։ Գրած է ճաշ Թ. Վերձիւի «Մուսա Տաղի 40 Օրեր»-ու բարձրագոյնում եւ Շանքի գործերու յառաջաբանները։ Նկատ է Հայաստանի Գրա-

Ողբացեալը ծնած էր 1911ին, Սուրմալու Գաւառի Եվրոպական շրջանում։ 1932ին աւարտած է Նրեանի Պետական համալսարանի բանասիրական ճիւղը։ 1935-38ին հետեւած է Լենինգրադի արուեստագիտութեան բեկնածուի Լուդա-կան գրականութեան ճիւղին, 1938ին վերադառնալով Նրեան եւ աւարտած է «Գրական Թերթի» խմբագրութեան մէջ, իբրեւ խմբագրի տեղակալ, իսկ 1939-41ին Արմիանի Գրականութեան եւ Լեզուի Հիմնարկի որպէս աւագ գիտական աշխատող։ Պատերազմէն ետք եղած է Սովետական Գրականութեան ամսագրի խմբագիր, ապա Հայաստանի Գրողներու Միութեան ֆաբրիկայ։ 1946ին աւարտած է Հայաստանի Գիտութիւններու Ակադեմիայի Գրականութեան Բաժնի մէջ, նախ որպէս աւագ գիտական աշխատող, խորհրդային գրականութեան ճիւղի վարիչ, ապա 1953ին՝ որպէս տնօրէն։ 1954ին նշանակուած է Հայաստանի Գրողներու Միութեան վարչութեան պատասխանատու - ֆաբրիկայ։

1930-ական թուականներէն սկսեալ, պարբերական մամուլի մէջ հրատարակած է գրական եւ տեսական յօդուածներ։ Առանձին հատուկ լոյս բնծայած է «Դ. Գեորգիան», «Հեկտեմբեր» եւ Հայ

ՈՂԲ. ԵԴՈՒԱՐԴ ԹՈՓՉԵԱՆ

գոյն խորհուրդի նախագահ։ 1971ին, Հայաստանի Համալսարանի Կուսակցութեան 25րդ համագումարին՝ Կեդր. Կոմիտէի անդամ ընտրուած է։ Ողբ. Նիւրուրի Թոփչեանի քաղուած մեծ տուփ կատարուած է Սեպտեմբեր 4ին, Նրեանի Պանթեոնին մէջ։

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՍԱՊԱՀԳԻԻԼԵԱՆ ԵՒ ԶԱԽԱՐԵԱՆ

Կիւրիկոյ աղէտի օրերուն, Կաթողիկոսարանի ժառանգաւորացի սաներէն էի Սոյոյ մէջ։ Կազմակերպուած ինքնապաշտպանութեան ձեռնարկներու շնորհիւ, ջազարէն հայութիւնը ստոյգ մահէ մազապարծ ազատեցաւ...

Մարտ ամսուան ընթացքին մեկնելով Ատանա, ակնատես եղայ Գառապ Միւսաքի և ընկերներուն կախողան բարձրացման, ծնողազուրկ որբերու և որդեկորոյն ծնողներուն, կողոպտուածներուն և հրդեհուած տուններուն ողբալի կացութեանց, ունկնդրելով սրտաճմրկ պատմութիւններ...

Այս հոգեկան տագնապներուն ընթացքին գրեթէ 5 արբ. և 2 օր անընդմիջ լինեմք մը՝ շուրջ և Սուր Կիւրիկոյ մէջ, որը՝ Պոլսոյ Սաֆեան հրատարակչական ծանր միջոցաւ լոյս տեսաւ 1910ին։ Գոյն գտնուած օրերուն, ամեն օր կ'այցելէի Ս. Դ. Հի. Զա-

մազըլար պողոտային վրայի գրասենեակը, տեսակցելու համար ղեկավարներուն հետ և ծանօթանալու կուսակցութեան ծրագիր կանոնադրին և գործունեութեան ծախքերուն և արդիւնքներուն։

Օր մը խօսակցութեանց ընթացքին՝ ի միջի այլոց, ներկաներէն մէկը արտայայտուեցաւ հետեւեալ կերպով։

«Սապահիլեանը՝ անկողնի ծառայող հիւանդ եղբոր՝ Զաւարեանին այցելութեան կ'երթայ իր քաջալերական խօսքերով հոգեկան ոյժ ներմուծելու մտքը նկատելով որ՝ հոգեկան ոյժն ու կորովը առանձին կազմուած են, քան ղեղերը... Ականատեսը կ'ըլլայ նրա հոգեկան և տնտեսական ծանր և քննադատելի կացութեան, և ուսին առած հնամալ վերաբերման։ Երբ խօսակցութիւններ կը կեդրոնանան կուսակցութեան գործունեութեան շուրջ, Սապահիլեան կը յարէ՝ «Եղբայր (Շաբ. տես էջ 4)

ՆԿՆԵՐԿ

ՈՂ ԹԷ ԶԻԽԱՆԴԻՆ, ԱՅՆ՝

ԶԻԽԱՆԴԻՆԻ ԴԵՄ

Բժիշկները իմաստուն խօսք մը ունին, զոր յաճախ կը կրկնեն թէ՛ մեզ և թէ՛ իրենք զիրենք միտքարեւել համար։ Բժիշկը՝ կ'ըսեն. - կը կուռի ո'չ թէ հիւանդին այլ հիւանդութեան դէմ։ Ո'չ թէ ախտահարին, այլ ախտին դէմ։ Ո'չ թէ վարակեալին, այլ վարակումին դէմ։

Այս դիպատուը հրամցնելով մեզին՝ հիւանդներուն, բժիշկները կարծես ըսել կ'ուզեն, թէ իրենց ծախողութիւններուն պատասխանատուն իրենք չեն բայց անուշտ իրենք են իրենց լազողութիւններուն... պատասխանատուն։ Եթէ չկարենան դարմանի հիւանդը, ուրեմն լաւացանք ո'չ իրենցն է, ո'չ ալ հիւանդին, այլ միայն և միայն հիւանդութեան, որուն համար բժշկագիտութիւնը դեռ չէ կըրցած գտնել անհրաժեշտ - և ազդու - դեղերը։

Ես, որ բժիշկ չեմ բարեբախտաբար - և ըլլալու ալ միտք չունիմ, - կրեամ ըսել սակայն, որ հրապարակագիրը կը կուռի ո'չ թէ ստախոսին, այլ ստախտութեան դէմ։ Ո'չ թէ խարդախին ու խաբարային, այլ խարդախութեան ու խաբարայնութեան դէմ։ Ո'չ թէ... հրապարակագիրին, այլ հրապարակագրութեան դէմ։

Կրեամ ըսել տակաւին միշտ հետեւելով մեր իմաստուն բժիշկներուն, թէ քննադատը կը կուռի ո'չ թէ սխալողին, այլ սխալին դէմ։ Ո'չ թէ յոռի գրողներուն, այլ յոռի գրականութեան դէմ։ Ո'չ թէ գրական ստուրգի վաճառողին, այլ նոյն ինքն գրական անտիրին դէմ։ Ո'չ թէ տգեղին, այլ տգեղութեան դէմ։

Առողջ հրապարակագրութիւնը, ինչպէս առողջ քննադատութիւնը, այն չէ, որ միշտ կը ժխտէ բայց երբեք չի հաստատուած։ Միշտ կը պարտուէ, բայց երբեք չի գնահատուած։ Միշտ կը քանդուէ, բայց երբեք չի կոտորուած։ Այլ այն է, որ կը հետեւի բժիշկներու իմաստութեան, այսինքն՝ կը կուռի ո'չ այնքան հիւանդին, որքան հիւանդութեան դէմ։ Ո'չ այնքան յանցագործներուն և մեղաւորներուն, որքան յանցագործութեան և մեղքին դէմ։

Այնքան այս չէ սակայն։ Ինչպէս հրապարակագրութիւնը, ինչպէս քննադատութիւնը, նաեւ առհասարակ գրականութիւնը իր բոլոր թերութիւններով ու բացարձակութիւնով (Շաբ. տես էջ 2)

332

ՏՈՔԹ. ԱՐԹՕ ՍՈՒՐՄԱՏԵԱՆ
ՈՐ. ՇԱՔԵ ՊԵՆՕԼԱՆԵԱՆ
Ամուսնացեալ

Մ. Ն. - Աղեքս.

21 Սեպտեմբեր 1975

Մեր արտագին շնորհաւորութիւնները նորապսակ ամուսին, ծնողաց՝ Տէր և Տիկին Արամ Մուրատեանի և Տէր և Տիկին Նորայր Պէնօսեանեանի, ինչպէս նաև ընտանեկան բոլոր պարագաներուն:

ԱԿԱՄԻԻ ԾՈՎԱՓԻՆ

Մահի վարչութիւնը կը շարունակէ՝ ողբ. ընկեր Նուպար Պալանեանի կողմէ օտարներ առաջ յղացուած եւ յարգարար գործադրուած ծառայական Ամառնային Զբոսապայտոյթի դրութիւնը:

Նախապէս եղած կարգադրութեան համաձայն, Հայկական Ընթերցասրահի կազմակերպած ուրբաթեայ օղափոխութեան մասնակցողներուն խումբը՝ բաղկացած 38 հոգիներէ (անդամներէ եւ համա-

ներ՝ ամեն յարմարութիւններով օժտուած, Շաք չանցած արդէն երիտասարդներ սկսած էին ծովու լողակէտները:

Տեղի ունեցած նախաժողովում, որուն մեղադրութեան ժամանակ, Պր. Նորայր Պալանեանի իսկ երկրորդ հանդիսացաւ Պր. Վահէ Վարժապետեան:

Շաբաթ մը լրի վայելիչ եւ ծովային լողակէտի հանոյթ, եւ անցնելի եւ ընկերային ու բարե-

Զբոսապայտոյթի մասնակցողները Ակամիի ծովափին (Լուսանկար՝ ՀՐԱՆԴԻ)

կիներէ, ընտանեկան եւ երիտասարդներէ), Հինգեաբրիլ 4 Սեպտ. 1975, առաւօտեան, հանգստեան բուրձնակայան ինքնաշարժով մեկնեցաւ դէպի Աղեքսանդրիա ծովափը՝ ընթացքին բոլորն ալ զուարճացան՝ ունկնդրելով հայկական երգեր:

Կեանքուան մօտ խումբը հասաւ Ակամի փալատը՝ պանդոկը բոլորին օրամարտեցան սենեակ-

կամական օրացանակի ուրախ ու հանելի պահեր, բոլոր մասնակցները գոհունակ վերադարձան Գանիքէ, Հինգեաբրիլ 11 Սեպտ. 1975 ի երեկոյեան:

Շնորհաւորելի են Հայկական Ընթերցասրահի վարչութեան անդամները եւ ի մասնաւորի զբոսապայտոյթին ղեկավարը՝ երիտասարդ ընկեր Պետրոս Մովսէսեանը: ՄԱՍՆԱԿՑՈՂ ՄԸ

ՍԱՊԱՆԳԻԼԵԱՆ ԵՒ ԶԱՒԱՐԵԱՆ
(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

Զաւարեան, ղեկավար ընկերները կուսակցութեանը ծրագիր-կանոնադրի ուղիքէն չեն ընթանար... որուն ի պատասխան՝ ան արտասուելի աչքերով վերադարձաւ առ ի կը պարզարարէ:

Նորայր Սապահգիւլ, մեր ղեկավարները երբ բազմեցան երեսփոխանական աթոռներուն վրայ, մոռցան կուսակցութեան ծրագիր - կանոնադրը եւ իրենց երգումները: Ցաւալի է...

Ապա, երբ Սապահգիւլեան ներկայ եղաւ Զաւարեանի յուշարկաւորութեանը, պարտադրեց որ հնամաշ վերաբերուէն ստուգելին վրան փոփոխէ... Սապահգիւլեանը, իր դամբանական ընթացքին, հանրութեան ցուցադրեց՝ Մեծ Մարգարէ, Նուրիեան Յեղափոխական ընծայուած հնամաշ տէր-վրէպական վերաբերուէն... ԱՐԱՄ ԳԻՏԱԿԻՑ
Շարունակ

ՍՈՎԵՏԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՎԵՐԵՐԱՆԸ
(Շար. Ա. էջէն)

Հայաստանի Կենդանական Աշխարհը բազմաճատոր մեծ աշխատութեանը:

Այսօր էլ Վախթանգ Անանեանը իր ուժերը տալիս է սովետահայ գրականութեանը գարգացմանը, Հայաստանի բնաշխարհի գեղեցկութիւնն ու կենդանական աշխարհի պսակալման համար:

Սոֆիա Կ

Ս Տ Ա Ց Ա Ն Ք
ԿՈՒՈՒՆԿ ՈՒՍՏԻՎ ԿՈՒ ԳԱՍ,
Կեդրոնական Սեպտ. Մեծաբեր, մատենաշար «Մարմարա» Իսթանպուլ 1974.

Գինն է 30 Թրք. Լիրա:
ՀԱՅԿԱՆԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱԶԻՆ

Ս Տ Ա Ց Ո Ւ Ա Մ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք՝ Պր. ՈՒՒԼՍԸ ԱԶԻԶԷ (Բուէյթ) իր տարեկան բաժանորդագրութիւնը:

ՄԱՐԱՍԻՆՈՒԹԵԱՆ

(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆԵԿԱՆՈՎ)

Իր շատ սիրելի ամուսնուն, ողբ. Յակոբ Կիւլպէնկեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին, Այրի Տիկին Մարի Կիւլպէնկեան կը նուիրէ:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	500
Գահիրէի Աղքատախանային	500
Այծեմիկիին	500
Հայ Կարմիր Նաչիին	500
Նուպարեանի ճաշի սեղանին	500
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	500
Կոկանեան Սրահին	500
Յուսաբերին	500
Արեւին	500
Ջահակիրին	500

(Ստանալ Արեւին)

Ողբ. Յակոբ ձիւկանեանի մահուան կսկծալի և տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Պր. Ժաք և Վարդան Առաքելեան կը նուիրեն:

Գահիրէի Աղքատախանային	200
Ա. Յեմիկիին	200
Հ.Մ.Ը.Մ.-Նուպարի (Հեղինակութիւն)	200
Կոկանեան Սրահին	100
Յուսաբերին	100
Արեւին	100
Ջահակիրին	100

(Ստանալ Արեւին)

Իր անմոռանալի կողակցին, ողբ. Այրի ձիւկանեանի մահուան ճիշտ տարեկիցին առթիւ և անոր քաղցր յիշատակին՝ Պր. Մարգարէ ձիւկանեան կը նուիրէ:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	200
Գահիրէի Աղքատախանային	200
Այծեմիկիին	200
Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Հայ Կարմիր Նաչիին	200
Հայ Գեղ. Միութեան	200
Կոկանեան Սրահին	200
Հայկական Ընթերցասրահին	200
Յուսաբերին	200
Արեւին	200
Ջահակիրին	200

(Ստանալ Արեւին)

Իրենց սիրեցեալ ամուսնուն, իւր, աներոջ և մեծօր. ողբ. Գիւրգ Աւանդ Պապիկեանի մահուան Ա. տարեկիցին առթիւ, Այրի Տիկին Բագրատունի Պապիկեան, Տէր և Տիկին Անդրանիկ Թոգլոյան-Մարի, Այրի Տիկին Մարի Օհանեսեան և զաւակը՝ Յակոբիկ, կը նուիրեն:

Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	
(Աղեքս.)	200
Աղեքս. Աղքատախանային	200
Պողոսեանի ճաշի սեղանին	200
Յուսաբերին (Աղեքս.)	200
Հայ Կարմիր Նաչիին	200
Այծեմիկիին	200
Յուսաբերին	100
Արեւին	100
Ջահակիրին	100

(Ստանալ Արեւին)

Իրենց սիրեցեալ մօր. ողբ. Արշալոյս Պարոնեանի մահուան 3րդ տարեկիցին առթիւ և անոր քաղցր ու անմոռանալի յիշատակին, ինչպէս նաև իրենց համայն ընկերները՝ քաղցր յիշատակին, Տէր և Տիկին Վահէ և Զապէ, Ռշտունի կը նուիրեն:

Գալուստեանի ճաշի սեղանին	200
Այծեմիկիին	200
Արեւին	200
Եկեղեցւոյ Պայծառութեան	100
Գահիրէի Աղքատախանային	100
Հայ Ազգ. Հիմնադրամին	100
Ջահակիրին	100

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱԶԻՆ

Տէր և Տիկին Հրաչ Միքայէլեաններու մահէ զատկով մը բախտաւորութեան ուրախ առթիւ վասն խնդակցութեան՝ Օր. Լիւսի Կերիկեան կը նուիրէ 100 Լ. Գր.

ՀԱՅԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱԶԻՆ
ԳՈՏԻՐԷ

Հինգեաբրիլ, 25 Սեպտ. 1975, կ. Ե. ժամը 8.30ից

ՆԱՐՏԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔ (Ա. ՊԱՐՁ ԽԱՆ)

Փափաքողները նոյն օրը

Ներշնչող գտնուելով կրնան մասնակցել մրցանքին

Թեթեի ՀԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Փուռի Մարարոնի և աղցան

Հինգեաբրիլ, 9 Հոկտ. 1975, կ. Ե. ժամը 9.30ից

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6Ի ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԱՆԹԱՆԱԿԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ-ԽՐԱԽՃԱՆՔ
(Կը խնդրուի նկատի ունենալ)

ԳՐԱԽՈՒՍԹ ԹՈՒՍԱԿԱՆ
ՅՈՒՆԻՆԱԿԱՆ ՀԱՄԵՐԳ

Դեկտեմբեր 7ին, Կիրակի օր, երեկոյեան ժամը 6.30ին, Զայրվարի սրահին մէջ, Յոսեփեանեան Համերգով մը, հանգիստաւորապէս պիտի նշուի Եգիպտահայ Երգչախումբի (Թ. Այթունեանի անուան) կազմութեան 20-ամեակը, նախածնունդէն Մշակութային Ինստիտուտին, բարձր հովանաւորութեամբ Մշակութային երգահան Արամ Նաչատուրեանի, պատուոյ նախագահութեամբ երբ մարտնչականութեանց հոգեւոր պետերուն և նախագահութեամբ Պր. Աւետիս Ն. Զաքեանի: Կը խնդրուի խաչածել:

ԿԱՐԴԱԴԻ ԹԱՆՁԱՆՈՒՄԲ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՄԱՍՁԻԿԱՆ ՏԱՐԻՆ
ՉՈՅԼ ՈՍԿԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐԷ ՄՆԱՑԱԾ ՀԱՆՔԵՐԸ
ՎԵՐՋԱՊԵՍ ԵՐԵՒԱՆ ՀԱՆՈՒԵՑԱՆ

Արարատեան հովիտին ստորոտը, սկսած են տեղադրել զլիւսաւոր շէնքը՝ ոսկիի հանածոյի մշակման ապագայ գործարանախումբին:

Աշխատանքները նոյնիսկ զիշերը կանգ չեն առնել: Ծանապարհին վրայ տեսականորէն կը տեսնուին բաժնատար ինքնաշարժերու շարանը՝ որ կը փոխադրէ սարքեր, շինանիւթեր:

Անոնք որ այսօր նոր շէնքին հիմքը կը դնեն, վաղը պատուը պիտի ունենան իրենց ձեռքերուն մէջ բռնելու: Հայաստանի մէջ ձուլուած առաջին ոսկիի ձուլիւնը:

Ատիկա պիտի ըլլայ Երկու տարին: Հանածոյի մշակումն ետք ոսկիեան խորանները հաւանաբար մշակուած մետաղը աղտո պիտի թափեն խոշոր ընդունարան-կաթաններու մէջ, որոնց բարձրութիւնը պիտի հասնի 26 մետրին:

Ուրիշ պիտի գայ հանածոն: Ծաւրադրութիւն մը ըլլիք Արարատեան հովիտին մինչեւ Սեանայ լիճը:

Զոտ աւանը կը գտնուի լիճներու սրահին վրայ: 24րդ հազարամարին ցուցմունքները կը նախատեսեն հոն շահարկման դեմ ոսկիի հանքերը:

Հանքագործները՝ կազմակերպուած առիթ կը յառաջանան ընդերքի խորութիւններուն մէջ Անոնք կ'աշխատեն ոսկիի հետազոտող երկրաբաններուն հետ միասին: Անոնք են որ գտան Զոտի լիճներուն պաղտերէները:

Այս առիթ է որ երկրաբանները լիճի եզրերէն ջրածած յատակին վրայ գտան ոսկիի հատիկներ:

Բիւրեղեւոր լուծուածները ցոյց տուին, որ Սեանի մէջ գտնուած ոսկին, իր բաղադրութեամբ տարբեր չէր հնամաշ Ուրարու քաղաքի պեղումներու ընթացքին գտնուած գոհարեղէններէն:

Հին ձեռագրերու պահպաններու Մասնադարանին մէջ, գիտնականները գտան՝ Հայաստանի հողամասին վրայ ոսկերչութեան շատ մանրամասն նկարագրութիւն մը: Հեռաւոր շրջաններու մեր նախնիները կ'օգտագործէին շրջանին մէջ տեղէ մը արտադրուած ոսկին:

Երկրաբանները քայլ առ քայլ կը յառաջանային: Անոնք գտան քարէ տաշտեր, մուրներ, մետաղագործ փուռի մը մնացորդները: Մալաքարներուն վրայ արձանագրուած կը մնար ոսկիի հանքերու մասին հին յուշարձնով նկարագրութիւն մը:

Զոտէն ոչ հեռու կարելի է տեսնել լճուած աշխատավայրերու մասերը: 2-2500 տարեի առաջ այստեղէն աւազախառն ոսկի կ'արտահանէին:

Հետախուզումներուն առաջին արդիւնքները արտաբերուին երկրաբանները... Հանածոյի ոսկին մայրու չէր: Հեռագետները ևս հաստատեցին, թէ նախնի հանքերը քանդուած չէին ոչ պատեղաւոր մը և ոչ ալ ներխուժումի մը պատճառով... անոնք լճուած էին ուղի-հետեւ հանածոն աղքատացած էր:

Սակայն երկրաբանները չյղաճատեցան և շարունակեցին ոսկիի լիւրան իրենց գործը, որ ի վերջոյ, պատկուցու ընթերցի խորութեանց մէջ ոսկիի հանածոյի յայտնաբերումներով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏՄԲԱԹԱԹԵՐ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ٢١١ بالقاهرة ٢٤ ج - ت ٩١٥٠١٣

صاحبة الانتشار: السيدة عايدة سريديان (بالان)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Cairo (R.A.U.) - Tél. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo

Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱԲԱՆ

Մեկնականատեր խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ԳԱԼԱՆՆԱՆ

Հիմնադրված 1948ին

Ցվագներով 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻԻ 592—ՀԻՆԳԵԱԲԹԻ 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ ԶԵՆՈՒԹ 4 ԵՂ. ԴՆԿ. ԿՄԸ 35 ԼԻՐ. ԴՆԿ.

١٩٧٥ - الخيس ٢ اكتوبر ١٩٧٥

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԵՆԱԳՈՒՈՒԹԵԱՆ ԶԻՆՁ ՀԱՅԵԼԻՆ ԿՈՒՐՈՒԱԳՄՈՒՈՒ

ԸՆԿԵՐ ՍԵՐՈՎԱԿ ՇԱՀԷՆԻ

«ՅՈՒԹԵՐ ԵՒ ՓՈՒԹԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ»
ՅՈՒԹԱՄԱՏԵԱՆԻՆ ԸՆԴՄԵՋԵՆ

ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

Առաջին անգամ, հասարակական ներուժն զործիչ՝ ընկեր Սեդրակ Շահեկինը հանդիպեց 1965 թվի Սեպտեմբերին, Լեռնալիբանանի Տիբուրի քաղաքում, իսկ հիմա՝ Երևանում, Երևանի «Այն Հան» իրիստի գրքավաճառի մեջ:

Վեպի Մայր Հայրենիքի ու խաղաղության Հ.Մ.Մ. հան անդամի պատվիրակության հետ, նոր վերադարձի էի քաղաքում, որտեղ լեռնալիբանանցիները համարում էին, որ իրենց հայրենիքում:

ՍԵՐՈՎԱԿ ՇԱՀԷՆ

Ի պատիվ նորագործ պատվիրակության, Հ.Մ.Մ. Պիլոտի Շահեկինը վարչության կից՝ Ընկերային Դիմում, կազմակերպեց էր ընկերային-ընկերային դաստիարակչական, Այն Հան իրիստի դարձ միջավայրի մեջ, Սեպտեմբեր ամսվան երկուրորդ կիսակից, ամբողջ օրը:

Պատվիրակության ծուղի, արտա-Հայաստանի հայաճեղք գաղութներին՝ յաջողապես լիբանան ժամանած հնչակեան ղեկավարներու առաջին օտարին, իսկ գրեթե քան ընկեր Սեդրակ Շահեկին, կողմից ունենալով կեանքի իր քանակագին ընկերներին՝ Տիբուրի Աղանին:

Պատվիրակության յաջողության գործադրության կիսուն, խոսք օրը-լեցալ ինձ, որպեսզի, Հ.Մ.Մ. ով խանդավառ ներկայ գտնուող հասարակության, պատմում մեր մարզական - երիտասարդական համապարհադարձական մասին, կատարած (Արմենիա) ջանքերով:

Խոսեցալ, ընդհանրապես՝ խորհրդային Միության եւ, մասնավորապես՝ խորհրդային Հայաստանի մեջ մեր Հ.Մ.Մ. հան անդամների պատվիրակության վերադարձի ջանքերը, ինչպես ընդունելության եւ, մեր դրական գործունեության մասին:

Յուզվելով եւ յուզվելով նրա

կարագրի մեր ուսանողացու-թյունը՝ Մայր Արտ Ս. Էջմիածին եւ մեր ազգային Հայրապետին՝ Ն.Ս.Ս.Ս. Վազգեն Ա. Սրբազնագոյն Կարողիկոսին, Որուն բարեհաճ արձանագրեց ու հայրական օրհնությամբ, հայրենիքի հաւատարմության վեպին հնա-դարեան կամարներուն տակ, մեք, բան Հ.Մ.Մ. անդամներ, խորունկ երկիւղածությամբ, համբուրեցին այն Ս. Խաչը սրբաօր, զոր, այդ քուրակներն իրենց մեր առաջ, սիրով համբուրած էին Հայ Ժողովուրդի Քան աւմահանուն զաւակները, Պիլոտի Սուրբ Պապի հրապարակին վրայ՝ վասն հայրենիքի ու վասն հայրենիքի կախաղան բարձրանալի առաջ:

...

Յաջորդ օրը, Սեդրակը, կ. Ե. Ժամը Տիբուրի, Հ.Մ.Մ. Պիլոտի վարչության, իր անունի հանդիսարանին մէջ, պատույնը ընդունելով մեր կը սարքէր, ի պատիւ՝ Լիբանան ժամանած հրեաների անձնաւորութիւններուն:

Շուրջ երկու հարիւր երկսեռ հրաւիրելիքներ համախմբուած էին սեղաններուն շուրջը:

Իր սեղծած ընկերային մրց-նությունը, երկուրոր կը պարզէր առիթնուղ ու իրենց իրենց իրականութեան մը գեղեցիկ երեւոյթ, իսկ Հ.Մ.Մ. յայտա-ւոյ ընդունելութիւնը ծուղի կը դառնար Հնչակեանութեան փոքր համայնապատկեր, Հայ Սփիւռքի օտար եղբայրներուն ներքին, անխախտ պահելու համար մեր եզ-գային միասնականութիւնը, գիտակցութեամբ մղելու համար հա-յայապահման մեր սրբազնագոյն քաղաք, ոչ միայն համայնա-բնակիչ համար մեր Մայր Հայրենիքի պայծառ իրականութեան ծուղի:

Նամակներով ընդունելության մը սեղանապետութիւնը վարելու ծանր բայց նուիրական պատ-կանութիւնը ինձ վիճակուեցաւ:

Կես զեռեքն ետ, խորապես տառապանքով մը մը մը մը, խոսք ուղեց առեւ ճանապարհ-կեր Սեդրակ Շահեկին:

Յայտնի էր, թէ յուզուած էր, կարծած էր, որ սպասուած էր առեւ...

... Այս իսկ պատճառով, չու-ղեց խոսիլ, չուղեց արտայայտիլ: Միակ արտայայտութիւնը որ ունե-ցաւ, հետեւեալը եղաւ:

— Սիրելի՛ ընկերներ եւ ըն-կերներ, այսպիսի փառասիր (Շար. Ե. Ե. 3)

ՀԱՅՐԵՆԻ ԱՇԽԱՐՀ

ԱՐԱՍ ԽԱՅԱՏՐԵԱՆԻ ՄԷԿ ՆՈՐ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

«ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՇԵՓՈՐՆԵՐԸ»

«Յաղթանակի Շեփորները»,- այսպէս կը կոչուի՝ իր սեռին մէջ ոչ սովորական երաժշտական նոր ստեղծագործութիւնը՝ Երեւանի աշխարհահռչակ կոմպոզիտոր Արամ Խաչատրեանի: Անիկա յօ-րինած է հիթերական Գերմանիոյ վրայ տարուած Յաղթանակին 30րդ տարեդարձին առթիւ (սօն-ւած անցեալ Մայիսին): Այս ըս-տեղծագործութիւնը մասնաւորա-պէս յօրինուած է փողերէ եւ թմբ-բուկներէ բաղկացած նուագա-խումբի մը համար:

— «Այս գործին մէջ, որ միայն հինգ վայրկեան կը հնչէ, - ըսած է Արամ Խաչատրեան ՆՍԳԻ թղթակցին,- ես ուզեցի լակո-նական ձևով արտայայտել իմ կեցողութիւնը՝ մեր դարաշրջանի խոշորագոյն գեղեցիկ հանդէպ, որ է յառաջդիմութեան եւ մարդա-նութեան ուսերու յաղթանակը՝ ֆաշիզմին վրայ»:

Հայ ժողովուրդի պատմու-թեան մէկ գրուածքը ոգեկոչող՝

«Գայանէ» պալէին երաժշտու-թիւնը, գրուած նոյնպէս երկրորդ աշխարհամարտի տարին, աշխար-հահռչակ ուրիշ մէկ ստեղծագոր-ծութիւնն է կոմպոզիտորին, որ

նոյն թեման կ'ընդգրկէ: Այս պալէի ուսական Ստեփան Գարո, ըստ իրենց խոսքերով, առեւտրեան, ամե-նէն աւելի նուագուած երաժշտա-կան ստեղծագործութիւնն է:

Ն. Մ. Գ.

500 ՄԻԼԻՈՆ ՏԱՐԻ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻ ՅԱՏԱԿՈՒՄ

Ներկայ Հայաստանի հողա-մասը 500 միլիոն տարի տեւո-ղութեամբ գտնուել է ուղիւ-նոսի յատակում, որը գիտու-թեան մէջ յայտնի է «Թերթիս» անունով: Այս կարծիքին են հայ երկրաբանները:

Այս ժամանակաշրջանում ուղիւնոսի յատակում կուտակ-ւել են տարբեր նստուածքներ, որոնք հետզհետէ բնութեան

փոփոխութիւններով, բարձ-րացել են մակերեսին:

Բարացած Ֆաունայի (կեն-դանական աշխարհ) ուսումնա-սիրութիւնները թոյլ են տուել գիտնականներին, հետեւ յաջ դարաշրջանի կենդանական աշ-խարհի զարգացումին եւ դրա հիման վրայ որոշել՝ հողի շերտի տարիքը:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԱԺԱԿԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆ ՄՐԱՏԱՐԱՔԻՆ:

«Արարատ» Կիպրոսի մէջ հաւասար

Ֆամակուսթայի «Անորթոսիս»-ին՝ հետ 1-1

Երէկ, 1 Հոկտեմբեր 1975, երեկոյան, Լառնայի մէջ (Կիպ-րոս) տեղի ունեցաւ Եւրոպայի բաժակի առաջնութեան մրցաշար-ի զեռվ դարձի մրցումը՝ ընդմէջ երեւանի «Արարատ»-ին եւ Ֆա-մակուսթայի «Անորթոսիս»-ին:

Բազմահազար կիպրացիներ ինչպէս նաեւ բազմաթիւ հայեր՝ Կիպրոսի զանազան քաղաքներէ եւ այլ մասնակց երկրներէ եկած էին ներկայ գտնուելու այն մրցումին, որը աւելի տեսա- / Եւրո-սար արդիւնքով՝ 1-1:

Նշենք, որ երթի մրցումին, երեւանի մէջ, անցեալ 17 Սեպտ. 1975, «Արարատ» փայլուն յաղթանակ մը տարած էր 9-0 արդիւն-քով: Արարատի գլխաւոր խաղացողներէն Եղ. Մարգարով, միւս-կը 5 կոկեր նշանակած էր սոյն մրցումին ընթացքին:

ՄԿՆԱՐԿ

ՎԱՏԱՀՈՒԹԻՒՆ

Մարդկային առօրեայ կեան-քին փոխ յարաբերութիւններուն մէջ, խիստ կարեւոր դեր կը խա-ղայ վստահութիւնը:

Աշխարհի գոյութեան սկզբէն ի վեր, գիտութիւնները, արուեստ-ները, հարաւարապետութիւնը եւայլն, արդարեւ են որքան մարդոց տաղանդին՝ նոյն չափով ալ անոնց իրենց վրայ ունեցած վստահութեան: Վստիկ ինքնա-վստահութիւնը ծնունդ կու տայ հաւատքի, քաջութեան, նախա-ձեռնութեան, սխալագործութիւն-ներու: Կ'արժարժէ եռանդ, նպա-տակի մը հասնելու յանդգնու-թիւն, կը դառնայ յառաջդիմու-թեան զաւանակներէն մէկը:

Ինքնավստահութեամբ եւ հա-ւատքով ամէն գործարութեան կա-րելի է յաղթել: Առանց ատոր սկսուած գործ մը կ'ըլլայ ոչ կա-տարեալ եւ խախտու: Ինքնավստ-ահութիւնը կորնցուցած մէկը՝ խանդավառութեան զուրկ, մեղկ հոգի մըն է, ատակ ամէն տեսակ մոլութիւններու ենթարկուելու:

Ինքնավստահ մէկուն բարո-յական կորովը միշտ բարձր է, որովհետեւ յուսահատութեան որդը ճգնուած է անոր մէջ: Ստորա-կայութեան զգացումը անմասոթ է իրեն: Խանդավառութեամբ կ'ե-ռայ ամբողջ եռութիւնը: Ան նոյն-իսկ վարակել կը ջանայ ուրիշնե-րը, յուսալքուածներուն կորով կը ներշնչէ:

Վստահութիւնը օտարը կը մտերմացնէ, իսկ՝ անվստահու-թիւնը ամենամօտիկ ուղղակաւը անգամ կը թշնամացնէ: Ան՝ ըն-տանիքը, բարեկամութիւնը, աշ-գործիւնը իրարու կապող շղթա-յին գլխաւոր օղակն է, շատ զգոյշ պէտք է ըլլալ զայն՝ չմտնելու համար, որովհետեւ՝ առաջին իսկ ցնցումէն կը փրթի, յետոյ՝ ան-կարելի կ'ըլլայ զայն իրար զօգելը:

Վստահութիւնը եւ անկեղծու-թիւնը զուգահեռ կ'ընթանան: Եթէ մէկը անոնցմէ տապալի, անխու-սափելիօրէն միւսն ալ անոր հա-կատագրին կ'ենթարկուի:

— Մէկը որ կը ճանչցուի իբրեւ խաբեայ, կը կորնցնէ ա-մէն վստահութիւն: Նոյնիսկ ճշ-մարիտ բան մը ըսէ, անոր հա-ւատացող չըլլալով՝ կ'ըսէ՝ Գրիս-տոսէ առաջ յատանական թուական-ներուն ապրող փետրը իմաստա-սէրը: Ուրեմն՝ եթէ կ'ուզենք վստահութիւն ներշնչել, անկեղծ պէտք է ըլլանք: Ոչ մէկ ատեն կրնանք արդարեալ, իրաւունք չհանդիսանալ մեր վրայ ու-նեցած հաւատքը խախտած է:

Ընկերութիւններուն, կազ-մակերպութիւններուն քայքայու-մը անխուսափելի է, եթէ անոնց ղեկավարները վստահի մարդիկ չեն:

(Շար. Եւր. Ե. 2)

ԳԵՆԵՏԵ

ԱՆԻ ԳԱՌՈՒՔԻ

ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մեծ հանցարար տեղեկացանք, որ մեր սիրելի բարեկամներ՝ Տէր Եւ Տիկին Արթուր Գալուստի Գալուստի Անի Գալուստի, պատուոյ յիշատակութեամբ եւ Ան-խաչ արգիւնքով՝ արժանացած է արուեստի պատկաւորի (B. A.) կոչման հոգեբանութեան ճիւղի մէջ:

ՕՐ. ԱՆԻ ԳԱՌՈՒՔԻ

Անի Գալուստի այս տարի կը շարունակէ իր ուսումը Թորոնթոյի համալսարանին մէջ, կարենալ ստանալու համար հոգեբանութեան ճիւղի մէջ M. A. աստիճանը:

Ջերմօրէն կը շնորհակտեմք զինքը, իր պատուարեք յաջողութեան առթիւ եւ կը մաղթենք՝ որ Անի Գալուստի տիրանայ աւելի բարձր արդիւնքներու:

Շնորհակտութիւններ նաեւ իր ծնողաց՝ Տէր Եւ Տիկին Արթուր Գալուստի:

ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ

(Շար. Ա. Էջէն)

Հանրային կեանքին մէջ գրեթէ շարժող մտաւորականութիւնը, եթէ նկարագրող մաքուր, աւելի զօր, աւելի զօր, աւելի զօր, որքան ալ տա-դանդաւոր ըլլայ, կը կորսնցնէ իր ընթացքը եւ զստահութիւնը:

Վստահութիւնը նուիրական է այն մարդոց քով, որոնք խոր-դախութեան մասին զաւարտ-ընդունին: Օր մը, երբ անոնք զոհ երթան իրենց միամտութեան, ժամանակ մը ապշած, չեն հաշ-տըւի կատարուածին հետ:

Ասկէ տարին ու տարիներ առաջ լիարժեք տալը վստահութիւն կը ներշնչէր, նուիրական էր: Չկար աւելի առեւի բան մը՝ քան անոր զոհանքը: Ներկայիս բար-քերու անկման շրջան մը կ'ապ-րինք: Ամէն գործառնութիւնը ըս-տորապէս, երբեք ալ կ'ընտել-ստացադիր կամ մուրհակ մը կը պահանջէ, թէ ոչ հազար խոստում մէկ սու չ'արժեք, նոյնիսկ՝ այս-պէս ըլլալով հանդերձ, մարդիկ զանազան կ'ընտելան: Մասնա-կէ կը խորհին: Ուրեմն այնպիսի ժամանակաշրջանի մը մէջ կ'ապ-րինք, որ կ'արժէ կրկնել առաջը, որ կ'ըսէ, - «մէկ աչքէն միւսը վստահութիւն չկայ»:

Վերջացնելէ առաջ խոստո-վանքը, թէ մեր ժողովուրդը Ի-րարուհանդէպ վստահութիւն ըն-տել պակասէն շատ փնտռելու է եւ տակաւին կը շարունակէ տու-թիւ: Եթէ քրքրեմք պատմութիւ-նը, հոն պիտի գտնենք մեծ հա-նապաղ գործախոտութիւններուն մէջ անոր կատարած տխուր դերը:

ՀՈՒՐԱՆԴ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ

ԸՆԿԵՐ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

100 ՏՈՒՆԱՐ ՆՈՒԻՐԵՑ «ՀԱՆԱԿԻՐ»-ԻՆ

Տիթորյիթի մեր հաւատարմ ընկերներէն՝ ազգային բարե-րար ընկեր Լեւոն Մկրտչեան, գնահատելով թերթիս հայրենասի-րական և ազգասիրական գործունէութիւնը, 100 տուար կը նը-ւիրէ «Հանակիր»-ին:

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱՌԵԱԿԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԵՆՈՅԹԸ

Հայաստանի քոմիտէ/թէօ-ր-ները տան դաշինքում, բազմա-թիւ երաժշտութեան ջերմօրէն ընդունեցին՝ կանանց գործընկեր-քանակի անդամիկ համերգը: Նոր քառեակն ստեղծուել է՝ հանրապետութեան ժողովրդական արթիսթ՝ փրոֆեսոր Գոհարէն Աղամեանի նախաձեռնութեամբ:

Նման ֆուլորէթի զուգար-փառն արդէն խորհուրդի երե-ւոյթ է. նորոյթ՝ հայկական երա-ժշտական կատարողական մը-շակոյթի պատմութեան մէջ:

Այս նրանք, էտրիթա Աւագ-եան (ա. ջութակ), Բնարիկ Երեմ-եան (բ. ջութակ), Կատարինէ Գա-պիկեան (ալթ), Ժուլիէթա Ղազար-եան (թաւջութակ):

Անցեալ տարի գերազանց ա-ւարտելով Երեւանի Կոմիտասի անուան երաժշտանոցը, նրանք, կրկին հաւաքուել են՝ քառեակի ստեղծման առթիւ: Շատերը յի-շում են նրանց պետական ընտու-թիւնը: Ուսանող երաժիշտներից կազմուած քառեակի քննական ե-ւոյթներից յետոյ դաշինքը ծափա-հարուած էր: Ունեցողիները յիշում էին նրանց կատարողական հասուն մակարդակը:

Համերգին ներկայ էին հան-րապետութեան անուանի երա-ժիշտներ ու տեսաբաններ: Նրանք ջերմօրէն արտայայտուեցին քառ-եակի մասին:

ՌԱՅԱՅԷԼ ԳՕՂՈՍԵԱՆ

ՆԿԱՐՉՈՒՀՈՒ ԱԶՔԵՐՈՎ

Նկարչուհի Բնարիկ Վար-դանեանը աւարտել է իր նոր շարքը՝ նուիրում Զորանիստին: Նա ստեղծել է 35 կտավներ, արդիւնք նկարչուհու շրջագա-լութիւնից՝ Զորանիստում:

Վարդանեանը յայտնի է իր «Մայր» - Հայաստան», «Զոյայի Դիմանկարը», «Հորա-

տողներ» գործերով, որոնք ցու-ցադրուած են տարբեր ցուցա-հանդէսների: Մեծ արձագանք գտան նկարչուհու ստեղծած գործերը՝ Զեխոսելաքիա, Գու-պա, Անգլիա, Իտալիա, Նիկիտա-տան շրջագալութիւնների ան-միջական տպաւորութեան տակ:

ՍՊԱՆԻՈՅ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

Սպանիոյ հայութեան մասին, երկար ատեն է վեր որդէ տե-ղեկութիւն չկայ՝ հայկական մամուլին մէջ: Երկիր մը որ ունի կէս միլիոն քա. ըմ. տարածութիւն, և աւելի քան երեսուն միլիոն բնակիչ:

Սպանիա ծանօթ երկիր մը դարձած է՝ մասնաւորաբար Կիլի-կիոյ կամ Փոքր Հայաստանի Լուսինեան թագուորներու շրջա-նին: Լեւոն Ե. Լուսինեան, շնորհիւ Արակոնի և Գաթիկիոյ թագա-ւորներու միջատութեան՝ Եգիպտոսի արաբական իշխաններու գե-րութեանէն ազատագրուելուն, իր առաջին գործը դրած է, իր հե-տեւորդներով երթալ իր երախտագիտութիւնը յայտնելուն: Այդ տարիներուն է, որ 1383ին ան կը կարգուի տառնուտէր Մատրիտի և այլ երկու վայրերու:

Այժմ Սպանիոյ մայրաքաղաք Մատրիտի մէջ կան հայ ընտա-նիքներ, անհատական գործի տէր և արհեստաւոր: Այսպէս՝ կը լիշուին Կասեան, աղամանդապահաւ Արմենակ Համբարձումեան, Զամեան, Մասեան, Գոստանեան, Գիրեանեան, Գրիթիկեան և այլն: Ցան ու ցրիւ հայեր կան նաև Ալփեգերիաս, Ալիթանիթէ, Ալ-մերիա, Գորտապա, Թարակոնա, Կարանաս, Սալակա, Գարսեթ-նա, Գիլպաս, Սան Սեպասթիան, Սեվիլա, Վալենսիա, Օվիեդո և այլն, որոնցմէ մեծ մասը ամուսնացած են սպանուհիներու հետ:

Մասնաւորելով մեր խօսքը՝ Սպանիոյ մայրաքաղաք Մատրի-տին, ներկայիս հոս կան աւելի քան 120 հայեր: 1966ին, Հայկէզն Պէրոյի ճամբով հոս գաղթած են երկու հայեր, սեբաստացի և Հայկէզ ծնած Խաչատուր Գարթուսեան և խորթորդի Իւդաբեր Ա-զոյեան, որպէս կնոջական դերակալ: 1970ին, մտադրու թիւնին փո-խելով, անոնք ընկերովի կը ճիմեն ճաշարան մը, մկրտե-լով Արարատ, որ քիչ ատենուան մէջ, իր հայկական և արեւել-եան խոհանոցով կը դառնայ ոչ միայն տեղացիներուն սիրելի, այլև հայութեան ակումբն ու հայ տունը:

Քիչ ատենուան մէջ ճանցուած անուն մը կ'ըլլայ հայկական ճաշարանը իր ճաշատեսակներով:

Թիշած ըլլալու համար կարևորները՝ Ապուր-չորպա-սորասու Սալաթա Արմենիա. եւլանի տոլմա. Հոնաս տէ փարա ուրիշի Չորիգո օրիենթալ. տերեւի տոլմա (ալեկաս ուրիշի), երշիկնաւ. դոլմի տոլմա, պղպեղի տոլմա, խորոված, լեպպա, լաճմալի (փիցցա օրիենթալ), կաթնապուր (արոստ լոն լեթէ) մածուն-իւկորդ. հայկական սուրճ (քաֆէ արմենիո) եւն. Հայաստանի բոնեակ և գինի՝ շիշերով:

Թանախ Կիրակիները հայկական պատարագ կ'ըլլայ սպանիա-կան եկեղեցիի մը մէջ: Կ'ըսուի թէ կան վեց ընտանիքներ, որոնք բոլորովին մոռցած են հայէլէն լեզուն:

Ամէն պարագայի շնորհիւ այս հայկական միջավայր ճաշա-րանին, քանի մը տարւոյն մէջ ցանուցիր սպանահայեր կ'սկսե-ն շփման մէջ գտնուիլ միմեանց հետ: Արարատ ճաշարանը գար-ծած է ժամադրավայրը հայերուն:

ԲԱԶՄԱՎԱՍՏԱԿ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿ
ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՈՉ ԵՒՍ Է

Ճաւով տեղեկացանք, որ անցեալ Հինգշաբթի, 25 Սեպտեմբեր 1975, կէսօրին, իր բնակարանին մէջ՝ ի Հելիոպոլիս, երկարատե և անողոր ճիւղանութեան մը հետեանքով մահացած է՝ նախկին ազգ. երեսփոխան, Գալուստեան և Նուպարեան ազգային վար-ժարաններուն նախկին տնօրէնը:

ՈՂԲ. ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

խոր սուգի մատենելով իր ընտանեկան պարագաները և իր նախ-կին երկսեռ ուսանողները:

Ողբացեալին ազգային և կրթական ծառայութեանց համար, կատարուեցաւ ազգային յուզարկաւորութիւն, և նցեալ Շաբաթ, 27 Սեպտեմբեր 1975, կ. ա. ժամը 11ին:

Թաղման կարգի աւարտի, Գահրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, դամբանական քարոզ մը տուաւ: Եգիպտահայոց Ա-ռաքնորդական Տեղապահը՝ Գրիգոր Տ. Ներսէս Ս. Վրդ. Բապուե-եան: Ապս եկեղեցւոյ բակին մէջ, ողբացեալին դագաղին առջեւ խօսք առին՝ Գ. Հայկազուն Բիւրճեան (ի գիմաց Հ. Բ. Ը Մ. ի) և Մ. Ե. Գ. Թաղբեան (ի գիմաց ուսուցչութեան):

Ողբացեալին դագաղը յետոյ փոխադրուեցաւ Հելիոպոլիսի Ազգ. գերեզմանատունը, ուր վերջին աղօթյններէ ետք, իջեցուցաւ ընտանեկան շիրիմին մէջ:

Այս կնիքալի առիւ խմբագրութիւնս իր գգածուած ցաւակցո-րիւններ կը յայտնէ ողբացեալին ալիքին՝ Տիկին Արմենուհի, գա-ւաղեմուն՝ Սիւրբի Եւ Յուլիա, եղբայրներուն՝ Տէր Եւ Տիկին Հայկ Պապիկեանի և Տէր Եւ Տիկին Վարդան Պապիկեանի, ինչպիս Գաեւ սգակիր բոլոր պարագաներուն:

ԳԱՆԱՏԱՀԱՅ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՕՐԹԱՌԻԱՅԻ ՄԷՋ

ԳԱՌՈՒՔԻ ՆՈՐ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ

Սեպտեմբեր 27էն մինչեւ Հոկտեմբեր 15, ՕՐԹԱՌԻԱՅԻ ՆԵ-լընդ Արթ Սեյթըրի մէջ, հա-մալսարանային հոգեկի տիրացած մեր արուեստագէտ հայրենակիցը և բարեկամը՝ Արթ. Գալուստի կը ցուցադրէ 45 նկարներ (50x60 սմ. մեծութեամբ), որոնց նիւթը կը կազմեն միմիայն արուեստի հետ կապ ունեցող առեւեր:

Սայն ցուցանալէն կազմա-կերպուած է Գալուստեան Կառա-վարութեան կողմէ, որ իր վրայ առած է կազմակերպման բոլոր ծախսերն ու աշխատանքները, ինչպիսիք, օգնական տոմսեր, նկարներու փոխադրութիւն (երթ ու դարձ), սրահի վարձք, պաշտո-նական բացումին առթիւ ընդու-նելութեան ծախսերը, հրատարա-տումսի տպագրութիւն և ուղար-

կում, ինչպէս նաեւ բոլոր յարակից ծախսերն ու աշխատանքները:

Գալուստի ցուցանալէն ըմաս կը կազմէ՝ «World Wide Music Festival»-ի առթիւ կատարուելիք միջոցառումներուն և ձեռնարկե-րուն:

Այս առթիւ, Տիկին Լիւսի Գալուստեան՝ Փարիզի և ՕՐԹԱ-ւայի զոյգ ցուցահանդէսներուն առիթով կը գրէ մեզի. «Թէ և շատ կոպէնցութիւն են այս ցուցահա-դէսներուն պատրաստութիւնը, առկայ շատ ուրախ եմք, որ եր-կուքին մէջ ալ կը ներկայացնենք Գալուստեան արուեստը, միշտ անշուշտ վեր պահելով հայուն ա-նունը»:

Խմբագրութիւնս սրտանց կը շնորհակտեմք զիրենք և անհոխըն-թաց յաջողութիւն կը մաղթէ ի-րենց:

ՀԱՅ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԵՎՈՒԹՅՈՒՆԵՐԸ՝ ԴԵՍԻՆԵՐՈՒՄ

Դեղագործութեան հարցե-րին էր նուիրուած՝ դեղագործ-ներէ վերջին համաշխարհային համագումարը Հելսինքիում, ուր մասնակցում էին չորս հազար գիտնականներ:

Համագումարին զեկուցու-մով հանդէս է եկել՝ Հայկական

ՍՍՀ առողջապահութեան մի-նիստը՝ Փրոֆ. Է. Գաբրիէլեան-ը, որի զեկուցումը մեծ հե-տաքրքրութիւն է առաջացրել օտար գիտնականների մօտ: Զե-կուցում է կարգացել նաև կեն-սաբանական գիտութիւնների Տորթօր՝ Ե. Մազեանը:

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅՈՑ ՄԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ներկայիս Վրաստանի մէջ կ'ապրին մօտաւորապէս վեց հա-րիւր հազար Հայեր: Անոնք Վր-աստանի բնակչութեան գրեթէ մէկ ութերորդը կը կազմեն: Գը-լաւորաբար բնակութիւն հաստա-տած են Թիֆլիզ, Ախալքալակ, Ախալցխա, Պոկտամոնովա, Անա-րիայի և Արխադայի ինքնավար Հանրապետութիւնները:

Վրաստանի մէջ ինչ չեն հայ գրագէտներ՝ նկարիչներ, երա-ժիշտներ, մարզիկներ: Արդէն մօտաւորապէս 120 տարի է որ Թիֆլիզի մէջ կը գործէ հայկական տրամաթիկ թատրոնը:

Թիֆլիզի հայկական թատրո-նը հիմնուած է 1856ին, քանի մը թատերախումբերու կողմէ: Թա-րոնի բեմը ելած են Գեորգ Զըմը-կեան, Գեորգ Աղամեան, Սիրա-նոյշ, Իսահակ Ալիխանեան, Յովհ. Արեւեան, Վահրամ Փափագեան և ուրիշներ:

Թատրոնին խաղացանկը կ'ընդգրկէ հայ վրացի և եւրո-պացի թատերադրիչներու թատե-րախաղեր:

Աւելի քան 200 անգամ բե-մադրուած է «Գեղտն», «Խաթա-բալան», «Եմմուս», «Շար Ողբին»:

ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ

Խ Ե Ն Թ Ե Ր

Որքան մարդ՝ այնքան դժգոհ, այնքան աչք տարբեր տեսակի, այնքան քիթ, այնքան ծայր, այնքան բնութիւն:

Եւ որքան մարդ՝ նոյնքան խենթ:

Փրկանքից իրաւամբ զբոսած է:

— Բոլոր մարդիկ խենթեր են: Խենթերուն տեսակներն են անհաշուելի:

Խոսենք քանի մը տեսակ. կան անվտանգ խենթեր, կան վտանգաւոր խենթեր, որոնք կը բռնուին, կը բռնադատեն, կը բռնադատուին մէջ, ու երբեմն հիւսիսաբարձրութիւնը կ'ըլլայ տեսական:

Կան ճշմարտախօս խենթեր, ինչպէս նաեւ ստախօս խենթեր: Չէ՞տաք է գիտնալ, որ ճշմարտախօսութիւնը խենթութեան առկայ մը համարուած է, ինչպէս նաեւ ստախօսութիւնը խենթութեան ուրիշ տեսակ մըն է:

Գրգռողութիւնն ալ դասուած է իբրեւ մէկ ճիւղ խենթութեան: Գրգռող սարդուն համար եթէ խենթ է՝ չըսեն, սակայն, անպատճառ կ'ըսեն:

— Անխելքն մէկն է: Իսկ անխելքութիւնը արդէն խենթութիւն է:

Կան սովորական խենթեր, կան նաեւ անսովոր խենթեր: Մարդկութեան մէջ շատեր հասարակ խենթեր են. սակայն, կան նաեւ գլխաւոր խենթեր, որոնք սակաւթիւ են:

Բոլոր ազնիւ հոգիները, հանճարները, հեղուկները, տաղանդները, սուրբերը գլխաւոր խենթեր են:

Սա ալ ըսենք որ երբեմն խելօրոշման ալ խենթութեան տեսակ մըն է, ինչպէս խենթութիւնը մերթ տեսակ մը խելօրոշման է:

Վերջապէս, խենթ չեղող չկայ:

Մարդիկ խենթեր են, իսկ խենթերէն շատերը մարդ չեն, աւելի վատ են:

Ամէն մէկ ասպարէզ ունի իր խենթերը:

Ամէն մէկ գիւղ կամ գիւղակ անգամ ունի իր բոլոր խենթերուն մէջ խենթ մը, որ ընդհանուրին կողմէ վաւերական է, իսկ ընդհանուրին մէջ կարկանդակն է:

Բաղադրականութեան մէջ

Մի անգամ Հոճա նասրէտ-տիւնի հարցերն:

— Հոճա, քո կարծիքով ո՞վ է ամենից յիմարը:

— Նա, որ մարդկանց երեսին կ'ասի ճշմարտութիւնը, պատասխանեց Հոճան:

ՅՈՒՐԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
(ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԴԱՆՏԵԿԱՆՈՎ)

Պ. Ժիրայր Մ. Բեռլինցեր (Թորոնթո) Իր Եգիպտոս այցելութեան առթիւ կը նուիրէ:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ 1000
Եկեղեցւոյ 1000
Հայ Աւետ. Ժող. Եկեղեցւոյ 1000
Գահիրէի Աղքատախանային 1000
Հայ Կարմիր Նաչիւն 1000
Այտնաբերիչ 1000
Հայ Կաթողիկէ 1000
Աղքատախանային 1000
Թուսարեւ Մշակ. Միութեան 1000
Հայ Ազգ. Հիմնադրամին 1000
«Թուսարեւ»-ին 500
Արեւին 500
«Ջահակ»-ին 500

(Ստանալ Զաքարեան Հաստատութիւնէն, Աթապա)

Տեղ. Արթ. Մուրադեանի ընդ Օր. Շաքէ Պէտրոսեանի աւանդութեան ուրախ առթիւ վասն շնորհաւորութեան, Տէր և Տիկին Ժրայր Թովմաթիան կը նուիրեն:

«Թուսարեւ»-ին 100
Արեւին 100
«Ջահակ»-ին 100
Տիկին Շաքէ Երզնկացեան և զաւակները Գրիգոր և Մարի, իրենց շատ սիրելի ամուսնուն և հօր ողբ. Ժիրայր Երզնկացեանի մանուկան 15րդ տարեկանին առթիւ և անոր անմոռանալի ու քաղցր յիշատակին կը նուիրեն:

Գահիրէի Աղքատախանային 300
Գալուստեանի ճաշի սեղանին 300
Հայ Գիւղ. Միութեան 200
Արեւին 200
«Ջահակ»-ին 100

(Ստանալ Արեւինէն)

Վաստակաւոր դաստիարակ ողբ. Տիգրան Պապիկեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Մէթր Պարոյր Մասիկեան կը նուիրէ:

Հայկական Ընթերցասրահին 100
«Ջահակ»-ին 100
Օր. Շաքէ Պէտրոսեանի ընդ Տեղ. Արթ. Մուրադեանի աւանդութեան ուրախ առթիւ փոխան Ժողովակցութիւն, Տէր և Տիկին Գրայր Թովմաթիան կը նուիրեն:

Ս. Պողոս Պետրոս Եկեղեցւոյ 200
«Թուսարեւ»-ին 100
Արեւին 100
«Ջահակ»-ին 100

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱԶԻՆ
Վաստակաւոր դաստիարակ ողբ. Տիգրան Պապիկեանի մահուան տխուր առթիւ վասն ցաւակցութեան, Տէր և Տիկին Պալաւան կը նուիրեն 100 Ե. Գ. .

Օր. Նայիրէ Հ. Բերքեանի ընդ Պ. Յակոբ Հ. Գաղապեանի նշանախօսութեան բարեբաւար առթիւ վասն խնդակցութեան, Տէր և Տիկին Վահան Նաչիւրեան կը նուիրեն 200 Ե. Գ. .

Իրենց սիրեցեալ եղբոր և տաքոր՝ ողբ. Ժիրայր Երզնկացեանի, ինչպէս նաեւ իրենց համայն նշեցեցից քաղցր և անմոռանալի յիշատակին, Տէր և Տիկին Յովակ Երզնկացեան կը նուիրեն 200 Ե. Գ. .

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱԶ
ԳՁԱԿՐԷ

Հինգեաբբի, 2 Հոկտ. 1975, կ. Ե. ժամը 9.30ից
ՆԱՐՏԻ ՄՐՑԱՇԱՐՔԻ ԱՌԱՐՏԱԿԱՆ ԽԱՆԵՐ
ԹԵԹԵԻ ՀԱՇԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
Թաս քէպապ, բրինձէ փիլաւ և աղցան
Անդա Պետրն ու համակիրները սիրով կը հիւաւորուին

Հինգեաբբի, 9 Հոկտեմբեր 1975, կ. Ե. ժամը 9.30ից
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6Ի ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ
ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ - ԽՐԱԽՃԱՆՔ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՍՐԱԶԻ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ
ՀՈՎԱՆԱՌՈՒԹԵԱՄԲ

ԳԵՐՊ. Տ. ՆԵՐՍԷՅ Ծ. ՎՐԴ. ԲԱՊՈՒՋԵԱՆԻ
Առաջնորդական Տեղապան Եգիպտոսից
ԵՒ ՆԱԽԱԳԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

ՄՈՂԱՄԵՏ ԱՄԻՆ ՍԱՏԷՔԻ
(Երթասարդական Փոխ-Նախարար)

ՏԵՂԻ Կ՝ՈՒՆԵՆԱՆ՝ ԲԱԺԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱԳԻՐ
ՄՈՒՏՔԸ ՀՐԱԿԵՐՈՎ

Բոլոր անոնք որոնք կը փափաքին մասնակցել սոյն երախճանքին, պարտին նախապէս արձանագրուել կամ հեռախօսով վերապահել իրենց տեղերը, դիմելով Հայկական Ընթերցասրահ ամէն օր, կ. Ե. ժամը 8-10, հեռաձայն 934908:

Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ, ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6Ի ՊԱՆԾԱԼԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ ԱՌԹՈՎ
ՄԻՋՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՄԲԵՊՈԼԻՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔ
Ի ՅԻՇԱՏԱԿ ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐՁԱԿԱՆ

ՈՂԲ. ԱՆՈՅՇ ԲՐՈՒՏԵԱՆԻ
ՆԱԽԱԳԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԻՐ ԵՂՐՈՐ ՊՐ. ԱՆԹՈՒԱՆ ԲՐՈՒՏԵԱՆԻ
ԱՐԾԱԹԵԱՅ ԲԱԺԱԿ՝ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԱԾ

ՏԵՐ ԵՒ ՏՐԿԻՆ ԱՐՆՈՒՏ ԷՅՆՈՅ - ԲՐՈՒՏԵԱՆԻ ԿՈՂՄԷ
Յաղթական խումբերուն համար մեծալիք
սիրայօժար տրամադրուած ՊՐ. ՎԱՐԴ ԱԼԵՔՍԱՆԵԱՆԻ կողմէ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ ՀԵՏԵԻԵԱԼ ԱՎՈՒՄԵՐԸ
Գահիրէէն՝ ՆԻԸՐ ԻՍԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԲԸ
Աղքատաբերական Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ և ԳԱԶԻՐԻ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ Ա. ԵՒ Բ. ԽՈՒՄԵՐԸ

ՅԱՅՏԱԳԻՐ

Շաբաթ, 4 Հոկտ. 1975, կ. Ե. ժամը 8էն սկսեալ
Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ (ԱԼԵՔՍ.) բեղդիւմ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ
Բ. ԽՈՒՄԲ (ԳԱԶԻՐԷ)

ՆԵՐԸ ԻՍԹ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎՈՒՄԲ Բեղդիւմ Հ.Մ.Ը.Մ.-ՆՈՒՊԱՐ
Ա. ԽՈՒՄԲ (ԳԱԶԻՐԷ)

Կիրակի, 5 Հոկտ. 1975, կ. Ե. ժամը 8ից
ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄՐՑՈՒՄ
ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒՄԻ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԽՈՒՄԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵԻ
ՄՐՑՈՒՄԷՆ ՎԵՐՁ

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԻՍ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ
Merry Devils
ԽԱՆԴԱՎԱՌ ՆՈՒԱԳԱՌՈՒՄԻՆ
ՈՐ ՊԻՏԻ ԿԱՍԱՐԷ ՆԱԵԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԷՍԴԱՍԱՅԻՆ ԵՐԳԵՐ
Համադամ ճաշեր, մասնաւորապէս պատրաստուած՝
Ակումբին Տիկնանց Յանձնախումբին կողմէ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄՈՒՏՔ 30 Ե. Դ.

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք արտասահմանի մեր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ չեն դրկած իրենց բաժնեգիրը, բարի ըլլան մեզի փութացնելու զայն, դիւրացնելու համար մեր գործը: Ձեզ կամ մանսա-փոս գրել «Sarkis Balayan»-ի անունին եւ ուղարկել փոստակով քիւ 2111, Գանձիլ, Եգիպտոս:

ՉՈՒԱՐՔԱԼԻՔՆԵՐ

— Առ, այն ժամանակ կ'ուռնեան երկու էլ, պատասխանեց Հոճա Նասրէտունը:

Հոճան հանդէսում թառն վերցրեց և սկսեց նուագել:

Մի մասը գրեց հինգ մի լաւի վրայ և անվերջ նոյն տեղում «մեղրաք» խփեց: Նրան հարց ինչ, թէ Հոճա, ինչո՞ւ նոյն տեղով եւ նուագում: Ուրիշը ընտելութիւն իրենց մասնիկը վեր ու վար են շարժում:

— Ուրիշն է տեղը չգիտեմ, մասները վեր ու վար են տառնում:

— Պա՛հ, Հոճա. մի թու՞մանով ես մի էլ կարող եմ առնել:

— Առ, այն ժամանակ կ'ուռնեան երկու էլ, պատասխանեց Հոճա Նասրէտունը:

Հոճան հանդէսում թառն վերցրեց և սկսեց նուագել:

Մի մասը գրեց հինգ մի լաւի վրայ և անվերջ նոյն տեղում «մեղրաք» խփեց: Նրան հարց ինչ, թէ Հոճա, ինչո՞ւ նոյն տեղով եւ նուագում: Ուրիշը ընտելութիւն իրենց մասնիկը վեր ու վար են շարժում:

— Ուրիշն է տեղը չգիտեմ, մասները վեր ու վար են տառնում:

— Պա՛հ, Հոճա. մի թու՞մանով ես մի էլ կարող եմ առնել:

ՀԱՅԱԿԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՏԵԲԱԹԱԹԵՐԹ

چاهاکیر

جريدة أسبوعية

ص ب ۱۱۱۱ بالقاهرة ۲۴ ج ت ۱۳۰۹
صاحبة الانتياز: السيدة عايدة سيزريان (بالانجليزية)

TCHAHAKIR

HEBDOMADAIRE ARMENIEN

B.P. 2111 Le Caire (R.A.U.) - Tel. 915013

Adresse Télégraphique TCHAHAKIR, Cairo
Rédacteur en chef: SARKIS BALAYAN

Արտոնատեր — ԱՅՏԱ ՍԵՐՈՎԱՐՆ

Մեխանիկական խմբագիր — ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՆՈՍՅԱՆ

Հիմնադրված 1948 թ.

Տպագրանակ 8000

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ԹԻՒՆ 593 — ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ 9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1975

ՀԱՏԸ 26 ՈՒՐԷ 4 ԵՂ. ԴԵԿ. ԿՏԻ 25 ԼԻՐ. ԴԵԿ.

١٩٧٥ — الخيس ٩ اكتوبر ١٩٧٥

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ՁԻՆՁ ՀԱՅԵԼԻՆ ԿՈՒՐՈՒԱԳԾՈՒՄ

ԸՆԿԵՐ ՍԵՐՈՎԱԿ ՇԱՀԷՆԻ

«ՅՈՒԾԵՐ ԵՒ ՓՈԽԵՐ ԿԵԱՆՔԻ ԶԱՆԱՊԱՐՅԻՆ»
ՅՈՒԾԱՄԱՏԵԱՆԻՆ ԸՆԴՄԵՋԵՆ

ԳԵՈՐԳ ՏԱՐՈՆԻ

Գաղափար իր հաղորդական
ոճով, ընկեր Սեդրակ Շահենի ա-
ռաջին իսկ հերթին կը խօսի
նարեբերի մասին, շրջանին
ներս՝ Հայկական Յեղափոխու-
թեան մուտքին մասին:

Այս բաժնին մէջ, «ԵՂԻԱ
ՍԻՐՎԱՐԴ», եւթսուորորորին
ներքէ, հեղինակը կը գրէ:

«Ընկեր Սիւրվարդ, կազմա-
կերպական բացառիկ քննադա-
նութեամբ եւ անբեկի ուժակա-
նութեամբ դասուած է Հնչակեան
ակաճառը դեկաւորներու օտ-
քին»:

Կուսակցութեան պառակտու-
մի օրջանին, երբ վերակազմեալ
անուանով հակասոցիստ յետա-
դիմութիւնը փորձեց երկնդի կազ-
մակերպութիւնը, եւ երբ Ամերի-
կայի Հնչակեան օրջանը հասաւ
ձուլման եզրին, ընկեր Սիւր-
վարդ, իրեն ընկերացնելով քիչ-
ուր հաւատարմութեամբ, իջաւ հե-
տապարհ, խմբագրեց «Ներսիսեան»
Հայաստանը, ինք եւ իրենց
օրջանը քաղաքները եւ բոլոր
քաղաքները վերակազմեցին Մասնա-
նկիւններ:

Չափաւ յետադիմութիւնը,
Կարն առեկն Ամերիկայի Շրջանը
ուժանութեամբ աւելի քան 50
մասնակցութեամբ:

Ընկեր Սիւրվարդի կազմա-
կերպական այս յայտնուն առաջ-
առեցին պատմական արժէք եւ պա-
մական ճանաչողութիւն ունեցաւ
կազմակերպութեան համար:

Յետագային, Փարիզի մէջ կա-
յայտեց Կուսակցական Ընդհ. Հա-
մագումարին, ան ընթերցաւ
Կնքողական վարչութեան Բա-
նուարը եւ խմբագրեց «ՀնչԱԿ»
պատմական օրակնիկ:

Ընկեր Սիւրվարդին կը պար-
տիկ Հնչակեան ծաւալուն «Տա-
րեգրիք»-ը, «Յիսնամակ»-ը եւ այլ
սոցիալիստական մասնակցներ:

Իր բեղուն գրչով հայ բե-
րուն մէջ մատակարար լոյս տեսած
«ԼՈՒՍԱՐՁԱԿ»-ներով, ընկեր Սիւ-
րվարդը ամբողջով պատկան
հանդիսացած է ներհայրենի պա-
մայի Հայաստանին եւ հնչակեան
գաղափարաբանութեան: (էջ
13-14):

Ընկեր Սեդրակ Շահենի յու-
շագրութիւնը ընդարձակ այլ
ընդհ. հայերի մըն է, ուրիշի,
մենը, հայրենեան նոր սերուն-
դականները կը տեսնեն յայտնի
անմահ պատկերը՝ քաղաքակրթ
մեր ժողովուրդին, խորհրդին
մինչև Տեղաբնակները եւ Տար-
նէն մինչև Քղի, բնակները եւ

հալածանքի ամենէն դժուար
օրերուն:

Ընկեր Սեդրակ Շահենի այս
նորագոյն հեղինակութիւնը,
յուշագրութեան ճամբով կու-
տայ հարազատ վերլուծումը՝ իր
ժամանակաշրջանի քաղաքական,

Վերջեան Հնչակեան
ԸՆԿ. ԵՂԻԱ ՍԻՐՎԱՐԴ

անտեսական եւ ընկերային իրա-
դարձութիւններուն, ինչպէս
նաեւ, վաւերական ընկերային
մը՝ իր ընկերներուն եւ գործա-
կիցիներուն:

Անխառն բերկրանք եւ հո-
գեկան անտեսման գոհունակու-
թիւն պարզեց մեզի իր վա-
րութիւնը Սահակեան Լիւէլ մեր
նուիրեալ տնօրէնին՝ Բենիամին
Ժամկոչեանի մասին:

«Վերջերքեր ժամանակե-
րուն, Հայկեցի ընկեր Բենիամին
Ժամկոչեանը, իրեն յատուկ բա-
ցառիկ նուիրումով եւ կրթական
բեղմնաւոր արդիւնով, հայկեան-
քին մէջ կը դասաւորուի ակաճա-
ւոր դաստիարակներու օտքին»:

Անուանի դաստիարակ ժա-
նակները, մատակարար հագած եւ կրած
է երկու օտակներ, Մին՝ հիւս-
ւած է կրօնա-բարոյական սկզբ-
բուններով, իսկ միւսը՝ գործուն
է յեղափոխական ամբողջութե-
լերով....

Կեանքի այլազան վերաւայ-
րումներէն ուրացած, Մամուլե-
րի Ազգի գերմանական հաստա-
տութեան մէջ ուսած, Մեծ Նիւրն-
պերէն մագալաւած, խորհր-
դէն Տեղին, Տեղին Կովկաս,
Կովկասէն Արաբիա անոր անցքին
օղակաւոր՝ համազօր է հերոսու-
թեան:

(Շար. 2-րդ էջ 2)

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՎԱԶԳԷՆ Ա.Ի ՕԾՄԱՆ

20ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՀԱՆԴԻՍԱՌՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳՆԵՐ՝ ԳԱԶԻՐԷԻ ԵՒ ԱՆԵՔՍԱՆԴՐԻՈՑ ՄԷՋ

Անցեալ Կիրակի, 5 Հոկտ.
1975, Գազիւրէի եւ Աղեքսանդրիոյ
մէջ կատարուեցան հանդիսաւոր
պատարագ եւ Հայրապետական
Մաղթանք, ազգիս Ընդհանրա-
կան Հայրապետ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ.
Վազգէն Ա.Ի օծման 20րդ տա-
րեդարձին առիթով:

Գազիւրէի Ս. Գրիգոր Լու-
սաւորիչ եկեղեցիին մէջ պատա-
րագեց Արժ. Տ. Նարեկ Բճնյ.
Յըննեան. Երգեցողութիւնները
կատարուեցան «Նորհալի» երգ-
չախումբին կողմէ, ղեկավա-
րութեամբ Մօ. Յդ. Յակոբեանի
եւ երգչհոնահարութեամբ Տիկին

Շամիրամ Դարմանեանի:
Գատարագիչ Տէր Հայրը
այս առթիւ կարգաց՝ իր կողմէ
պատրաստուած է Վեհափառին
ծօնուած գեղեցիկ քաղող մը:

Աղեքսանդրիոյ մէջ հանդի-
սաւորապէս պատարագեց Թե-
միս Առաջ. Տեղապահը՝ Գերպ.
Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Բապուճե-
ան:

Գատարագիչ Տեղապահ Հայր
Սուրբը, այս բարեբաւոր առի-
թով, իմաստաւից քարոզ մը խօ-
սեցաւ եւ յարգանք մատուց Վե-
հափառ Հայրապետին, մաղթե-
լով Անոր արեւշտութիւն:

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆՈՒ ԵՐԴՈՒՄԸ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՋՈՒԻՆ

(ԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՍԵՐՇՈՒԹԻՒՆ)

Ժամանակի ակունքները եւ գալիս դու, իմ հայ լեզու,
Դարեր լեռնապարհի վրայով,
Հայկեան նեօի սոյլ ու շառաւիղ կայ քո մէջ,
Աւարայի վրայ կանգնած աղօթ-աղաղակի սասկունքները,
Դու փիլ ու բարեօրէն զարհուրանքին դիմադիր կանգնած անկողնանքի
պարիսպ,

Ջուարբնոց օտարի չեղծուած, չաւերակուած սկզբնապատկեր,
Երգում եմ՝
Մնուկդու կամուրջ դառնալ քո դարեղար անցումին,
Քար դառնալ քո պարագայեալ ամբողջութեան,
Աղօթարար լինել քո սրբազնագոյն օտարին:

Երգում եմ:
Դու՝ Դողբան կրակուած գուսաններից ինձ հասած մոխրաբարախ անքիղ,
Ժամանակի ժանգը չբռնող՝ ոսկեղարի ոսկի,
Դուրի իմաստուն պայծառութիւն
եւ Մենքի իմաստագոյն խառնի,
Նարեկացու թիկնաւաւ ալիքներում
եւ Քուրալի վարդապետալի սիրերգութիւն,
Եղբէրից Եղբէր ձգող անուն մաքառումի զօրաւոր գրեզ,
Երգում եմ՝

Շուրթերով բորբոք պանիլ քո վահագնաբոց կրակը՝
Շահաւանի պէս կրել քո ոսկին,
Լցուել քո լոյսով ու բեկորեալ, ինչպէս վաղորդային օդով,
Ջրահաւառի հոգիս քո արի գեղեցկութիւններով,
Երգում եմ՝

Դու՝ հայրենիա քո թիկնաւաւ՝ սեւահողի պէս ազնիւ հոգով
եւ մայրական կարեւորութիւն մտնող.

Դու՝ բերաւոր նահապետների վերջին հառաչի հեծ ինձ աւանդուած
պատգամ,

Օտարութեան բիրտ ալիքների միջից՝ ինձ կանգող, ինձ ապաւինող
հարազատ,

Դու՝ հոգեղարձ իմ ժողովրդի նորածնութեան նուիրական ճիշդ,
Արարման ու ստեղծումի առաջադրուած զօղանք,
Երգում եմ՝

Պահպանել ինչ, որպէս սերնդի-սերունդ փոխանցուած եւ ինձ
վստահուած՝ օղակաւոր սրբութիւն,

Նուիրումով լրացնել քո մասնակցութեան կորուստները,
Նորոգել քո մագաղաթեալ սգոնկաւորութիւնը նոր ժամանակին,
հիւր ու աւերով,

Քեզնով արտասանել միայն աղաքաբան խօսքի:
Երգում եմ կրել ինչ լեզու, արիւնովս, այրումովս
եւ ինձնով օտար-հաղորդի գալակներէս քո յաւերժական
կենդանութիւնը:

Երգում եմ:

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՑԻԿԵԱՆ

ԹՈՒՂԹ ԸՆԴԱՆՈՒՄԱՆ

Նամակ մը փոքրիկ ինձ ալ գրել
Թող ըլլար մէկ տող.
Մէկ վանկ քաղցրածայն. կարապ-
նագեղ գիր,
Մեծ Այբն ոսկեղ:

Գիտեմ քե խօսքերդ երգ ու գոյն էին.
Կարմաքիլ մանեակ.
Ինձ ալ ուղղիւր յորդոր սրագին,
Գրեմք նամակ:

Շարքն անգիտելի. օտարն իրար
մօտ,
Ջերք սարք ողկոյզ.
Բանայի մէկ մէկ խօսքերդ խնամոտ,
Մէջք սրտի հոյզ:

Հ. ՎԱՀԱՆ ՎՐԴ. ՅՈՎԱՆՆԵՍՅԱՆ
ՎԵՆԵՐԻԿ

ԷԶՄԻԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱԶԸ

ԵՒ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ

Էջմիածնի նախկին «Դեպ-
տան» ձեռնարան քանի մը տարի
առաջ, պատկերասրահի վերած-
ւած է:

Շեքիքն ընդարձակ բախիկ մէջ
կը գտնուի նախկին նամակա-
կան՝ Անաստաս Միկոյանի կի-
սանդրին: Մտադրուած է շեքիքն
նախկին շարքով դնել, «Դեպտան»
ձեռնարանին նախկին մեծ երախտա-
ւորներ՝ Կոմիտասի, Ռաֆայէլ Պա-
կանեանի, Մակար Նիկոլայեանի,
Արմենակ Շահնուրեանի, Հրաչ-
եայ Անառեանի, Մանուկ Աբեղ-
եանի, Յովնանեան Յովնանեանե-
անի, Անու Յովնանեանեանի եւ այ-
լոց արձանները:

Փանգրանքը արուեստի օտ-
ար մըն է: Հսկայ շեքիքն մէջ կան
մօտ 500 նկարներ: Անցեալները
քանգրանք այցելած լին բարձրաս-
տիճան զինուորական մը քսած է.
«Այս քանգրանքը պատկեր կը բերէ
երախտական օրերէ, զարգացած
երկրի»: «Յուշարան»-ին մէջ զե-
սեղուած են էջմիածնից Նիկոլ
Քալիստեանի 23 առաջադրութիւնը:
Քանի մը տարեկան մէջ 6 եւ 7
կտակներ ունին մեր դասակարգե-
րէն՝ Յակոբ Յովնանեան, Վարդ-
գէս Սուրենեան, Դեպտ Բաթի-
զադեան, Սեփան Աղաջեան եւ
ուրիշներ:

Հայ նկարչութեան նամակա-
կան «Դեպտան» ներկայացուած
է օտար նկարներով, նոյն քան-
կութեամբ՝ պատկերներ ունին՝ Փա-
նոս Թեքլեան, Գեան եւ Սեդրակ Ա-
ռաքեան: Յոյժարուած են նաեւ
Յակոբ Կոչոյեանի, Գաբրիէլ Կիր-
եանի, Ռաֆայէլ Շի-
այլոց գործերէն:

Մասնին յաջադրուած են քա-
նաքանակ նկարներու եւ քա-
նաքանակներու. ուր տեսաւ
ներ ունին Միայն. Նա անգե-
րէն՝ Խորեն Տ. Յարութիւնեան,
Սարգիս Խաչատրեան, Յրախայէլ
Գաղու, Յովնանեան Ալիսանեան,
Խալիպէն՝ Նուարդ Զարեան,
Օրագեան եւ ուրիշներ:

(Շար. 2-րդ էջ 4)

(Շաբաթակուսթիւ Ա. Էջէն)

խառնեց. Կերթայ, շատ կը սիրէ
օփերան, Անուշի վերջին ներ-
կայացման երեք անգամ ներկայ
(Շար. տես էջ 3)

ԵՐԲ ԴԵՊԻ ԵՏ ԿԸ ՆԱՅԻՆԲ...

«ՏԵՐ, ՑԱԻ Մ՛ԱԼ ԱՅՍ Է ՀԻՄԱ...»

Հայերէնին նուիրուած իր հնչեակներէն մէկուն մէջ, անմահան ըրթողը՝ Վահան Թէքէեան, Մեծասրանչին վերապահուած անստոյգ ապագայի մը՝ գրեթէ ամբողջական որբացումին հեռանքը կարող էր հիւստէ եղերականօրէն քաղցր հետեւեալ տողերը...

ԼԵՁՈՒՆ. ՈՐՈՎ ԳՐԵՑԻ

Լեզուն, որով գրեցի՝ երբեք երեսը չի չի...
Կը կարդային զայն առդէն, ու պակսեւան անոնք ալ...
Հարիւր տարի վերջ միայն իր այս ձեւով, այս սխալ
կամ ճիշդ ձեւով ու հնչմամբ լեզուն անոյց, զոր խօսեմ

Եին անոյց տղաքներ, գուցէ խօսող չունենայ...
Եւ քերականութիւնը, որոնց մէկ մի բառին ու վանկին
Վրայ եւ սիրո հաջորդի՝ գուցէ անկիւն մը պատկերն
Առանց որ մէկը դնէ իրենց բուն տեղը անոնց վրայ...

Տե՛ր, ցաւ մ'ալ այս ք հիմա, ցաւերէն ետ անհամար...

Դանի տարիները կ'անցնին, այնքան կը մեծնայ սէ գուշակութեան ստուերը՝ հայ կեանքի վրայ, և երբ Մշակոյթի Օր կ'ազդուէնք, քերթողը անգնականէն կ'ոտնու կարծես մեր մէջ, սգաթոյր մեր տխրութեան խառնելու համար իր տաղին անանց գեղեցկութիւնը, մասնակից դառնալու համար ինչ վստակի մեծութեան հանգէպ՝ հիացումի, ու նոր օրերու ծաւալուն ամայութեան յանդիման սրտաբեկումի մեր ներքին խռովքին...

Ըսե՛նք որ անկիւն մը պառկած են արդէն ոչ միայն իր և ուրիշներու շրթերովը, այլ և դարձեալ հունձը՝ մտքի ու հոգիի մեր բոլոր մշակներուն, անոնց՝ որոնք կը հաւատային լուսաւորութեան Սէակի հետ, թէ Մեծարարները ծնան՝ որպէսզի մենք ծնինք, և անմահացան որպէսզի մենք անմահանանք...

— «Մնաւեց, որ ծնե՛նք
Եղաւ՝ որ լինե՛նք,
Եւ անմահացաւ՝
Որ անմահանանք...»

Ըսե՛նք որ անոյց տղոց համարները պատկերաւ: Անոնց հեռապատկերն են հոգիները...

«Ետող չունենալու հեռանկարը «ԳՈՒՑԻ» մը չէ այլևս, թէականութիւն մը չէ: Հաւանականութիւն մըն է, որքան չարաշուք՝ նոյնքան իրական:

— «Գարունը հայերէն ք գալիս,
Ձիւնիդ հայերէն են լալիս,
Հայերէն են յորդում ջրերդ:
Հաւերդ երգում են հայերէն,
Խոփերդ հերկո մ են հայերէն,
Հայերէն են տոկում գրերդ...»

Արեւդ հայերէն ք ծագում,
Ծառերդ հայերէն են ծաղկում,
Հայերէն են պայքում բառերդ:
Հուներդ ծլում են հայերէն,
Ձեռներդ կոում են հայերէն,
Հայերէն են լուում փառերդ...

Հայերէն են յառնում սարերդ,
Ձորերդ տնջում են հայերէն,
Ձոհերդ ճնջում են հայերէն,
Հայերէն են տանում ցաւերդ...

Կ'երգէ Համօ Սահեան, ճակատը երկրին սարերուն ու նայլաւորը՝ հորիզոնին: Ու լեռները կ'արծազանգեն իր ձայնին: Հողը անմահութեան մեր գաղափարով կը կանաչի...

Բայց մե՛նք: Մենք, մեր անկարելի ոգորումներով և լուսնայ սրտին տրոփով՝ ո՛րքան հիմ ունենք մտածելու՝ թէ պիտի ուզենք ու կարենանք «հարիւր տարի վերջ» գո՛նէ Մշակոյթի յուշի ապրեցնել եկուոր սերունդներու մէջ...

— «Ու դուն կ'ացնիս երբեմն լուս՝ որպէս աղբիւր հեղափարկաչ,
Կ'ըլլաս աղօթք ու տառական, կ'ըլլաս մամուլ, կ'ըլլաս հառաչ,
Բայց եւ գոն կ'ըլլաս դուն մեր, ու զանազան կ'երթաս յառա՛ջ,
Որպէս ամբողջ, որպէս բանակ, որպէս ջրվեժ մեծաստուաչ,
Ուրախագոյնս կուռի տեփոք, յաղթանակի երբ հայերէն...»

Կ'ըսէ ուրիշ մը՝ Սարգիս Սահակեան:

✱

Կը յանձնուի՛նք մէկուն տարակոյսին ու միւսին հաւատքին, և կ'ողողէ մեզ այն Յոյսը՝ որ մնացորդացի գոյապայքարը կրնայ թերեւս երազուած վերանորոգ կեանքին հասցնել մեզ... Իայեք որ Մշակոյթի օրով պարզուող սփիւռքեան համապատկերին կը սեւեռինք՝ պատարանախառութեան անվանելի զգացումը կը նետէ մեզ Թէքէեանի Թէքէան:

— «ՏԵՐ, ՑԱԻ Մ՛ԱԼ ԱՅՍ Է ՀԻՄԱ...»

Մ.

ԱՆՄՈՒՄԱՆԻ ՀԱՆԴՊՈՒՄ ՄԵՐ ՎԵՐԱՄՈՐ ՀԵՏ

(Ետունակութիւն Բ. Էրեմ)

զտնուեցաւ և ամէն անգամուն ալ հիացաւ ներկայացման, մանաւանդ Գոհար Գառնարեանի վրայ:

Տեսնելով որ տակաւին բաւական երկար պիտի տեւէ այս մտերմ և քիչ մըն ալ անձնական խօսակցութիւնը, եւ ինքզինքն աւելորդ նկատեց յաղաղ և հրաժեշտ ուզեցի վեհափառէն:

Երբ կը հեռանայի, ներանցքին մէջ ծայն մը լսեցի կռակէն: Դաւազանակիր Պարգէ Հայր Սուրբն էր, այժմ Արթուրի սկսած, որ բան մը ըսել կ'ուզէր ինծի: Կանգ առի և սպասեցի:

Հայր Սուրբը ըսաւ՝ որ վեհափառը ետ կը խնդրէր զիս: Հայր մանքով վերադարձայ: Հայրաց կաթողիկոսը ժպտեցաւ զիս տեսնելով և խնդրեց՝ որ թէ կարելի է վեհափառ մասին ընաւ չարտայայտուիմ թերթին մէջ: «Ձեր փափարը մեզի համար հրահանգ մըն է վեհափառ Տէր: Կատարան խանցի և պատճառը չարացիք: Այս պատկերը վերակենդանացած էր անհասկի յիշողութեան մէջ, երբ ինքնաշարժը կը կտրէր Երեւան - Էջմիածին կայրուղին և եւ հետզհետէ կը մօտենայի Մայր Տաճարին: Վեհափառը այս անգամ արդեօք պիտի արտօնէ՞ր որ հանդիպում

մը ունենամ վեհափառ հետս կը մտածէի ես ինծի:

Վեհափառն մէջ երբ աւարտեցաւ վեհափառին հետ մեր տեսակցութիւնը, տեսակ մը վարանումով և քիչ մըն ալ լըրազրողի համարձակութեամբ, ըսի Հայրց Կաթողիկոսին:

— Վեհափառ Տէր, ես միայն Ձեր Ս. Աջը առնելու եկած չեմ այսօր:

— Հապա, հարցուց Վեհափառը քիչ մը զարմանով, առանց հասկնալու թէ ինչ ըսել կ'ուզէի:

— Եթէ Նորին Սուրբ Օծուութիւնը արտօնէ, պիտի ուզէի նաեւ վեհափառ Աջը համբուրել: Եւ անմիջապէս յիշեցուցի 1961ի պատահարը Հիւթընի թագաւորական յարկաբանին մէջ: Վեհափառը ուշադրութեամբ մը տիկ ըրաւ, ժպտեցաւ, յետոյ բարի եղաւ խնդրուած արտօնութիւնը տալու: Մինչև իսկ վեհափառը փափարեցաւ անծամը զիս առաջնորդել մինչև վեհափառ սենեակը: Ես օրերէ ի վեր քանի մը անգամ վեհափառը պատահած ըլլալու առիթը ունեցած ըլլալով, այլևս զրեթէ սորված էի բոլոր ճամբաները: Ուստի ճշդեցի թէ առանձին կրնայի երթալ և չէի ուզեր ան-

հանգստացնել վեհափառ Հայրապետը:

Լուր տուին վեհափառ՝ որ հիւր ունեցած էր Իսթանպուլէն, Վարմարա՝ աշխատակիցը, որ այժմ կ'ուզէր այցելութիւն մըն ալ տալ վեհափառ: «Ողջ հրաման» ըսեր էր վեհափառը, և մտայ սենեակէն ներս:

Հանգիստ և ընդարձակ սրահ մըն էր, թէ աշխատանքի սենեակ մը, որուն մէջ անկիւնը պատրաստուած էր որպէս աշխատանքի: Գրասեղան մը, որուն ետեւ պատէն կախուած էին կրօնաշունչ թանկարժէք գորգեր: Ուրիշ կողմ մը հանգըստաւէտ բազմաթոռներ և հեռախօսի զարծիք մը: Վեհափառն մը կար սենեակին մէջ, ինչպէս վեհափառն բոլոր բաժնիները:

Երբ ներս մտայ, վեհափառը նստած էր աշխատանքանին առջև, կը կարդար և բաներ մը կը գրէր: Անմիջապէս իր մօտ հրաւիրեց զիս և ժպտեցաւ: Ուրախ և փայլուն ժպիտ մըն էր այս, որ ծնած էր Իսթանպուլի անունը լսելէ:

«Բարի եկեր ես, երիտասարդ, ըսաւ և աթոռը ցոյց տուաւ:

Նստարհեցայ: Աջը համբուրեցի և ըսի:

— Վեհափառ, Իսթանպուլէն, Վարմարա՝ օրաթերթէն կու գամ, ներկայ գտնուելու ներքէն Ենոքիայի հանդիսութիւններուն: Ուստի մը նկատած էի ձեզ ալ տեսնել: Ս. Էջմիածնէն բաժնուելէ առաջ: Վեհափառ Հայրապետը արտօնեց և ահա բանի մը վարկեան անհանգիստ պիտի ընեմ ձեզ:

— Բարի եկեր ես - կրկնեց, ինչպէս է Իսթանպուլը:

— Իսթանպուլը շատ լաւ, շատ գեղեցիկ է, պատասխանեցի: Անտարակոյս վեհափառ Հայրապետը ձեզի շատ բան պատմած է Իսթանպուլի մասին: Եւ որ մօտէն ճանչցած էր Իսթանպուլահայութիւնը: 1961ի այցելութեան ընթացքին:

— Ես Իսթանպուլը գիտեմ արդէն և կը սիրեմ այդ քաղաքը, պատասխանեց վեհափառը: Եւ ժպտեցաւ:

Չարմացայ: Վեհափառը շարունակեց պատմելով որ յաճախ Վարմարա՝ ալ կը ստանայ, կամ եկող զացողներէն տեղեկութիւններ կը քաղէ Իսթանպուլի մասին:

— Ինչո՞ւ այսքան մօտէն կը հետաքրքրուիք, արդե՞օք մօտիկ պարագաներ կան այնտեղ:

— Ես Իսթանպուլի մէջ գտնուած եմ, ըսաւ վեհափառը յանկարծ, զիս խորապէս զարմացնելով:

Յետոյ պատմեց թէ 1918ին, Ռուսներէն Իսթանպուլ եկած էին և ամբողջ տարի մը բնակած էին Կէտիկփաշայի մէջ:

— Այո, այո, մի գործանար - յարեց վեհափառը, մենք տարի մը թաղեցի եղանք Կէտիկփաշայի: Ժիշդ Մետրոպոլիտ վարժարանի դիմացի փողոցին մէջ կը բնակէինք այն առեւն: Վազգէն Կաթողիկոս հինգ տարեկան էր այդ օրերուն: Ձիւնը զրկեցինք Մետրոպոլիտ վարժարանին մանկապարտէզը, ուր յաճախեց հինգ ամիս: Յետոյ յանկարծ աղեթափութեան տազնապ մը անցուցի: Ձիս իսկոյն Ազգային հիւանդանոց փոխադրեցին: Այն առեւն հիւանդանոցին թշկապետն էր Տոթթ: Գրեգոր Դաւիթեան: Վերաբուժապետն (Ետ. տես էջ 4)

ՏՕՆ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑ

ՄԻՆԱՍ ՊԱՆՏՈՅԵԱՆ

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին տարի երկու անգամ կ'ոգեկոչէ Թարգմանչաց յիսուսակիր, Տիմ Յուսէփ, իսկ միւսը՝ Հոկտեմբերին: Առաջինը, ի յիսուսակ եռամեծ սուրբերուն Ս. Սահակ Պարթև Հայրապետի և Հայոց Գրեթու հեղինակ Մեսրոպ Մառոցի:

Իսկ երկրորդը՝ ի յիսուսակ այն բոլոր գրչագիր վարդապետներուն կամ անձերուն, որոնք իրենց գրչով ի բարգաւաճութիւններով ստատեցին Մեակոյթին ընդհանրապէս և Հայ Մեակոյթին մատնադրապէս:

Ս. ՄԵՍՐՈՊ
ՄԱՇՏՈՑ

Ս. Սահակ Պարթև վեհափառ, Հայոց մեծագոյն ու արծաճաւոր Հայրապետներէն մին և Ս. Գրեգոր Լուսաւորչի տառալիկին վերջին արու գաւաթը, Հայրապետական Գահ բարձրագոյնէն ետ, հայրեմասիական և եկեղեցասիրական վառ զգացումներով տոգորուած, ջանաց ամեն գոյով Հայոց Եկեղեցին՝ Սգաւ Անկախ և անկաշակեղ պահել՝ բոլոր օտարամուտ տարրերէն և միջամտութիւններէն, Գալաթիայով, որ Հայ Եկեղեցւոյ Անկախութեան երաւի յիշքն է Սիւն ու Միութիւնը և եւ առանց անոնց, ոչ եկեղեցի և ոչ ալ ազգութիւն կրնայ գոյատեւել:

Ժիշդ է, որ Ս. Գրեգոր Լուսաւորչի ձեռամբ հիմնուած Հայաստանեայց Եկեղեցին՝ Առաքելական ու անկախ եւ արտաքինապէս, բայց ներքինապէս կախեալ էր օտար՝ այսինքն Ասորի և Յոյն կղերականութենէն, որոնք Հայաստան բերուած էին եկեղեցական ծիսականութեան և երգեցողութեան համար, այն միակ պատճառաւ որ Հայկիր Գիր չունէին: Ուստի Հայոց Առաջին Հայրապետ Ս. Գրեգոր Լուսաւորչին մինչև Ս. Սահակ Պարթև Հայրապետ, բոլոր հայոց կաթողիկոսները մանող դրութեան մէջ էին: Իրենց մատնադրութիւնը յաւաք իր, որովհետեւ անգալաբար հայ ժողովուրդը կը սուգուէր կամ Ասորուց կամ ալ Յունաց եկեղեցւոյ մէջ:

Երբ Մեսրոպ Մառոց, հարեւ գաւաթի Հացեկաց գիւղէն վարդապետ եղան՝ որ հայոց բանակին մէջ ծառայելէ յետոյ, իր ձեռներեցութեան մօային ու բարոյական արժանիքներուն համար բարձրացած էր (Ետունակութիւնը տես էջ 4)

